THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

DEBATES

OFFICIAL REPORT

Thirteenth day of the Third Session of
The Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 3rd September, 1969.

The House met at Half-Past-Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

COUNTERFEIT CURRENCY NOTES

361—

*86 (7752) Q.—Smt J. Eshwari Bai (Yellareddi) and Sri S. Vemayya (Servepalli) :—Will the hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) the number of persons arrested in Andhra Pradesh in connection with the manufacture, transaction and sale or deal in counterfeit Indian currency notes of various denominations during the years 1967 and 1968 ;

(b) the number of persons arrested in Hyderabad and Guntur :

(c) the total amount involved in the Hyderabad city and Guntur cases ; and

(d) whether there was any raid on a city hotel in Guntur either in August or in September, 1968 to seize counterfeit currency notes ?

The Minister for Home deputised the Chief Minister and answered the question Sri. J. Vengala Rao :—(a) Twenty four persons during 1967 and another twenty four during 1968 were arrested in Andhra Pradesh State in connection with the manufacture, transaction and sale of or for dealing in counterfeit Indian currency notes of various denominations.

(b) During 1967, twenty four persons and during 1968 eleven persons were arrested in Hyderabad None was arrested in Guntur.

(c) The total amount involved in the cases in Hyderabad City was Rs. 255 during 1967 and Rs. 140 during 1968,

(d) No, Sir.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—1968 నుంచి ఎంత మందిని పట్టారు? ఎవరు, ఎక్కడివారు?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—చెప్పానుకదా—ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 1967 లో 24 మంది, 1968 లో 24 మంది. హైదరాబాదు సిటీలో 1968 లో 24 మంది, 1968 లో 11 మంది. అందులో 51 కేసులు రిజిష్టర్ చేసారు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఈ మొత్తం ఏ ప్రాంతం నుండి వచ్చారు? వారిపై పెట్టిన కేసులలో కన్విక్షన్ ఐనవెన్ని, కానివి ఎన్ని? ప్రస్తుత స్థితి ఏమిటి?

*Sri J. Vengal Rao :—Sir, 51 cases were investigated and regis*tered during 1967. 2 cases have been charge sheeted after investigation out of which one case ended in conviction of seven persons and the other ended in acquittal of three accused. 27 cases were treated as mistake of fact and 67 cases were treated as untraceable. 6 eases are under investigation. Two cases are pending trial.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— కౌంటర్ ఫీట్ నోట్స్ దొరికాయా? అందులో ఇన్‌వాల్వ్ ఐనవారిలో రాజకీయ వేత్తలు, శాసన సభ్యులు ఉన్నారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—లేరు

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి (వరంగల్లు) :—దొరికిన నోట్సు వాల్యూ ఎంత? ఇవి సర్క్యులేషనులో ఉండడంవల్ల ఇన్‌ఫ్లేషను పెరిగిందా? దొంగ సారాయి వంటి చోట్ల వీటిని ఉపయోగిస్తున్నారని వినికిడి. దర్యాప్తు చేస్తే దొరికిందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—51 కేసులు రిజిష్టరు ఐనవి. ఒక దానిలో కన్విక్షన్ ఐనది. ఏడుగురికి శిక్ష పడింది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) :— వీరిలో ఇంటర్ స్టేటు వారున్నారా? కోయంబత్తూరు నోట్సు విరివిగా వస్తున్నాయని రూ. 10 లు ఇస్తే రూ. 100 లు ఇస్తారని ప్రబలంగా అనుకుంటున్నారు. గుంటూరులో పెద్ద ఎత్తున పట్టుబడిందని పేపర్లలో కూడా వచ్చింది. వివరాలు ఇస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— కోయంబత్తూరు సంగతి నాకు తెలియదు. గుంటూరులో ఎవరు పట్టుబడలేదని చెప్పాను.

శ్రీ ఎమ్. వెంకటనారాయణ (ఏలూరు) :— రాజకీయవేత్తలకు దీనితో సంబంధం ఉందా అని కొంతమందికి అనుమానాలు వస్తున్నాయి. అటువంటి ప్రశ్న వేసిన వారికి ఏమైనా సంబంధం ఉందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— ఎవరైనప్పటికి దొరికితే కేసు పెడతారు. శిక్ష వేస్తారు.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్టణం) :—విజయవాడ, గుంటూరు, విశాఖ పట్నంలలో నోట్సు తయారు చేసి ఖండసారి ఫ్యాక్టరీలకు ఇచ్చి 20 వేలకు లక్ష చొప్పున ఇచ్చి వ్యవహారం చేస్తున్నట్లు పుకార్లు వస్తున్నాయి. అవి నిజమా? చిన్న నోట్లు చేసి ఇటూ చేస్తున్నారు కనుక తగు చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నిజమో అబద్ధమో నాకు తెలియదు. ప్రభుత్వ దృష్టికి వస్తే చర్య తీసుకుంటారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :— పట్టుబడ్డ నోట్లలో పెద్ద చెయిన్‌లో దొరికాయా ? బరోడా బ్యాంకులో అటువంటివి దొరికాయా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—పెద్దవి దొరకలేదు. రూ. 255 లు హైదరాబాదు పట్టణంలో దొరికాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— కరెన్సీ నోట్ల నెంబరు చెయిన్ అందులో వచ్చిందా ?

శ్రీ వెంగళరావు :—ఆ ఇన్‌ఫర్మేషను ఇక్కడ లేదు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి (పర్కాల) :—గుంటూరులో కార్మికులకు శనివారం సాయంత్రం దొంగనోట్లు పంచుతారు, ఆదివారం నాడు బైట పడకుండా ఉండాలనే ఉద్దేశంతో అని తెలుస్తున్నది. శనివారం నాడు అక్కడ లేబరుకు పంచేటప్పుడు మంత్రిగారు వెళ్ళి ఆచూకీ తీసుకుంటారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఒకసారి జంగారెడ్డిగారు వెళ్ళి వస్తే తర్వాత నేను వెడతాను.

శ్రీ ఆర్. మహానంద (దర్శి) :—కావలిలో అరెస్టు ఐన వారితో ఇంటర్ స్టేటు వారున్నారు. కొన్ని కేసులు డిటెక్టు కాలేదంటున్నారు. డిటెక్టు కాకపోతే సి. బి. ఐకి అప్పగిస్తారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఇది స్టేటు సబ్జక్టు. సి. బి. ఐకి సంబంధం లేదు.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి (పరచూరు) :— గుంటూరులో ఉన్న వారికి ఎవరికైనా సంబంధం ఉంటే పేర్లు చెప్పగలరా ? పొగాకు వ్యాపారంలో కూలీలకు రూ. 5 లు చొప్పున బట్వాడా చేస్తారు. ఈ విషయం పరిశీలన చేయిస్తారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— గుంటూరుకు సంబంధం లేదని జవాబులో చెప్పాను. వారు చెప్పిన ఇన్‌ఫర్మేషను సి. ఐ. డి. కి పంపి దర్యాప్తు చేయిస్తాను.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ (పలమనేర్) :—దీనికి రాష్ట్రప్రభుత్వంపైననే భారం వేయకుండా ఇతర రాష్ట్రాలలో ప్రింట్ అయి మన రాష్ట్రంలో చెలామణి చేస్తున్న సంఘటనలు ఉన్నాయి. సి. ఐ. డి. వారు ఎక్కువ మందిని పట్టుకున్నట్లు లేదు. ఆ ప్రయత్నం ఇంటెన్సివ్‌గా చేస్తారా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—చేస్తాము.

శ్రీ టి పాపారావు (నగరికటకం) :— దొంగ కరెన్సీ నోట్లను దేశం మొత్తం మీద నివారణ చేయడానికి అవకాశం లేకుండా ఉంది. అసలు కరెన్సీ నోట్ల క్రింద పరిగణించడానికి ప్రభుత్వంలో ఆలోచన ఉందా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ప్రశ్నకు సంబంధం లేదు.

శ్రీ సి హెచ్. సుబ్బారాయుడు (తాడపత్రి) :—దొంగనోట్ల పేరుతో గుంటూరు, విజయవాడలలో పెద్ద గాంగ్స్ ఉన్నాయి. రాయలసీమ నుంచి దొంగనోట్లు ఇస్తామని ప్రజలనుంచి డబ్బు తీసుకోడం, మంచినోట్లు ఇవ్వడం, దారిలో మూడు నాలుగు మైళ్ళు వచ్చిన తర్వాత గాంగ్ వారే పోలీసు డ్రెస్‌లో వచ్చి అరెస్టు చేయడం జరుగుతున్నది. ఒక చాకలి వానిని అరెస్టు చేయడం జరిగింది. ఇటువంటి గాంగ్స్‌ను అణచడానికి ప్రభుత్వం పూను కుంటుందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— చెప్పాను. సి. ఐ. డి. వారు ప్రత్యేకంగా చూడాలని చెబుతాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం) :—పట్టుబడిన కరెన్సీకి అసలైన కరెన్సీకి గల వ్యత్యాసాలు ఏమిటో చెబితే మాబోటివారు జాగ్రత్తగా చూసుకోడానికి వీలుగా ఉంటుంది. ఆ వ్యత్యాసాలు చెబుతారా? భారత ప్రభుత్వం యిప్పు డున్న కరెన్సీని మామూలు కరెన్సీగా కన్పిడరు చేస్తూ పర్మిషను యిచ్చారు. దాని గురించి మన ప్రభుత్వంవారు ప్రొటెస్టు చేశారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—భారతప్రభుత్వంవారు ఏమి చేశారో నాకు తెలియదు. నేను కౌంటర్‌ఫిట్ కాయిన్ చూడలేదు. ఎట్లా ఉంటుందో తెలియదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—పట్టుబడిన నోట్లు 250 రూపాయలని చెప్పారు కదా. వ్యత్యాసం చెబుతారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—వ్యత్యాసం ఉండబట్టే కన్విక్షన్ దొరికింది.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అందుచేత వ్యత్యాసం చెప్పగలరా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నా దగ్గర ఆ యిన్ఫర్మేషన్ లేదు.

శ్రీ బి.వి. రమణయ్య (ఆల్లవరం) :—గోల్డ్ బిస్కట్స్ అని బంగారం స్మగుల్ అవుతున్నది. అటువంటివి ఎన్ని కేసులు పట్టుకున్నారో చెబుతారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—సెపరేటు క్వశ్చన్ వేయండి.

శ్రీ టి.వి. రాఘవులు (గోపాలపురం) :—గౌరవసభ్యులు శ్రీ చల్లా సుబ్బారాయుడుగారు చెప్పిన విషయాన్నిబట్టి అది చీటింగ్ అవుతుందిగాని కౌంటర్‌ఫీటు కేసు కాదు. అందుచేత చీటింగ్ అనే అంశం క్రింద పోలీసువారు వ్యవహరిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—వారు చెప్పినదానితో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. ఈ చీటింగు అరికట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఎలక్షన్సులో ప్రతి ఒక్కరికి తెలిసిన విషయమే, పెద్ద పెద్ద నాయకులు పంచిపెట్టారు. ప్రశ్న వేసినవారికి సంబంధం

ఉన్నదా అని వెంకటనారాయణగారు అడిగారు. అసలు గుంటూరు, విజయవాడలలో మామూలుగా జరుగుతున్నవి. హైదరాబాదులో కొంచెం. దానిని అరికడతారా ?

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ :— నేను ఎందుకు ఆ విధముగా అడిగానంటే ప్రశ్న వేసినవారికి పూర్వాపరాల సందర్భం స్టడీచేస్తేగాని వేయరు. అందుచేత ఆ విధముగా అడిగాను.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— ఈ విషయం అంతా సి.ఐ.డి.కి పంపించి పరిశీలన చేయిస్తాను.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— కావలి, నెల్లూరు పట్టణాలలో కొంత మెషినరీ పట్టుబడినట్లు తెలుస్తున్నది. దాని గురించి వివరాలు ఏమయినా చెప్పగలరా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— ఆ యిన్ఫర్మేషన్ నా దగ్గర లేదు. వేరే ప్రశ్న వేయాలి.

SCHEDULED CASTES AND SCHEDULED TRIBES CELL

362—

* 1105 Q.—Sri S. Vemayya :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

number of cases received, disposed and pending with Scheduled Castes and Scheduled Tribes Cell of General Administration Department from 25-10-1968 to date ?

The Chief Minister (Sri K. Brahmananda Reddy) :— 472 cases have been received by G. A (S. C. & S T. Cell) Department from 25-10-1968 to 1-7-1969. Out of these 253 cases have been disposed of by the Cell. The remaining 219 cases are pending at various stages.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— అధ్యక్షా. ఏ స్వభావం కలిగిన కేసులు వచ్చాయి. డిస్పోజ్ ఆఫ్ అయిన కేసులలో ఎన్ని అప్లికెంట్సుకి అనుకూలంగా జరిగాయి ? ఎన్ని తోసివేయబడినవి ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఇవన్నీ కొన్ని సర్వీసు మాటర్సు విషయం, హెరాస్మెంట్ ఎవరైనా వారిని యిబ్బంది పెడుతూ ఉంటే దాని విషయం, బిల్డింగ్ కనస్ట్రక్షన్ కొరకు, అగ్రికల్చరల్ పర్పసెస్ కొరకు అసైన్మెంట్ ఆఫ్ లాండ్స్ విషయం, యింకా మిసిలేనియస్ ఎడ్యుకేషనల్ కన్సెషన్సు విషయం, అటువంటి కేసులు పెట్టడం జరిగింది. నేను మనవిచేశాను డిస్పోజు అయినవి. దానిలో కొన్ని న్యాయంగా ఉన్నవి అనుకూలంగా నే అయినాయి.

శ్రీ బి. వి. రమణయ్య :— ఈ సెల్ అనేది పోస్టాఫీసు మాదిరిగా ఆయా డిపార్టుమెంటులకు పంపించడమేనా లేక యిండిపెండెంటుగా యాక్షను తీసుకోవడం ఉన్నదా, స్పెసిఫిక్‌గా సర్వీసు మాటర్సుతో అసిస్టెంటు సెక్రటరీ ఒకాయనకు జరిగిన అన్యాయం గురించి రిపోర్టు వచ్చింది. ఎటువంటి నిర్ణయం తీసుకున్నారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—సర్వీసు మాటర్సు కొన్ని వచ్చినవి. కొన్ని వారు రిడ్రెస్ చేసినారు. ఐ. టి. ఐ. లో ఒక యినస్ట్రక్టరు, 5 ఎల్. డి.సీలు, 1 యూ.డి.సి, ఆయా, ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసర్సుకి రిడ్రెస్ చేసి న్యాయం కలుగ చేశారు.

శ్రీ కె. మునుస్వామి (సత్యవేడు) :—ఏ డైరెక్టరు గాని యిన్ఫర్మేషన్ డిస్ట్రిక్ట్ లెవెలులో అడిగినప్పటికి 6 నెలల వరకుకూడా రిప్లయి యివ్వలేదు. ఇమ్మీడియేటుగా డిస్పోజ్ కావడానికి ఒక పథకం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—తమరు చూశారు. 7–8 మాసాలలో ఎన్ని కేసెస్ డిస్పోజ్ ఆఫ్ అయినవో. ఇంకా శీఘ్రంగా వచ్చేటట్లు చూస్తాం.

శ్రీ టి. నాగేశ్వరరావు (మంగళగిరి) :—అధ్యక్షా. సోషల్ టెన్షన్ రిలీవ్ చేయడానికి అనగా భీసువరం ప్రాంతంలో జరిగిన ఉదంతంకి సంబంధించి ప్రభుత్వం రిలీఫ్ యిస్తుండడం ఉందా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఉంది. హెరాస్మెంట్ ఎక్కడయినాసరే బీదవారయినందువల్ల, హరిజనులయినందువల్ల దౌర్జన్యంగాని, హై హాండెడ్ నెస్ గాని హెరాస్మెంట్ గాని ఉంటే తప్పకుండా చూడాలి,

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—సెల్ లో న్యాయం జరగడానికి యిద్దరు నానఫిషియల్ మెంబర్సును వేయాలని కోరాము. ఇప్పుడున్న కేసులు ఎంత కాలంలో పూర్తి చేస్తారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—చాలా తొందరగా చేస్తున్నాం. ఇంకా శీఘ్రంగా చేయాలని చెబుతున్నాము.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల) :—ఈ సెల్ ఒక షెడ్యూల్డు కాస్ట్స అండ్ షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్సుకి మాత్రమే పరిమితం అయినట్లు కనిపిస్తున్నది. కాని దేశంలో ఆర్థికంగా సాంఘికంగా రాజకీయంగా వెనుకబడిన అనేక బ్యాక్వర్డ్ క్లాసెస్ ఉన్నాయి. వారికి అనేక రంగాలలో జరుగుతున్న అన్యాయం పరిశీలన చేయడానికి సరియైన విధానంలో దీని పర్వ్యూ ఎక్స్‌టెండ్ చేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—బీదవర్గాలు చాలా ఉన్నాయి. అది పెడితే ఎంటైర్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ అవుతుంది. ప్రత్యేకంగా షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్సు, షెడ్యూల్డు కాస్ట్స విషయం ఆలోచించి పెట్టబడినది. తక్కినవారి విషయం మామూలు అడ్మినిస్ట్రేషన్ లోనే జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రెకల్) :—సెల్ ఏర్పడిన తరువాత హరిజనులను బంజరు భూములనుంచి వెళ్లగొట్టేసి, మర్డరు చేయడం జరుగుతున్నది. అటువంటి ఎన్ని కేసులలో శిక్ష వేయించగలిగింది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—39 కేసులు హెరాస్మెంటుకి సంబంధించినవి డిస్పోజ్ ఆఫ్ చేశారు. దీనిలో 5 కేసెస్ కాంప్రమైజ్ చేసినారు. 8 కేసులు కోర్టులో చాలాన్ చేసినారు. 26 కేసులు న్యాయం కాదని తేల్చారు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, ఈ సెల్ కి దాదాపు 20 కేసెస్ యిచ్చాను. లాండ్స్ విషయంలో హెరాస్మెంటు విషయంలో, యిస్తే కూడా యింతవరకు రాలేదు. ఒక కేసు చెప్పాను సేల్సుటాక్సు డిపార్టుమెంటులో ఒక షెడ్యూల్డు కాస్ట్ కి చెందిన ఆఫీసరు 20 సంవత్సరాలనుంచి సి. టి. ఓగానే ఉండిపోయారు. ఆయన దగ్గర పని చేసిన యూ డీ సీ. అసిస్టెంటు కమిషనరు అయిపోయినారు. ఇంతవరకు ఆయనకు న్యాయం జరగలేదు. దాని గురించి ఏమి చెబుతారు?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఈ విషయంపై గౌరవసభ్యురాలు నాతో చాలాసార్లు చెప్పారు. అయ్యా, ఇది వారికి ఏదయినా అన్యాయం జరిగితే దానిని సరిదిద్దడానికి గాని ప్రోమోషన్సు విషయంలో కొన్ని యితర కారణాల వల్ల అనర్హులయినవారికి అర్హత యివ్వడానికి కాదు.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, అన్యాయము జరిగిందనే కదా చెబుతున్నాము. అతని చేతిక్రిందవున్న యు. డి. సిలు అసిస్టెంటు కమీషనర్లు అయిపోతారు. ఆయన ఎక్కడ వున్నవాడు అక్కడే వున్నాడు. అది అన్యాయముకాదా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అంతమాత్రాన అన్యాయము కాదు. అట్లా చాల డిపార్టుమెంట్సులో వుండవచ్చు. అతని రికార్డ్ పైన, వున్న వర్కు ఆసెస్ మెంటుపైని ఆధారపడి వుంటుంది. కాని షెడ్యూల్డు కాస్టు అయినంత మాత్రాన ఆయనకు ప్రామోషన్ దొరకలేదు అంటే అది సరియైనది కాదు

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి —Corrupt fellows పెద్ద ఆఫీసర్సు అవుతున్నారు— why Scheduled Castes only ?

Sri K Brahmananda Reddy —Why do you damn the officers here now ? Sir, it all depends upon records. No prejudices against any officer.

శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి (కొల్లాపూర్) :—అధ్యక్షా, ప్రామోషన్ అన్నారు. వాటి నేచర్ ఏమిటి?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఆ సమాచారము నాదగ్గరలేదు. అక్కడకు పోయి విచారణ చేసినప్పుడు ఏదైనా సర్దుకొని వుండవచ్చును.

Bus Passes to Warangal N. G. Os.

363—

*158 ?(2049) Q. —Sri C. Jangareddy :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the N. G. Os. Association of Warangal Town has requested for the issue of bus passes to the N. G. Os. of the said town : and

(b) if so, the action taken thereon ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) The request was examined and negatived for the following reasons :—

1. The concessional bus pass to N. G. Os working in offices in Hyderabad and Secunderabad cities was first granted in view of the peculiar circumstances that prevailed in the twin cities in November, 1956, consequent on the formation of the State of Andhra Pradesh.

2. This concession is not available to the N. G. Os working in offices other than these located in the Cities of Hyderabad and Secunderabad, there are many categories of N. G. Os including low paid Government Servants, who are not eligible for the grant of concessional bus pass.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:— అధ్యక్షా! వరంగల్లు పట్టణము 14 మైళ్ళ పొడవున వున్నది. యన్.జి.ఓ.లు ఆఫీసుకు రావాలంటే రోజూ 1, 2 రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది. హైదరాబాదులో ఉన్న ఉద్యోగులకు ఈ సౌకర్యము ఇవ్వడము, వరంగల్లు సిటీలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులకు ఇవ్వకపోవడము ఏమిటి? వరంగల్లులోని వారికి ఎందుకు ఇవ్వలేదని అడుగుతూ వుంటే హైదరాబాదులో ఇంకా కొంతమందికి ఇవ్వడములేదని సమాధానము చెప్పడము సమంజసముగా లేదు. అక్కడున్నవారు కూడ యన్.జి.ఓ.లే కాబట్టి వారికి, వారితోపాటు టీచర్సుకు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా! స్టూడెంట్సు, యన్.జి.ఓ.లు చాల దూరము నుంచి వస్తున్నారు. వారికి కన్సెషన్ ఇస్తే స్టేటు ట్రాన్సుపోర్టు ఉపయోగము వారికి కలుగుతుంది. కనుక ఆర్.టి.సి. వున్నచోట ఈ కన్సెషన్ విషయము జనరల్ పాలసీగా ఆలోచిస్తారా? సీజన్సు టిక్కెట్సు మాదిరి ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— సీజను టికెట్సు అయినా కన్సెషనే. ఆ కన్సెషనులో మిగతా భాగము డబ్బు గవర్నమెంటు ఆర్.టి.సి. వారికి ఇస్తున్నది. కాబట్టి ఇచ్చే ఆలోచనలేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— స్టూడెంట్సుకు సీజను టికెట్సు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— ఫుల్ అమౌంటు కడితే లక్షణంగా సీజను టికెట్సు ఇస్తారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా! గవర్నమెంటువారు కొంత బేర్ చేస్తున్నట్లు చెప్పారు. గవర్నమెంటు బేర్ చేయకుండా కన్సెషను ఏర్పాటు చేస్తే సరిపోతుంది కదా.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— గవర్నమెంటు బేర్ చేయకుండా కన్సెషన్ ఏమిటి. ఆ ఫేర్ 12, 18 రూపాయలు అవుతుంది. ఉద్యోగులు 10 రూ.లు ఇస్తారు. మిగిలినది గవర్నమెంటు ఇస్తున్నది.

శ్రీ టి. యస్. మూర్తి :—అధ్యక్షా! జంగారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు వరంగల్లు పట్టణము 14 మైళ్ళ పొడవున వున్నది. వారికి హౌసెస్ అయినా ప్రొవైడ్ చేయాలి లేకపోతే ఈ కన్వేయన్స్ అయినా ఇవ్వాలి. వారికి ఇచ్చే జీతము ట్రాన్సుపోర్టు క్రిందనే తీసుకొంటే లాభము ఏమి వున్నది? ఆ ఏరియా ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియనిది కాదు. మరల ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.— ప్రస్తుతానికి ఏమీ లేదు.

శ్రీ వై. వెంకటరావు (వేమూరు):— అధ్యక్షా! నేను ఒక ప్రశ్న వేస్తే ఈ ఫెసిలిటీ ఈ ట్విన్ సిటీలలోనే వుందని ట్రాన్సుపోర్టు మినిస్టరుగారు చెప్పి వున్నారు. మిగిలిన టౌన్సుకు కూడా ఎక్స్టెండ్ చేయాలని అడిగితే ఆలోచిస్తామన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ ఆలోచన లేదని అంటున్నారు. బస్తీలలో ఇళ్ళు దొరకక ఉద్యోగస్థులు పల్లెల నుంచి సైకిళ్ళపైన వస్తున్నారు. ప్రభుత్వానికి నష్టమైనా వారికి యిచ్చే మార్గము ఆలోచించాలని కోరుచున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— వారు చెప్పిన తరువాతనే ఆలోచించి మనవి చేస్తున్నాము.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:— అధ్యక్షా! హైదరాబాదులో వున్న యన్. జి. ఓ. లు ప్రభుత్వానికి పెద్ద కొడుకులు, మిగతాచోట్ల వున్నవారు చిన్న కొడుకులు. కాని సవతి తల్లి ప్రేమ చూపిస్తున్నట్లు వున్నది. ఇప్పుడైనా మరొకసారి ఆలోచిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— ప్రభుత్వానికి పెద్ద కొడుకులు, చిన్న కొడుకులు అని లేరు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:— అధ్యక్షా! లేకపోతే వరంగల్లులో పనిచేసేవారికి ఎందుకు ఇవ్వరు? 14 మైళ్ళ పొడవున వున్నది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి.—మేము వరంగల్లు సభ్యులకు, ఇతర సభ్యులకు డిఫరెన్సియేట్ చేయడము లేదు. పెద్ద కొడుకులు, చిన్న కొడుకులు అనే క్వశ్చను లేదు. ఉన్న పరిస్థితులను బట్టి ఆలోచించాలి తప్ప మరొకటి లేదు నిజముగా చిన్న కొడుకుపైనే తలిదండ్రులకు ప్రేమ ఎక్కువ.

HOUSE BURGLARY AT SATTENAPALLI

864—

*85 (7724) Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Will the hon the Chief Minister be pleased to state .

at what stage the investigation of house burglary in Sattenapalli Railway Station quarters at Sattenapally on 31-5-1968 (worth Rs. 5,000) stands ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—After investigation, the case was treated as undetected.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా! పోలీసులకు చెబితే వచ్చారు. దొంగలు ఎక్కడ వున్నారో చెబితే తరువాత ఆలోచిస్తామన్నారు.

వారు వీరు లాలూచీ అయి 4 వేల రూపాయల బంగారము పంచుకొని ఆ పంపిం చిన పిటిషన్‌ను రిఫర్ చేశామన్నారు. వారికి ఎవ్వరూ కన్పించలేదని అన్నారు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:— వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినట్లు అక్కడ సబ్-ఇన్స్పెక్టరు టైములో యాక్టు చేయలేదు. కంప్లయింటు తీసుకొని దానిమీద యాక్షను తీసుకొనకపోవడము వల్ల ఆ కేసు పాడైపోయినది అనే ఉద్దేశ్యముతో అక్కడనుంచి వారిని ట్రాన్సఫర్ చేసి కొత్త సబ్-ఇన్స్పెక్టర్‌ను వేసి ఎంక్వయిరీ చేయించడము జరిగింది. ఇంకా ఆ కేసు డిటెక్ట్ కాలేదు. ఆ యస్.ఐ. మీద డిసిప్లినరీ ప్రొసీడింగ్స్ పూర్తి అయినవి. కొద్ది రోజులలో పనిష్‌మెంటు ఎవార్డు చేస్తున్నారు.

WHITE GLOVES TO JUDGES

365—

* 161 (2068) Q.—Sri P. Satyanarayana Raju (Yemmiganur) :— Will hon. the Chief Minister be pleased to state .

(a) whether it is a fact that the Government is contemplating to introduce the system of presenting white gloves to the Judges, who dispose off the cases without keeping any cases pending ; and

(b) if so, when is it likely to be introduced ?

S i K. Brahmananda Reddy :—(a) and (b) : - White gloves are presented by the public Prosecutor to the Sessions Judge when there are no cases committed to Session or when no cases are pending in a Sessions division during a particular month. This custom is already being followed in our State.

Sri P. O. Satyanarayana Raju :—In which district, Sir ?

Sri K. Brahmananda Reddy :—I cannot say in which district. If that situation arises in any district, there is a practice, Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, వైట్‌మార్క్ క్రింద లెక్కా ? రెడ్ మార్క్ క్రింద లెక్కా ? వైట్‌మార్కు అంటే డిస్‌క్వాలిఫికేషను. రెడ్‌మార్కు అంటే మంచిది అని.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— నాకు తెలియదు. వైట్ గ్లౌజెస్ ఇస్తారు. అవి ఎప్పుడూ వస్తూ వుంటాయి.

ROAD FROM MAHBUBNAGAR TO THANDUR

?66—

* 535 (2662) Q.—Sri K. Ram Reddy (Pargi) :—Will hon. the Deputy Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the fact that the metal road from Mahbubnagar to Thandur (except some bits) was damaged and this resulted in difficulties euen for the bullock carts to move ;

(b) whether steps will be taken at least now for black-topping the road : and

(c) whether there is any proposal to link it with the Bombay road and convert it into National Highway ?

The Deputy Chief Minister (Sri J. V. Narasinga Rao):—(a) The road from Mahbubnagar to Thandur was not damaged. No representations were made.

(b) The road is 40 miles long and excepting the stretch from M 4/6 to 26/9 the rest of the road has been black-topped. Steps are being taken to black-top the balance stretch (in M 4/0 to 26/O) also.

(c) No, Sir.

శ్రీ కె. రామారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ క్వశ్చను పంపించి 8 నెలలయినది. ఈ బ్రిడ్జెస్‌ను 2 సంవత్సరాల క్రితము స్టార్ట్ చేశారు. డైవర్షన్ పెట్టారు. ఆ బ్రిడ్జెస్ పూర్తి కాకపోవడమువల్ల ట్రాన్సుపోర్టు చాల ఇబ్బందిగా వున్నది. తొందరగా పూర్తి చేసేదానికి ప్రయత్నము చేస్తారా ?

శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—బ్రిడ్జి మైలు 12/7 తప్ప మిగతావన్నీ పూర్తి అయినవి. అప్రోచెస్ అవుతున్నవి. ఆ కార్యక్రమమంతా జూన్ 1970 నాటికి పూర్తి అయిపోతుంది.

Reclamation Loans

367—

* 369 (1381) Q.— Sri K. Muniswamy :— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state .

(a) whether there is any proposal with the Government to sanction reclamation loans to Harijans who were assigned banjar lads; and

(b) if so, the conditions for getting these loans ?

The Minister for Revenue (Sri P. Thimma Reddy) :— (a) No, Sir

(b) Does not arise'

శ్రీ కె. మునిస్వామి :— అధ్యక్షా, బంజరులు, అనాదినాలు అంటే గుట్టలు, మెట్టలు, ఎందుకు పనికిరానివి ఎలాట్ చేస్తారు. వాటిని సంపాదించుకోడానికే పెద్ద ప్రయత్నము చేయాల్సివుంటుంది. ఆ భూములను చదును చేసి పంటలు పండించుకోడానికి రిక్లమేషన్ లోన్సు శాంతను చేసే పరిస్థితి వుంటే వారు బాగుపడడానికి అవకాశాలుంటాయి. మరొకసారి ఆలోచించి చర్య తీసుకొంటారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి ·—ఒక్క రిక్లమేషన్ కి కాక ఇతర వ్యవసాయ ఖర్చులకు కూడ పేదవారికి సహాయము కావలసి వుంటుంది. డబ్బును తిరిగి ఇవ్వని పరిస్థితులలో తాకట్టు పెట్టిన భూమిని వేలము వేయవలసివస్తుంది. పై పేటు వక్కులదగ్గర అయినా అంతే. వేలము వేసేటట్లుగా వుంటే కొనేవారు వుండాలి. They cannot be alienated to anybody. ఈ పరిస్థితులలో వారికి అప్పులు ఇచ్చేదానికి అవకాశము లేకుండా పోయినది. దానిమీద

ప్రభుత్వము ఈ మధ్య తీవ్రముగా ఆలోచన చేసినది. ప్రైవేటు పీపుల్‌కి మార్టిగేజి చేసేదానికి లేదు. సొసైటీలు, లాండు మార్టిగేజి బ్యాంకులు పెట్టుకొనే అవకాశము యిచ్చి, దానిలో ఏదైనా నష్టము వచ్చినప్పుడు ఆ నష్టమును ప్రభుత్వమే భరించాలని ఆలోచన ప్రభుత్వము చేస్తున్నది. త్వరలోనే నిర్ణయము తీసుకొంటాము. The Government should guarantee to the Land Mortgage Bank to make good the losses if any sustained in realising the amount from the defaulter.

శ్రీ యస్. వేమయ్య :— మొన్న విజయభాస్కరరెడ్డిగారు ఇటువంటి దానికే సమాధానం చెప్పారు. యీ లోన్స్ ఇచ్చేదానిలో డి. సి. లాండ్సు ఉన్నాయి. రెవిన్యూ మంత్రిగారు విని ఉండవచ్చు. రెవిన్యూ బోర్డులో పెండింగులో ఉన్నాయన్నారు. రెవిన్యూ బోర్డులో అడిగితే గవర్నమెంటులో పెండింగులో ఉన్నాయని చెబుతున్నారు. వ్యక్తులదగ్గర లోను అవసరంలేక పోయినా లాండు మార్టిగేజి బ్యాంకుకి గాని కో-ఆపరేటివ్ సొసైటికి కాని తీసుకొనడానికి యీ నిబంధన అడ్డంరాదని కండిషనల్ అసైన్‌మెంటుగాని జారీ చేస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ప్రభుత్వం త్వరలో నిర్ణయం తీసుకుంటుందని చెప్పాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—మంత్రిగారు చెప్పే ఆ లీగల్ అబ్జక్షను ఎందుకు వస్తుంది పైరు వేసుకొనడానికి డబ్బిచ్చినప్పుడు ఆ పైరే సెక్యూరిటీగా తీసుకోవచ్చు గదా. ఆ విధంగా ఎందుకు ఆలోచించరు ? పైరు సెక్యూరిటీగా తీసుకుని లోను ఇవ్వవచ్చు కదా అది ఎందుకు ఆలోచించరు ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఆలోచన కలిగే యీ ప్రశ్న వేశారనుకుంటాను. అప్పు తీర్చలేకపోతే ఏమి చేయాలనేది ఉంటుంది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య ·—పైరు సెక్యూరిటీ కాదా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—పైరు ఫెయిలు అయితే ఏమి సెక్యూరిటీ ఉంటుంది.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—కండిషనల్ గ్రాంటు విషయంలో కూడ క్రాప్ ప్రొడక్షన్‌లోను ఇస్తున్నారు ఇతరత్రా కూడ లోన్స్ ఇవ్వమని ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు వున్నాయి. మళ్ళీ పరిశీలిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇక్కడ రిక్లమేషను లోను మిగతా వనులకు వచ్చింది వారికి లోన్స్ అలాట్‌మెంట్స్ ఇచ్చేదానికి ఎవరూ ఇవ్వడంలేదు. గానికి ప్రభుత్వమే కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీసుకుగాను మార్టగేజి బ్యాంకుసుగాని ఇవ్వాలని చెప్ప అది ఫైనల్ స్టేజిలో ఉంది.

శ్రీ పి. కోటయ్య :—యీ భూమిని తాకట్టు పెట్టి రుణం తెచ్చుకునే సమస్య ప్రశ్నలో లేదు. ప్రభుత్వం అగ్రికల్చరల్ ఇంప్రూవ్‌మెంట్సు లోన్ ఇస్తావున్నది. పేదవారికి బంజరు భూమి పట్టా ఇచ్చారు. పట్టా ఇచ్చినప్పుడు వారి స్వంతమవుతుంది. కాని ఆ డి ఫారంలో ఒక కండిషనుంది. వంశపారం

పర్యంగా అనుభవించే హక్కు తప్ప ఇతర్రతా హక్కులేదని, ఆ కారణంగా రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటువారు అగ్రికల్చురల్ లోన్సు ఇవ్వడంలేదు. యీ విషయం ప్రభుత్వానికి నివేదించడం చూస్తున్నాం అని చెప్పడం తప్ప పరిష్కార మార్గం లేదు. అందువలన అగ్రికల్చరల్ లోన్స్ రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఇచ్చేదానికి ప్రయత్నిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— ఇంత పొడుగాటి ప్రశ్నకు అవకాశం లేదు, విషయం ఏమిటి లోన్స్ అనేది ఇచ్చిన తరువాత దానిని రికవరి చేయడానికి అవకాశం ఉందా లేదా అనేది చూస్తారు. Since the lands cannot be alienated or sold, that difficulty is there. That is why the Government is particular about standing itself the guarantee for these loans.

శ్రీ పి. గన్నయ్య :—అధ్యక్షా, కనీసం ౧౦-౧౨ సంవత్సరాలనుంచి సాగు చేసుకునే పట్టాలుకు డీను అనే పట్టాలపేరు రద్దుచేసి హరిజనులకిచ్చినవి రైత్వారీ పట్టాలక్రింద మార్చి వారికి భూతనఖా బ్యాంకులద్వారా అప్పులివ్వడానికి చూస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— అదేదో చూడాలి.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :— ఈ ట్రబులు అంతా వారికి ఎలియనేటు చేయడానికి పవర్సు ఇవ్వకపోవడంవలన వచ్చింది. పొలిటికల్ సఫరర్సుకు ఇచ్చినట్లు వారికి ఫుల్ రైట్స్ ఎందుకివ్వరాదు ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—పొలిటికల్ సఫరర్సు భూమి స్వాధీనం కాకముందే అమ్ముకోనడం జరుగుతోంది.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు :—వారు పదివేలకు అమ్ముకుంటే వీరు వెయ్యి రూపాయలకు అమ్ముకుంటున్నారు.

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—వీరు భూమిమీద వ్యవసాయం చేసుకునే బీదజనం కాబట్టి వారికి సౌకర్యమివ్వాలి. రాజకీయ బాధితులకు భూములిస్తున్నాం. దానికి దీనికి పోల్చడం సబబు కాదు.

శ్రీ బి. వి. శివయ్య (చిత్తూరు) :— పేదవారికి భూములు పంచే పాలసీ తీసుకున్నారు. భూమిలేని పేదవారికి భూములిచ్చినతరువాత ఫుల్ సబ్సిడిక్రింద వెయ్యి రెండువేలు ఇస్తే ఆ భూమిని ఇంప్రూవ్ చేయడానికి అవకాశముంటుంది. అదేమయినా ఆలోచిస్తారా ? తరువాత క్రాప్సమీద లోను ఇవ్వడానికి ఇబ్బంది ఏముంది ? అందరికి ఇస్తున్నారుకదా అందుకని వారుకూడ కష్టపడి భూమి చదును చేసి పైరు వేసి అప్పు అడుగుతున్నారు. వారికికూడ ఇవ్వడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—సబ్సిడైజ్డు అసిస్టెన్స్ అనేది వేరుసంగతి. అవకాశాలున్నప్పుడు చూడవలసిన విషయాలు. లోన్ అనేది ఎక్కడిచ్చినా సభ్యులు వకీలు ఆయనకు తెలుసు. లోను ఇస్తే రికవరికి ఆలోచించాలి క్రాప్సపై లోను ఇస్తేకూడ దాని రికవరీ విషయం ఆలోచించే క్రాప్ లోన్సు ఇస్తారు

శ్రీ బి. వి. శివయ్య :—ఇప్పుడు అప్పు తీసుకు ఇవ్వకుండాపోతే ప్రభుత్వం కోర్టులకు తెచ్చి జయిలులో పెట్టించవచ్చు. వారు జయిలుకు వెళ్ళడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారుకాబట్టి దానికేమి ఇబ్బంది ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—అలాంటి అవకాశం తీసుకుని ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించ డానికి వేసిన ప్రశ్నలాగుంది ఇది.

REPRESENTATION FROM THE PATTADARS OF KOTHA REDDI GOLLAKUPPAM

368—

* 414 (1711) Q.— Sri T. C. Rajan :— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether the Government has received the representation dated 6-10-1963 from the pattadars of Kotha Reddi Gollakuppam, Sathyavedu Taluk, Chittoor District regarding obstruction created by Ponnimangadu people, Madras State from using their own well water for their Agricultural purposes, stating that they had no right either on the flowing water of Kusastali or to bale out water from their own wells; and

(b) if so, what was the action taken by the Government ?

Sri P. Thimma Reddy .— (a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :—ఎ నో అన్నారు. వారి అర్జీకాపీ నాదగ్గరుంది. కాని లేదంటున్నారు. అది ఒకప్పుడు మన రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రదేశమే. అక్కడ ముందు బావులచేత సేద్యం చేసుకుంటున్నారు. కాని అందులో కొంతభాగం మద్రాసులో చేరింది. ఇప్పుడు అప్పర్ రీచెస్‌లో వుండే బావులువారు క్రింద వుండేవారు మాకు నీరురాదని బావులు పూడ్చేయడం జరుగుతోంది. వారు కలక్టరుకు పెట్టిన పిటిషనుకాపి నాదగ్గరుంది. కాని మంత్రిగారు లేదంటున్నారు. ప్రశ్నకు జవాబు పంపినవారి పొరపాటూ పరిశీలించండి. ఆ రైతులు చాల బాధ పడుతున్నారు. కాబట్టి తిరిగి విచారణ చేయిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—అధ్యక్షా, సభ్యులు ఏ కాగితం వచ్చిందో నాకు పంపిస్తే చూస్తాను. నాకు వచ్చినదానినిబట్టి చీఫ్ ఇంజనీరు, సూపరింటెండింగు ఇంజనీరు, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు అందరూ పరిశీలించడం జరిగింది. తరువాత From the copy of the report of Tahsildar, Satyavedu, furnished by the Collector: "It may also be seen that the Tahsildar inspected the anicut and the well of Sri Sanjeeva Naidu and the lands of Sri K. Lakshmipathi Naidu, K. G. Kuppam, hamlet of K. G. Kuppam along with the Revenue Inspector, met the ryots and pattadar Sri Lakshmipathi Naidu on 1-8-69. He has reported that the pattadar Sri K. Lakshmipathi Naidu is taking water from the well of Sri Sanjeeva Naidu sunk in the Vishasthali river through pipes and that the water was flowing to the field also actually at the time of inspection. అందువలన ప్రభుత్వానికి వచ్చిన రిపోర్టు పొరపాటంటే ఏమని చెప్పాలి.

FAILURE OF PADDY CROPS

369—

* 279 (7074) Q — Sri M Venkatrami Naidu (Parvathipuram):- Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether it is a fact that paddy crops are failing during the last three years for want of rains in :

(1) Thumarada
(2) Chilkalapalli
(3) Balijapeta
(4) Vengapuram
(5) Mirth Valasa
(6) Barli
(7) Chinthada and
(8) Pakki villages in Bobbili taluk, Srikakulam district ;

(b) if so, the nature of relief given to the ryots of the said villages by the Government; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri P. Thimma Reddy :— (a) The villages referred to were not affected by drought during the last three faslies, i. e. 1375 to 1377.

(b) & (c) Does not arise.

శ్రీ ఎం. వి. వరాంకుశం (ఉనుకూరు) :- జిల్లా కలక్టరు ప్రకటించిన కరువులవల్ల బాధపడే గ్రామాల లిస్టులో ఆ పేర్లున్నాయి. మంత్రి గారు లేదంటున్నారు. మంత్రిగారు సులువుగా సమాధానం చెప్పడానికి యీ భోగట్టా ఇచ్చారేమో, మరొకసారి సరయిన భోగట్టా తెప్పిస్తారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :- నాకు కలక్టరు నుంచి డిపార్టుమెంటు నుంచి వచ్చిన భోగట్టాను బట్టి మనవి చేస్తున్నాను అట్లాగేదయినా కలక్టరు రికమెండు చేసి ఉంటే నాకు ఆ వివరాలు పంపిస్తే పరిశీలిస్తాను.

FAMINE AREAS IN KHAMMAM SAMITHI

370—

* 302 (7414) Q:— Sri K. Santhiah (Palair) :— Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) the names of the villages in Khammam Samithi which have been declared as famine areas in 1967 and whether milk powder, wheat, etc. has been given to those villages as relief ;

(b) whether the Government are aware of the fact that nearly one hundred poor harijan families in Vallabhi village in Khammam Samithi have not received either milk powder or wheat or any other relief; and

(c) if so, whether the Government have investigated the matter ?

Sri P Thimma Reddy :— (a) During the year 1967, Khammam district (including Khammam Samithi) was not affected by drought.

(b) 850 Kgs of milk powder and 1584 Kgs. of wheat were however, distributed in Vallabhi village to 587 beneficiaries.

(c) Does not arise.

శ్రీ కె శాంతయ్య :—వల్లభి గ్రామములో హరిజనులు వాళ్లకు పాలపొడి గాని, గోధుమలుగాని అందజేయలేదని ప్రభుత్వానికి దరఖాస్తులు పెట్టినారు. అన్ని గ్రామాలకు దొరికినాయిగాని ఆ గ్రామానికి మాత్రం దొరక లేదు. ఆ విషయంలో ప్రభుత్వంవారు ఏమైనా ఆలోచన చేశారా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :— మామూలుగా కష్టాలలోవున్న ప్రాంతాలకు ఇలాంటి సహాయం అందించడం జరుగుతుంది.

GUNTUR REPALLE RAILWAY LINE

371—

* 12 (5519) Q—Sri Y. Venkata Rao : -Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) whether the Guntur-Repalle railway is privately owned by the Zilla Parishad, Guntur;

(b) whether it is sold to the Indian Railways and if so, when and for what amount, and

(c) if it is sold, how was the amount utilised ?

The Minister for Panchayati Raj (Sri T. Ramaswamy) :—(a) Yes, Sir It was.

(b) It was sold to the Indian Railways with effect from 1-4-1966 for 18,19,450.

(c) The sale proceeds paid by the Indian Railways were credited to the Zilla Parishad's General Funds and the amount has not been utilised for any purpose and is available with the Zilla Parishad.

శ్రీ సి. వెంకటరావు :—ఇప్పుడు రైల్వే 1966 లో 18 లక్షలు చిల్లరకు అమ్మినట్లు చెప్పినారు సమాధానము చెప్పుతూ, జిల్లా పరిషత్తు రోడ్లు అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి. Backward areas లోను తక్కిన areas లో కూడా roads చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితిలో ఉన్నాయి. కనుక వాటికి అది వినియోగపరుస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—జిల్లా పరిషత్తు general funds కు అది credit చేసినారు. వినియోగపరచవచ్చునండి.

శ్రీ సి. వెంకటరావు :— వినియోగపరచడమంటే, roads కే ఇది earmark చేసి ఈ డబ్బు అంతా roads కు వినియోగపరిస్తే బాగుంటుంది, Consolidated fund లో, general fund లో అయితే దేనికో ఒకదానికి వినియోగపరుస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ టి. రామస్వామి :— Roads కే వినియోగపరచవచ్చునండి. దాంట్లో ఏమీ సందేహములేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అందులో educational institutions కోసం capital funds క్రింద ఉపయోగపరుస్తున్నారు. అది ప్రభుత్వానికేమైనా తెలుసునా ?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ఏ purpose కోసము. ఇంకా ఉపయోగపెట్ట లేదండి. వాళ్ళు proposals పెట్టి sanction చేసి ఉపయోగపెట్టాలి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య — ఆ information వాళ్ళకు రాలేదండి.

K. KOTAPADU—PINAGADI ROAD

372—

* 32 (6614) Q.—Sri V. Palavelli (Chodavaram) :—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the road K Kotapadu to Pinagadi in Visakhapatnam District was not repaired for the last 20 years, and

(b) if so, the reasons therefor ?

Sri T. Ramaswamy :—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

ABOLITION OF DOMICILE RULES

373—

* 980 (1525-I) Q.—Sri Tulabandula Nageswara Rao (Mangalagiri) :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state

(a) whether it is a fact that the National Intigration Council at its meeting in Srinagar in June, 1968 has recommended the abolition of the domicile certificate in a State for the purpose of admission to educational institutions in the State ;

(b) if so, what are the steps taken by the State Government to implement the same in our State, and

(c) if no steps have so far been taken, what are the reasons therefor ?

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao) :— (a) Yes. Sir.

(b) and (c) The matter will be considered after consulting the Regional Committee.

శ్రీ టి. నాగేశ్వరరావు:—ప్రభుత్వము తీసుకొనిన నిర్ణయాలకు National Integration Council యొక్క సిఫార్సులకు అనుగుణంగాను ఏవిధంగా circumvent చేయకుండా ఉండేలాగు చేస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అది పరిశీలన జరిగినప్పుడు ఆలాగా చూడాలండి. ఇంకా Regional Committee వారిని consult చేయవలసియున్నది. ఆ తరువాత నిర్ణయం తీసుకొంటాము.

SCHOOLS FOR DISABLED PERSONS

374—

* 572 (6090) Q.—Smt J. Eshwari Bai :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) the steps taken by the Government to spread education among the disabled; and

(b) the number of schools opened for deaf and dumb and other handicapped children during the years 1967 & 1968 ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—(a) Nine Schools are functioning in the State for the Education of the Blind, Deaf and Dumb children.

(b) One school for the blind has been started during 1967-68 in Mandapet of East Godawari district by private management, and the question of its recognition is still under consideration.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—State లో only nine schools అని చెప్పారు. ఏదో blind school తెరచాము, అదికూడ private school అని చెప్పారు. మరి ప్రభుత్వం వారికి ఈ కళ్ళులేని వాళ్ళకోసం ఇదివరకు ఏమి తోచ లేదా! districtwise గా తెరవాలని ఏమైనా programme ఉన్నదా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇప్పటికి 9 ఉన్నాయి. అందులో ఈ నాలుగు ప్రభుత్వం వారు నడుపుతున్నారు, అయిదు private వారు నడుపు తున్నారు. ఇప్పుడు కాస్త ధనాభావము వలన ఎక్కువ వీటికొరకు ఖర్చు చేయ డానికి వీలులేకపోయింది. అయినా గౌరవ సభ్యురాలు చెప్పిన విషయాన్ని consider చేస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఈ schools లో చదువుకొన్నటు వంటి విద్యార్థులకు ఉద్యోగ అవకాశాలు ఇవ్వాలని exchange ఒకటి ఏర్పరచారు. కాని వాళ్ళ విషయం ఆలోచించేటటువంటి వాళ్లు లేకపోతున్నారు. ఈ విషయం గట్టిగా ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అధ్యక్షా, వారు చెప్పినటువంటి 1, 2 విష యాలు నా దృష్టికి వచ్చినాయి. నేను ఆ 2 విషయాలలో మాత్రం వెంటనే చర్య తీసుకొన్నాను. అయితే వీరు పాపము దృష్టిలేని వారు కాబట్టి, కళ్లు ఉన్నవాళ్ళు దొరుకుతూఉంటే లేనివాళ్ళను ఎందుకు పెట్టుకోవాలి అనేటటువంటి ఒక resistance అక్కడ కూడ వుందండి. దానికోసం ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. వాళ్లకు ఉద్యోగావకాశాలు ఏ సూత్రం ప్రకారం ఇవ్వాలని అన్నామో దాని ప్రకారం అమలుపరచడానికి తప్పకుండా ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండపాలెం) :—వీళ్ళు register చేసువాలంటే హైదరాబాదుకు వచ్చి Physically Handicapped Exchange లోనే register చేసుకోవాలని చెప్పారు. జిల్లాలలో గనుక register చేసినట్లయితే వాళ్ళు అక్కడ నుండి ఇక్కడికి పంపడంలేదు. వాళ్లకు ఉద్యోగాలు చిక్కడం లేదు. cityలో ఉండేటటువంటి Blind Deaf and dumb schoolలో accommodation చాలాలోటుగా ఉన్నది. ఈ schools విస్తృతం చేయలేకపోయినప్పటికి, ఉన్నవాటి నైనా సక్రమంగా చేస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—Registration లో అంతఇబ్బందికాదు. Registration అయినతరువాతకూడా ఉద్యోగము దొరకడములో ఇబ్బంది ఉన్నది. Registration లోకూడా ఇబ్బందిఉంటే దాన్నిగురించి ఆలోచిస్తాము. ఈ accommodation గురించికూడా ఆలోచిస్తాము?

డాక్టర్ శ్రీ టి. ఎస్. మూర్తి :—Registration లో ఇబ్బంది ఉన్నదండి. వారు హైదరాబాదుకువచ్చి Registration చేసుకొంటేనేగాని వాళ్ళకు గతిలేదు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—No Sir, districts లో register కావడం లేదనికాము సుబ్బయ్యగారు చెప్పింది. Register అవుతున్నారు. వాళ్లు అక్కడ register అయినంతమాత్రాన వాళ్ళకు ఉద్యోగము దొరకడంలేదు. మరి ఇబ్బంది అవుతూఉన్నది. అక్కడనుంచి, ఇక్కడికి reporting కావడము లేదని అంటున్నారు. అసలు ఉద్యోగం దొరకడంలో అప్పుడప్పుడు ఇబ్బంది జరుగుతున్నది. నేను దాన్నిగురించి ప్రయత్నిస్తాను.

శ్రీ జి. శివయ్య :—ఈ Deaf and Dumb Schools State మొత్తంమీద ఎన్నిఉన్నాయి? ఎక్కడెక్కడ ఉన్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినతరువాత మీరు ఎన్ని open చేసినారు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—తొమ్మిది ఉన్నాయని చెప్పాను. Government school for the Blind మలకపేటలో ఒకటిఉన్నది. Model school for the Blind, Bheemavaram

Mr Speaker :—Those details are necessary

Sri P. V Narsimha Rao .—I will give him a list, Sir.

Sri G Sivayya :—They are trying to open such schools at certain places of their own interest only, Sir

Mr. Speaker :—He will pass on the information.

శ్రీ ఆర్. మహానంద. —ఈ schools లో admissions ఏవిధంగా జరుగుతాయండి?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు: —ఏదో ఒక కమిటీ ఉంటుంది. వాళ్లు చూచి వారిని admit చేస్తారని ఉన్నది. దాని full rules నాదగ్గరలేవు.

SUPPLY OF FERTILISERS

375—

* 998 (1527-J) Q.—Smt. J. Eswari Bai:—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether the Government have changed their policy of issuing licences direct to the farmers by the Director of Agriculture for supply of fertilisers against cash payment,

(b) whether the Chief Inspector of Fertilisers in the Agriculture Department has given licences to dealers, big landlords and letter head business men; and

(c) whether it is a fact that large number of permit holders drew the precious commodity from Madras port and sold it in that city?

The Minister for Agriculture (Sri K. Venkataratnam):— (a) Under the Fertilisers (Control) Order, 1957, Licences wholesale and retail, are issued to the dealers, Co-operative etc., by the District Agricultural Officers in the districts. Consequent on the introduction of private trade in the distribution of Nitrogenous fertiliser by Govt. of India and State Government, the licences to deal in nitrogenous fertilisers are also being issued to private dealers, in addition to the Co-operative Societies who were having monopoly in them hitherto.

(b) Under the Fertilisers (Control) Order, 1957 the Director of Agriculture is empowered only to issue certificates of registration for preparing manure mixtures. Accordingly the Director of Agriculture is issuing certificates of registration under the Fertilisers (Control) Order, 1957 liberally to whoever applied for the same in view of the satisfactory supply position of fertilisers and not licences which is the function of the District Agricultural Officers.

(c) Due to non-availability of wagons, fertiliser dealers to whom allotments were made, were allowed to take delivery of fertilisers from Madras port after prepayment of cost to the District Agricultural Officer and after obtaining a letter of authorisation and transport the same by road to the destination. The receipt of fertilisers at the destinations in the District have to be physically verified by the officer of Agriculture Department for certification of road transport claims. Hence there is no scope for committing such irregularities.

(a) Agriculture Director గారు రైతులకు licence ఇచ్చే విధానము ఎన్నడూ లేదు

(b) ఎరువులు Chief Inspector గారు ఇచ్చేపద్ధతి ఎప్పుడూ లేదు.

(c) అటువంటిది ఏదీ ప్రభుత్వదృష్టికి రాలేదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి: — ఈ licences పెద్ద భూస్వాములకే ఇస్తున్నారా? Papers లో headlines వేసి ఊరికే ఒక కంపెనీ అని పేరు పెట్టుకొన్నవారికే ఇస్తున్నారా? అటువంటివి ఏమైనా జరిగినాయా? జరిగితే ఎక్కడ జరిగినాయి? ఏమి action తీసుకొన్నారు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం: —పెద్ద భూస్వాములు అనిగాని, చిన్న భూస్వాములు అనిగాని లేదు. 1967 సంవత్సరం అనంతరం ఎవరుకోరితే వారికి licence ఇస్తున్నారు.

శ్రీ సి జంగా రెడ్డి :—ఈవిషయంలో చాలా గందరగోళాలు జరుగుతున్నాయి. దాన్నిగురించి, తిమ్మారెడ్డిగారు వ్యవసాయమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు మా వరంగల్ తరఫున ఒక representation కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఇక్కడ ఆంధ్ర, తెలంగాణా feeling చాలా పనిచేస్తున్నది. ఈమాట అన్నందుకు క్షమించాలి. ఎందుకంటె ఎవరైతే ఆంధ్ర area నుంచి వచ్చి ఇక్కడ

వరంగల్‌లోగాని, హైదరాబాదులోగాని. తెలంగాణా ప్రాంతములో ఎక్కడైనాగాని పెట్టుకొంటున్నారో వారికే ఎరువులు allot చేస్తున్నారు వాళ్ళకే road movement దొరుకుతున్నది. మిగతా వ్యాపారస్థులకు road movement దొరకడంలేదు. కేవలం phone మీద డబ్బు లక్షలకొలది సంపాదిస్తున్నారా? అధ్యక్షా, కావలసివస్తే ఆ phones record చూపిస్తాను మీకు.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—1-10-1967 తేదీనుంచి Central Government వారు స్వేచ్ఛగా ఎరువులు ఉత్పత్తిదార్లకందరికికూడా చెప్పి licence అందరికీ ఇవ్వమని అన్నారు. ఎవరు పెట్టుకొంటె వాళ్ళకు ఇస్తున్నారు. తెలంగాణా, ఆంధ్ర అనే భేదము లేదు ఈనాటికికూడా ఆ భేదములేదు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—Complaint అదికాదండి. Licence అందరికి ఇస్తున్నారు అంటే దానితో ఒప్పుకొంటున్నాను. 250 రూపాయలు ఎవరుఇస్తే వారికి Agriculture department licence ఇస్తున్నారు. కాని allotment లోనే అన్యాయం జరుగుతున్నది. ఏమంటె, తెలంగాణాకు ఇంత allotment చేసినానని చెప్పడం ఎవరైతే ఆంధ్రనుండివచ్చి ఇక్కడవ్యాపారం చేస్తున్నారో వారికే allotment చేయడం జరుగుతున్నది. తిమ్మారెడ్డిగారు వ్యవసాయ మంత్రిగా ఉన్నప్పుడు వారికి మేము complaint కూడా ఇచ్చాము.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—అటువంటి విచక్షణతో ఎవరికికూడా ఇవ్వడంలేదు. ఎవరు లైసెన్సు పెట్టుకొంటే వారికే ఇస్తున్నారు. అంతేగాని ఆంధ్ర, తెలంగాణా అనేభేదములేదు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—Complaint ఉన్నదండి మీదగ్గరే కావాలంటే విచారణచేయండి. వరంగల్‌లో ఉన్న shops లో అన్నీ వాళ్ళకే దొరుకుతున్నాయండి. ఈవేళ రాండి, నేనుచూపిస్తాను. ఈవేళ హైదరాబాదు నగరానికి కొన్ని phone numbers ఇస్తాను కావాలంటె.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—జంగారెడ్డిగారు ఈ విధంగా తెలంగాణావారికి అన్యాయం జరుగుతున్నదని చెప్పుతున్నారు. కాబట్టి ఇకమీదటనైనా అటువంటి అన్యాయం జరగకుండా చూడండి.

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—ఎక్కడ ఎవరుకోరితే వారికి ఇస్తున్నారు, అటువంటిదేమైనాఉంటె, మాదృష్టికితెస్తే విచారిస్తాము.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, మద్రాసు రేవు నుండి ఫర్టిలైజర్స్ దిగగానే అక్కడ ఉన్నటువంటి బోగసు లైసెన్సు హోల్డర్స్ అక్కడికక్కడే అమ్ముకొని యీ ప్రదేశానికి రాకుండా చేశారని. అందులో ఒక మంత్రిగారి కొడుకుకూడ ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఆ వార్త బ్లిట్జ్‌లో వచ్చింది. అది తిమ్మారెడ్డిగారు ఎగ్రికల్చర్ మినిస్టర్‌గా ఉన్నప్పుడు జరిగింది. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ కాకాని వెంకటరత్నం :—అటువంటివి ప్రభుత్వ దృష్టికి రాలేదు. మద్రాసు రేవులోనుండి స్పష్టంగా ఎన్ని టన్నులు వచ్చింది, ఏ పరియాకు వచ్చింది, ఇక్కడ ఎవరు కొన్నారు, యీ విషయాలన్నీ రికార్డెడ్‌గా ఉన్నవి. ఎవరూ మంత్రిగారి కొడుకు — లేదు.

Castor Oil Seeds

376—

* 682 (1185) Q.— Sri C V. K. Rao (Kakinada):—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether it is a fact that A.P. ranks first in area and production of castor oil seeds, if so, what is the area and the quantity of production,

(b) whether Government programmed for the year 68-69 for the multiplication of H C. 6 Castor variety in 2,000 acres, if so, how much area is so far being covered and what is the production on this account; and

(c) in view of the pre-eminent position of these oil seeds for the State, what further steps Government propose to take for securing first place in the world Castor Market ?

Sri K Venkataratnam:—(a) Yes, Sir During 1967-68, an area of 7.48 lakhs acres was covered by castor crop and a quantity of 60,241 tonnes of castor seeds were produced.

(b) The improved variety of H.C. 6 castor is already under natural spread in most of the areas. However, the Agriculture Department has made arrangements to multiply this variety of seed on cultivators' fields in an area of about 140 acres during Kharif, 1968-69 to improve the seed material. A quantity of about 14,000 Kgs. of improved Seed is estimated to be produced under this programme.

(c) The Agriculture Department is implementing a package Programme for development of castrol crop and in order to encourage the cultivators to increase its production, incentives such as supply of Plant Protection chemicals at subsidised rates and making available the required Plant Protection equipment to the ryots are being provided under the scheme. The Department is also organising Demonstration plots to bring home to the cultivators the benefits of adopting improved methods of cultivation of the crop. Agriculture Department is also recommending to the cultivators to take up cultivation of improved varieties of castor for replacing the local vareties of castor so as to increase their yield. It is also proposed to take up a centrally sponsored scheme for development of castor during the Fourth Five Year Plan period commencing from 1969-70. It is hoped that 8 lakh acres can be covered with castor under this scheme, which has a production potential of 1.20 lakh tons.

(ఎ) ఆముదపు గింజల సాగుబడి ఉత్పత్తులలో రాష్ట్రానికి దేశంలో ప్రథమ స్థానం వున్నమాట వాస్తవమేనండి. 1967-68 సంవత్సరములో రాష్ట్రములో యీ పంటక్రింద 7.48 లక్షల ఎకరాలు సాగుచేయబడింది. 60,241 టన్నుల

ఆముదాలు పండించబడినవి. (బి) హెచ్. సి. 6 అనబడే మేలిరకపు ఆముదపు విత్తనము ఇప్పటికే రాష్ట్రములో చాలా ప్రాంతాల్లో వ్యాప్తిలో నున్నది. అయినప్పటికి యీ విత్తనపు లక్షణములను ఇంకనూ వృద్ధి చేయుటకు వ్యవసాయ శాఖవారు 1968-69 ఖరీఫు (మొదటి) పంటలో 140 ఎకరాల విస్తీర్ణము మేరకు రైతుల పొలాలలోను, ప్రభుత్వ వ్యవసాయ క్షేత్రములలోనూ యీ విత్తనమును పెంపొందించుటకు ఏర్పాటు చేశారు. దాదాపు 14000 కి. గ్రా. మేలిరకపు విత్తనములు యీ కార్యక్రమముక్రింద పండించబడి ఉంటాయని అంచనా వేయబడింది. 1969-70 సంవత్సరములో యీ విత్తనమును వృద్ధి చేసే కార్యక్రమమేదీ లేదు. ఆముదపు పంటను రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి చేసేందుకు వ్యవసాయశాఖ ఒక సమిష్టి పథకాన్ని అమలుజరుపుతోంది. ఈ పథకం క్రింద ఆముదపు పంట దిగుబడులను అధికం చేయగల ఉత్సాహాన్ని రైతులలో కలిగించటానికి ప్రభుత్వమువారు సస్యసంరక్షణ ఔషధాలను తక్కువ ధరలకు లభింపజేయటం, సస్య సంరక్షణ పరికరాలను రైతులకు అందజేయటం వంటి సహాయక కార్యక్రమాలు యీ పథకంక్రింద నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ పంటను సాగు చేయటంలో ఉత్తమ సాగుబడి పద్ధతులను రైతాంగానికి తెలియ చెప్పటంకోసం ప్రభుత్వ వ్యవసాయశాఖవారు పై కార్యక్రమంక్రింద కొన్ని ప్రదర్శన క్షేత్రాలను కూడ నిర్వహిస్తున్నారు. పంట దిగుబడిని అమితంగా వృద్ధి చేయగలందులకు స్థానికమైన అముదపు రకాలస్థానే మేలిరకం విత్తనాలను వాడవలసిందిగా కూడా వ్యవసాయశాఖవారు రైతులకు సలహా ఇస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం ఆముదాలను పండించే ముఖ్యమైన కొన్ని జిల్లాలలో దాదాపు 2,200 ఎకరాల మేరకు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిన ఎస్. పి. హెచ్-1- అరుణ అని పిలవబడే మేలిరకపు ఆముదపు పంటపై ప్రదర్శన క్షేత్రాలను నిర్వహించుటకు ఒక ప్రత్యేక కార్యక్రమం కూడా ప్రభుత్వం అమలుజరుపు తోంది.

Mr. Speaker :—Answers to all the other questions will be laid on the Table of the House except question Nos. 381, 385, 386, 387 388 and 390.

CYCLES TAX

381—

* 780 (1849) Q.—Sarvasri Vavilala Gopalakrishnayya and A. Madhava Rao (Nellore) :— Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether the Government consider exempting all cycles from any kind of tax as exempted by Mysore State Government, and

(b) if so, from which date ?

The Minister for Municipal Administration (Sri N. Chenchurama Naidu) :— (a) Yes, Sir. The Government have recently issued orders for the abolition of tax on private cycles in the State.

(b) from 1-4-1969.

CEILING ON PETROL CONSUMPTION

385—

* 612 (6874) Q — Sri R. Mahananda :— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether there is any ceiling on petrol consumption for the vehicle used by the District Medical and Health Officers and his Assistants and District T B. Control Officer and Medical Officers of the Primary Health Centres ,

(b) if so, how much for month on each category of the officers , and

(c) whether there are any representations to remove these restrictions ?

The Minister for Health and Medical (Sri Md Ibrahim Ali Ansari) . — (a) Yes.

(b) Rs. 150 per mensum for each vehicle for all categories of officers of Health Department.

(c) Yes.

Sri R. Mahananda :— As the Doctors and T. B Controling Officers have to tour the districts intensively, the present quota of petrol is insufficient to cater to the needs of the public. Will the Government be pleased to enhance the quota ?

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari . — Recently, we have enhanced the quota from 150 gallons to 200.

MACHINERY FOR TUNGABHADRA ELECTRIC SCHEME

386 —

*281 (7116) Q.— Sarvasri R. Mahananda and P. Venkata Reddy (Kanigiri) .— Will the hon. Minister for Power be pleased to state .

(a) whether it is a fact that the machinery for the Second stage of the Tungabhadra Electric Scheme imported from Japan, was forwarded to the Project in 1962 by the Port Officer, Madras ,

(b) the amount of charges that were paid to the Port Officer, for this work and whether it included the packing charges also and if so, whether all the packing material, said to have been used by the Port Officer. Madras, was received at the Project site; and

(c) whether there is any shortage and if so, how much worth and whether any responsibility was fixed on any body for this shortage ?

The Minister for power (Sri V. Krishnamurthy Naidu) :— (a) Yes, Sir.

(b) The amount paid to the Port Officer, Madras was Rs. 1,'0,161 towards loading, unloading and forwarding charges packing charge. All the packing materials said to have been used by the Port Officer, Madras were not received at the project site in their original condition

(c) The total cost of packing materials reported to have not been received is Rs 73,770. No responsibility was fixed on any body.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— ప్యాకింగ్ చార్జెస్‌తో కలిపి లక్షా, 10 వేల చిల్లర కట్టామన్నారు. ఒక్క ప్యాకింగ్ చార్జెస్ మెటీరియల్‌కే 73,770 రూ. అన్నారు. ఇది ఇన్‌టాక్ట్‌గా లేకుండా, ఆ వస్తువులే కనపడకుండాపోతే—ఎవరిమీద రెస్పాన్స్‌బులిటీ పెట్టటం లేదంటే—ఏమిటి ? అనవసరంగా, పేకింగ్ చార్జెస్, పేకింగ్ మెటిరీయల్ పెట్టినామనే ఆ పోర్టు ఆఫీసర్ మీద చర్య తీసుకోవాలి. లేదా, ఇక్కడకు వచ్చిన తర్వాత, దానిని కాజేసి రాలేదని చెప్పిన మన స్టేట్ గవర్నమెంటు అధికారులమీద తీసుకోవాలి లేకపోతే గవర్నమెంటు డబ్బు—73,770 రూ.లు నష్టమయినట్లే కదా ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :— అది కాదండి. దీనిపైన కొంత వర్సంచేజీ వరకు యీ పేకింగ్ చార్జెస్‌కు. లోడింగ్, అన్‌లోడింగ్ ట్రాన్స్‌పోర్టు చార్జెస్‌కు ఉన్నది. ఆ అమౌంటు కంటె తక్కువ అమౌంటుకు బిల్లు వచ్చింది. దానిపైన సస్పెక్టు చేయటానికి అవకాశం లేకపోయింది. పోర్టు ఆఫీసర్ మద్రాసువారు మనకు సంబంధించిన వారు కారు. ఆ బిల్లు ఎక్విప్‌మెంటు వచ్చిన సంవత్సరం నాడు వచ్చింది. కాబట్టి పేకింగ్ మెటీరియల్స్ వెరిఫై చేయటానికి అవకాశం లేకపోయింది.

DISPUTE BETWEEN SEESHAMAHAL AND RANGAMAHAL

387—

* 1146 Q.— Sri S. Vemayya :— Will the hon. Minister for Labour be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the dispute between the management of Seeshamahal and Rangamahal in Nellore Town and workmen is pending since, 1965 ,

(b) whether it is also a fact that the Labour Officer has submitted his report on 4-1-1966 for conciliation ; and

(c) if answer to clauses (a) and (b) are in affirmative the reason for the delay for all these years to finanlise the issues in the matter?

The Minister for Labour (Sri G. Sanjeeva Reddy) (a) No, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Does not arise

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఇది ఎపుడు ఫైనల్ అవుతుంది. ఆవర్కర్స్‌కు న్యాయం కలుగజేయటానికి ప్రయత్నించటం జరగలేదా?

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :—చర్యలు తీసుకొనటానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. కాని, హైకోర్టులో పెండింగులో ఉన్నది కాబట్టి ఏ చర్య తీసుకొనటానికి వీల్లేదండి.

HOUSE SITES TO HARIJANS OF PASUMARRU

388—

* 953 (6530-I) Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state :

at what stage the land acquisition and allotment of house sites for the Harijans in Pasumarru village, Nadendla Panchayat Samithi, Guntur District which was notified in the year 1958 stands and whether the writ was also disposed in favour of the Harijans ?

The Minister for Social Welfare (Sri D. Perumallu):—The Writ Petition filed by the land owners against proposed acquisition was dismissed by the High Court. The matter is under consideration of the Zilla Parishad, Guntur.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—57వ సంవత్సరంనుండి ప్రారంభమైంది. రిట్ పిటిషన్ కొట్టివేసి 4 సం.లు అయింది. ఇంకా జిల్లా పరిషత్ వారి పరిశీలనలో ఉన్నది అంటే—ఇంకా ఎంత కాలం పరిశీలిస్తుంది? వారు కమిటీ వేశారు. అది తేల్చలేదు. అక్కడ పెద్ద రైతులు ఉన్నారు. వారు కదలము అంటారు. ప్రభుత్వం నిస్సహాయస్థితిలో ఉన్నదంటారా?

శ్రీ డి. పెరుమాళ్లు :—లోగడ కొన్ని బిల్డింగ్స్ వేయటం జరిగింది. అవి వెకేట్ చేయించటానికి ఆలోచనలో ఉన్నది.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు (కొవ్వూరు) :—పంచాయితీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్‌లకు యీ హరిజనుల హౌస్ సైట్స్ ఇచ్చే అధికారం ఇవ్వటంవల్ల అందులో పాలిటిక్స్ ఎంటర్ అయి, అన్యాయం జరుగుతున్నది. కాబట్టి డైరక్ట్‌గా కలెక్టర్ యే భూమి ఎక్వయిర్ చేసి, కలెక్టర్ హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు ఇచ్చే ఆలోచన ప్రభుత్వం చేస్తుందా?

శ్రీ డి. పెరుమాళ్లు :—అది యాక్ట్‌లో జిల్లా పరిషత్‌లకే పరిమితం అయి ఉంది. ఆ యాక్ట్‌ను మార్చవలసి ఉన్నది.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—దానివల్ల అన్యాయం జరుగుతున్నది కాబట్టి, ప్రభుత్వం పునరాలోచిస్తుందా?

శ్రీ డి. పెరుమాళ్ళు :—ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది ఎవరో ఆక్యుపై చేశారన్నారు. హరిజనులకు ఇచ్చినతర్వాత— దానిని వారికి ఇవ్వకుండా ఉండటంకోసం పెద్ద పెద్ద రైతులు అక్కడ బేరన్స్ కట్టుకొని ఉంటే, గవర్నమెంట్ అధికారులు, జిల్లాపరిషత్ వాళ్లు లాలూచీ అయ్యే పద్ధతులలో వారికి ఇళ్ళు ఇవ్వకపోతే ఇక ఏమిగతి? పరిస్థితి అంతే అంటారా? ప్రభుత్వం చేయగలిగింది ఏమైనా ఉన్నదా?

శ్రీ డి. పెరుమాళ్ళు :— ఎవిక్షన్ చేసేటటువంటి ప్రపోజల్స్ ఉన్నవి. ఎవిక్షన్ చేయటానికి కొంత ద్రవ్యం జిల్లా పరిషత్‌కు తగులుతుంది. ఆ విషయాలు ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—ఇప్పుడు ఈ గ్రామాలలో అక్విజిషన్ పూర్తి అయిందా? డబ్బు యిచ్చిన తరువాతనే ఈ ఎన్‌క్రోచ్‌మెంట్స్ జరిగినాయా? ఏ సమస్య మీద పిటిషన్?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—రిట్ పిటిషన్ నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం డిస్‌పోజ్ ఆఫ్ అయింది.

శ్రీ డి. పెరుమాళ్లు :—అంతకుముందే బిల్డింగులు కట్టడం జరిగింది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఇది అక్వయిర్ చేసే లాండ్. డబ్బు చాలదని హైకోర్టుకు పోయినాడా? ఏ సంవత్సరం పోయినాడు. ఎప్పుడు డిస్‌పోజల్ అయింది తెలియలేదు. రెండవది ఎవిక్షన్ చేస్తేగాని వాళ్లకు యివ్వడానికి వీలు లేదన్నారు. అది గవర్నమెంటు లాండ్ అయి ఉంటేనే గాని అది ఎవిక్ట్ చేయడం ఉద్భవించదు. గవర్నమెంటు లాండ్ కానప్పుడే ఎవిక్షన్ ప్రపోజల్స్ వస్తాయి. అది స్పష్టంగా తేలడం లేదు. ఎవిక్షన్ ఎందుకు వచ్చింది? ఇంత దీర్ఘం లేకుండా త్వరగా ఎక్స్‌పిడైట్ చేయడానికి ఏమైనా చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ డి పెరుమాళ్లు :—ఎవిక్షన్ చేయాలని జిల్లా పరిషత్ 5 వ స్థాయి సంఘం గవర్నమెంటు ప్లీడర్‌ను ఆ విషయం తేల్చాలని కోరింది. ఆయన వేరే స్థలం సేకరించవచ్చునని తెలియజేశారు. అది జిల్లా పరిషత్‌లో పెండింగ్ ఉన్నది.

Mr. Speaker :—He must be thankful to the Minister because he is giving the correct information.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—అదంతా అయిపోయింది. జిల్లా పరిషత్ వారు 5 వ స్థాయి సంఘం అని వారు ఏదో చెబుతున్నారు, దానిలో వారు ఏ నిర్ణయానికి వచ్చారంటే ఆదంతా వదలుకొని క్రొత్తగా సైట్‌ను ఎక్వయిర్ చేసి యివ్వాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నారని చెప్పారు వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పినట్లు యిప్పుడు 11 సంవత్సరాలు పట్టింది. అది చేసేటప్పటికి యింకా ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుందో దేవుడికి తెలుసు.

POWER TILLERS

390 –

* 674 (1153) Q.—Sri T. S. Murthy :—Will the hon. Minister for Marketing be pleased to state :

(a) whether Government is aware of the fact that the Government of India is negotiating with some Japanese Firms for production of power tillers and marine diesel engines (Indian Express dated 12-7-1968 page 8 Col. 5), and

(b) if so, whether our State would take advantage of this offer and start manufacture of power tillers and other agricultural implements through the recently started Agro-Industries Corporation with Japanese colloboration?

The Minister for Marketing (Sri Ramachandra Rao Kalyani):— (a) and (b) The Government of India have informed that five Japanese Firms have offered to collaborate for the manufacture of power tillers and marine diesel engine with Indian parties. But there are no proposals with Government of India for the manufacture of these items in the public sector and as such the State Agro-Industries Corporation is not availing of the offer.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా, పబ్లిక్ సెక్టారులో పెట్టడానికి వారికి ఏమి ఉద్దేశం లేదని చెప్పారు. అయితే మన అగ్రికల్చరల్ ఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషన్ మన స్టేట్ తరఫున అవి తీసుకొని పెట్టినట్లయితే

ఉద్యోగావకాశాలు పెరుగుతాయి, రైతులకు కూడ లాభిస్తుంది. చవకగా వస్తాయి. అది ఎందుకు ఆలోచించకూడదు? ఆగ్రో ఇండస్ట్రియల్ కార్పొరేషన్ పీళ్ళు ఎవరైనా టేకప్ చేయడానికి ఎందుకు ప్రయత్నం చేయకూడదు?

శ్రీ రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ముందు యాక్సెప్టు చేయాలి.

డాక్టర్ టి యస్. మూర్తి :—గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియాతో చెప్ప వచ్చునుగదా, మేము ఇనిషియేటివ్ తీసుకుంటాము, మీరు మాట్లాడి పెట్టండి అని.

శ్రీ రామచంద్రరావు కళ్యాణి :—పబ్లిక్ సెక్టారులో పెట్టాలని వారికి ఉద్దేశ్యం లేదు.

Mr, Speaker .—There are two short notice questions The first one is in the name of Sri M. B Parankusam.

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

COLLEGES IN SRIKAKULAM DISTRICT

S. No. 390-A

S. N. Q No. * 1722-G. Sri M B. Paranakusam :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state,

(a) the number and names of fulfledged Colleges in Srikakulam District,

(b) the number of applications submitted by the students for admission into different types of Degree Courses in the said Colleges in the District in the Academic year 1969-70.

(c) the number of students given admissions and number of them denied admissions; and

(d) whether the Government intend to provide additional Colleges or shift classes or additional sections immediately to enable all the students who have submitted applications for admissions into Degree Courses, to pursue their studies?

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao) : - (a) Three Colleges, They are:

1. Government Arts and Science College, Srikakulam
2. Government Arts and Science College for Women, Srikakulam.
3. Rajah R. S. R. K. Ranga Rao, College, Bobbili.

(b)	B. A. 1st Year.	B. Sc. 1st Year.	B. Com, 1st Year.
1. Govt., Arts and Science College, Srikakulam.	106	802	178
2. Govt., Arts and Science College for Women, Srikakulam.	20	22	—
3 Rajah R. S. R. K. Ranga Rao College, Bobbili.	66	75	129

(c)		No. of Admitted.	No. rejected.
1.	Govt., Arts and Science College, Srikakulam.	1st B. A. 75	19
		1st B. Sc., 134	115
		1st B. Com., 59	59
2.	Govt., Arts and Science College for Women, Srikakulam.	1st B. A. 23	—
		1st B. Sc., 20	—
3.	Rajah R. S. R. K. Ranga Rao College, Bobbili	1st B. A., 44	14
		1st B. Sc., 36	28
		1st B. Com. 80	37

(d) No decision has been taken to open new colleges in Srikakulam district. The Government Arts and Science College, (Men) Srikakulam is having Evening Session also and some of the students who could not seek admission into Arts courses can secure admission in the Evening

శ్రీ ఎమ్. వి. పరాంకుశం :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో మూడు కాలేజీలు మాత్రమే ఉన్నాయి. డిగ్రీకోర్సులకోసం నిరాకరించిన దరఖాస్తులన్నీ చూస్తే మంత్రిగారుచెప్పినవి షుమారు అయిదారువందలమంది ఎలిజిబిలిటీ ఉన్నవారు డిగ్రీ కోర్సు చదువుకోడానికి అవకాశం లేకుండా యితర జిల్లాలకు, ఇతర రాష్ట్రాలకు పోయి చదువుకొనే దుస్థితి వచ్చినది. రెండు కాలేజీలు శ్రీకాకుళంలోను, ఒకటి బొబ్బిలిలోను ఉన్నాయి మూడు డివిజన్లలో, మూడు కాలేజీలు పెట్టడానికి, అదనపు సెక్షన్లైనా పెట్టి చదువుకొనేవారికి వెంటనే జిల్లాలో అవకాశం కలిగించడానికి ప్రభుత్వం అవకాశం కలిగిస్తుందా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఈ అంకెలుచూస్తే గౌరవ సభ్యులు చెప్పే విషయం తెలియడం లేదు. ఇంకొకటి కూడ ఉన్నది. సీట్సు యిచ్చిన తరువాత వచ్చి జాయిన్ కానటువంటి పరిస్థితి కూడ యున్నది. బొబ్బిలిలో....

శ్రీ ఎమ్. వి. పరాంకుశం :—నిరాకరించామని ఒక ప్రక్క చెపుతూ ఈ సమాధానం చెప్పడం సరిగాలేదు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అదికూడ యున్నది. ఇప్పుడు కూడ కొంత మందికి అందులో దొరకలేదు. ఈవినింగ్ కాలేజికి రమ్మని చెప్పినారు. వారికి అడ్మిషన్ యిస్తున్నారు కొంతమంది సీట్సు యిచ్చిన తరువాత రాలేదు.

శ్రీ ఎమ్. వి. పరాంకుశం :—ఇతర జిల్లాలకు పోయినవారి సంగతికూడ తెలిసే చెపుతున్నారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—నాకు వచ్చిన ఇన్ఫర్మేషన్ మీద చెపుతున్నాను. Both sides are there. If necessary, I will have a look at it again. So far as I see there are not many rejections and there is no difficulty. If there is difficulty I can increase the existing sections in the colleges.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—జూనియర్ కాలేజీలు నెలకొల్పారు, వీటికి టీచర్సును, స్టాఫ్ను ఎక్కడా వేసినట్లు లేదు. ఇదివరలోకూడ హౌస్లో చెప్పాను. మంత్రిగారు వెంటనే వేస్తామని అన్నారు. ఇంతవరకు వేయలేదు

Sri P. V. Narasimha Rao :—Yes, Sir. They are being posted.

డాక్టర్ టి. వి. యస్ చలపతిరావు (విజయవాడ-ఈస్ట్):- డే టైమ్ కాలేజీలో అకామిడేషన్ లేక ఈవినింగ్ కాలేజీలో అడ్మిట్ చేశారని చెపుతున్నారు. ఎక్కడైనా ఎంప్లాయిమెంట్‌లో ఉన్నట్లు సర్టిఫికేట్ తీసుకువస్తే అలాంటి వారే admission can be given in the Evening Colleges. డే టైమ్ కాలేజీకి అప్లయిచేసినవారు రెగ్యులర్ స్టూడెంట్స్. అందువల్ల అది విరుద్ధం. గవర్నమెంటు జనరల్ పాలసీ ఏమంటే — *No student need be turned out for* want of accommodation. 3 సంవత్సరాలు, నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి ఎనౌన్స్ చేస్తున్నారు. *But every where they are rejecting admissions* for want of accommodation. ఈ రెంటికి మంత్రిగారిని తెలివివ్వమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ఈవినింగ్ కాలేజీలో ఉద్యోగులుగా ఉన్నవారిని తీసుకుంటారు. కాని యిటువంటి పరిస్థితులలో by relaxation also they can take; The Principal has actually reported.

శ్రీ టి. రాఘవులు :—మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానాన్నిబట్టి చూస్తే యీవినింగ్ కాలేజ్ స్టూడెంట్ ఎక్కడయినా ఎంప్లాయ్ అయివుండాలనే షరతు సడలించామన్నారు. చాలా సంతోషం కాని, కన్‌సెషన్స యివ్వడానికి, స్కాలర్‌షిప్స యివ్వడానికి ఆర్డినరీ స్టూడెంటును చూసినట్లుగానే వీరినికూడా చూడవలసినదిగా వుత్తర్వులు యిస్తారా?

Sri P. V Narasimha Rao :—That is a matrer which is receiving the attention of the Government and we will consider it.

ELECTRIFICATION OF VILLAGES IN SATTENAPALLI TALUQ

S. No. 390-B

S. N. Q. No. * 1721-V *Sri Vavilala Gopalakrishnayya* :—*Will* the hon. Minister for Power be pleased to state·

at what stage the Electrification of Pakalapadu, Abburu, Rentapadu, Pisapadu, Krosur, Siripuram, Dakiparru and Mangalagiripadu of Sattenapalli taluk and enhancing the load capacities in Sattenapalli taluk stands at present?

Sri V. Krishnamurthy Naidu :—The Villages referred to in the Short Notice Question have not been included in the programme for electriciation during 1969-70. Estimates for Siripuram and Mangalagiripadu villages have been sanctioned at an estimated cost of Rs. 3,26,70 and Rs. 22,890 respectively. These will be taken up after 11 K. V. Lines are extended to those villages. The other villages are yet to be investigated·

In order to improve the voltage conditions in Sattenapalli taluk, action is being taken to sanction necessary improvement estimates· The Voltage condition will improve when the improvement works, which will be taken up shortly, are executed.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎన్‌హాన్స్‌మెంట్ ఆఫ్ లోడ్...ఆ కెపాసిటీ అనేది తాలూకాకుకాదు. కొనుకు ఒక్కదానికే. డోకిపర్రు గ్రామం

మంగళగిరిపాడుకు ఆనుకునేవున్నది. ఫిరంగిపురం నుండి లైను వెళ్లాలంటే డోకిప్రరుమీదుగానే వెడుతుంది. అది ఎందుకు ఎక్స్‌క్లూడ్ అయిందో మాకు తెలియడంలేదు. మంగళగిరిపాడు కన్సిడరేషన్‌లో వుంటే డోకిప్రరుకూడా తప్పకుండా కన్సిడరేషన్‌లో వుండి వుండాలి, ఉండితీరాలి. అది అట్లా ఎందుకు జరిగిందో మళ్లీ పరిశీలిస్తారా? ఇది యీ సంవత్సరంలో అయ్యే ఆశ వున్నదా?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—1969–70 లో అవడానికి అవకాశం లేదు. కాని, త్వరగానే చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

MAISTRIES AND FIELDMEN

377—

* 841 (4201) Q.—Sri Dhanenkula Narasimham :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether any Demonstration Maistries or Fieldmen are working in the State Agriculture Department;

(b) if so, the number of them in Andhra and Telengana area respectively; and

(c) the difference between the work done by them and Village Level Workers?

A:—

(a) Yes.

(b) The number of persons working as Demonstration Maistries and Fieldman in both Andhra and Telangana regions is as follows:-

Category	*Andhra*	*Telengana*	*Total*
Fieldmen.	641	443	1084
Demonstration Maistries.	928	319	1247

(c) The duties are more or less the same. But the Village Level Workers are incharge of Agriculture Animal Husbandry and Co-operation etc., whereas the Fieldmen and Demonstration Maistries are exclusively for Agriculture.

KALYANA SONA VARIETY OF WHEAT

378—

* (1186) Q.—Sri Agarala Easwara Reddy :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether Kalyana Sona, the best variety in wheat is grown in Andhra Pradesh, and

(b) whether there are improved varieties of wheat in Andhra Pradesh and if so, what are they?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) There are no improved varieties exclusively for Andhra Pradesh. Only wheat varieties evolved by the I. A. R. I., or the Punjab Agricultural University Ludhiana or the Uttar Pradesh Agricultural University, Pantnagar which are suitable for this State are being cultivated in this State.

NUZIVIDU MAJOR PANCHAYAT

379 -

*153 (1917) Q.—Sri G. Siviah :— Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) what is the population of Nuzividu Major Panchayat and its annual income in Krishna district ,

(b) whether the Nuzividu Major Panchayat has got all other facilites to upgrade it as a Municipality , and

(c) whether it is a fact that the Government asked the opinion of the Nuzividu Panchayat for upgrading it has a Municipality if so, the reply of the Panchayat ?

A :—

(a) The population of Nuzividu Panchayat according to 1961 census is 19,684 and its annual income excluding grants is Rs. 1,41,778.

(b) The facilities which a Gram Panchayat is having is not the basis for upgradation as a Municipality.

(c) Yes, Sir The Gram Panchayat by majority has expressed, its unwillingness for upgradation of the Panchayat as a Municipality

VIZIANAGARAM WATER SUPPLY SCHEME

380—

*222 (6305) Q.—Sri K. Govinda Rao :–Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether the pipe lines were laid twice from the head-water works of the Vizianagaram Water Supply Scheme, Visakhapatnam District situated at Nellimerla to the service reservoir at Vizianagaram ; and

(b) if so, whether the old pipe line has been auctioned after the new pipe line had been laid in 1958 ?

A .—

(a) Yes, Sir.

(b) The Municipality invited tenders for the sale of the old pipe line. Only one tender was received. The sale was not finalised in view of the legal proceeding pending in the court.

BUSES RUN BY SRISAILAM DEVASTHANAM

882—

*157 (1927) Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Endowments be pleased to state :

(a) the number of buses run by the Srisailam Devasthanam to Tirupati, Kurnool, Guntur and Ongole;

(b) whether they are sufficient to the in-coming and out-going pilgrims;

(c) whether there is any ban to run private buses between Srisailem and Dornal; and

(d) whether any Private bus owners applied for permission to run buses there?

A:—

(a) Srisailam Devasthanam runs two buses to Tirupathi, one to Kurnool, 3 to Guntur and one to Ongole.

(b) Yes, Sir.

(c) No, Sir.

(d) No, Sir

KRISHNA-GODAVARI RIVER WATER DISPUTE

383—

*441 (1946) Q.—Sri G. Siviah :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the water dispute regarding Krishna-Godavari rivers was referred to the Tribunal by the Central Government; and

(b) if so, the stage at which the matter stands?

A:—

(a) Yes, Sir.

(b) The matter is under consideration of the Tribunals.

BED-STRENGTH OF PALMANER HOSPITAL

384—

*921 Q.—Sri T. C. Rajan :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) total number of bed-strength of the Government Hospital, Palmaner, Chittoor District,

(b) whether there is any proposal to increase the number;

(c) whether there is any proposal to construct compound wall, lay new roads and construct quarters for the lady Doctor and staff of the said Hospital if so, the estimated cost of the buildings, and

(d) when a T.B. Ward for this Hospital is likely to be opened?

A:—

(a) Twenty eight, Sir.

(b) No, Sir.

(c) A proposal for construction of compound wall at a cost of Rs. 30,000 was received but for want of funds it had to be deferred. There are no proposals for laying new roads and construction of quarters for the Lady Doctor and staff.

(d) There is now no proposal for opening a T B. Ward in this Hospital.

NOTIFICATION OF FOREST BLOCKS

389—

*227 (2003) Q.—Sri K. Muniswamy: —Will the hon. Minister Forests be pleased to state:

(a) the number of Forest Blocks notified under section 4 of the Andhra Pradesh Forest Act, 1882 in Nellore District,

(b) whether Forest settlement was carried in any of the notified blocks so far, and

(c) if not, the reasons for the delay?

A·—

(a) As on 31-7-1969, 139 Blocks have been notified in the Andhra Pradesh Gazettee, out of this 138 Blocks have been notified in the District Gazettee also.

(b) Forest Settlement work has been completed in 97 Blocks as on 31-7-1969.

(c) Does not arise.

Mr. Speaker :—There are four matters under Rule 74.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి (చెన్నూరు) :—అధ్యక్షా, ఒక చిన్న మనవి దయచేసి తాము వినాలి. నిన్న నేను తమను అడిగినది ఒకటి, తమరు చెప్పి సమాధానం ఒకటి. నేను అసెంబ్లీకి సాయంత్రం మూడు, నాలుగు గంట సమయంలో బిల్ తీసుకోవడానికి వచ్చాను, అని అంటే—నీ భర్త సభ్యుడ కానప్పుడు ఎట్లా వస్తాడమ్మా?' అని అన్నారు. మీరు అన్నదానికి, దీని ఏమీ కలవడం లేదు. మీరు నా భర్త సభ్యుడు కావనే విషయం నాకు తెలిస దని తమరు తెలిపారా? లేక....నాకా విషయం ఆశ్చర్యంగా వున్నది. మీర చెప్పిన మాట. నాకు చాలా బాధకూడా కలిగినది. నిన్ననే నేను అడగాలను కున్నాను, కాని మీరు కొంచెం హడావుడిగా వున్నారని అడగలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—దయచేసి నన్ను అపార్థం చేసుకోవద్దు. నేను చెప్పి దేమంటే మీరూ, మీ భర్తగారూ కారులో వస్తున్నారట. నాకు తెలిసి విషయం నేను చెబుతున్నాను. అప్పుడు కారు ఆపి, మిమ్ములను రానిచ్చారట మీభర్తగారిని రావద్దని చెప్పారట,

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి :—అధ్యక్షా, మీరు హిందూ పేపర్ చూశారో, లేదో.. 'రికాలో' యిద్దరూవస్తే ఆపేశారు' అని వ్రాశారు నా భర్తగారు, నేను వచ్చినప్పుడు ఆపలేదు. ఆ గేటుపైన మాకు తెలిసినవారే వున్నారు ఈ గేటుదగ్గర ఎవరినో పెట్టారు; నేను ఐడింటిటీ కార్డు చూపిస్తేకూడా 'యీ కార్డు నీదికాదని' అన్నారు. నేనప్పుడు పైకి వచ్చి, వారిని పంపిస్తే, వారు వచ్చి చూసి 'ఇదేమిటయ్యా, యిట్లా ఎందుకు ఆపావు?' అన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ .—నాకు వచ్చిన ఇన్‌ఫర్మేషన్‌నుబట్టి నేను చెప్పాను తప్ప నేనేమీ స్వయంగా...

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి .—అయినా, నా భర్తను ఆపారు అని మీతో నేను ఎట్లా ఫిర్యాదు చేసుకుంటాను? నా బాధ్యత నాకు తెలియదా, అధ్యక్షా? నాకు యీ విషయం చాలా విచారం కలిగించినది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, తమను యీ విషయంలో ఒకటి కోరాను. అదేమంటే—స్త్రీ సభ్యురాండ్రు వచ్చేటప్పుడు, వారితో వారి భర్తలు కూడా వచ్చేటప్పుడు పోలీసులు వారిని ఆపవద్దని చెప్పమని నేను మిమ్ములను ప్రార్థించాను. మన దేశంలో భార్యాభర్తలు. .

మిస్టర్ స్పీకర్ ;—ఇప్పుడు స్త్రీలు వారి భర్తలతో వస్తే రావచ్చు. . మిగతా వారుకూడా వారి భార్యలనుకూడా తీసుకురావచ్చును వారందరినీ కూడా allow చేయాలి. That applies equally to everybody. మీరు ముందుగా గనుక నా పర్మిషన్‌కు పెడితే నేను తప్పకుండా ఎలవ్ చేస్తాను. ఇవి చాలా చిన్న విషయాలు, దానిని ఎక్కువ చేయకండి. I am prepared to give passes.

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి :—నన్ను కార్ పాస్ తీసుకోమన్నారు. కార్ పాస్ తీసుకున్నాను. ఆ తరువాత మా కారు ఆపలేదు. నా భర్త విషయం ఎక్కడా రాలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—దీనిని పెద్ద పట్టింపుగా తీసుకోవద్దండి.

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి :—అందరి సభ్యులముందు మీరు ఆమాట అన్నప్పుడు నాకు ఏమి అనిపిస్తుందండి. ఇంతమంది సభ్యులముందు, మా తోటి సహోదరుల ఎదుట, నా భర్త విషయం మీరు ఎత్తి— మీ భర్తగారు సభ్యుడు కానప్పుడు ఎట్లా వస్తాడమ్మా?—అని అంటే నాకు ఏమి అనిపిస్తుంది, అధ్యక్షా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మంచిదమ్మా నేను మిమ్ములను నొప్పించవలయునని అనలేదు. నేను ఏమి చెప్పానంటే—"మీ భర్తగారు వచ్చేదానికి.. . మీరు గౌరవ సభ్యులు కాబట్టి, మీరు రావచ్చును; వారు వచ్చేదానికి వీలులేదు, పర్మిషన్ తీసుకుని రావచ్చును"—అన్నాను. అంతేగాని, అంతమాత్రంచేత నేనేదో మిమ్ములను. మీరు రోజూ అనేటటువంటి విషయాలను బట్టి నేను ఎంత బాధ పడాలి?

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి :—మా కారుకు డ్రైవర్ కూడా లేదు. మేమే స్వయంగా డ్రైవ్ చేసుకుంటాము కాబట్టి వారు వచ్చారు. వస్తేమాత్రం, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికి నష్టం జరిగేదేమీ లేదు. ఈ హౌస్‌లోకి వచ్చేవారుకాదు; పైకి వచ్చేవారు కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—దయచేసి ఏమీ అనుకోవద్దండి, నా ఉద్దేశం అదికాదు

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, ఎప్పుడూలేని యీ రెస్ట్రిక్షన్స్ యిప్పుడు ఎందుకు వచ్చాయి ? అని నేను అడుగుతున్నాను. మెంబర్సు అయినప్పటికి, వెంట ఎవరైనా వస్తే అక్కడ పోలీసువాడు ఆపేస్తాడు—మీ దగ్గర కార్డు వున్నదా, లేదా? అని. ఈ రెస్ట్రిక్షన్స్ ఎందుకు వచ్చాయి.

మిస్టర్ స్పీకర్ .— మీరు నిన్న వచ్చినట్లుగా వున్నారు. నేనావిషయం మొన్ననే చెప్పాను. ఎందుకని యీ రెస్ట్రిక్షన్స్ యింపోజ్ చేయవలసి వచ్చిందనే విషయం నేను మొన్ననే చెప్పాను. బహుశా మీరు అసెంబ్లీ ప్రొసీడింగ్స్ చదివి వుంటారనుకుంటాను. మెంబర్సుయొక్క రైట్స్, ప్రివిలేజెస్ యేగాకుండా, శాంతిభద్రతలు కూడా కాపాడవలసిన బాధ్యత నాపైన ఉన్నది కాబట్టి నేను ప్రికాషన్స్ తీసుకున్నాను. అంతేతప్ప, వేరే ఉద్దేశం కాదు. కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ విజిటర్స్‌ను ఎలవ్ చేయమన్నారు. ఎవరైనా మెంబర్సు వచ్చి నన్ను అడిగితే నేను విజిటర్స్‌ను ఎలవ్ చేయడానికి సిద్ధంగా వున్నాను. I am prepared to be liberal and I will certainly allow.

श्री बदरि विशाल पित्ती :—विजिटर्ष के लिए कल इजाजत नहीं दी गई । कल सेकरेटरि साहब पूछा गया तो वह कहे कि पास नही देते ।

Mr. Speaker.—You go to the Secretary, why not you come to me?

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ (భోనగిరి).—అధ్యక్షా, ఇవాళ నా భార్యను మాత్రం నాతో అసెంబ్లీ ప్రెమిసెస్‌కు రానిచ్చారు. అ విధంగానే ఆడవారి వెనిమిట్లు రావడానికి అభ్యంతరం వుండకూడదని నా మనవి.

Mr. Speaker —I am prepared to be liberal and I will be certainly allow. మీకు సంబంధించినవారు వస్తే తప్పకుండా ఎలవ్ చేస్తానని చెప్పాను.

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు మీరు చెప్పిన సమాధానం వలన నాకు తృప్తి కలిగినదనుకోండి. కాని, హిందూ పేపర్ చదివినవారంతా ఏమనుకుంటారు? మీరు ఆ మాటను రికార్డులో నుంచి తీసివేయించండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—పేపర్లో కొన్ని పొరపాట్లువస్తూ వుంటాయి. అవన్నీ మీరు ఎక్కువగా పట్టించుకోవద్దని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి :—ఇప్పుడు పేపర్లో ఆ విధంగా వేశారు.... ... దానిని ఎంతోమంది చదివి వుంటారు,......

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నన్ను గురించి పేపరులో ఎన్నో పొరపాట్లు వేస్తూ వుంటారు. నేను పట్టించుకోను.

శ్రీమతి ఎన్. విమలాదేవి :—సభ్యుడు కాని భర్తకోరకు అడిగింది అంటే అది బాగుండదు, అధ్యక్షా.

Sri P. Narasing Rao —Sir, I am told by the Secretary, Legislature Department, that on my request you have tentatively granted your protection from arrest only for 48 hours. The police seems to be after me even now Therefore, I request you, Sir, to continue this protection till the end of this session, and as soon as the session is over I myself will invite the police. I am not afraid of that. So, I seek your permission.

Mr Speaker—I will certainly consider about it. Please meet me in my chamber.

శ్రీ కె. అచ్యుతరెడ్డి (కోడన్‌గల్) :—విజిటర్స్ మాకు ముందుగా చెప్పి రారు, మా కాన్‌స్టిట్యుయెన్సీనుంచో, ఎక్కడనుంచో వస్తూ వుంటారు. వారిని మేము బయటివరకూ తీసుకురావాలి, మేము రికమెండ్ చేయాలి, మీరుపర్మిషన్ యివ్వాలి . చాలా మంచి మార్గమే చెప్పారుగాని, వారు వస్తే, అక్కడ గేటు అవతల పోలీసువారిదగ్గర వదిలిపెట్టివచ్చి, మేము లోపలకువచ్చి, మీరు సీట్లో కూర్చునివుంటే మీ వద్దకు వచ్చి.. .మీ పర్మిషన్ అడిగి, మీరు పర్మిషన్ యిచ్చి. . మళ్ళీ వారివద్దకువెళ్ళి వారిని తీసుకువచ్చి యిక్కడకు .. ఏమిటిది అంటా? నాకేమీ అర్థం కావడంలేదు. మీరు స్పీకర్ రైట్స్, స్పీకర్ రైట్స్ అంటూ వుంటారు.తప్ప అసలు హౌస్‌లో మెంబర్స్‌యొక్క రైట్స్ ఏమిటనేది మీరు గమనించడంలేదు....హౌస్ డిగ్నిటీ అంటే.. .ఛైర్స్, బిల్డింగ్స్ యేనా? ఇవాళ నేనొక పెద్దమనిషిని తీసుకువచ్చాను. అక్కడనే కారు ఆపేశారు నేను చెప్పాను—యీ గతి పట్టింది మాకు; ఎవరినీ నేను తీసుకొస్తేట్లుగా లేదు. వారి దగ్గరకు వెళ్ళినతరువాత, కోరినతరువాత, వారు ప్రవేశపెడతారో లేదో, అందు వల్ల వారిని పొమ్మన్నాను. ఈ అగౌరవం పబ్లిక్‌కు మావలన జరుగుతున్నది. మీరు దానికి సంబంధించి చెప్పడం లేదు. ఏదో ప్రొసీజర్ చెప్పారు ...ఆ ప్రొసీజర్ ఎంతవరకు వీలవుతుందో చూడండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నేను ఇప్పుడు అనుసరించే పద్ధతి మీకు అర్థం కాలేదు. కాబట్టి నాకు అర్థమయ్యేటట్లు మీరు ఏదైనా ఒక పద్ధతి చెప్పండి, ఆ పద్ధతి తప్పకుండా ఆలోచిద్దాము. గౌరవ సభ్యులకు ఏలాంటి హాని కలగకుండా ఏ పద్ధతి అనుసరిస్తే బాగుంటుందో; ఏవిధంగా చేయాలో నలుగురూ కలిసి ఆలోచన చేసి చెప్పండి. నేను తప్పకుండా ఆలోచిస్తాను. ఇప్పుడు నాకు తోచిన పద్ధతి నేను అవలంబిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. అచ్యుతరెడ్డి :—ఏమి ఇబ్బందులవుతున్నాయి, ఆ ఇబ్బందులను తొలగించడానికి మీరు ఆలోచన చేయకపోతే......

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఎవరికీ ఏలాంటి ఇబ్బందీ లేకుండా మీరు ఏదో ఒక పద్ధతి ఆలోచనచేసి నాకు చెప్పండి. అదే పద్ధతి నేను అవలంబిస్తాను.

శ్రీ కె. అచ్యుతరెడ్డి :—నిన్న గాలరీలో ఒక లేడీ విజిటరు కూర్చున్నారు

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నాకు తెలియదు.

శ్రీ కె. అచ్యుతరెడ్డి :—మీ ఆజ్ఞ లేనిదే కూర్చున్నారంటే—మీ దృష్టికి కూడా రాలేదా యీ విషయం ? మాపైననేనా మీ నిర్బంధాలన్నీకూడా.

Mr· Speakar:—I have asked the Secretary also to issue passes.

Sri K. Atchutha Reddy·—I only want to know whether we have to approach you or the Secretary. Who is the competent authority here ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఎవరో కొత్తవారు వచ్చి కూర్చుంటున్నారు అనుకుంటున్నారు. కాని ఆడవారు, మగవారుకూడా కొంతమంది వాచ్ అండ్ వార్డుగా ఇక్కడ పనిచేసేవారే కూర్చుంటున్నారు.

శ్రీ కె. అచ్యుతరెడ్డి :—లక్ష్మీకాంతమ్మ, ఎం.పి. కూర్చున్నది. We want to know who has given that permission. At the same time we want to know who is the competent authority, whether we have to approach you or the Secretary? Who is that gentelman?

Mr. Speaker :—Very good, You can approach me; you can approach, the Secretary.

Sri K Atchuta Reddy : —(rose)

Mr. Speaker :—That is enough. Please sit down.

Several Members :—(rose)

Mr. Speaker :—Please allow me to proceed. I do not know what you are upto. If all of you are upto obstruct the proceedings of the House by getting up like this without my permission, you are unnecessarily exhausting my patience.

Sri Badari Vishal Pitti :—(rose)

Mr. Speaker :—I have been appealing to you not to exhaust my patience. There is a limit to my patience. Please do not exhaust my patience.

Sri K. Lakshman Bapuji :—What is that patience? We have patiently heard you so far. Every member has a right to stand and seek your permission.

Mr. Speaker . – Exactly. With my permission, you can speak. I have allowed you to speak. (Inerruptions By Some Members) But there is a limit to it.

Sri K Lakshman Bapuji :—Even 5 minutes after the question hour, you don't allow us—

Mr Speaker :—It may be 5 minutes , it may be 10 minutes, it may even be 1 minute. Nobody can speak without my permission.

Sri K. Lakshman Bapuji :—No. It is a right and we shall compel you to permit us.

Some Members :—(rose)

Sri K. Lakshman Bapuji :—Every member has a right.

Mr. Speaker :—I am telling you—(Continued Interruptions) I could appeal to you once again· (Interruption) Please hear me. I would only appeal to you once again to observe the procedure laid down under the rules. If you are not prepared to observe the procedure, I am sorry, you will be putting me to a very unpleasant task.

Sri K Lakhsman Bapuji :—****

Some Members .—rose .

Mr. Speaker :—A few members of this House cannot hold the rest of the House to ransom.

Sri K. Lakshman Bapuji :—Not only that—

Some Members .—rose

Mr. Speaker —I have been closely observing your attitude during the last two days (Loud Shouts by Some Members :—We have a right to be heard) Please give up this attitude.

Sri K. Lakhsman Bapuji .—****

Mr· Speaker .—I know what to do I can't be cowed down by threats and all this kind of thing. I am telling once again ; please sit down.

Sri K. Lakshman Bapuji :—****

Mr. Speaker :—I want to tell you once again..

Sri K Lakshman Bapuji :—There was no provocation today whatsoever for your remarks.

Mr. Speaker —Please keep up the prestige and dignity of this House. Please follow the procedure as laid down under the Rules. Otherwise, I am sorry, you will be breaking the rules.

Sri K Lakhsman Bapuji :—****

श्री बदरी विशाल पित्ती .—अध्यक्ष महोदय.....

Mr. Speaker —You create a problem for me every time you get up.

श्री बदरी विशाल पित्ती —अब मै क्या करूं कि आप मेरि बात नही समझते और अगर मैं यह कहुं कि मै आप की बात नही समझता। अगर आप इस तरह का रिमार्क पास करे कि मैं हर बार प्राबलम खडा कर रहा हू तो मुझे सोचना पडेगा....

Mr Speaker :—It is all right. I am prepared to hear you. I must get over the difficulty by taking the help of somebody.

Sri K. Lakshman Bapuji :—We protest, Sir. There was no reason for you to say that he was creating a problem without even having opened his mouth.

**** Expunged as ordered by the Chair.

Mr. Speaker ,—Please hear me, Mr. Lakshman.

Sri K. Lakshman Bapuji :—Before he opened his mouth, you said, he is creating a p oblem.

Mr Speal er —Please hear me

Sri K. Lakshman Bapuji .—You are becoming unfair to us

An Hon. Member —There is no question of dictatorship

Mr. Speaker —I told him "I don't understand your language." That is the problem he is creating for me

Sri C. V K. Rao :—Why do you dictate to the Chair?

श्री बदरि विशाल पित्ती :—यह मेरि बात नही है। यह पूरे देश की बात है।

(Interruptions from Some Members : N0, No. Sit down.) This is the third day you are going on. (Interruption. *Don't talk*) If this is the behaviour—You were once a Minister. Don't disturb the whole thing.

(INTERRUPTIONS FROM SOME MEMBERS)

Mr Speaker :—I only said you are creating a problem. This is the problem for me because I don't understand your language; I will seek the help of somebody who will explain to me.

Sri K Lakhman Bapuji : - Every day it is being done.

श्री बदरी विशाल पित्ती —यह जो पोलिस की व्यवस्था है विजिटर्स को यहा इजाजत न देन वाली बात है यह हामारे लिए बहुत ही अपमानजनक है। इस सबन्ध मे मै न विशेषाधिकार का प्रस्ताव भी दिया है। यह बहुत ही महत्वपूर्ण समस्या है। हम देख रहे है कि जब से अधिवेशन मे आए है तब से यह सवाल बराबर उठ रहा । इस लिए मै आप से अदब के साथ प्रार्थना करूगा आप इस पर जल्द विचार करे प्रति दिन यह सवाल उठ रहा है दर्षको को नही आन दिया जारहा है इस पर आप जल्द कोओी निर्णय ले हम इस को अपन लिए बहुत अपमानजनक समझते है।

Mr. Speaker :—That is the only problem for me to understand, Mr. Konda Lakshman. I am not saying anything nor do I mean any thing when I said that. Don't take everything very seriously. After all, I don't mean anything. It is not my intention to wound the feelings of any member in this House. When I say that, please take it in the spirit in which it is said. That is all. Do not try to read a meaning which is not there.

Sri K. Lakshman Bapuji :—It is an insult. He is speaking in the National Language. You say it is a problem !

Mr. Speaker :—Very well. I don't understand that language. It is a problem for me - not to you.

Sri K Lakshman Bapuji :—If you don t understand —

Mr. Speaker —It is unfortunate. I am too old to understand any other new language now.

** Expunged as ordered by the Chair.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :—మెంబర్సుకు రక్షణ నిమిత్తం పోలీసు బందోబస్తు ఏర్పాట్లు చాలా అభ్యంతరకరంగా వున్నాయనే విషయాన్ని నిన్ననూ, మొన్ననూ చూస్తూనేవున్నాము. ఇవి అవమానకరంగా, అభ్యంతర కరంగా వున్నాయి. పోలీసును బందోబస్తు నిమిత్తం ఏర్పాటు చేశారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మెంబర్సుకు బందోబస్తు నిమిత్తం ఏర్పాటు చేయలేదు బందోబస్తు అరేంజిమెంట్సు ఎంతవరకుఅంటే-మామూలుగా బందోబస్తు ప్రతి సెషనుకూ వుంటుంది. ఇక్కడే కాదు ఏదేశంలో అయినా, డెమొక్రాడిక్ కంట్రీస్‌లో లెజిస్లేచరు సెషనులో వున్నప్పుడు బందోబస్తు అరెంజిమెంటు వుంటుంది.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—వారు తమ అభిప్రాయాన్ని కూడా పూర్తిగా వినాలని కోరుతున్నాను. సభ బయట పోలీసు బందోబస్తు సభ్యుల రక్షణ నిమిత్తం తమరు ఏర్పాటు చేసినటువంటిది అభ్యంతరకరంగా వున్నదని, సభ్యులకు అవమానకరంగా కూడా వున్నదని, అయితే అదే సమస్యను గత రెండు రోజులనుంచీ ప్రతిరోజూ లేవదీయడం జరుగుతోంది. అందువల్ల దానిని చర్చించడానికి నేను ఒక ప్రివిలేజి మోషను కూడా యిచ్చి వున్నాను. అన్నిటికంటే మహత్తరమైనది, ప్రాముఖ్యమైనది కాబట్టి దానిని గురించి చర్చించాలని కోరుతున్నాను అని.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అదే వారికి చెబుతున్నాను. ఈ సెషన్‌కే పోలీసు బందోబస్తు అరేంజ్ చేయలేదు. ప్రతి సెషన్‌కు అరేంజ్ చేస్తారు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఇటువంటిది ఎప్పుడూ లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఎవరు చెప్పారు మీకు ? You are not correct. For every session in the premises police bundobust arrangements are made.

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—విదిన్ ది ప్రిమిసెస్ తమరుచెబుతున్నారు. బైట గేటు వద్ద కూడా పోలీసు ఉన్నారు కదా. లోపల మీరు ఏర్పాటు చేసిన బందోబస్తు వుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—బందోబస్తు ఏర్పాట్లు పూర్తిగా తీసివేయాలనేది సభ్యులందరి అభిప్రాయమైతే తప్పకుండా తీసివేస్తాం. పూర్వం ఉన్నమాదిరే అరేంజ్ చేయడానికి ఎక్సెస్ బందోబస్తు అవసరం లేదని నన్ను కన్విన్స్‌చేస్తే తీసివేయడానికి ఐ విల్ కన్సిడర్ ఎబౌట్ ఇట్.

శ్రీ పి. నరసింగరావు :—ఇంతకు పూర్వం లాబీస్‌లో మాత్రమే ఉండేవారు. ఇప్పుడు గేటువద్దనే ఆపుతున్నారు. దానిని ఆపివేయండి. రెస్పాన్సిబుల్ మెంబర్సు రికమెండేషన్ మీద ఇదివరకు విజిటర్సును లోపలకు రానిచ్చేవారు. ఇప్పుడు కూడా అదే పద్ధతి చేయాలని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker :—I will consider about if. Of course, if responsible members are prepared to give me an assurance that nothing untoward will happen, I will certainly consider about it.

(INTERRUPTION) BY SOME MEMBERS)

Sri G. Rajaram :—What assurance, Sir...... ..

(INTERRUPTION)

Mr. Speaker :—I will take that asaurance. Supposing something happens, who will be liable ? Will I not be taken to task? Will not some members get up and say " Why did you not take the precuations ? It is my responsibility. So far as my responsibility is concerned, you leave it to me. I will certainly consider what all you say but what arrangements I should make, kindly leave it to me.

శ్రీ టి. అంజయ్య (ముషీరాబాద్) :—నిన్న లక్ష్మీకాంతమ్మగారికి ఎవరు పర్మిషన్ ఇచ్చారు ? ఎవరి ఎష్యూరెన్సు మీద ఇచ్చారు ? ఇంటెలిగేషనిష్టులకు పర్మిషన్ ఇస్తారు. సవరేటిస్టులకు ఇవ్వరు.

Mr. Speaker :--All the MPS are allowed to sit there. It is their gallery Members of the Legislature and Members of the Parliament are allowed so sit there It is their gallery. So, there is no question of my permission.

శ్రీ టి. అంజయ్య :—అక్కడ వ్రాసి లేదు ఎమ్. పి. అని.

Sri G. Rajaram :—Are the security officers also allowed in this House ?

Mr. Speaker :—It is not as if for the first time they are being allowed. They are being allowed in every session.

Sri G. Rajaram :—No, Sir; it was not the case, Officials were allowed but not the Security Officers.

Mr. Speaker :—Security Officers, not for you nor for me, but it is only the Chief Minister's Security Officer. After all, anybody cannot enter without my permission. They were allowed in the previous session and I have given permission for this session.

Sri G. Rajaram :—Never; never. Only officials were allowed.

Mr. Speaker :—You may not know, but I know it.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) :—నాది ఒక సబ్‌మిషన్. అధికార పక్షం వారి ప్రశ్నలకే టైం అంతా అయిపోతోంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అధికార పక్షంలో ఏర్పడిన సంక్షోభం మీకు బాగా తెలుసు కదా.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అదనంగా ఏర్పడిన బందోబస్తును తగ్గించడానికి తమరిని కన్విన్స్ చేయాలని అన్నారు. ఆ విధంగా కన్విన్స్ చేయగలిగిన శక్తి మంత్రి వర్గానికి మాత్రమే ఉన్నది. మేము ఎట్లా కన్విన్స్ చేయగలము ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—శాసన సభలోని బందోబస్తు ఏర్పాట్లు గురించి నేను మంత్రి వర్గంతో సంప్రదించి చేయలేదు. మీతో సంప్రదించి చేయలేదు.

ఈ విషయంలో ప్రత్యేకమైన జవాబుదారీ నాకు ఉన్నది. ఆ బాధ్యత నాకు వుంది. ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి చేయాలంటే నేను చేయదలచలేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— క్షమించాలి. సభ్యుల ప్రవర్తనమీద అనుమానం ఉంటే కదా మేము కన్విన్స్ చేయడమనే ప్రశ్న. మీకు సభ్యుల ప్రవర్తన మీద సందేహం ఉందని అంటారా—లేదు. ఏవో అరాచక పరిస్థితులున్నాయని భావించి తమరు బందోబస్తు చేశారు. అరాచక పరిస్థితులు లేవని చెప్పగలిగేది ప్రభుత్వం ఒక్కరే. మేము ఎట్లా చెప్పగలను ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ప్రభుత్వం ఎంతవరకు జవాబుదారీ వహిస్తారో తెలియదు. కాని విజిటర్లను అలా చేసేటప్పుడు విజిటర్లు అక్రమమైన చర్యలు చేయరని ఎవరు చెప్పాలి. ఏ సభ్యుడు అలా చేస్తాడో ఆ సభ్యుడు కదా చెప్పవలసింది. ఆ విధంగా బాధ్యత వహిస్తే అలా చేయవచ్చు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మా కందరికీ ఒక డైరెక్షన్ ఇచ్చారు. ఎవరిని తీసుకురావద్దని అందులో చెప్పారు. విజిటర్లను తీసుకురావద్దని చెప్పారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—విజిటర్లను తీసుకురావద్దని అంటే విదౌట్ పర్మిషన్ అని.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— సభ్యుల రక్షణకై ఈ సభా కార్యక్రమాన్ని సాధ్యమైనంతవరకు శాంతియుతంగా సాగించడానికై మీరు తీసుకున్న చర్యలకు అభ్యంతరం తెలుపవలసిన అవసరంలేదు. అది ఒక విధంగా మేము అర్థం చేసుకునే పరిస్థితిలో ఉన్నాము. ఎన్నాళ్ళు శాసన సభ బైట ఉండే వాతావరణం గమనిస్తూ శాసన సభ కార్యక్రమాలకు సభ్యుల రక్షణకు బాధ్యత వహిస్తూ మమ్ములను బాధ్యతకు గురిచేస్తూ, తమరు జరుపగలరు? బైట రాజకీయ వాతావరణాన్ని సాధ్యమైనంత వరకు పరిష్కారంచేసి తెలంగాణా ప్రాంతంలో తొందరగా కార్యక్రమాలు తీసుకోడానికి పరిస్థితులు కలిగించడానికి తమరు ఆదేశించడం అవసరం. లేకపోతే ఈ ఇబ్బందులు చాలా కాలం సాగుతాయి కాబట్టి ఈవిధంగా పరిష్కారంకాదు. తెలంగాణాప్రజల మనస్తత్వం ఏమిటి, కోరికలు ఏమిటి అనేది గమనించి రాజకీయ పరిష్కారానికి మంత్రివర్గం పరిష్కారం చేయాలని తమరు ఆదేశం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్: —రాజేశ్వరరావుగారు చక్కటి పాయింటు రైజ్ చేశారు నిన్న లచ్చన్నగారు మాట్లాడినప్పుడు మీరు లేరనుకుంటాను. వారు మంచిసలహాలు ఇచ్చారు. ప్రతిపక్షంవారికికూడా సలహా ఇచ్చారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న: —ప్రతిపక్షంకాదు. ప్రజాసమితిపక్షం.

మిస్టర్ స్పీకర్: —నాదే పొరపాటు. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంపై చర్చలో మాట్లాడుతూ రాజుగారు మంచి సలహాలు ఇచ్చారు. వారి అభిప్రాయంతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. It is this supreme body that decides the fate of this State. బయటనుంచి పరిష్కారంచేయవలసిన

సమస్యఉన్నది అందరికీచెబుతూ వచ్చాను. ఈవిధముగా మీరు ప్రజలకు కానీయండి, ప్రభుత్వానికి కానీయండి మీవాదన తెలియచేయాలంటే ఒకమోషన్ తీసుకువచ్చి రెండురోజులు చక్కని ఉపన్యాసములు చేయండి. Please try t convince the public outside, Government outside. You have gc your own view that you will be able to better serve the ii terests of Telangana by having a separate State. I have no quarrel I have no dispute with that view. There are people who believe tha a separate State for the people of Telangana will serve their interest and they feel that injustice has been done. Very good. Let us have a frank discussion in this House, for one or two days. That is wh I asked the other day that members should not stand on prestige There are a number of rules which allow discussion on a matter o public interest. Unfortunately, I have no right to initiate discussio without a motion; rules do not give me such power That is why suggested to all of you that, without creating this kind of disturbance to the preceedings in the House, let us have some open discussion about that issue which is agitating several people in the State When Mr. Rajeswara Rao has put forward such a suggestion, I saic we should consider it seriously. Therefore, let some one come for ward with a motion and I am prepared to consider·

శ్రీ కె. లక్ష్మణ బాపూజీ :—అధ్యక్షా, తమరు పర్మిటుచేస్తే ఒకవిషయం మనవిచేస్తాను. ఈ సమస్యయొక్క యింపార్టెన్సుగురించి రాజేశ్వరరావుగారు తెలిపారు. తమరుకూడా రియలైజుచేశారు. అచ్చన్నగారుకూడా లేవదీశారు నిన్నకూడా తమరు సలహాయిస్తూ వచ్చారు. ఇవ్వాళకూడా తమరు చక్కటి అభిప్రాయం తెలిపినారు. ఇటువంటి ముఖ్యమైన సమస్య గురించి యిక్కడ తెలిపేటప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు స్వయముగా హౌస్‌లో ఉండకపోవడం గమనించి ఉంటారు.

మిస్టర్ స్పీకర్: —ముఖ్యమంత్రిగారికి ఈవిషయం వస్తుందని తెలిసి ఉండకపోతే.. .. ..

శ్రీ కె. లక్ష్మణ బాపూజీ: —హెడ్‌క్వార్టర్సులో వారుఉన్నప్పుడు తప్పకుండా ఈహౌస్‌లో ఉండడం వారిధర్మం.

Mr Speaker :—Where an important issue is raised, if the Chief Minister is not present in the House, I feel he will not be discharging his duty, but he must also be aware as to when that is going to take place in the House.

శ్రీ కె. లక్ష్మణ బాపూజీ: —ముఖ్యమంత్రిగారిని రక్షించాలని రామనాథంగారు లేచి నిలుచున్నారు.

Sri K Ramanatham:—Not that I am holding brief for anybody but ఆ రోజులలో మీరు చెప్పారు, చీఫ్ మినిస్టరుగారు ఉండనక్కర లేదు. నేను ఉన్నాను అనేవారు.

శ్రీ కె. లక్ష్మణ బాపూజీ :—అన్నింటికీ కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఉద్రేకం లేకుండా శాంతియుతంగా మీ వాదన చెప్ప వచ్చు. మంచి ఉపన్యాసములు చేయండి Let the world know. Let the public know.

శ్రీ కె. లక్ష్మణ బాపూజీ :—ఇవాళ పాజిటివ్‌గా మనవి చేస్తున్నాను. రియలిస్టిక్ వ్యూ తీసుకోండి. కాన్సెన్సస్ ఆఫ్ ఒపీనియను ఏమి ఉన్నప్పటికి రిజల్యూషన్ వస్తే టాక్ ఔట్ అనే పద్ధతిలో పోతుంది గాని సీరియస్ ఎట్లా వస్తుంది ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—రిజల్యూషన్ కాదు. మోషన్. If it is a resolution it takes a lot of time, it must come on lottery, but a motion can be straightaway taken up for discussion

శ్రీ కె. లక్ష్మణ్ బాపూజీ :—రిజల్యూషన్ అయినా, మోషన్ అయినా టాక్ ఔట్ అనే పద్ధతిలో పోతుంది. తమరు శలవిచ్చినట్లు మా అభిప్రాయాలు చెబుతాము. తమరు పాజిటివ్ రోల్ ప్లే చేయండి. ఇన్‌ఫార్మల్‌గానైనా సౌండ్ చేసి కాన్సెన్సస్ ఆఫ్ ఒపీనియన్ తీసుకువచ్చి ఆ విధముగా హౌస్‌లో మోషనుగాని రిజల్యూషన్‌గాని ప్రవేశపెట్టి డిస్కషనుకు తీసుకువస్తే ఫలితం వస్తుంది. By strength of majority, numerical strength, they want to crush and overlook an important matter That is the way how the Government is behaving. ఈ ఫ్లోర్ కేవలం అకడమిక్ చర్చల కొరకే అక్కరకు వస్తుంది కాని ఎఫెక్టివ్ రిజల్ట్స్ కొరకు అక్కరకు రాకపోవచ్చుననే సందేహం లేకపోలేదు. Kindly help or take initiative in creating such an atmoshpere where we can repose confidence in each other and evolve something.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నేను ఒకటి మీకు చెప్పగలను. ఒకరితరువాత ఒకరు మాట్లాడితే చెప్పగలను. అందరికి సమాధానం చెప్పడానికి సాధ్యంకాదు. వారు మంచి పాయింటు రెయిజ్ చేశారు, చక్కని సలహా యిచ్చారు. ప్రభుత్వానికి మెజారిటీ ఉంది. డిస్కషను జరిగిన తరువాత నాట్ పాస్డ్ అనో రిజెక్టెడ్ అనో వస్తే ఏమి జరుగుతున్నది అన్నారు. ఇంకొకటి ఏమిచెప్పారంటే మీరు ఏదోఒక బాధ్యత వహించి ఎక్కడయినాసరే 10 మంది నాయకులతో సంప్రదించి ఏదయినా ఆలోచనచేసి ఫోరం ఏర్పాటుచేస్తే బాగుంటుందని సలహా చెప్పారు. నా పవర్సుకి సంబంధించి............ ....

Sri K. Lakshman Bapuji:—To make use of your good offices, Sir.

Mr. Speaker :—Outside the House, if I take interest in the problem and if I can do anything in the interests and for the we fare of the State, it is a different matter. But so far. I thought that it may be too much for me to take this burden on myself. Moreover, no friend has spoken to me, broached this subject with me, except perhaps Mr Raju, through a suggestion in the course of a discussion on the Governor's address మీరు ఎక్కువ శ్రద్ధవహించి ఏదైనా చేస్తే బాగుంటుంది. Am I correct, Mr Raju? బాధ్యత వహించి చేయవలసిన విషయం గురించి ఆలోచిస్తాం. So far as this House is concerned,

all of us believe in democracy-by argument, by reasoning by persuasion..

Sri K. Lakshman Bapuji :—With due respect, I disagree that all people believe in democracy, Sir.

Mr. Speaker :—You might feel that any motion which you might put forward in this House may not be carried. But all the same, you have done some service by making other people open their eyes towards the importance of this problem. That way, you could convince the world outside. That is what I want you to do. Make good speeches; come forward with good reasoning and good points. Try to convince everybody.

Sri K. Lakshman Bapuji There must be an open mind. When members of the ruling party are there with a closed mind what is it that could be done?

Mr. Speaker :—When members of the ruling party act according to the whip issued by the party, it is just possible that any motion may not be carried. But all the same, don't you think that this is not a matter which can be solved in a day or two One has to carry it on day to day by peaceful means, peaceful agitation You want to project the movement inside the House.

శ్రీ పి గోవర్ధనరెడ్డి (మునుగోడు).—అధ్యక్షా, విజిటర్సు విషయంలో రిక్వెస్టు చేస్తున్నాను పిలయినంత తొందరలో వారికి అనుమతి యివ్వవలసిన అవసరం ఉంది మా నియోజకవర్గంలో చాలమంది అడుగుతున్నారు.

Mr. Speaker :—As per the rules.

(Sri M. Manik Rao rose in his seat).

Mr. Speaker :—Mr. Manik Rao has come without his beard.

Sri M. Manik Rao :—I think there is no difficulty, Sir, for you to recognise me today. అధ్యక్షా, మీరు చెప్పిన విషయాలు మేము నిజంగా అప్రిషియేటు చేస్తున్నాం. కాని తమరు రామరాజ్యంలో జరిగే విషయాలు చెబుతున్నారు. డెమోక్రసీ....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—డెమోక్రసీ పోయిందనా?

శ్రీ ఎం. మాణిక్‌రావు :—రామరాజ్యంలో జరిగే విషయాలు చెబుతున్నారు. తమ సలహా ప్రకారం చేయవచ్చును. కాని సెపరేటు తెలంగాణా కోరేవారు చాలమంది బయట ఉన్నారు. నాకు ఒక అభిప్రాయం ఉంది.

* * * *

శ్రీ జి. సంజీవరెడ్డి :—ఆ పాయింటు కాదు అధ్యక్షా, నా పాయింటు నేను చెబుతున్నాను. I have not taken contract for anybody. I am speaking on behalf of myself. I am prepared to face the challenge.

**** Expunged as ordered by the Chair

I am speaking as G Sanjiva Reddy, M L.A., as G Sanjeeva Reddy, Minister. I am not advocating for anybody I am speaking for myself. I have got every right to speak నేను చిన్న ఆఫర్ చేస్తున్నాను. మాణిక్యరావుగారు మాట్లాడినదానికి రిప్లై కాదు వారు ప్రతిసారి మంత్రుల గురించి మాట్లాడడములో ఒక చిన్న నెపము వేస్తున్నారు నేను మంత్రి పదవికి రిజైన్ చేస్తాను.

(Interruptions)

శాసన సభ్యత్వానికి రిజైన్ చేస్తాను. ఎవరైతే ఈ అసెంబ్లీలో వుండి మంచిది కాదంటున్నారో తెలంగాణా కావాలని అంటారో వారంతా యమ్ యల్. ఎ. పదవినుంచి, యమ్ పి. పదవినుంచి, డెప్యూటీ మినిస్టర్ పదవినుంచి రిజైన్ చేయమనండి. నేనుకూడ రిజైన్ చేయడానికి సిద్ధముగా వున్నాను. ఒపీనియన్ పోల్ జరపాలని ఎవరైతే చెబుతున్నారో వారిని రిజైన్ చేయమనండి. ప్రతిసారి ఇన్సల్ట్ చేయడము, ఒక హద్దుమీరి పోతున్నది. చేత కానట్లు వున్నది ఎవరి దయాదాక్షిణ్యాలమీద మినిస్ట్రరము కాలేదు. మా శక్తిమీద, మా తెలివిమీద మినిస్ట్రరము అయినాము. చేతకాక మన్ముల్లను అడుగుతున్నారు రమ్మనమనండి. నేను ఇవాళ రిజైన్ చేస్తాను. ఎవరి దయా దాక్షిణ్యాలపైన నేను మంత్రిని కాలేదు మాకుకూడ ప్రజలతో సంబంధము వున్నది మేము ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడివచ్చినాము. రెండుసార్లు గెలిచి వచ్చాను. కాంగ్రెసు పేరు లేకుండా కాంగ్రెసు పార్టీ దయాదాక్షిణ్యాలపైన గెలిచినవారు నాకు చెబితే లాభము ఏమి వున్నది? నేను రిజైను చేయడానికి సిద్ధముగా వున్నాను.-(గొడవ)

Mr M. Manik Rao :—We are prepared....

Mr Speaker : –Anyhow, Mr. Sanjiva Reddy, please avoid all these things. It is allright members of Ministers, they canthrow out challenges and counter-challenges. outside, This is not the forum where members can throw out challenges. Not only that I have been requesting all of you not to make use of offensive language and make all kinds of observations about Ministers or other people. It is really unfortunate in spite of appealing to every one of you you are not observing the decorum of the House. If you are not prepared to follow the procedure and if you have no regard for me who is sitting here as the Presiding Officer, there is no point in my conducting the proceedings. Mr. Manik Rao, you want me to adjourn the House for 2 months

Mr. M Manik Rao :—Not adjourning, Sir; suspending.

Mr. Speaker :—Allright, suspending Suspending the House or suspending the Government-it is only the President who has got powers. I do not have those powers.

Sri M. Manik Rao :—You can recommend, Sir.

Mr Speaker :—Even for adjourning the House, when there is business left over, till the business is completed, I have no power to adjourn the House, Under the the Rules, if you say that the Speaker has got full power to adjourn the House sine die even when there is business left over, please show me the rule and I will act according

to the rule. What I am telling you is, if you want me to go against the rules, so long as I am here I will not do it. I will observe the rules If you want me to go against the rules I am not prepared to do it I have no power to adjourn the House. If a member comes forward with a motion under Rule 71 to discuss a matter of urgent public importance I have got power to allow discussion for 2 hours, beyond that, I have no power. The other day, you said, "you abolish the House Is so much power given to me? When I ask you to sit down, you are not even sitting down. If I abolish the House, I do not know what you will do then Under Rule 15, the proviso says that "no meeting shall be adjourned for more than seven day , except at the request or with the consent of the Government". So, when there is business left over, I have no power to adjourn the House.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అధ్యక్షా, లక్ష్మణబాపూజీగారు శాసనసభలో ఒకవేళ చర్చకు రూల్ 95 క్రింద తమరు అలవ్ చేసినా ఇక్కడ న్యాయం జరగదేమో బయట మీరేదైనా గుడ్‌విల్ ఒపినియన్ ఇస్తే బాగుంటుందని మీకు వారు అపీలు చేస్తున్నారు. ఆ సందర్భంలో యీ శాసన సభలో ప్రతిపక్ష సభ్యులుగా ఉన్న మేము మా అభిప్రాయం చెప్పాలి. బయటమీరేదయినా చేసేటప్పుడు బి వి. సుబ్బారెడ్డిగా చేస్తే అభ్యంతరంలేదు. స్పీకరుగా మీరేదయినా చేసేటప్పుడు శాసన సభలోనే జరగాలి. స్పీకరుగా మీరు చేసే కార్యక్రమం శాసనసభలోనే జరగాలి. యీ తెలంగాణా సమస్యపై చర్చ జరగాలనే ఆవేదన, ఆందోళన బాధ ట్రెజరీ బెంచెస్ నుంచే ఉంది. అధికార పక్షంలోనే న్యాయం జరగదనే ఆందోళన భయం వ్యక్తపరుస్తున్నారు సభ్యులు, మన అందరి అదృష్టమో దేశం భాగ్యమో నాకుతెలియదుగాని మన భారత ప్రధానమంత్రి అంతస్సాతియు గాని ప్రారంభించిన తరువాత ఇంకా భయపడవలసిన అవసరం ఏమిటో నాకు అర్థం కాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—లచ్చన్నగారూ అదిఎప్పుడు వస్తుందంటే ఒక మోషను డిస్కషనుకు వచ్చినతరువాత వోటింగుకు వచ్చినప్పుడు ఆ విషయం చెప్పండి మీరు

శ్రీ జి లచ్చన్న :—యీ మోషను ఒక ప్రతిపాదనతో ఉండవలసిన అవసరంకూడలేదు. యీనాటి తెలంగాణాలో ఉన్న అశాంతి ప్రతిపాదన చర్చను కోరుతూ మోషను ఇవ్వవచ్చు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అదే చెప్పాను. అటువంటి అధికారం నాకు లేదు. Motion has to be put to vote. కాని అది ఒక స్పెసిఫిక్ ఇష్యూ అయితే తప్ప—There is no point in putting it to vote. ఊరికే డిస్కషను అయితే ఏమి వచ్చింది వారి ప్రకారం తెలంగాణా సభ్యులు లక్ష్మణబాపూజీ గారుగాని, మాణిక్యరావుగారుగాని రాజారాంగారుగాని వారి అభిప్రాయం ఏమంటే గత సంవత్సరాలుగా తెలంగాణాకి అన్యాయం జరిగిందని ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడితేనే వారికి న్యాయం జరుగుతుందని అభివృద్ధి అవుతుంది లేకపోతే లేదు అనే అభిప్రాయముంది, కాని స్పెసిఫిక్ ఇష్యూ తెండి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—95 లో తమరుచెప్పినట్లుగా ప్రతిపాదన స్పెసిఫిక్‌గా అక్కరలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—Matter of public importance ఉండాలి.

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు :—అధ్యక్షా, యీ అంతరాత్మను ఉపయోగించుకుని అటుప్రక్క కూర్చుంటే మొదట ఛాన్సు దొరుకుతుందని విన్పిస్తోంది అధ్యక్షా.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మీ అంతరాత్మ ఇటువస్తే పోతుంది. అక్కడ ఉంటేనే చిగుళ్లు వేళ్లు వస్తాయి అంతరాత్మకి.

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు :—అంతరాత్మ కాంగ్రెసులోనే ప్రారంభమయింది లచ్చన్నగారూ.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—కాబట్టి అక్కడే అంతరాత్మ ఉండాలి.

శ్రీ వి. బి. రాజు (సిద్దిపేట) :—అధ్యక్షా, ఇది మన సభ స్వరూపాన్ని మార్చేదిగా కనిపిస్తోంది. I do not find a clear demarcation line between the Opposition and the Ruling Party· Leader of the House Leader of the opposition ఒక సమస్య వచ్చినప్పుడు మీ చాంబరులో కలిసి ఒక నిర్ణయానికివచ్చి ఇక్కడ వాగ్వాదాలవల్లగాని ఏమయినా రెండు అభిప్రాయాలు హౌస్ ముందుకు వస్తే తక్కిన సభ్యులకు లేచి మిమ్ములను ఇబ్బంది పెట్టేపరిస్థితి వచ్చేది కాదు. ఇటువంటిది లేనందువలన సభ్యులకూ మీకూ ఇబ్బందికలుగుతోంది. నేను మూడు రోజులనుంచి చూస్తున్నాను. You had to carry a tremendous burden and you had strained terribly. మీరేకాదు సభ్యులు కూడా. . .

శ్రీ బి. వి. శివయ్య :—సభ్యులు అందరిని చెప్పకండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను మొదటే చెప్పాను. The line of demarcation has become very thin.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అందుకే వారికి అబ్జక్షన్ ...

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను సీరియస్‌గా చెబుతున్నాను ఏమో jugglery కాదు. యీ సభకు ఒక డిగ్నిటీ పోయింది. ఆ డిగ్నిటీ రెస్టోరు చేయాలి. We have to restore that dignity, that respect to this House.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—यह डिगनिटी वाली बात राजू साहब और दूसरे लोग अकसर करते रहते हैं। मैं समझता हूं कोई अनडिगनिफाइड काम तो यहां नहीं किया गया। इस लिए आप क्यों अपने आप को गाली देना पसन्द करते हैं। क्या हम लोगों का व्यवहार अनडिगनिफाइड है ....

श्री वी बी राजू :—आप अंग्रेजी जानते हैं. ....

श्री बदरी विशाल पित्ती :—मैं नहीं जानता आप ज्यादा जानते हैं और यह बन्दर भाषा का उपयोग आप ही करते हैं।

श्री वी बी राजू :—कोई बात नहीं। इसमें ज्यादा झगडा करने की जरूरत नहीं

శ్రీ వి బి. రాజు:- నేను మనవిచేసేది యీరకంగా చర్చలు జరిగితే ఇవాళ ఎవరయినా ఏదైనా చెబుతుంటే దానికి సమాధానం లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ నుంచి రావాలి. మీరు సమాధానం చెప్పే అవసరం ఉండకూడదు అధ్యక్షా. ఏదయినా రూల్సు, ప్రొసీజరు విషయంలో సభ్యులు పొరపాటుపడితే వారికి మీరు సమాధానం ఇవ్వడం మంచిది అలా కాకుండా సభ్యులు, మీరు యీవిధంగా ఘర్షణలు పడుతుంటే మీ మీద స్ట్రెయినే కాకుండా హౌస్ వాతావరణం కూడ పాడైపోతుంది. అసలు జబ్బేదో చూచి సరిదిద్దాలి కాని ఎన్నాళ్లని ఇట్లా చేస్తాం. ఎన్ని రోజులని పబ్లిక్ లేకుండా రీజినల్ కమిటీ మాదిరి చర్చించుకుంటాము. ప్రెస్ వారున్నారనుకోండి. దీనికేమయినా పరిష్కారం ఉందా ఫలానప్పుడు అయిపోతుందని లేక ఫలానప్పుడు దీనికి అంతం ఉందని తృప్తి ఉందా కనుక We have become actually slaves to circumstances. యీ శాసన సభ డిగ్నిటీ ఉన్నదనేది చెబుతున్నాను బద్రివిశాలగారికి. ఏ విషయం అయినా సరే రాష్ట్ర భవిష్యత్తుగాని మన భవిష్యత్తుగాని నిర్ణయించేది యీ హౌస్‌కి ఉంది. దీనికి ఆశక్తి ఉంది. ఈ శక్తిని ఎంతవరకయితే కాపాడమో ప్రజాస్వామ్యం మీద బయట విశ్వాసం పోతుంది. ప్రజాస్వామ్యం మీద బయట విశ్వాసం పోబట్టే మనకి యీ దుస్థితి పట్టింది. మళ్లీ ఆవిశ్వాసం ప్రసాదించే శక్తి మీకున్నది. మీరు ఒక సూచనఇచ్చారు. ప్రజాస్వామ్యంలో విశ్వాసము బయటపోతూంది. అది పోబట్టే ఈ నాడు ఈ దుస్థితి వచ్చింది. అందువల్లనే మొన్ననే మీకు మనవిచేశాను, మళ్లీ మాకు ఆశక్తిని ప్రసాదించండి అని. ఆశక్తి మీ దగ్గర ఉన్నది. దానికి మీరు ఒక సూచన ఇచ్చారు. "Let the House consider the present situation, అని ఒక మోషన్ ఎందుకు తీసుకురాకూడదని ఆ విధంగా మీరు ఒక సూచన ఇచ్చారు. మా కోరికకూడా అదే. కాని లక్ష్మణ్ బాపూజీగారు ఏమన్నారంటే ఏదో చర్చిస్తారు, మెజారిటీ, మైనారిటీ, టెక్నికాలిటీస్ ఇవన్నీ ఉంటాయి, అది ఒక అకెడిమిక్ విధానముగా అయిపోతుంది అన్నారు. దానికి ఇంకొక సూచన ఏమి వచ్చిందంటె leaders of various groups of various parties కూర్చొని ఏదో డైరెక్షన్సు మనము ఇవ్వవలెను ప్రస్తుత పరిస్థితికి అని చాలా హానెస్ట్‌గా ఆలోచించవలసిందని కనుక మనము దీనిని తేలికగా వదలిపెట్టకూడదని సవినయముగా మనవిచేస్తున్నాను, దేశ పరిస్థితినిగాని, రాష్ట్ర పరిస్థితినిగాని మనము దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ వేళ let us transcend the personal and the party times.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య (చీరాల):—అధ్యక్షా, రాజుగారు చెబుతూ ఈ సమస్యను లీడర్సు ఆఫ్ ఆల్ పార్టీస్ కూర్చొని చర్చించి పరిష్కరించాలని అంటున్నారు. బహుశా అది సరిఅయినటువంటి పరిష్కార మార్గము కాదని నా అభిప్రాయము. ఎందుకంటె, లీడర్సు అందరికి వారివారికి స్పెసిఫిక్ ఒపీనియన్స్ ఉండనే ఉన్నాయి. కొండాలక్ష్మణ్ బాపూజీగారు చెబుతున్నారు క్లోజ్‌డ్ మైండ్ అని. సమైక్య ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కావాలని ఒక పార్టీ కమిటీ అయి కూర్చొన్నది. అలాగే ఇంకొకరు ప్రత్యేక తెలంగాణా కావాలని, మరొకరు కొన్ని రక్షణలు కావాలని, మరి ఇప్పుడు తెలంగాణాకు సంబంధించినంతవరకే ఒక అభిప్రాయములేదు. ఎందుకంటే, ఇక్కడ నాయకత్వము మారాలని చెప్పేది ఒకటి, రెండవది, రీజినల్ కమిటీ శాఖాకు పవర్స్ ఎన్‌లార్జ్

చేయాలని చెప్పేది ఒకటి. మరి ఇంకా ఏదో భార్గవా కమిటీ అని, అదేమవుతుందో తెలియదు. తరువాత కాన్‌స్టిట్యూషన్‌లో సేఫ్‌గార్డ్సుకు అవకాశము ఉన్నదా అంటే అదేమీలేదు, వారు ఉత్త చేతులు చూపించారు. ఈ విధంగా తెలంగాణాకు సంబంధించి శాసన సభ్యులకు ఒక సమైక్యమైనటువంటి భావము లేదు. ప్రత్యేక తెలంగాణా అన్నిటికి మామూలుగా పరిష్కార మార్గమని చెప్పేవారు ఉన్నారు. కాదు, కాదు, సమైక్య ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఉండాలి, అధికారాలు మాత్రము విస్తృతపరచాలి అని చెప్పేవారూ ఉన్నారు. వీటన్నిటికంటే ముందుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ నాయకత్వము మారాలి. అదిమారితే తప్ప పరిష్కారము కాదు అని చెప్పే వారూ ఉన్నారు. అందువల్ల ఇదేదో నలుగురు నాయకులు కూర్చొని వ్యవహారముచేస్తే కాదు. ఒకటితరువాత ఒకటి. ఈవేళ సమైక్య ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాదు, తెలంగాణా కావాలి అని మోషన్ పెట్టమనండి. ఇప్పుడు ఇంక క్లోజ్‌డ్ మైండ్, ఓపన్ మైండ్ అనేటటువంటి దానికి తావులేదు. ఎందుకంటె ఎంతో ప్రధానమైన పార్టీ నిర్ణయించిన అభ్యర్థికి వోటు యిచ్చేటటువంటి సందర్భంలోనె వోట్ అకార్డింగు టు కాన్షన్స్ అని వచ్చినతరువాత, బహుశా మిగతా పార్టీలవారుకూడా వారిసభ్యులకు ఇదే స్వేచ్ఛ ఇవ్వాలి. ఇక్కడ ఉన్నవారికి అదే స్వేచ్ఛ ఉండాలి. అందరుకలిసి స్వేచ్ఛాయుతమైన వాతావరణములో........

Sri C. V. K. Rao·—I rise on a point of order..

(Interruption)

Sri C. V K. Rao·—When I rise on a point of order, the hon, Member has to resume his seat.

(Interruption by Shri Pragada Kotaiah)

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య: —ఈవిధంగా అసాధారణ పరిస్థితులు ఈలోగా కొనసాగడం మాత్రము న్యాయంకాదు. ఈపోలీసులు ఏమిటి, ఈ బలగము ఏమిటి, రోజుకు ఎన్నిలక్షల రూపాయలు మనము ఖర్చుపెట్టడము ? So you must find a proper solution and an effective solution for this problem and let us have an open mind and discuss it.

మిస్టర్ స్పీకర్: — నేను అదేకదా చెప్పింది.

శ్రీ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు: —నన్ను చూస్తే నాకే విచారము వస్తున్నది. I am being by passed one after the other. Kindly permit me, Sir,

శ్రీ వి. బి. రాజు: —అధ్యక్షా, ఇప్పుడు నేను మెరిట్సు ఆఫ్ ది కేస్‌లోకి వెళ్లడంలేదు. I am only justifying the approach to find a solution, paving the way for finding a solution. కోటయ్యగారు సెలవిచ్చారు, అనేక అభిప్రాయాలు ఉన్నాయని. ప్రజాస్వామ్యంలో అభిప్రాయభేదాలు ఉండబట్టే మనకు ఈచర్చ వస్తున్నది. ఎన్ని అభిప్రాయాలు ఉన్నప్పటికి, ప్రజాస్వామ్యంలో విశ్వాసము ఉన్నవారు ఒకసారికాదు. పదిసార్లు కాదు, 20 సార్లుగాని కూర్చొని తలలు కొట్టుకొని ఏదైనా సొల్యూషను తీసుకురావాలి,

అందుకు ప్రయత్నించాలి ఏదో మనము నిస్పృహచెంది ఎక్స్ట్రీమ్స్ అయితే ఇదికాదు అది. అదికాదు ఇది అంటె ప్రజాస్వామ్యము నడవదు. కనుక నేను మీతో మనవిచేసేది ఇప్పుడు లీడర్ ఆఫ్ ది హౌస్ అప్పుడు ఇక్కడఉండిఉంటే వారు ఏదో చెప్పగలిగేవారు. వారులేని కొరత ఉన్నది అనుకోండి, అట్లాగే లీడర్స్ ఆఫ్ అపోజిషన్ కూడా. లీడర్స్ ఆఫ్ ఎజిటేషన్, వీరందరికి కూడా యాంగ్జైటి ఉన్నది, ఈరోజున ఒక సొల్యూషన్ తీసుకురావాలని, ఒక మార్గము చేపట్టాలని. కనుక ప్రయత్నము చేయడంలో తప్పులేదు. హౌస్ బయట ఏదో స్పీకర్ ఎవరితో మాట్లాడితే ఇబ్బంది అనుకోకూడదు. వారు ఏది మాట్లాడిన, ఇన్ఫార్మల్గా మనందరిని కూడా ఒకదారికి తీసుకురావాలని, అందరిలోను ఒకసామరస్యాన్ని తీసుకురావడానికి పాటుపడుతున్నారు. కాని చివరకు ఆనిర్ణయము హౌస్లోనే అవుతుంది.

డాక్టర్. టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు. —అధ్యక్షమహాశయా, చాలా సంతోషము. మూడవ ప్రయత్నముతో గాని ముడిపడదని ఒకసామెతఉన్నది. ఈమాదిరిగా వాంఛనీయము కానటువంటి దృశ్యాలు జరగడం ఇది మూడవ రోజు, ఒకదారి తమ దయవల్ల వచ్చింది. చాలామంచి సూచన చేశారు. రూల్సుకు మనం బద్ధులు కావాలి, లేకపోతే ఏమి ప్రయోజనం, అసెంబ్లీకి బజారుకు ఏమీ తేడాఉండదు. అందువల్లమీరు చాలా నిర్మాణాత్మకమైన సూచనచేశారు. దానిఫలితముగా ఈవేళ కొంచెము ముందుకు నడిచింది. లక్ష్మణ్ బాపూజీగారు భయాన్ని వెలిబుచ్చారు. మేము మైనారిటీలో ఉండవచ్చును. మెజారిటీవాళ్లు పాస్చేయకపోవచ్చు మోషన్అని. అందువల్ల వీటన్నింటిని సమీకరించి నాకు తోచినటువంటి చిన్నసూచనను తమకు సబ్మిట్ చేయడానికి సాహసిస్తున్నాను. ఇప్పుడు రూల్ 96 క్రింద. రాజ్యాంగంక్రింద మనది సోవరిన్ బాడి,ఏది నిర్ణయం చేయవలసివచ్చినప్పటికి ఈబాడీకితప్పితే మరెవరికిలేదు. ఈ బాడీ వెనుక తరువాత జరిగిన వాటిని తీసుకువచ్చి ఇక్కడ దీనిని రబ్బరుస్టాంప్ క్రింద తయారు చేయాలంటె అది వేరే సంగతి. ప్రజాస్వామ్యంలో మనకు మనకే విశ్వాసము పోతుందని అది చెప్పకనే చెప్పుతున్నది. కనుక అలాంటిది కాదు, ఈరోజున అందరు అంగీకరించారు, ఈ సావరిన్ బాడియే నిర్ణయం చేయాలి. అయితే ఇప్పుడు బడ్జెట్ సమావేశంలో ఉన్నాము. రోజు ఈ విషయం గురించి గంట, గంటన్నర మీకు శ్రమ, మాకు శ్రమ, అందరికి శ్రమ, అన్నిటికంటె హాస్యాస్పదంగానే కాకుండా హానికరమైన పరిస్థితులు వస్తున్నాయి. నిన్ననే ఒక స్నేహితుడు ఒక ఉత్తరము తీసుకువచ్చి చూపించాడు. ఇతర రాష్ట్రాలలో ఉన్నతస్థాయిలో ఉన్నటువంటి ఉద్యోగస్థులందరు కూడా వారియందు సహనము తగ్గిపోతున్నది ప్రజలలోనని, ఇది చాలా విచారకరమైన విషయము. ప్రగడ కోటయ్యగారు ఒక సందర్భంలో చెప్పారు, గత అసెంబ్లీలో, ఏది విరిగినా అతుక్కోవచ్చు కాని విరిగిన మనస్సు అతకదని. అది చాలా కష్టమని వేమన యోగి గారు కూడా చెప్పారు, ఆ పరిస్థితికి వచ్చినాము. ఇది విషమించకముందే చాలా క్లుప్తంగా ఏమి చెప్పుతున్నానంటె, అందరికి ఉన్నటువంటి భయాందోళన నివారించడానికి, ఇప్పుడు ఈ బడ్జెటు డిమాండ్సులో అతి ప్రధానమైన డిమాండ్సును మాత్రము చర్చించుకొని ముగించుకొని చివరి వారము,

ఒక వారము ఈ మోషన్, తాము చెప్పినటువంటి ఒక మోషన్ ప్రతిపాదించడం, ఆ ప్రతిపాదన చేసినప్పుడు, ఈ పార్టీ విప్, ఆ పార్టీ విప్ అనేది లేకుండా ప్రతి సభ్యుడు, నాబోటి సామాన్య సభ్యుడు కూడా నిర్భయంగా తన అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చుకొనేదానికి అవకాశము తాము కల్పించాలి. అది మొదటి విషయము. రెండవది, ఆ అవకాశము కల్పించిన తరువాత, ఈ చర్చల ఫలితంగా ఒక తీర్మానాన్ని రూపొందించినప్పుడు, ఆదో ఢిల్లీ పెద్దలు చూపించినట్లుగా అంతరాత్మనే సాక్షిగా పెట్టుకొని ప్రతివాడికి స్వేచ్ఛగా వోటు చేసేటటువంటి అవకాశము లభించాలి. ఈ రెండు చేసిన రోజున సెప్టెంబరు ఆఖరునాటికి లేక అక్టోబరు 2 నాటికి, అది జాతిపిత గాంధిగారు జన్మించిన రోజుగా సభవారు అందరికి ఆమోదకరమైన ఒక నిర్ణయము చేయగలుగుతుంది అనేటటువంటి ఒక సంపూర్ణమైన విశ్వాసము నాకు ఉన్నది. ఆ విశ్వాసాన్ని అన్ని వర్గాలవారు కూడా ఆమోదిస్తారని, తమరు కూడా ఆశీర్వదిస్తారనే ఆశయముతో నేను ఈ సూచన చేయడానికి సాహసించినాను. నా సూచనను మరి 1, 2, 3 గా వరుసగా చెప్పుతున్నాను. ఒకటి, ముఖ్యమైన డిమాండ్సు మాత్రము పాస్ చేసుకోవడం మిగిలినవి గెలిటిన్ చేయడం తరువాత ఏ వరో ఒక మోషన్ ఇవ్వడం, ఆ మోషన్ "That the House take into consideration the present situation in Telangana...." అనేదానిమీద చర్చలు జరిపినప్పుడు అందరూ తమ అంతరాత్మను సాక్షిగా పెట్టుకొని చేసుకోవాలి. చివరకు నిర్ణయం విషయంలో కూడ అంతరాత్మను సాక్షిగా పెట్టుకొని దానిమీద ఓటుచేసి ఆ ఓటింగ్ ఫలితంగా వచ్చిన నిర్ణయాన్ని అందరు కూడా ఆమోదించి దానిని శాసనరూపము చేసినట్లయితే అప్పుడు ఇది పరిష్కారము అవుతుంది అనే నా సూచనను తమకు వినయపూర్వకముగా మనవిచేసుకొంటూ తమకు ధన్యవాదాలు చెప్పుతున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— అధ్యక్షా! డా॥ చలపతిరావుగారు శాసన సభలో జరగవలసిన చర్చ ఏ రూపంలో ఉండాలి, ఎలా జరగాలి అన్న విషయంలో నాకు అభ్యంతరం లేదు. కాని గౌ. సభ్యులు మాజీ మంత్రి అయిన బసవరాజుగారు ఆల్ పార్టీ మీటింగ్ అవుట్‌సైడ్ ది అసెంబ్లి జరగాలంటున్నారు. దానికి నా తీవ్రమైన అభ్యంతరం తెలుపుతున్నాను. ఈ తెలంగాణా ఉద్యమంతో ప్రతి పక్షాలకు చెందిన బద్రివిశాల్ పిట్టి, ఈశ్వరీబాయి, పురుషోత్తమరావుగారిలాంటి కొంతమంది వ్యక్తులకు సంబంధం ఉన్నా, అసలు యీ సమస్య ఉత్పన్నం అయినది యీ రీజినల్ కమిటీ, కాంగ్రెస్ గవర్నమెంటుకు వచ్చిన సమస్య ఇది. ఈ రెండు కాంగ్రెస్ పార్టీకి సంబంధించినవే. కాంగ్రెస్ పార్టీలో పుట్టిన సమస్య ఇది. కాంగ్రెస్ పార్టీలో పుట్టిన సమస్యను అన్ని పార్టీల నెత్తిమీద రుద్దుదామనే యీ యొక్క విధానాన్ని నేను తీవ్రంగా అక్షేపిస్తున్నాను. ఇది శాసన సభలో చర్చించటానికి ప్రతి ఒక సభ్యుడు సిద్ధమే. ఇది ఆల్ పార్టీ సమస్యకాదు. ఇది అధికారంలో ఉన్నటువంటి కాంగ్రెస్ నియంతృత్వపార్టీ యొక్క సమస్య తప్ప ఆల్ పార్టీ సమస్య కాదు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— అధ్యక్షా! ఈ తెలంగాణా సమస్య ఆల్ పార్టీ సమస్య. ఈ సమస్యలో మొత్తం అందరు ఉన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— ఇది ఆల్ పార్టీకి సంబంధించిన విషయం కాదు. నాలుగు కోట్ల ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— ఈ దేశంలో జరుగుతున్న ఏ చిన్న సమస్య అయినా, దేశంలో ఉన్న ప్రజలందరకూ సంబంధించినదే. బసవరాజుగారు ప్రతిపక్ష నాయకులతో సమావేశం పెట్టి దీనికి ఏదో సొల్యూషన్ అంటున్నారు. మొదట అధికారపక్షం తన విధానం ఏమిటో తెలుసుకొంటే— ప్రతిపక్షాలు తన విధానాలు చెప్పటానికి సిద్ధమేగాని— అధికారపక్షం తన విధానాన్ని తెలుసుకోకుండా ఇందులో అన్ని పక్షాలను తెచ్చి, కలగాపులగం చేసే పద్ధతికి నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. తెలంగాణా ఉద్యమం సమస్య ప్రజలది కాదని కాదు. ప్రజలదే యీ సమస్య. ఇది ప్రజల నుండి వచ్చిన ఉద్యమమని స్వతంత్రపార్టీగా గాను లచ్చన్నగా ఒకసారి కాదు; వందమార్లు అందరికన్నాముందు చెప్పినవారం మేము. దానిని గురించి భేధాభిప్రాయం లేదు. ఈనాడు తెలంగాణా ఉద్యమం ప్రత్యేక తెలంగాణా కావాలనే ఉద్దేశ్యానికి సంబంధించింది. ప్రత్యేక తెలంగాణా ఇవ్వటం మంచిదని ఒక సిఫార్సు రూపంగా మనం శాసన సభకు చెప్పగలముగాని— పూర్తిగా తెలంగాణాను విడదీసే అధికారం ఆంధ్రశాసన సభకు ఉన్నదని అనుకోవటము పొరపాటు అవుతుంది. ఇది కేంద్రప్రభుత్వంతో వ్యవహారం చేయవలసిన సమస్య. ఈ రాష్ట్ర విభజన చేసే అధికారము కేంద్రప్రభుత్వానిది.

మిస్టర్ స్పీకర్:— ఆంధ్రశాసన సభకు— యీ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ప్రజలకు సంబంధించిన విషయం గురించి చర్చించి ఒక నిర్ణయం తీసుకొన్నప్పుడు మరి ఏ ప్రభుత్వము కూడ దీనిని అడ్డుపర్చలేదని చెబుతున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— అడ్డుపర్చలేదు అన్నమాట వాస్తవమే. మనము చేసిన తీర్మానం శాసన రూపం దాల్చాలంటే— అది పార్లమెంటులో జరగాలి. మనం శాసనసభలో చర్చిద్దాం. చలపతిరావుగారు చెప్పింది సవ్యంగా ఉంది.

మిస్టర్ స్పీకర్:— లచ్చన్నగారు నిన్న బడ్జెట్ పై మాట్లాడుతూ మన రాష్ట్ర విషయాలు గురించి మన మంత్రికి, ఇందిరాగాంధికి ఏమి సంబంధం ఉన్నదని అడిగారు. నిన్నవారు చెప్పింది మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— నేను సర్ప్లసెస్ గురించి చెప్పాను. సర్ప్లసెస్ ఎంత, దుర్వినియోగం అయిందా అనేది యీ శాసన సభ నిర్ణయించాలి అన్నాను. ఈ రెండూ కలిపితే ఎట్లా? సర్ప్లసెస్ ఉంటే ఎంత అన్నది— నిర్ణయించే అధికారం యీ శాసన సభది. తెలంగాణా విడదీయటం సాధ్యమని అభిప్రాయపడితే, వారు చేయవలసిన తప్పని పరిస్థితి వస్తుంది. కాని అది పార్లమెంటు చేయాలి. పార్లమెంటు చేయవలసిన సబ్జెక్ట్ అది. దానికి దీనికి తమరు ముడిపెడితే ఇక మాకు ఎక్కడ దిక్కు?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— తాము చెప్పిన విషయం గుర్తుచేశాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— నేను సర్ప్లసెస్ గురించి చెప్పానా? ప్రత్యేక తెలంగాణా విషయం గురించి చెప్పానా? సర్ప్లసెస్ గురించి చెప్పాను. సర్ప్లసెస్ గురించి చేయవలసింది యీ శాసన సభకు ఆ అధికారం ఉన్నది.

ఈ సర్‌ప్లస్ సెస్ ఎంత, ఏవిధంగా దుర్వినియోగం అయింది. దాని మంచి చెడులు దాని అంకెలు తేల్చవలసినది యీ శాసన సభ అని నేను నొక్కి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్ రాజేశ్వరరావు :- అధ్యక్షా, ఈ సమస్య ఎవరికి సంబంధించింది అనే మేరకు చర్చ జరుగుతున్నప్పుడు మేము మా అభిప్రాయం చెప్పడం అవసరమని భావించి చెబుతున్నాను. తెలంగాణాలో ఇన్నాళ్లనుండి ఆందోళనకు కారణమైన సమస్య—యీనాడు తీవ్రమైన సమస్యగా పరిణామం చెందిన తర్వాత, ఇది ఏ ఒక్కరి పక్షానికి సంబంధించిన సమస్యగా భావించటం న్యాయం కాదు, భావ్యం కాదు. తెలంగాణాలో ఉన్న అన్ని రాజకీయ సాంఘిక పక్షాలకే కాకుండా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యొక్క 4 కోట్ల ప్రజానీకంయొక్క సమస్యగానే భావించి పరిష్కరించాలి. యీ నాడు అధికార పక్షంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ పార్టీ, దానికి నాయకత్వం వహిస్తున్నటువంటి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ బ్రహ్మానందరెడ్డి గారు యీ సమస్యను పరిష్కారం చేయాటానికి ఒకటికాదు, పది మంచి సదవకాశాలు వస్తే దానిని సవ్యంగా పరిష్కరించటంలో విఫలత చెందినారు కాబట్టి, యీ సమస్యలు పరిష్కరించకుండ దిగజార్చి ఇంకా చెడగొట్టుతున్నందుకు కారణభూతము. ప్రధాన బాధ్యత, మూల కారణము-కాంగ్రెస్ పార్టీ దానిని నడిపిస్తున్న ప్రభుత్వం అని చెప్పక తప్పదు. దాని విషయంలో కాంగ్రెస్ పార్టీ సమస్య పరిష్కరించే బదులు ఇంకా రచ్చకీడ్చి, చిక్కులకు దారితీసే పద్ధతిలో వ్యవహరిస్తున్నది. ముందు కాంగ్రెస్ పార్టీ తన ఇల్లు చక్కబెట్టుకునేందుకు ఏమైనా ఆలోచిస్తే ఉపయోగపడుతుంది ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఉన్న 4 కోట్ల ప్రజలను ప్రాతినిధ్యం వహించే పార్టీలు, గ్రూపులు, వ్యక్తులు అందరు బాధ్యత వహించి తెలంగాణా సమస్యను పరిష్కారం చేస్తే తప్ప, ఇంకో విధంగా పరిష్కారంకాదు. కాని ఎంత త్వరగా పరిష్కారంచేస్తే, అంత త్వరగా ఆంధ్ర ప్రజల మనస్సులలో హృదయాలలో వచ్చిన గాయాలను పూడ్చుకొని, మాన్చుకొని, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సమైక్యతను, సమగ్రతను కాపాడటానికి యీ ఆఖరు క్షణంతో అయినా —అవకాశాలు లేకుండా పోలేదని మాకు సంపూర్ణమైన విశ్వాసం ఉంది. ఒకవేళ ఆ అవకాశాన్ని జారవిడిచి ఇంకా కాత్పారంతో యీ సమస్యను ఇంకా చెడగొట్టే పాపానికి పూనుకొంటే—యీ రాష్ట్రంలోని 4 కోట్ల ప్రజలయొక్క సమైక్యతను, భారత జాతీయ సమైక్యతను రెచ్చగొట్టి చీల్చి చెండాడినటువంటి పాపం ఎవరో కొందరు అనుభవించక తప్పదు. అది కాంగ్రెస్ పార్టీ చేస్తున్నదని మరొకసారి జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను. తమరు యీ అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకొని, ఇంకా ఆలస్యం కాకుండా, యీ సమస్యను పరిష్కరించటానికి కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం మంత్రులు నిలబడి ఏవైనా త్యాగాలు చేసి ముందుకు వస్తారా-అని తమరైనా మందలించాలని మరొకసారి మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈ హౌవుస్‌లో, యీ శాసన సభలో యీ సమస్యపై చర్చకు ఎలా వేయడానికి ఆలోచించటం-అది మాత్రం నాకు సంబంధించినది. కాంగ్రెస్ పార్టీ కానీండి, కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం కానీండి శాసనసభ వెలుపల ఏమి చేయదలచుకున్నారో అది నాకు సంబంధం లేదు. కాని, రాజుగారు చెప్పిన సలహాను ఒకవిధంగా చలపతిరావుగారుకూడ బలపర్చారనుకొంటున్నాను.

ఈ విషయం గురించి ఒకటి మాత్రం నేను చేయదలచుకొన్నాను. మీ అందరికీ —ఏ ఒక సభ్యుడైనా దానిని గురించి ఒప్పుకోకపోతే నేను చేయదలచుకోలేదు

I am not concerned with the government or Congress Party as to what they propose to do outside the House. I am only concerned so far as admission of that issue is concerned. If all of you have got confidence and faith in me I am prepared to consult all the important persons so far as this issue is concerned and then I will get it before the House as per their advice మీకు సంబంధించినంతవరకు కొండాలక్ష్మణ్ గారు గాని, అచ్యుతరెడ్డిగారు గాని మీ అందరితో సంప్రదించవలెనంటే నాకు సాధ్యంకాదు. ఎవరైనా మీ తరఫున ఒకరిద్దరు నన్ను కలవవచ్చు. Whomsoever you think. I will leave that to you

Sri K. Lakshman Bapuji :—With your permission I would like to draw your attention to the fact that the hon. Chief Minister is in the premises of this building and it is unfortunate that he is not coming into the House inspite of such an important discussion for more or less one and a half hours. He has not preferred to enter into the House and present himself.

Mr. Speaker :—You may take it that I will consider the hon. Leader of the House and the hon. leaders of all the other parties.

Sri K. Lakshman Bapuji :—At this time instead of being in the House, if he is in his own chamber perhaps hearing all this in his loud-speaker, is it fair ?

Mr. Speaker :—I will certainly consult him. I do not know whether he will agree or not. But I will come to my own decision. నేను ఏదో ఒక నిర్ణయానికి వస్తాను. ఆ నిర్ణయం ప్రకారం అందరు ఒప్పుకొనేటట్లు ఉంటే Ofcourse I will take a decision. Otherwise I do not know how this question is going to be settled.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— హౌస్ ముందుకు తీసుకువస్తారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—దాని అర్థం ఏమిటి? నా డెసిషన్ ఈ హౌస్‌లో ఏ విధంగా ఏ రూపంలో దీనిని చర్చకు తీసుకురావాలి ? అంతేగాని నేను ఏదో వెలుపల మిమ్మల్నందరిని సంప్రదించి బైట ఒక కాన్ఫరెన్స్ చేస్తాను అనుకుంటే అది పొరపాటు. ఈ హౌస్ కాదని నేను వెలుపల ఏదో చేయబోతున్నాను అంటే not as the Speaker. I feel confident to convence such a meeting as an individual. లచ్చన్నగారు చెప్పినట్లు బి. వి. సుబ్బారెడ్డి హోదాలో ఏదైనా చేయవచ్చు ; if all of you unanimously say that you have confidence in me' I am prepared to take a decision; and it is a very great responsibility for me. If even one hon. member says that he is not going to leave this to the Speaker's decision or discretion, I won't take that responsibility. I will only go as per the rules and conduct of the business of the House. I won't shirk this responsibility. It is a very great strain, ofcourse, on me. Every hon. Minister answers questions and goes away; but every day it is a test for me. I am going to stand this test. I am not going to run away from this responsibility It is a trial for me.

Sri C. V. K. Rao :—Some of us will stand by your side on this matter

Mr. Speaker :—I do not know to what extent I can depend on you Mr. Rao!

(Laughter)

Sri C V. K. Rao :—You can depend on me, Sir.

Sri P. Govardhan Reddy —We all support you, but the hon. Chief Minister will not support you because he wants to stay by hook or crook.

Mr. Speaker :—The hon. Chief Minister will support me as long as I am just and reasonable. There must be some kind of reasonable agreement from all of you. In consultation with all the leader whomsoever I will consider necessary I will consider and come to some decision. So far as you are concerred, Mr. Konda Lakshman, all of you can sit to gether and one or two of you may come forward. I will send for you either separately or jointly and convene a conference in my chamber and come to some decision. I suppose all of you are satisfied

श्री दरि विशाल पित्ती :—यह जो भी आप करे जैसे कि अभी लच्छन्ना साहब मे कहा सदन के अध्यक्ष की हैसियत से न करे बल्कि व्यक्तिगत रूप से करे।

Mr. Speaker :— I have nothing to do individually. Personally I am not going to do any thing So far as this House is concerned as to what should be done with regard to this issue I will consult all the important persons and then take a decision.

Sri G. Latchanna :—It is welcome, Sir.

Mr Speaker :—Is there any one hon. Member who is against my suggestion ?

श्री बदरि विशाल पित्ती :—आप यह अध्यक्ष की हैसियत से करे तो उचित नही होगा।

Mr. Speaker :—I only said in consultation with all the hon. leaders I will decide as to what should be done

శ్రీ బద్రివిశాల్ పిత్తి :—ఏ విషయంలో ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మన అందరిని బాధిస్తున్నటువంటి సమస్యను గురించి.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—దీనిని గురించి నాయకులంతా కూర్చొని ఆలోచిస్తే వెనక 19th అగ్రిమెంటు లెక్క జరుగుతుందేమోనని నాకు భయం.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈ రాష్ట్ర భవిష్యత్‌ను గురించి నేను నిర్ణయం తీసుకోవడం లేదు. ఈ హౌస్‌లో దీనిని ఏ విధంగా చర్చకు తీసుకురావాలి, ఏ విధంగా పరిష్కారం కావాలి అనే విషయాన్ని మీరు అందరు ఆలోచన చేయాలి. నేను ఏదో ఒక సజెషన్ యిస్తాను suggestion not for the solution of the problem. It is a suggestion to consult all the leaders of the parties and come to a decision as to how this issue should be discussed in this House, in what from and in what shape. అంతేగాని నేను ఏదో

దీనిని గురించి పరిష్కార మార్గం చెప్తున్నాను అంటే పొరపాటు. Please do not misunderstand

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, మీరు యిచ్చిన సజెషన్స్ బాగానే ఉంటాయి. ఇప్పటికి యిన్ని రోజులు అయిపోయినాయి. ఇది ఒక బర్నింగ్ ప్రాబ్లెమ్ అని మీకు తెలుసు. ఈ నాడు మీకు కూడ ఎంతనో బాధ కలుగుతున్నది. గాలరీలో ఎవరిని వదలాలి అన్నా కష్టం ఉన్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అసలు ప్రాబ్లెమ్ సాల్వ్ అయితే యివన్నీ పోతాయి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:—ఇన్ని రోజులు లేనిది ఎట్లా సాల్వ్ అవుతాయి?

Mr. Speaker:—Please have faith in human ingenuity Why do you lose faith in the goodness of the people?

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు ;—మనమందరం యిక్కడ కూర్చొన్న వాళ్లం డెమొక్రసి మీద అభిమానం ఉన్న వాళ్లమే తప్ప దానికి వ్యతిరేకంగా వెళ్ళేవాళ్లం కాదనుకుంటున్నాను. డెమొక్రసి ప్రిన్సిపుల్స్ మీద నమ్మకం ఉన్నది. ప్రజాభిప్రాయానికి వ్యతిరేకంగా ఎవరైనా వెడితే మాత్రం అది జరుగుతుంది అంటే నేను ఒప్పుకోవడంలేదు. Final dicision is the public opinion. దానిని కాదనే అధికారం ఎవరికీ లేదనుకుంటాను. ఆ ప్రిన్సిపుల్స్ చూసేటట్లయితే తెలుగు వాళ్లందరంకలిసి ఉండాలని కోరుకొనేవాళ్లం.

మిస్టర్ స్పీకర్ ;—కలిసి ఉండడం విడిపోవడం అది వేరే సంగతి. మీ అభిప్రాయం చెప్పండి.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :—ఈ డిస్కషన్స్ ద్వారా మనం ఒక అభిప్రాయానికి రావాలి. లేనప్పుడు మనం ఎలాగ రెండు సంవత్సరాలలో పబ్లిక్ ఒపినియన్ ఫేస్ చేయదలచుకొన్నాము. సెపరేషన్ లేక ఇంటెగ్రేషన్ అనే ప్రజాభిప్రాయాన్ని ఎవరు కాదనడానికి వీలులేదు. ఈ లోపల సర్దుకోడానికి కామ్‌నెస్ తీసుకురావాలని మిత్రులందరినీ కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వీరరాఘవరావు (ప్రత్తిపాడు) :—తమరు తీసుకొనబోయే నిర్ణయం చాల బాగా ఉన్నది. కాని ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఈ నాడు ఏర్పడిన ఈ పరిస్థితులలో చాల మంది బైటికి మాట్లాడ లేకపోయినప్పటికి లో లోపల వేరు వేరు అభిప్రాయాలతో అటు పార్టీవారు, యిటు ఈ పక్షంవారుకూడ ఉన్నారు. అందుచేత తమరు ఎన్ని రోజులు ఈ హౌస్‌లో చర్చకు టైమ్ యిచ్చినప్పటికి ఆఖరు రోజున చేతులు ఎత్తడం నిలబడి వారి అభిప్రాయం చెప్పడం కాకుండా సీక్రెట్ బాలట్ ద్వారా వారి అభిప్రాయాన్ని తమరు సేకరించినట్లయితే నిజ స్వరూపం బైటకి వస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. దీనిని అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ .—మీరు చెప్పేది ఎప్పుడు?

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—హౌస్‌లో చర్చకు పెట్టిన తరువాత ఆఖరు రోజున.

శ్రీమతి సుమిత్రాదేవి (మేడ్చల్) :—అధ్యక్షా, ఒక చిన్న సంగతి...

మిస్టర్ స్పీకర్ :—నాకు ఏదయినా ఉపయోగకరంగా వుండేది చెప్పండి.

శ్రీమతి సుమిత్రాదేవి :—మనకందరికీ ఉపయోగకరంగా వుండేది నేను చెప్పదలచుకున్నాను. మీరు పెద్దవారు, మిమ్ములను బాధ పెట్టడం మాకు యిష్టం లేదు. ఇక్కడి పరిస్థితులు మీకు తెలుసు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈ బాధలు యిక్కడ వున్నంతసేపు తప్పవమ్మా.

శ్రీమతి సుమిత్రాదేవి :—అధ్యక్షా, మీరు నీటిలో కమలము మాదిరిగా ఇటు ప్రభుత్వ పక్షము వహించకుండా, అటు పార్టీ పక్షము వహించకుండా ఏ పక్షము లేకుండా యీ శాసనసభలో న్యాయవాదిగా, పెద్దలుగా యిక్కడ మీరు ప్రవర్తిస్తున్నారు ఇక్కడి విషయాలు అన్నీ తమ దృష్టికి రాకపోలేదు. అన్ని విషయాలూ మీకు తెలిసే వున్నవి. తెలంగాణాలో జరిగినది ఏమిటి? ఈ ఉద్యమం ఎందుకు బయలుదేరినది? ఇది తమరితో దూరం లేదు. అయినా, మీరు మీ అధికారాలను ఎక్కువగా ఉపయోగించలేకుండా ఉన్నారు కాబట్టి, యీ నాడు యీ సమావేశంలో మీరు న్యాయవాదిగా. పెద్దలుగా వున్నందువల్ల న్యాయమును—అది తెలంగాణా గానివ్వండి, ఆంధ్రగానివ్వండి, బడ్జెటుగానివ్వండి, అది మీ సమక్షములో జరగాలి. ఆంధ్రులు ఎక్కువమంది వున్నారని మేము ఓడిపోతామని మేము భయపడడం లేదు. న్యాయమనేది—ఇప్పుడు డాక్టర్ చలపతి రావుగారు చాలా చక్కగా చెప్పారు; రూల్స్ అండ్ రెగ్యులేషన్స్ వున్నవి. నీతి అనేది వున్నది. రాజనీతి అనేది వున్నది. ఇవి లేకున్నా, రాజధర్మమనేది ఒకటి వున్నది. అధ్యక్షా, అది మీ సమక్షంలోనే జరగాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు చెప్పిన విషయాలు తప్పకుండా ఆలోచిస్తాను.

శ్రీమతి సుమిత్రాదేవి :—అధ్యక్షా, నన్ను మరొక్క నిమిషం మాట్లాడనివ్వండి, మీరు కూడా దానిని ఆలోచిస్తాను అని త్రోసివేయకుండా— యింతవరకు ప్రభుత్వం త్రోసివేసినది. అట్లాగే మీరుకూడా త్రోసివేయకుండా, న్యాయమేమిటో మీ సమక్షములో జరపాలని నేను కోరుతున్నాను. అది ప్రత్యేక తెలంగాణా కానివ్వండి, యింకొకటి కానివ్వండి...ఏదయినా తప్పదు మేము ఒకరి దయాదాక్షిణ్యాలపై ప్రత్యేక తెలంగాణా తీసుకొనేది లేదు. చాలా మంది ఆంధ్ర సోదరులు చాలా హీనంగా మాట్లాడుతున్నారు. మీరు తప్పకుండా దీనిని పరిశీలించాలని నేను మరీ మరీ కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—"ఆంధ్ర సోదరులు నీచంగా మాట్లాడుతున్నారు" అంటున్నారు. ఎవరో చెప్పాలి. పేరు చెప్పాలి. ఇది ఒక అలవాటు అయి పోయింది—ఆంధ్ర సోదరులు నీచంగా మాట్లాడుతున్నారు అని చెప్పడం.

(Sri Pragada Kotaiah wanted to speak and made persistent attempts)

Mr Speaker :—Please sit down. I am not allowing. Now, may I take that my suggestion is agreeable to all the members ?

(No member objected and there was a silent approval of the House).

Now that all the members have agreed to my suggestion, I will try to consult all the leaders before day after tomorrow. As far as possible I will announce the decision day after to-morrow failing which I will do so on the 6th I am not allowing any further discussion. I go to the next item on the agenda.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్) :— అధ్యక్షా, పంచాయతీ రాజ్ మంత్రిగారు యిక్కడనే వున్నారు. ఈ సందర్భంలో మరొకసారి మీ దృష్టికి ఒక విషయం తీసుకురావలయుననుకుంటున్నాను ఇక్కడ అసెంబ్లీ సమావేశాలు నడిచే రోజులలో అక్కడ జిల్లా పరిషత్ సమావేశాలు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఈ విషయమై చాలాసార్లు చెప్పడం జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—విమలాదేవిగారు, యింకా యితర సభ్యులు కూడా చాలామంది యీ విషయం చెప్పారు. జిల్లాపరిషత్తు చైర్మన్లతో సంప్రదించి, ఏవిధంగానయినా సరే అసెంబ్లీ సమావేశాలు జరుగుతున్నప్పుడు సభ్యులకు ఆటంకం కలుగకుండా వుండేవిధంగా ఒక నిర్ణయానికి వస్తే బాగుంటుంది. చాలా మంది సభ్యులకు యిది యిబ్బందిగా వున్నది.

శ్రీ టి. రామస్వామి —మేము ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఏమైనాసరే యీ విషయాన్ని అలోచించి, ఫైనల్‌గా డిసైడ్ చేయండి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయ్ :—మినిస్టర్‌గారు యిక్కడనుండి యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యిస్తే, అక్కడ ఏ కలెక్టరూ వినడం లేదు.

శ్రీ ఎం. మాణిక్యరావు :—అధ్యక్షా. మీరు చెప్పిన సజెషన్‌కు నేను ఒప్పుకుంటున్నాను. మిత్రులు సంజీవరెడ్డిగారు ఆ విషయంలో మంచి సజెషన్ యిచ్చారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అదేదో నాకు సంబంధం లేదు.

Sri M. Manik Rao :—I am accepting the challenge of Mr. Sanjeeva Reddy. Here is my resignation which may be passed on to him.

Sri M. Speaker —I am not concerned with your challenges. Please sit down. I am not allowing.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చామని చెప్పారు. లాస్ట్ ఇయర్ కూడా ఇలాంటి సందర్భాలు వచ్చినప్పుడు వారికి వ్రాయడం, యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యివ్వడం కూడా జరిగింది. కాని, వారు ఏమి చెబుతున్నారంటే— కాన్‌స్టిట్యూషనల్ ప్రొవిజన్ ప్రకారం ప్రతి మూడు మాసాలకు ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలి; అందువల్ల మేము గవర్నమెంటు ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ఖాతరు చేయవలసిన అవసరం లేదు అని వారు బాహాటంగా చెబుతున్నారు. దీనిని వీరు ఏవిధంగా రెక్టిఫై చేయదలచుకున్నారు? ఏదో యిక్కడ మమ్మల్ని సంతృప్తి పరచడానికి ఈ మాట చెప్పడం తప్ప, దీనిని ఏ విధంగా వారు పరిష్కరించదలచుకున్నారు? వీరు యిక్కడ నుండి యిచ్చే యిన్‌స్ట్రక్షన్స్‌ను వారు కంప్లీట్‌గా యిగ్నోర్ చేస్తున్నారు.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—నేను జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్స్‌తో కన్సల్టుచేసి, ఏ మార్గం అవలంబిస్తే బాగుంటుందో చూస్తాను.

Sri P. Govardhan Reddy:—There is no question of obligation. Government should change the rules and regulations. He wants to consult only the Chairman, Zilla Parishad. We want that the rule should be amended.

మిస్టర్ స్పీకర్ —నేను అదే సజెషన్ వారికి యిచ్చాను.

శ్రీ టి. రామస్వామి :—తమరు యిచ్చిన సజెషన్ ఆలోచిస్తాం.

Mr. Speaker. —I have asked them to amend the rule so that they may not hold Parishad and Samithi meetings when the Assembly is in session.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయ్ :— ఇప్పుడు సంజీవరెడ్డిగారు తాను ఎవరి దయాదాక్షిణ్యంమీద రాలేదు అన్నారు అంటే ఆయనకున్న తెలివితేటలవలననే ఆయన్ని తీసుకున్నారన్నమాట. నేను అతనికి ఒకటి ప్రూవ్ చేయదలచు కున్నాను. ఈనాడు తెలంగాణావారు 300 మంది ప్రాణాలుయిస్తే వారు ...

Mr. Speaker :—Every member is here by his own merit; not only he. Please don't rake it up again. That is my advice.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం) —అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం ప్రభుత్వం విద్యారంగములో అవలంబిస్తున్నటువంటి విధానమును చూసినప్పుడు. ......

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీకు ఆక్షేపణ లేకపోతే ఒక సూచన చేస్తాను. If you are not satisfied I will again call it-not that I am trying to drop it-After the Minister's reply if you are not satisfied I will take it up again on the 6th The next one regarding admissions in the junior colleges also can be taken up then.

Sri D. Venkatesham :—Yes, Sir, both can be taken up on the 6th.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re :—Law and order situation in twin cities.

Sri C. V. K. Rao :—I request the Minister to make a statement on the law and order situation in the twin cities and also regarding security and peace to the citizens in the State.

Sri J Vengal Rao —It is a fact that conditions have been disturbed in the twin cities in the recent past and on a unmber of occasions public order and tranquility had been upset. The security of certain sections had been threatened on a few occasions. Government have however taken very firm measures to put down anti-social and unlawful activities and to impart the required security to the inhabitants and the present situation is on the whole peaceful and steps have been taken to maintain it.

re :- Collection of annual minimum electricity charges from agriculturists in Rayalaseema.

శ్రీ టి. సి. రాజన్.—అధ్యక్షా రాయలసీమలో గత మూడు సంవత్సరాలుగా వరుసగా కరువు వ్యాపించినదని, వర్షాలు లేవని, బావులలో నీళ్ళు లేవని ప్రభుత్వానికి తరచుగా వర్తమానం వస్తూనే వున్నది. మేము ఆందోళన చేస్తూనే వున్నాము. బావులలో నీళ్ళు లేవని తెలిసినప్పటికి, ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటువారు మాత్రం మినిమమ్ చార్జెస్ వసూలు చేయడం మాత్రం ఆపలేదు. దీనిపైన మేము ఎన్నో రిప్రజెంటేషన్సు చేశాము, మెమొరాండములు యిచ్చాము. బావులలో నీళ్లు లేవని తెలిసినతరువాత ఎంత కన్సూమ్ చేసుకుంటారో దానిని మాత్రం మినహాయింపు యిస్తామన్నారు కాని యాన్యువల్ మినిమం గ్యారంటీ మాత్రం మినహాయింపు యిస్తామనేమాటలేదు. అంతేకాదు, ఒక హార్స్ పవరుకు 25 రు. లు వుండేదానిని ప్రభుత్వం 50 రు లు. పెంచింది. మూడు సంవత్సరాలుగా నిలిచిపోయిన వాటినన్నిటినీకూడా రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుద్వారా వసూలు చేయిస్తున్నారు. బావులలో నీరులేక పంటలులేక రైతు నానా అవస్థలూ పడుతుంటే ప్రభుత్వం మానవతా దృష్టితోనైనా చేయూతనిచ్చే బదులు ప్రభుత్వం నిర్దాక్షిణ్యంగా ఆమొత్తాన్ని పెంచి రైతులదగ్గరవసూలు చేయడం చాలా దారుణంగా వుంది. రాయలసీమ యావత్తుకూడా యీ దుర్భర పరిస్థితులలో యీ ఎలక్ట్రిసిటీ ఛార్జస్ వల్ల చాలా యమయాతనలు పడుతున్నారు. 25 రు ల నుంచి 50 రు. లకు పెంచినదానిని తగ్గించాలి. ప్రభుత్వం వర్షం లేదని, కరువు అని ప్రకటనలు చేస్తున్న సంవత్సరాలలో ఆ మినిమం గ్యారంటీకూడా వసూలు చేయకుండా ఉండడానికి ఉత్తరువులు పంపడానికి బోర్డువారిని ప్రభుత్వం ఆదేశించాలని కోరుతూ, మంత్రిగారు దీనిపైన ఒక ప్రకటన చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్షా, రాయలసీమలో కొన్ని దశాబ్దాలుగా కరువు మామూలుగా వస్తున్నది. రైతులు విద్యుచ్ఛక్తి తీసుకునేటప్పుడు ప్రథమంలో 25 రు. లు యాన్యువల్ మినిమం గ్యారంటీ క్రింద విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డువారు సర్వీసెస్ యిచ్చారు క్రిందటి సంవత్సరం విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డువారు మినిమం గ్యారంటీని 50 రు. లకు పెంచి ప్రతిరైతు దగ్గర వసూలు చేస్తున్నారు. బావులలో అసలు నీరువుంటే రైతులు ఎంత కరెంటు అయినా వాడుకుని నీరు తీసుకునే అవకాశం వుంటుంది. కాని అసలు నీరే లేనప్పుడు మినిమం గ్యారంటీ వసూలు చేయడమంటే ఏమాత్రం న్యాయంచేసే అభిప్రాయం వున్నట్లుగా కనిపించడం లేదు. రైతు మినిమం గ్యారంటీకి భయపడి పంట చేయకుండా పోలేదు. వర్షంలేక, బావులలో నీరులేక రైతు యిబ్బంది పడుతుంటే కూడా మినిమం గ్యారంటీ అని 50 రూపాయలు వసూలు చేసే పద్ధతి పెట్టుకుంటే రైతుకు ద్రోహం చేసిన వారమవుతామని ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను. రైతుకు అస్యూర్డు ఇన్‌కం ఎప్పుడూలేదు. ప్రతినెలా ప్రతిరైతూ 25వ తేదీ లోపల డబ్బు చెల్లించాలి. అట్లాలేకపోతే, డిస్‌కనెక్ట్ చేస్తారు. తరువాత ఫైన్‌తో డిస్‌కనెక్షన్ చార్జీలు కూడా కట్టవలసిన అవసరం ఏర్పడుతోంది. రైతుకు పంట వచ్చినప్పుడు యావరేజ్ కాస్టులో నాలుగవ వంతు అడ్వాన్సుగా తీసుకొని కలెక్షన్సు క్వార్టరీ

పెట్టినట్లయితే బాగుంటుంది. కాబట్టి అట్లా చేయాలని కోరుతున్నాను. Let the current charges be collected in this manner If you are not able to believe the ryot, take an advance amount from him and let the current charges be collected quarterly once and this system be adopted finally as the conditions prevailing in Rayalaseema are very serious In this connection I request the Government not to insiston any annual mininum guarantee and to collect whatever the ryothas consumed and help the ryot in stepping up agriculture production. I once again appeal to the hon. Minister to kindly see to waive off this annual minimum guarantee and to collect only the charges for the current actually consumed by the ryot.

శ్రీ వి కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—అధ్యక్షా, ఈ మినిమం గ్యారంటీ విషయమై ఆందోళన—ప్రత్యేకించి రాయలసీమలో ఆందోళన ఉన్న సంగతి వాస్తవమే. దీనిని గురించి విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు వారితో దీర్ఘమైన చర్చలు జరపడం జరిగింది బోర్డు వారు ఈ మధ్య ఒక ఆర్డరు జారీచేసి వున్నారు ఆ ఆర్డరు దృష్ట్యా నేను ఈ స్టేటుమెంటు చదువుతున్నాను. The ryots are eligible for waiver of minimum charges if they are prevented from taking or using energy either in whole or in part owing to causes beyond their cantrol such as the drying up of wells due to drought conditions. The reduction in the annual minimum guarantee will be proportionate to the number of days during which the well was dried up owing to the drought and will be limited to the difference between the minimum guarantee prescribed and the actual consumption charges. The consumer should intimate in time and obtain a certificate of dryness from the concerned Assistant Engineer. బావిలో పది మాసాలు నీరు వుండి, రెండు మాసాలు లేనప్పుడు నేచురల్ కండిషన్స్‌ను బట్టి ఆ రెండు మాసాలకు కూడా—ఈ యాన్యువల్ మినిమం గ్యారంటీ పర్ హార్స్ పవర్ 50 రు. లు వున్నదానినుంచి ఆ రెండు మాసాలకూ లెక్కకట్టి పది రూపాయలు డిడక్టు చేసి మిగతా 40 రూపాయలు మినిమం గ్యారంటీగా, కన్సూమ్ చేసిన దాని అమౌంటుకూ దీనికి డిఫరెన్స్ వున్నట్లయితే డ్రాట్ కండిషన్సును బట్టి పోస్టుపోన్ చేయడం కూడా జరిగింది. అంతకంటె ఎక్కువ చేయడానికి ప్రస్తుతం వున్న పరిస్థితులలో కాస్ట్ అఫ్ ప్రొడక్షను బట్టి అవకాశం లేదని బోర్డువారు చెప్పారు. పరిశీలన చేసిన తరువాత అది కూడా యదార్థమని ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాము. ఇంతకంటె ఎక్కువ చేసే వీలు లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri D. Venkatesham :—Does the same rule apply to the entire State or only pertain to the region of Rayalaseema. Secondly, the Hon. Minister was pleased to inform us stating that the ryot has to come and inform the concerned officer that the well has been dried up. I do not know why the ryot should take it upon himself to do so because when there are drought conditions, even the officer knows it and where is the necessity for the ryot to go to the officer and say that his well has been dried up Please enlighten if the same G.O. or rule applies for the entire State. Secondly,- I would request that

the provision asking the ryot to go and report to the officer may be deleted and thirdly only consumption charges should be collected not insisting on minimum guarantee.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—ఇది రాష్ట్రమంతటికీ వర్తిస్తుంది. కాని బావిలో నీరు లేదని అసిస్టెంటు ఇంజనీరైనా సర్టిఫై చేయాలి లేకపోతే ఆ ప్రాంతం డ్రాట్ అని కలెక్టరు డిక్లేర్ చేసి ఉండాలి. ఏమీ ఆధారం లేకుండా రైతు నా బావిలో నీరు లేదని చెప్పినంతమాత్రాన సరిపోదు. వారికి దగ్గరలో అసిస్టెంటు ఇంజనీరు వుంటారు. వారికి తెలియబరచి ఒక సర్టిఫికేటు తీసుకుంటే సరిపోతుందని నిర్ణయించాము.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—వారు రాష్ట్రాని కంతటికీ వర్తింప చేస్తున్నాము అంటున్నారు కాబట్టి అది స్పెసిఫిక్‌గావుంటే బాగుంటుంది. బావులే కాకుండా చాలా చోట్ల చిన్న చిన్న ఏరులు, సెలయేరుల వంటి స్కీములు వున్నాయి చిన్న స్ట్రీమ్స్, రివర్స్ కూడా ఎండిపోయినప్పుడు అక్కడ పెట్టుకున్న పంప్ సెట్సుకు కూడా యిటువంటి కన్సెషను వర్తిస్తుందంటారా మంత్రిగారు ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—నీరు తీసుకునేది బావి అయినా, సెలయేరు అయినా కూడా వర్తిస్తుంది. డ్రై అయిపోయి పంప్ సెట్సు ఉపయోగించడానికి అవకాశం లేనప్పుడు సర్టిఫికేటు తీసుకుంటే వర్తిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ :—బావులలో నీరులేదని అసిస్టెంటు ఇంజనీరు సర్టిఫై చేయాలి అంటున్నారు. అక్కడే చిక్కువస్తుంది. ఏ బావిలో కూడా పూర్తిగా నీరు లేకుండా ఎండిపోదు. ఏమాత్రం నీరున్నా, నీరు లేదని వ్రాయరు వారు. వారి దగ్గర ఏమైనా చెల్లించుకోవడమో, వారిని బ్రతిమాలు కోవడమో—ఇటు వంటివి లేకుండా చూడాలి రెయిన్ ఫాల్ మీద ఆధారపడి—డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్‌గా డిక్లేర్ చేయడం లేదిప్పుడు, గవర్నమెంటు ఒప్పుకోదు అని. ఆరుగంటలు నీరు వచ్చే బావిలో నుంచి అరగంట కూడా నీరు రావడం లేదు. అటువంటి పరిస్థితులలో ఏమి చేస్తారు ?

(Sri K. Ramanatham in the Chair)

శ్రీ బి. జి. సుబ్బరామిరెడ్డి (కాళహస్తి) —ఇన్ని రకాలుగా రైతులను చిక్కులు పెట్టడం కంటె మినిమం చార్జెస్ ఎంత ఐతే అంత కలెక్టు చేసుకుంటే బాగుంటుంది కదా. బావి త్రవ్వడానికి 10 వేలు అవుతుంది. నాలుగు వేలు పెడితేనే కాని పంపుసెట్టు రాదు. రైతులను సర్టిఫికెటు తేవాలని బాధించడం దేనికి ?

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—ప్రొడక్షన్ కాస్ట్ డెలివరీ పాయింటుకు 18.98 పైసలు అవుతుంది. అంతకంటె తక్కువగా టారిఫ్ పెట్టడం వల్ల ఇప్పటికే బోర్డుకు నష్టం వస్తున్నది. 1966-67 లో 101 లక్షలు,

1967-68 లో 163 లక్షలు, 1968-69 లో ఇంకా ఎక్కువ నష్టం ఉంటుంది. ఇది నష్టం వస్తున్న పద్ధతే కాని లాభదాయకమైనది కాదు. బోర్డు కూడా కమర్షియల్ కన్సర్న్. డైరెక్టుగా గవర్నమెంటుకు సంబంధించినది కాదు. నష్టంతో నడుస్తుంటే మనం ఇంకా ఎవర్ని ఎక్కువ చేసుకోవాలంటే వీలుండదు. బోర్డు అన్ని విధాల ఆలోచించే నిర్ణయం తీసుకున్నారు. నీరు లేనప్పుడు సర్టిఫికెటు తీసుకుంటే ఇప్పుడు చెప్పినట్లు వేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

మిస్టర్ చైర్మన్ :—నష్టం కోట్లు ఉండవచ్చును. యాక్చువల్‌గా కన్జమ్స్ చేసేదానికి కట్టుకోండి.

శ్రీ వి. జి సుబ్బరామిరెడ్డి :—ఇంజనీరు నుంచి సర్టిఫికేటు తీసుకోడం అంత తేలిక కాదు.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—మొట్ట మొదట మినిమం గారంటీకి వెయవ్ చేసుకుని ఉండాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి గారంటీ కూడా ఇచ్చారు. 11 పర్సెంటు రిటర్న్ వస్తేనే ఇది రన్ అవుతుందని గారంటీ యిచ్చినా 1968-69 నాటికి బోర్డుకు వచ్చింది. 7.6 పర్సెంటు మాత్రమే. ఇది వెయివ్ చేయడానికి అవకాశం లేదు. ఒక్కొక్క పంపుసెట్టుకు బోర్డుకు ఖర్చు అయ్యేది జనరేషనుతో కలిపి ఆరువేలు. జనరేషను లేకుండా ఇన్‌స్టాలేషన్, ట్రాన్స్‌మిషన్, డిస్ట్రిబ్యూషన్‌కు లెక్క వేస్తే ఒక్కొక్క పంపుసెట్టుకు మూడు వేలు. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకునే మినిమం గారంటీ పెట్టారు. నీరు లేనప్పుడు సడలించడం అంటే కష్టం With great difficulty we could do it.

శ్రీ కె బుచ్చిరాయుడు :—మా ఏరియాలో చాలా ఫిల్టరు పాయింట్లు ఉన్నాయి. కరెంటు వేసవి కాలంలోనే ఉపయోగిస్తున్నారు. వర్షాకాలంలో ఉపయోగించరు. వర్షాకాలంలో మోటారు తిరగడం లేదని అన్నా దొంగతనంగా కట్టివేస్తారని చెప్పి మొత్తం 12 నెలలకు వేస్తున్నారు. ఇది చాలా అన్యాయం. It is too difficult and it is not justifiable on the part of the Government.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తినాయుడు :—అది ఎట్లా సాధ్యం అవుతుందండి. నీరు లేకపోతే నీరు లేదంటున్నారు.

మిస్టర్ చైర్మన్ :— మినిమం ఛార్జి అవసరం అంటున్నప్పుడు వర్షాకాలం వాడుకోకపోయినా కుదరదనే కదా భావం.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—బోర్డుపై గవర్నమెంటుకు పెత్తనం ఉంది. లేదని కాదు. డ్రాట్ కండిషన్సు ఉన్నాయని కలెక్టరు డిక్లేరు చేసినప్పుడు ఆ ఏరియాలోనైనా యాక్చువల్ కన్‌సంప్షన్‌మీద వసూలు చేయవచ్చును. రైతు పెట్టుకోవాలంటే కాదు. రైతు పెట్టుకోలేదు.

శ్రీ వి. కృష్ణమూర్తి నాయుడు :—కలెక్టరు డిక్లేరుచేస్తే కన్సిడర్ చేస్తాం అని మొదటే చెప్పాను.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:—ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, సర్—ఇక్కడ 2611 అని స్టార్డ్ క్వశ్చన్ టేబిల్‌పై పెట్టారు. అది ఎందుకు పెట్టినట్లో తెలియదు. దీనిపై ఎవరి సంతకం లేదు. చీటికి ప్రాణంబు ప్రాలు సిద్ధము సుమతీ అన్నారు. ఇది ఎందుకు పెట్టారు. I want a clarification. It is a paper placed on the Table of this House without any explanation· If any Minister comes forward to explain about this, I will be satisfied.

మిస్టర్ చైర్మన్:—మినిస్టర్ గారు వచ్చిన తరువాత కన్సిడర్ చేసి చెబుతారు Now papers to be laid on the Table of the House. The Panchayat Raj Minister will now lay the paper on the Table of the House

PAPERS LAID ON THE TABLE

Notifications issued under the Andhra PradeshGram Panchayats Act, 1964.

Sri T. Ramaswamy :—Sir, I beg to lay on the Table, with reference to sub-section (5) of section 217 of the Andhra Pradesh gram PanchayatsAct, 1964, a copy of the following notifications which have been published in the Andhra Pradesh gazette·

Sl No·	Reference to the G O. and date.	Reference to the Gazette and date.
1·	G O. Ms No. 406, Plan-ning & Panchayati Raj (S a mi t hi) Department dt 7-10-68·	Pages 237-238 of the Rules Supplement to Part-VII of the A. P. Gazette dt 7-11-68.
2.	G. O Ms. No. 74 Planning & Panchayati Raj (S a m i t h i) Department dt· 24-2-69	Pages 1-2 of the Rules Supplement to Pact-VII of the A. P. Gazette dt. 10-4-69.
3.	G. O. Ms. No. 187 Planning & Panchayati Raj (S a m i t h i) Department dt. 11-4-69	Pages 2 of the Rules Supplement to Part VII of the A. P. Gazette dt. 1-5-69.
4·	G. O. Ms. No. 272 Planning & Panchayat Raj (S a m i t h i) Department dt· 26-5-69	Pages 5 of the Rules Supplement to Part VII of the A. P. Gazette dt. 12-6-69.
5.	G. O. Ms No. 364, Planning & Panchayati Raj (S a m i t h i) Department dt. 10-7-69.	Pages 1-8 of the Rules Supplement to Part-VII of the A. P. Gazette dt. 24-7-69.

Notification issued under the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act, 1963.

Dr. M. N. Lakshminarasiah :—Sir, I beg to lay on the Table, under sub-section (2) of section 9 of the Andhra Pradesh Motor Vehicles Taxation Act 1963 (Andhra Pradesh Act 5 of 1963) a copy of the notification issued in G· O. Ms. No. 960,Home (Transport-II) Department dated 18-7-69 and published in the Andhra Pradesh Gazette dated 31-7-69 under sub-section (1) of section 9 of the said Act·

Annual Financial Statement for 1969-70. and Supplimentary Financial statement for 1968-69 of the AndhraPradesh State Electricity Board.

Sri S· Sidda Reddy :—Sir, with your permission, on behalf of Sri V. Krihnamurthy NaidMinister for Power, I bg to lay on the

Table under sub-section (3) of section 61 of the Electricity (S) Act 1948 (Central Act 54 of 1948) a copy of the Annual Financial Statement for 1969-70 and Supplementary financial Statement for 1968--69 of the Andhra Pradesh Electricity Board.

Mr. Chairman :—Papars laid on the Table.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1969-70. GENERAL DISCUSSION

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—అధ్యక్షా, దాదాపు 5 రోజులు చర్చ జరిగింది. 54 గురు గౌరవ సభ్యులు పాల్గొని చక్కని సలహాలు యిచ్చారు. ప్రప్రథమంగా ఆర్థికమంత్రిగా నేను ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటుపై వారు యిచ్చిన సలహాలకు నా కృతజ్ఞత. గౌరవ సభ్యులలో చాలమంది అనుభవజ్ఞులున్నారు. వారినుంచి యింకా ఎక్కువ సలహాలు వస్తాయని నేర్చుకోవాలనే ఉద్దేశ్యముతో వారు చెప్పిన ఉపన్యాసములు అన్నీ కూడా విన్నాను. కొందరు గౌరవసభ్యులు మన ఆర్థిక సమస్యకంటె ఈ నాడు ఉన్న పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకుని .. ..

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఒక పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. దీనిపైన మేము మాట్లాడనేలేదు. జైలులో ఉన్నందువల్ల మాట్లాడడానికి అవకాశం లేకపోయింది.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—5 రోజులు డిస్కషనులో మీరు ప్రయత్నం చేయలేదు.

Smt. J Eswari Bai :—I am so sorry. I am telling that I am in jail.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—జైలునుంచి వచ్చినతరువాత 2-3 రోజులు ఉన్నారు. మాట్లాడడానికి ప్రయత్నించలేరు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఒక దినమే వచ్చాము. వచ్చేసరికి పన్నెండున్నర అయిపోయింది.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—డిమాండుమీద మాట్లాడవచ్చునుకదా.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఎవరు మాట్లాడదలచుకున్నా వారందరికి మీరు టైము యివ్వాలి.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—డిస్కషను క్లోజ్ అయిపోయింది. He has already started the reply.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీ బాయి :— మేము మాట్లాడకుండా రిప్లయి ఎట్లా యిస్తారు?

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—బిజినెస్ అడ్వయిజరీ కమిటీలో నిర్ణయం అయిపోయింది. మీ పార్టీ తరఫున రమణయ్యగారు మాట్లాడారు.

శ్రీ కె. లక్ష్మణబాపూజీ :—వారు ఆంధ్ర ప్రాంతం అభిప్రాయాలు చెప్పారు. తెలంగాణా ప్రాంతపు అభిప్రాయాలు చెప్పవలసి ఉంది.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—ఒకే పార్టీ కదా. ఆంధ్ర లేదు, తెలంగాణా లేదు.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :— తెలంగాణా లేకపోతే రీజియనల్ కమిటీ ఎందుకున్నది?

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—లేదని కాదు. రిపబ్లికన్ పార్టీ తరఫున మాట్లాడారు రమణయ్యగారు అని చెప్పాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి ,—తెలంగాణా సమస్యలను గురించి ఆయనకు తెలియదు. నేను మాట్లాడాలి.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :— 300 మంది సభ్యులు మాట్లాడడానికి అవకాశం ఉంటుందా? కొంతమంది ప్రత్యేకించి మాట్లాడుతారు. మీరు పేరు పంపనిదే ఎట్లా అవకాశం యిస్తారు?

Smt. J. Iswari Bai :—I am very sorry. నేను యిక్కడలేను. మొన్న పన్నెండున్నర గంటలకు విడిచారు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ .—నిన్నంతా మీరు హౌసులో ఉన్నారు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—అందరూ మాట్లాడే వారున్నారు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—పేరు కూడా యివ్వనిదే ఎట్లా?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— మాకు అవకాశం యివ్వకపోతే వారు చెప్పడానికి వీలులేదు.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—రిప్లయి మొదలు పెట్టారు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—మేము మొదలు పెట్టనీయము.

Mr Chairman —I request you to resume your seat becaese he has already started his reply.

Smt. J. Iswari Bai :—It is all right. What is there?

శ్రీ పి గోవర్ధనరెడ్డి :—ఒక పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. తమకు బాగా తెలుసును. ఈ శాసన సభలో కాంగ్రెసు పార్టీ మెజారిటీ పోయింది. ఎందుకంటె కాంగ్రెసు అభ్యర్థి డాక్టరు సంజీవరెడ్డికి 118 వోట్లు మాత్రమే వచ్చినవి. కాబట్టి ఈ శాసన సభలో కాంగ్రెసు పార్టీకి మెజారిటీ లేదు కాబట్టి కాంగ్రెసు పార్టీ పరిపాలన చేయడానికి అవకాశం లేదు. కాబట్టి విజయభాస్కరరెడ్డిగారు with due respect to him. I say he can not speak here because the Government lost the majority.

Mr Chairman :—Please hear me.

Sri P. Govardhana Reddy :—It is my objection and you please give me the answer.

Mr. Chairman —As far as this House is concerned, the Congress is the majority party

Sri P. Govardhana Reddy :—Whatever it may be.

(Mr. Speaker in the Chair)

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్షా, 118 వోట్లు మాత్రమే వచ్చిన కాంగ్రెసుకు రిప్లయి యిచ్చే బాధ్యత లేదు కాబట్టి రిప్లయి యివ్వడానికి వీలులేదు.

Mr Speaker.—What is this discussion now? Under what provision? What is the point of order? Either you must know what a point of order is or I must know.

Sri P. Govardhana Reddy :—On a point of order Sir

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు ఏదో చెప్పదలచుకొని పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్ అంటే.

Sri P. Govardhan Reddy :—I am giving more respect to the Chair. ఏ డెమాక్రసీలోగాని మెజారిటీ ఉన్నప్పుడె అధికారం చేయుడానికి వీలుంది లీగలుగా జరిగిన ప్రెసిడెన్షియలు ఎన్నికలో కాంగ్రెసుపార్టీ అభ్యర్థికి 118 వోట్లు మాత్రమే వచ్చాయి. కాబట్టి యీ గవర్నమెంటుకి 118 సభ్యుల కంటె ఎక్కువ మద్దతు లేదు. కాబట్టి యిక్కడ ఫైనాన్సు మినిస్టరుగారు గవర్నమెంటు తరఫున ఫైనాన్సు స్టేటుమెంటు చదవడానికి వీలులేదని చెబుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—గోవర్ధనరెడ్డిగారూ నేను పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరుపైన రూలింగ్ యివ్వాలికదా మీ పాయింటు బాగా అర్థంచేసుకున్నాను. కాంగ్రెసు క్యాండిడేటుగా సంజీవరెడ్డిగారు, యిండిపెండెంటుగా గిరిగారు పోటీచేశారు. కాంగ్రెసు క్యాండిడేటుకి 118 వోట్లు వచ్చాయి. ఇండిపెండెంటు క్యాండిడేటుకి 130 వోట్లు వచ్చాయి. కాబట్టి కాంగ్రెసువారికి ఈ హౌసులో మెజారిటీలేదని ఋజువైనది, పదవిలో ఉండడానికి అధికారం లేదని మీరు చెబుతున్నారు. స్పీకరు రూలింగు యిచ్చినంతమాత్రాన ప్రభుత్వం పోతుందా, మీరు పోతారా? The question is whether I am competent to give a ruling on an issue like that. It is a matter which has happened outside the House.

Sri P. Goverdhan Reddy :—No. No. It is inside the House.

Mr. Speaker :—Please hear me. Government or the opposition parties or any member of this House are not here because of my mercy or because of my indulgence. They are there by their right. If it is a question of removing the Government, there are methods through which you can do it. Not this method I am only saying that I am not competent to give a ruling on this point. That is all. మీరు ఏదో చెప్పారు. Beyond that I cannot say. You can raise this issue tomorrow. Let me go ahead with this.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—నేనుకూడా బడ్జెటుపైన మాట్లాడాలి.

Mr. Speaker.—I have been as liberal as possible so far as you are concerned because I do not like to enter into any kind of discussion with you. If you want to tell me anything you can tell me in the Chambers or if you want to tell me in the House you can do so. I am not preventing you.

Smt. J. Eswari Bai —I object. I want to speak.

Mr Speaker :—There are number of demands on which you can speak. You can Speak on the Education Demand, immediately after Sri P. V. Narasimharao presents his Demand. I will give you an opportunity. You can speak whatever you want on the Education Demand. Now you can go ahead Mr. Vijayabhaskara Reddy.

(Interruption)

Mr. Speaker :—Please do not interrupt him. Let him have his say.

(Sri K. Ramanatham in the Chair)

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ సమావేశంలో బడ్జెటు పైన జనరలు డిస్కషనులో దాదాపు 5 రోజులు చర్చ జరిగింది. 54 గురు గౌరవ సభ్యులు పాల్గొని చక్కని సలహాలు యిచ్చారు. వారికి నా కృతజ్ఞత. నేను ముందుగానే చెప్పినట్లుగా యింకా కొందరు సభ్యులనుంచి చాలా ఆశించాను. నేను ఆశించినమేరకు కొంతవరకు రాలేదు. ప్రప్రథమంగా వారి సలహాలు ఎంతవరకు వీలుందో అంతవరకు మంచి చక్కని సలహాలను గురించి ఆలోచించాలనే ఉద్దేశ్యం ఉంది. బడ్జెటుప్రసంగంలో నేను చెప్పినప్పుడు గత సంవత్సరం కరువువల్లగాని సైక్లోన్సువల్లగాని మన రాష్ట్రంలో చాలా యిబ్బంది కలిగింది, కొన్ని లక్షలమంది యిండ్లు కూలి, ఆస్థులు నష్టపడి, పైరులు పోయి చాలా కష్టాలు పడిన విషయం ప్రస్తావించాను. రాయలసీమప్రాంతంలో గాని యితర జిల్లాలలోగాని వర్షాభావంవల్ల చాలా యిబ్బందులు కలిగాయి. ఆగస్టువరకు వర్షాలు లేక చెరువులలో నీళ్ళు లేక చెరువులక్రిందకూడా పంటలు సరిగా పండలేదు. కృష్ణా, గుంటూరు, ఖమ్మం, శ్రీకాకుళంజిల్లాలలో మేనెలలో తుఫానువల్ల జరిగిన నష్టము విషయము అందరికి తెలుసు. 5 లక్షల ఎకరాలలో పంటకు నష్టము సంభవించిన సంగతి తెలుసు. ఈ విపత్కర పరిస్థితులను ఎదుర్కొనడములో ప్రజా ప్రతినిధులు, ఉద్యోగస్థులు అందరూ కృషిచేయడము జరిగింది. ఉద్యోగస్థులు చాల చక్కగా పనిచేశారు. వారి పాత్ర చాల గొప్పది. ఆపద జరిగిన వెంటనే సహాయమును అందించగలిగారు. కలెక్టరు, బోర్డుమెంబర్సు బాగా పనిచేశారని గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. అందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈ విపత్కర పరిస్థితులలో కేంద్రప్రభుత్వము బాగానే సహాయము చేసినది. తుఫాను సందర్భములో కేంద్రము మనకు 15.6 కోట్లు యిచ్చినది. అందులో గ్రాట్యుయిటీస్ రిలీఫ్‌కి 390 లక్షలు. రిక్లమేషన్ ఆఫ్ శాండుకాస్ట్ లాండ్సుకి 200 లక్షలు, రిపేరు వర్క్సుకి 650 లక్షలు, అసిస్టెన్సు టు షిప్టింగ్ ఆఫ్ విలేజర్స్ 10 లక్షలు కేటాయించబడింది. 25–8–69 వరకు 467 లక్షలు ఖర్చు అయినది. పనులు జరుగుతున్నవి. సక్రమముగా ఈ మొత్తాన్ని

పూర్తి చేయాలని మా ఉద్దేశ్యము. అందవలసినవారికి అందడములేదని, మొదట బాగానే జరిగిందని, తరువాత కొన్ని ఇబ్బందులు వస్తున్నవని గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. అందవలసినవారికి, ఇబ్బందులువున్నవారికి అందించాలనే ప్రభుత్వము కృషిచేస్తున్నది. ఏ విధంగా అందించాలనే విషయాన్ని, ఉద్యోగస్తులతో, ఇతరులతో ఆలోచిస్తున్నాము. ముఖ్యముగా ఇసుక మేటవేసి పొలాలు చెడిపోయినవారికి ప్రభుత్వము ఇచ్చే అప్పులుగాని, గ్రాంట్సుగాని సరిపోవడములేదు. వాటిని హెచ్చించాలని సలహా యిచ్చారు. ఇంకా ఎక్కువ ఇస్తే బాగుంటుందని కలెక్టర్సు సలహా యిస్తే, కలెక్టర్సుతో సంప్రతించి వీలుంటే ఎక్కువ ఇవ్వడానికి అవకాశము వుందని చెప్పదలచుకొన్నాను. మార్చిలో ఫైనాన్సు కమీషను రిపోర్టు రాలేదని, 4వ ప్రణాళిక ఫైనలైజు కాలేదు కనుక ఓట్ ఆన్ ఎక్కౌంట్ పెట్టామని చెప్పాము. ఇప్పుడు అవే పరిస్థితులున్నవికదా ఇప్పుడు బడ్జెటును ఎందుకు తెచ్చారు అని ప్రతిపక్షనాయకులు లచ్చన్నగారు ఒక వాదన తెచ్చారు. ఫైనాన్స కమీషను రిపోర్టు వస్తుందని అనుకొన్నాము. కాని రాలేదు. మన బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టిన 2, 3 రోజులకే ఆ రిపోర్టును కేంద్రప్రభుత్వము ఆమోదించి లోక్‌సభలో పెట్టిన విషయము సభ్యులకు తెలిసినదే. ఇప్పుడు ఇక్కడ చర్చలు జరుగుతున్న సందర్భములోనే ఫైనాన్సు కమీషను రిపోర్టు వచ్చినది. మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన భాగమును ఒక సమ్మరీగా తయారుచేసి గౌరవ సభ్యులకు ఇప్పించాము. ఒక కాపీని టేబుల్‌పైన పెట్టాము. కొంతవరకు మనకు న్యాయము జరిగిందని అనుకొంటున్నాము. మనకు రావలసిన సెంట్రల్ ఎక్సయిజ్ గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తున్నది. ఇంకా కొంత డబ్బును వచ్చే విధానమును మన ప్రభుత్వము కూడా చూస్తున్నది. ఫైనాన్స్ కమీషన్ వారు రికమెండు చేసినవే కేంద్ర ప్రభుత్వము వారు ఆలోచించి నేషనల్ డెవలప్‌మెంటు కౌన్సిల్ వారికి అప్పగించారు. అక్కడ తీర్మానము అవుతుంది. మనకు చాల అప్పులు ఉన్నవి. వడ్డీ కట్టడానికే అప్పులు తీసుకుంటున్నామనే వాదన వచ్చినది. ఈ అప్పుల మొత్తాలను చూసి భయపడవలసిన అవసరము లేదు. మన ఆర్థిక పరిస్థితి ఇట్లా వున్నప్పుడు అప్పులు తీసుకొనవలసినదే. రెమ్యూనరేటివ్ ప్రాజెక్టులను తీసుకొని మన ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచుకోవలసిన అవసరము వున్నది. మనము తీసుకొనేఅప్పులలో చాలభాగము వడ్డీ క్రిందనే పోతున్నదనే వాదన ఉన్నందువల్ల రీ షెడ్యూల్ ఆఫ్ లోన్స్ అవసరమని కేంద్రప్రభుత్వానికి మన ప్రభుత్వము నచ్చచెప్పడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నది మారిటోరియమ్‌ని అడగలేదు. రీ షెడ్యూల్ ఆఫ్ లోన్స్ అడుగుతున్నాము. ఫైనాన్స్ కమీషన్ సహాయము మనకు కొంతవరకు ఉపయోగపడి మన కార్యక్రమాలకు తోడ్పడుతుందనే ఆశ ప్రభుత్వానికి ఉన్నది తెలంగాణా ప్రాంతానికి అదనముగా ఈ సంవత్సరము సర్‌ప్లస్ నుంచి 8 కోట్లు ఇవ్వడము జరిగింది. జిల్లాపరిషత్తులు, రీజినల్ కమిటీ వారు కూర్చొని నిర్ణయించిన పనులు చేసుకొనడానికి అనుమతి యివ్వబడినది. అదే విధంగా పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు ఈ సంవత్సరము 6 కోట్లు కేటాయించడము జరిగింది. నాగార్జునసాగర్ కెనాల్సులో ఎడమ కాలువకు ఈసారి 6.5 కోట్లు ఎక్కువగా కేటాయించడం జరిగింది.

ధవళేశ్వరము వద్ద గోదావరి బరాజ్‌ని ఈ సంవత్సరము ప్రారంభించాలని అనుకొంటున్నాము. రైతులు ముందుకు వచ్చి యిచ్చిన చెక్కుకు, మనము కూడ కొంత సహాయపడి ఆ బరాజ్‌ని కట్టవలసిన అవసరం ఉన్నది. 100 సంవత్సరాలకు పూర్వం కట్టిన ఆనకట్టకు ఏ ప్రమాదం రాకముందే ఈ బరాజ్‌ని తీసుకొనాలనే ఉద్దేశ్యంతో వచ్చే నెలలో ప్రారంభోత్సవం చేసి పని ప్రారంభించాలనే అభిప్రాయంతో వున్నాము. కడపలో పులివెందల స్కీము ఈసంవత్సరం తీసుకొనబడుతుంది. సోమశిలను ఈ సంవత్సరం ఇన్వెస్టిగేటు చేసి తీసుకొనాలని ప్రభుత్వ ఆతృత. వంశధారగురించి నా బడ్జెటు ఉపన్యాసంలో చెప్పిన దానిపైన లచ్చన్న గారు చెప్పినది వాస్తవమే. హీరమండలందగ్గర రిజర్వాయరు కట్టాలనే స్కీము వున్నది. పొరపాటు జరిగింది. జరిగిన పొరపాటుకు క్షమించాలని కోరుచున్నాను. దానిని ఇన్వెస్టిగేటు చేయించి ఎంత తొందరగా వీలైతే అంత తొందరగా తీసుకొనాలని ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యము. ఈ సంవత్సరం మొదలు పెట్టాలనే ప్రభుత్వ ఆతృత.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఈ సంవత్సరం వీలుంటే మొదలు పెడతామని జవాబు చెబుతున్నారు. ఉపన్యాసంలో ఈ సంవత్సరం చేస్తామని చెప్పారు ఏది నమ్మమంటారు ?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—తప్పకుండా పని మొదలు పెట్టడానికి సంకోచం లేదు. ఇన్వెస్టిగేషన్‌లో ఉన్న విషయం తెలుసు. అది ఎంత తొందరగా పూర్తి అయితే అంత తొందరగా చేయాలని మా ఉద్దేశ్యము.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—డిటెయిల్డ్ ఇన్వెస్టిగేషన్ ప్రభుత్వము దగ్గర ఉన్నది. ఇంకా ఇన్వెస్టిగేషన్ జరిగేది ఏమిటి ?

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—ఫైనల్ స్టేజిలో వున్నది. అందు వల్లనే చెబుతున్నాను. డబ్బు విషయంలో కూడ బాధపడవలసిన పని లేదు. ఏదో విధంగా చేయవచ్చును. నిజాంసాగర్ కెనాల్సులో నీరు సరిగా ప్రవహించక చాల ఇబ్బందిగా వున్న విషయాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని ఆ కెనాల్సును రిపేరు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఫామిన్ రిలీఫ్ సందర్భంలో పోయిన సంవత్సరం చాల చేశాము. జిల్లాల వారీగా అంకెలు వున్నవి. అనాదిగా రాయలసీమలో కరువు వస్తున్నది.

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—ఈశ్వరీబాయి గారూ, క్లారిఫికేషన్స్ చివర అడగడానికి టైమ్ ఇస్తాను:

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఎవరు టైమ్ ఇస్తారు ?

మిస్టర్ ఛైర్మన్ :—రిప్లయి అయిన తరువాత క్లారిఫికేషన్స్ అడగవచ్చు. దానికి వారు రిప్లయి ఇస్తారు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—ఒక మెంబరు లేచి అడుగుతున్నప్పుడు మినిస్టరు గారు కూర్చోవాలి. నేను అడుగుతూనే వున్నాను. వారు చెబుతూనేవున్నారు.

మెంబర్సుకు రెస్పెక్టు లేదా ? మెంబర్సు అడిగినప్పుడు మినిస్టర్సు సమాధానం చెప్పడం వారి పని కాదా ?

మిస్టర్ చైర్మన్ :— మీరు చెప్పినట్లు వారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు మీరు నిలబడకుండా వుండాలి. వారి సమాధానం అయిన తరువాత అడగండి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— 9 కోట్లు తెలంగాణాకు ఇచ్చాం అన్నారు 6 నెలలు కావస్తున్నది. ఏమి పనులు చేశారు ? మెంబర్సు అడిగిన దానికి సమాధానం చెప్పవలసి వున్నది కదా.

మిస్టర్ చైర్మన్ :— వారు మాట్లాడుతూ వుండగా మీరు నిలబడ్డారు. మీది తప్పు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— ఎవరిది తప్పు అంటారు?

మిస్టర్ చైర్మన్ :— మంత్రిగారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు నేను పెర్మిషను ఇవ్వకుండా మీరు లేచి మాట్లాడుతూ ఎవరిది తప్పు అంటే ఏమి చెప్పాలి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— అబ్జక్షను వుంటే చెప్పండి అని నాకు పెర్మిషను ఇస్తారా? సందేహాలు వుంటే అడిగే అవకాశము ఇవ్వాలని అడుగుచున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్:— సమాధానమంతా పూర్తి అయిన తరువాత సందేహాలుంటే అడగండి. వాటిని క్లారిఫై చేస్తారు.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— ఎప్పటికప్పుడు ఎందుకు సమాధానము చెప్పకూడదు అని.

శ్రీ కె. యస్. నారాయణ (సికింద్రాబాద్):— లచ్చన్నగారడిగితే మీరు పర్మిషనిచ్చారు. ఈశ్వరీబాయిగారడిగితే కూర్చోండి అంటున్నారు ఇది సరయినది కాదు.

మిస్టర్ చైర్మన్:— నారాయణగారూ నన్ను మిస్టేక్ చేసుకోకండి నేను లచ్చన్నగారికీ పర్మిషను ఇవ్వలేదు వీరికీ ఇవ్వలేదు. వారు మాట్లాడుతున్న దాంట్లో వారేమో అంటే వారేమో అది కాదని చెప్పారేకాని వారికి పర్మిషను ఇచ్చేది వీరికి ఇచ్చేది కాదని కాదు.

శ్రీ కె. యస్. నారాయణ:— మన సాంప్రదాయానికి విరుద్ధంగా మీరు ఎందుకు చేస్తున్నారు?

మిస్టర్ చైర్మన్.— సాంప్రదాయానికి విరుద్ధంగా ఏమీ లేదు. రిప్లయి అయిన తరువాత అడిగితే బాగుంటుంది.

శ్రీ కె. యస్ నారాయణ:— మధ్యలో కూడ వారు సమాధానం చెప్పే సాంప్రదాయం ఉంది.

మిస్టర్ ఛైర్మన్:— ఇప్పుడున్న సాంప్రదాయం ప్రకారం చేస్తాం.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— సభ్యులకు అనుమానాలుంటే ఆఖరుకు చెబుతాను.

Sri P. Govardhana Reddy, —You are requested to allow me·

Mr Chairman.— Please continue your (Sri Vijayabhaskara Reddy) reply Will you please resume your seat Mr. Govardhana Reddy Let him continue his reply. గోవర్ధనరెడ్డిగారూ స్పీకరుగారు మీ అందరకూ కూడ చెప్పారు పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డరు రెయిజు చేసే టైము అందరకూ తెలుసు. మీకున్న సందేహాలు తీర్చుకోవడానికే అయితే దానికి సమాధానం వచ్చే టైముంది. రిప్లయి అయిన తరువాత మీ సందేహాలడగండి.

శ్రీ పి గోవర్ధనరెడ్డి:— వారు మాట్లాడుతుంటే చాలమంది అడుగుతున్నారు. ఆ సాంప్రదాయాన్ని మీరు పాటించాలి.

మిస్టర్ ఛైర్మన్:— అందువలన తప్పు అని అనడంలేదు. కాని వారి రిప్లయి తరువాత అడగండి.

శ్రీ పి, గోవర్ధనరెడ్డి:— ఇప్పుడు ఫైనాన్స్ మినిస్టరుగారు 9 కోట్ల రూపాయలు తెలంగాణా సర్ ప్లస్ నుంచి యిచ్చాముని చెబుతూ 3 కోట్ల, 60లక్షల రూపాయలు ఎలక్ట్రిసిటీకి కేటాయిస్తున్నామని అంటున్నారు. కాని జిల్లాపరిషత్తు కూర్చుని కొన్ని స్కీములు ఫారం చేసింది. ఆ స్కీమ్సుకు ఎంత డబ్బు యీ 9కోట్ల నుంచి మా జిల్లా పరిషత్తుకు అందచేస్తారని అడుగుతున్నాను.

మిస్టర్ చెయిర్మన్·— వారు సమాధానం చెబుతున్నారు. వినకుండా అడిగితే ఏమి చెబుతారు.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— పోయిన సంవత్సరం కరువు సమస్య ఎదుర్కొనడం జరిగింది. పని లేని వారికి పని కల్పిస్తూ అందరకూ ఉపయోగపడే విధంగా ఖర్చు చేశాము. వర్షంపడ్డ ప్రాంతాలలో కొంతవరకు పరిష్కారము చేస్తున్నాం. యీ కరువు కాటకాల విషయంలో ముఖ్యంగా రాయలసీమవారు ఏదయినా ఆలోచిస్తారా అని అడిగారు. ప్రభుత్వం మొదటి నుంచి వెనుకబడిన ప్రాంతాల గురించి నిరంతరం కరువు కాటకాలతో ఉండే ప్రాంతాలకు ఏదయినా ప్రత్యేకత చూపించి కరువనేది లేకుండా చేయాలనే ఉద్దేశంతో కేంద్రాన్ని ఒత్తిడి చేస్తున్న విషయం సభ్యులకు తెలుసు. నాలుగవ ప్రణాళికలో కొంత భాగమయినా యీ ప్రాంతాలకుపయోగపడే విధముగా కేంద్రం కేటాయిస్తుందనే నమ్మకం మాకుంది. ఇదే సందర్భంలో రాయలసీమ డెవలప్ మెంట్ బోర్డు కావాలని చాలమంది సభ్యులు చెప్పారు. రాయలసీమ డెవలప్ మెంట్ బోర్డు మంచిది కాదనే వాదన కూడ వచ్చింది. యీనాటి పరిస్థితులు దృష్టిలో వుంచుకొని కరువు కాటకాలకు నిరంతరము గురయ్యే ప్రాంతము ఆ కరువుకే చరిత్ర ఉందనే విషయం శివయ్యగారు చెప్పారు. అటువంటి పరిస్థితిలో ఏదయినా బోర్డు పెట్టి డెవలప్ చేయాలనే ప్రభుత్వ ఉద్దేశం

అదేకాకుండా స్టాట్యుటరీ బోర్డు పెట్టాలని కొంతమంది వాదన. అది ఎంతవరకు చేయకలుగుతామో ఎగ్జామిన్ చేసి మొదట బోర్డు కాన్‌స్టిట్యూట్ చేసిన తరువాత ఆలోచించాలి ఏమయినా యీ కరువు కాటకాల గురించి రాష్ట్రస్థాయిలోనే కాకుండా దేశస్థాయిలో కూడ ఆలోచించాలని ప్రభుత్వ ఉద్దేశం. సైక్లోన్ ప్రాంతాలు డ్రయినేజీ గురించి సభ్యులు చెప్పారు యీ సంవత్సరమే డ్రయినేజీ గురించి బడ్జటులో రెండు కోట్లు కేటాయించారు. దానికి సెస్ వసూలు చేసి ఆ తరువాత ఖర్చుచేయాలని అనుకుంటున్నాము కాని యీనాడు పంటలు నష్టపోవడం వలన ప్రజల నుంచి అది వస్తుందనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి లేదు. అందువలన కేంద్రంఇచ్చిన మూడు కోట్లలో యీ డ్రయినేజిగాని ఫ్లడ్ కంట్రోలు స్కీముగాని టేకప్ చేయాలని ఉంది. దానికి కావలసిన డ్రెష్టర్సు సమకూర్చడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాం. సైక్లోన్ ప్రాంతాలలో జాయింటు పట్టాదారులకు అప్పురావడం లేదనేది ఉంది. అది విచారించినాను. జాయింటు పట్టాదారులకు ఇస్తున్నారు ఖమ్మంజిల్లా కలక్టరును, గుంటూరు కలక్టరును విచారించినాను. కొన్ని సెక్యూరిటీస్ తీసుకొని వారికి కూడ ఇస్తున్నారు. అందువలన ఏమయినా ఇబ్బందులుంటే కలక్టర్సుకు వ్రాస్తే వారు చూస్తారు.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:— అధ్యక్షా! ....

మిస్టర్ చెయిర్మన్:— వెంకటరెడ్డిగారూ ఒక నిముషం. ఇప్పుడు జరిగిందంతా విని మళ్లీనా...

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— ఇండస్ట్రీస్ గురించి ఎన్నాళ్ళగానో కేంద్రానికి చెప్పాం.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి — నేను రెండు మూడు నిముషాలు నిలబడి మాట్లాడుదామంటే మంత్రిగారు నిలబడి మాట్లాడుతున్నారు. వెంకటరెడ్డిగారూ లేచేసరికి మినిస్టరుగారు కూర్చుండిపోయారు. ఇక్కడనే ఆంధ్ర—తెలంగాణా ఫీలింగు ఉంది చూడండి.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—ఆ ఉద్దేశం పెట్టుకోకండి. అటువంటిది లేదు. ఇండస్ట్రీస్ గురించి రాష్ట్ర స్థాయిలో చాల వెనుకబడి ఉన్నాము మనం యీ రాష్ట్రం నుంచి కేంద్రానికి చాలసార్లు చెప్పాము. కేంద్రాన్ని యీ ఇంశాలన్ను తీసివేయాలని కోరుతున్నాము. కేంద్రానికి యీ రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు పెట్టే అవసరం ఎంతయినా ఉందని చెబుతున్నాము. ఈ ఇండస్ట్రీస్ డెవలప్‌మెంటు సందర్భంలో రెండుమూడు చోట్ల యీ ఇండస్ట్రీస్ కాన్‌సెంట్రేటు చేస్తున్నాము. మిగిలినచోట్ల కూడ పెట్టాలనే వాదన వచ్చింది. నిజంగా అటువంటివి పెట్టడానికి అవకాశముంటే పెట్టడానికి చూస్తాము. ఏమయినా న్యాయం చేయవలసిన బాధ్యత ఉంది. దానికి మనం అందరమూ కృషిచేయాలి. వెనుకబడిన ప్రాంతంలో మినరల్ బేస్ ఇండస్ట్రీస్ పెట్టాలని చాలమంది సభ్యులన్నారు దానికి అక్కడక్కడ కొంచెం కొంచెం జరుగుతోంది. దానిని చేసుకోవలసిన బాధ్యత మనపైన ఉంది మహానందగారు మాట్లాడుతూ నాగార్జున

సాగర్ కుడికాలవ జరిగే పద్ధతిచూస్తే, దర్శికి మాకు 1971లో నీరు వస్తుందో లేదో అని సందేహం వెలిబుచ్చారు మేము అనుకొన్న ప్రకారము, ద్రవ్యోల్బణము లేకపోయినట్లయితే, తప్పకుండా 1972లో దర్శి తాలూకాలో నీరు ఇవ్వాలనే. దానికి వారికేమీ సందేహము ఉండవలసిన అవసరం లేదు. ఎలక్ట్రిసిటీ స్కీముల విషయంలో గత సంవత్సరాలకంటె ఈనాడు చాలా ముందుకు పోవాలనే ఉద్దేశంతో గ్రామీణ ప్రాంతాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఈ సంవత్సరము దాదాపు 1177 గ్రామాలకు రాష్ట్రం అంతటా విస్తరింపచేయాలని మేము ఆలోచన చేస్తున్నాము, ఇందులో తెలంగాణా ప్రాంతానికి 650, రాయలసీమ ప్రాంతానికి 2.., కోస్తా ప్రాంతానికి 345. ఈ అగ్రికల్చరల్ కనెక్షన్స్ ఇచ్చే విషయంలో తెలంగాణా ప్రాంతానికి 16 వేలు, రాయలసీమ ప్రాంతానికి 11 వేలు, కోస్తా ప్రాంతాలకు 12, 400, మొత్తము 40 వేలు అగ్రికల్చరల్ కనెక్షన్స్ ఈ సంవత్సరం ఇవ్వాలని ఆలోచనలో ఉన్నది. మరి సోషియల్ వెల్ఫేరుకు సంబంధించినంతవరకు, గత 3, 4 సంవత్సరాల ఫిగర్సుబట్టి ఒక గ్రాఫ్ కూడా ఇచ్చాము. ఈ సంవత్సరము దాదాపు యేడున్నరకోట్లదాకా ఈ అన్ని రకాలవారికి, షెడ్యూల్ కాస్ట్సుకు, ట్రైబ్సుకు మొదలైన వారందరికి ఖర్చుపెట్టాలని ఈ మధ్యనే వారి హాస్టల్సులో చదువుకొనేవారికి రెండుసార్లు స్కాలర్ షిప్స్ పెంచడం జరిగింది, 20 రూపాయలనుంచి 30 చేశాము, ఆతరువాత 40 చేశాము. కాలేజి స్థాయిలో. అదే విధంగా హైస్కూలు స్థాయిలో ఎన్నోసార్లు పెంచాము. ఎంతవరకు వీలుంటే అంతవరకు ఈ వెనుకబడిన వర్గాలకు సహాయం చేయాలని ప్రభుత్వము చేస్తున్నది. మరి విద్యా విషయం గురించి, ఈ నాడు విద్యాశాఖా మంత్రిగారు వారి డిమాండు ప్రతిపాదించబోతున్నారు. జూనియర్ కాలేజస్ విషయం మీ అందరికీ తెలిసినదే. అందులో ముఖ్యంగా ఈ సంవత్సరము తెలుగు భాషను ఇంటర్‌మీడియేట్‌లో ప్రవేశపెట్టడము, దానికి మన విద్యాశాఖ మంత్రిగారు తెలుగు భాషలో తర్జుమా చేయించి పాఠ్య పుస్తకాలు వచ్చే విధానాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. అధ్యక్షా, ఈ హరిజనులకు సంబంధించినంతవరకు ఒక సమస్య వచ్చింది. డిప్రెస్ క్లాస్ లాండ్స్ అని ఉన్నాయి వాటికి సరిగా లోన్సు అందడం లేదు; దానికిగాను మాకు ఏదైనా చేయాలనే వాదనవచ్చింది. దానిని ప్రభుత్వము ఆలోచించి, పొలాలకు, దానికి ఉండేటటువంటి కండిషన్సు వల్ల, వీలుపడేదు. అది షెడ్యూల్ కాస్ట్‌కు తప్ప ఇతరులకు అమ్మడానికి వీలు లేనందువలన, మార్కెట్‌లో దానికి విలువలేనందువలన, ప్రక్కన ఉండేటటువంటి పొలాలను విలువవేసి దానికి సంబంధించి వారికి అప్పు ఇచ్చేదానికి ఏదైనా మార్గము ఉన్నదా, ప్రభుత్వము కోఆపరేటివ్ బాంకుస వారికి ఏదైనాగ్యారంటీ ఇచ్చి ఆ ఎక్కువ మొత్తాన్ని అప్పుగా యివ్వాలనే ఆలోచన ఉన్నది. తొందరలోనే నిర్ణయం తీసుకుంటుంది. రత్నసభాపతిగారు ప్రారంభిస్తూ పరిశ్రమలన్నీ నష్టదాయకంగా ఉన్నాయి గనుక వీటిని మనము ప్రయివేటు రంగానికి అప్ప జెప్పితే మంచిదేమో అనే వాదన చెప్పారు అది ప్రభుత్వ విధానము కాదు. లోపాలు ఉండవచ్చు. ఆ లోపాలు సవరించి ఏదైనా చేయవలసిందే గాని వేరే విధంగా ప్రయివేటు రంగానికి ఇచ్చే ఉద్దేశము ప్రభుత్వమునకు లేదు అని చెప్ప,

తలచుకొన్నాను. మరి గున్నయ్యగారు హరిజనులకు, బాకువర్డ్ క్లాసస్ వారికి. మరి శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నంవారిని ప్రత్యేకంగా చూచి మాకు ఏదైనా బోర్డు కావాలని, మాకు ప్రత్యేకమయిన వెయిటేజ్ కావాలనే ఉద్దేశంతో సూచించారు అదికూడా వెనుకబడిన ప్రాంతము కాబట్టి అదికూడా ఆలోచించవలసిందే పాండురంగారావుగారు, ఇంకా మిగతా కోస్తా జిల్లాలనుంచి వచ్చినవారంతా కూడా సైక్లోన్ వల్ల అక్కడ ప్రజలు దెబ్బతిన్నారు, కృష్ణా డ్రైనేజీ స్కీము ఇదివరకే తీసుకోవలసి ఉండవలసినది. అది తీసుకోకపోవడం వల్లనే ఇబ్బంది ఇది; మిత్రా కమిటీ ఎన్నాళ్ళు అయింది చెప్పి, అదే నిరంజనరావుగారు అందరు కూడా చెప్పినారు. ఆ క్రిష్ణా, గోదావరి డెల్టాలను ఒక ప్రత్యేక దృష్టితో చూడడం లేదు. ఇతర దృష్టులవల్ల వేరే ప్రాంతాలకు పోతున్నారు అని అన్నారు అది వాస్తవము కాదు. ఎన్నాళ్ళుగానే ప్రభుత్వము, అందరు కలిసి డ్రైనేజి స్కీమ్ను తీసుకోవలెనని ప్రయత్నం చేస్తూ ఉండడం తెలుసు. ఈ నాటికైనా రైతులు ముందుకు వచ్చి అది తీసుకొంటున్నారు. ప్రత్యేక దృష్టి కాదు. ఒక 3, 4 సంవత్సరాలలో ఈ డ్రైనేజ్ స్కీము అంతా తయారైతే- ఈ సంవత్సరం మొదలుపెడితే- కొంతఇబ్బంది తగ్గుతుందేమోనని ఆశిస్తున్నాము. వెంగయ్యగారు పంథం చెరువు గురించి చెప్పారు. 3, 4 వందల సంవత్సరాల క్రిందట విజయనగర కాలంలో కట్టిన చెరువు అది. దానికి కాలవలు అయినా రిపేర్ చేయడంలేదే- ఎన్నిసార్లు మొత్తుకొనినా అని అన్నారు. అది ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నది, ఫైనల్ స్టేజిలో ఉన్నది, తొందరలో ఏదైనా చేయడానికి ఏర్పాటు చేస్తాము. వారు జూనియర్ కాలేజస్ విషయం కూడా చెప్పారు.

ఇప్పుడు విద్యాశాఖ పద్దు వస్తుంది. అప్పుడు ఆ విషయం గురించి చెప్పవచ్చు అదే విధంగా వెంకటేశంగారు రాయలసీమకు సంబంధించినంతవరకు రాయలసీమ డెవలప్మెంటు బోర్డు మొదలైనవాటి గురించి చెప్పారు. రామనాథన్ చాలా విషయాలు చెప్పారు, సైక్లోన్ వల్ల రైతులు ఏ విధంగా ఇబ్బంది పడుతున్నారు, శాంతి భద్రతలు గురించి, నక్సలైట్ను గురించి, ఇంకా ఇతర విషయాలు గురించి చెప్పారు. జంగారెడ్డిగారు కూడా ఈనాడు ఈ పరిస్థితులలో ఉండే ఇబ్బందులను గురించి. ఆంధ్ర తెలంగాణా ఉద్యమాన్ని గురించి, నక్సలైట్ను గురించిచెప్పారు. ఆ పద్దులు వచ్చినపుడు వాటికి సమాధానాలు వస్తాయి. రమణయ్యగారు. సోమేశ్వరరావుగారు వెనుకబడిన తరగతులకు, హరిజనులకు కావలసిన మీరు ప్రత్యేకంగా వారికి ఇవ్వకపోతే దీనివల్ల చాలా ప్రమాదము వస్తుందని కూడా చెప్పారు. చాలా ఉద్రేకంగా కూడా చెప్పారు. అది వాస్తవమే. కాని ఉన్న ఆర్థిక పరిస్థితులలో ఎంతవరకు వీలున్నదో అంతవరకు చేయాలని, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు, వెనుకబడిన వర్గాలకు న్యాయం చేకూర్చాలనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. ఆర్థిక పరిస్థితులకు లోనై ఎంతవరకు వీలైతే అంతవరకు చేయాలనే ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. మహానందగారు చెప్పిన విషయాలు చెప్పాను. ఓపసి గారు ఇప్పుడు హైదరాబాదులో ఉండే ఎంప్లాయిమెంటు స్కీము సరిగా పనిచేయడంలేదు. ఎఫెక్టివ్‌గా పనిచేసే విధానాన్ని ఏర్పాటుచేయాలని చెప్పారు. నేను ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటుతో

చర్చించినప్పుడు కొంత బాగానే జరుగుతున్నదని, ఇంకా కొంత ఏదైనా ఇంప్రూ చేయడానికి వీలుంటె చేస్తామని చెప్పారు. ఆంజనేయులుగారు చిత్తూరు హాస్పిటల్ గురించి చెప్పారు. అది 15 సంవత్సరాలనాడు ఏ పరిస్థితిలో ఉన్నదో ఈనాడుకూడా అదేపరిస్థితిలో ఉన్నదని చెప్పారు. హెల్తు మినిస్టరుగారికిగాని లేక ఆ శాఖకు చెప్పి దానిని అభివృద్ధి చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఎన్నాళ్లుగానో చిత్తూరు బాగా అభివృద్ధి అవుతున్నప్పుడు, హాస్పిటల్‌లో కొంతవరకు వసతి కల్పించకపోవడం బాగుండదని చెప్పాము. మరి కో-ఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరి గురించి రామిరెడ్డిగారు చెప్పారు. జిల్లాలలో ప్రతిచోట ఒక షుగర్ ఫ్యాక్టరి పెట్టాలని ప్రపోజల్స్ తెస్తున్నారా, దానికి మన బడ్జెట్‌లో ప్రొవిజన్ ఉన్నదా లేదా, లేనప్పుడు మీరు ఎందుకు ఇటువంటి ప్రపోజల్సు తెస్తారు అని. దానికేమీ ఇబ్బంది లేదు. రైతులు మేము 30, 35 లక్షలు వసూలుచేసి, దీనికి కావలసిన డబ్బు ఇచ్చి, మాకు సహాయము చేయవలసిందని అభ్యర్థన వస్తే, మన ప్రభుత్వము తప్పకుండా సహాకరిస్తుంది. అటువంటి ప్రపోజల్సు వచ్చి నట్లయితే వీలైతే తప్పకుండా దానిని ఆలోచన చేయవచ్చు. పెస్టు కంట్రోలు విషయంలో ఈనాడు సైక్లోన్ వల్ల వచ్చిన ఇబ్బందిని దృష్టిలో పెట్టుకొని సబ్సిడైజ్ స్కీమ్సు ఒకటి ఇంట్రడ్యూస్ చేశాము. పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరిలో ఇటువంటివి ఉన్నాయి. వారికి కూడా ఇదే సబ్సిడైజ్ స్కీమ్సు ఎక్స్టెండు చేయాలని చెప్పారు. ఎక్కడ పెస్టు ఉంటే అక్కడ, ఆ విధమైన పెస్టుస వచ్చినప్పుడు దాన్ని గురించి మనము ఆలోచించవచ్చు. గోపాలక్రిష్ణయ్యగారు చెప్పుతూ ఈ సైక్లోన్ సందర్భంలో ఉద్యోగస్తులు చాలా బాగా చేశారని చెప్పారు. డ్రైనేజి స్కీమ్సు విషయం తీసుకోవాలని చెప్పారు. తెలుగు భాష అధికార భాషగా చేసినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తూ ఈ సంవత్సరము ఇంటర్మీడియట్‌తో మొదలై రానురాను ఇంకా తక్కిన క్లాసస్‌కు కూడా అది వర్తింపచేయాలని, పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సీట్సు గురించి కూడా చెప్పారు. అయితే మనరాష్ట్రంలో మూడు ప్రాంతాలలో మూడు చోట్ల పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ కోర్సెస్ పెట్టడం కూడా అవసరం అనిపిస్తే దాని సీట్స ఎక్కువ చేయడానికి కూడా ఆలోచించవచ్చు సహజంగా ఏ యే ప్రాంతాలకు చెందిన సభ్యులు ఆయా ప్రాంతాలు గురించి చెప్పడం జరిగింది ఏమైనా ఈనాడు మనకు ఫైనాన్సు కమీషన్ వారు ఇచ్చిన సహాయంతో లోన్సు కూడా రీషెడ్యూల్ అయితే కొంత ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగుపడవచ్చు. గత సంవత్సరం, అంతకు ముందు ఉన్న సంవత్సరములకంటె, వచ్చే సంవత్సరము అన్ని రంగాలలో కూడా మనము ఎక్కువ పనులు చేయించి ఈ వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో గాని, వెనుకబడిన వర్గాలకుగాని వారి అభివృద్ధికిగాను చేసే అవకాశము ఉన్నదని నేను సెలవిస్తూ ఈ డిమాండ్సును డిస్కషనుకు తీసుకోవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఇచ్చినటువంటి సమాధానములో స్పెసిఫిక్‌గా ఈ బంజరు భూముల పంపకము గురించిగాని, ఉపాధ్యాయుల ఆందోళన, వారి వేతనాలు గురించిగాని లేక, ఈ బ్యాక్వర్డు క్లాసస్ గురించి ప్రసంగము ఎత్తారు గాని తక్కిన బ్యాక్వర్డు క్లాసెస్ లిస్టు గురించి త్వరగా రావ

దానికి తీసుకొనిన చర్యలు ఏమిటో చెప్పకుండా మామూలు పద్ధతిలోనే అదివస్తే మేము చేస్తాము అనేటటువంటి ధోరణి ఇదివరకు ముఖ్యమంత్రిగారు సెలవిచ్చి ఉన్నారు. దానికి భిన్నంగా స్పష్టంగా ఇది త్వరగా జరిగేదానికి ఆలోచన ఏది చెప్పడంలేదు. దానితోపాటు నేను ముఖ్యంగా నిన్న మనవిచేస్తూ ఈ బడ్జెట్ చర్చలలో సభ్యులు ఎవరైనా ఏవైనా సూచనలు చేస్తే, వెంటనే మంత్రిగారు సమాధానము ఇవ్వడానికి అవకాశము ఉండకపోవడం కూడా సహజమే. ఇప్పుడే సమాధానము చెప్పినా చెప్పకపోయినా, సభ్యులు చేసిన సూచనలు పరిశీలించి డిపార్టుమెంటల్ రీత్యా ఒక నెల రోజులలోగా మంత్రిగారు సభ్యుల సూచనలకు సమాధానాలు ఇస్తే బాగుంటుందని నేను చేసిన మనవి గురించి వారు ఏమైనా ఆలోచన చేశారోలేదో నాకు తెలియదు. మరి డెవలప్మెంటు బోర్డు ఒకటి ఏర్పాటు చేస్తున్నామని అన్నారు. సరే డెవలప్మెంటుబోర్డా లేక స్టేట్యుటరి బోర్డా అనేది అటు ఉంచి ఈ బోర్డుకు ఈ ఏడాది ఎంత డబ్బు కేటాయిస్తున్నారు డెవలప్మెంటు గురించి అనేది వారు స్పష్ట పరచలేదు. దయచేసి వీటిని స్పష్ట పరిస్తే బాగుంటుందని నా మనవి.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:— అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం ఎపుడూ అప్పులు చేస్తూనే ఉన్నదని అందరికి తెలుసు. అప్పులు ఎప్పుడూ చేస్తూనే ఉంటారు ఆ అప్పులు తిరిగి కడుతున్నారా? ఇంతవరకు ఎన్ని అప్పులు కట్టారు? మేము తెలంగాణా ఆందోళన లేవదీసినపుడు తెలంగాణా వారిని కప్పిపుచ్చటానికి తొమ్మిది జిల్లాలకు తొమ్మిది కోట్లు రూపాయలు యిచ్చామన్నారు. ఏ ఏ జిల్లాలకు ఏ విషయంలో ఇచ్చారు? ఎంత పని సాగింది? పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు యింతవరకు 11 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడతాము అన్నారు. ఆ 11 కోట్ల రూపాయలు ఎపుడు ఖర్చు పెడతారు? పోచంపాడు ప్రాజెక్టు ఒక్కటే తెలంగాణావారికి ఆధారంగా ఉంది, దానిని గురించి ప్రభుత్వం గట్టిగా చెప్పలేదు. ఆ ప్రాజెక్టు పూర్తి అయితే ఆరు జిల్లాలలో ప్రజలు అన్నానికి కరువులేకుండా ఆనందంగా బ్రతుకుతారు. బూర్గుల రామకృష్ణరావుగారు ఉన్నప్పుడు దానికి 40 కోట్లు పెడితే, ఆంధ్రప్రదేశ్ వచ్చినపుడు దానికి 22 కోట్లు పెడితే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన 13 సం ల తర్వాత యీనాడు దానికి ఖర్చుపెడుతున్నది 11 కోటి రూపాయలు. అది ఎప్పటికి పూర్తి కావాలి? ఎన్ని పిరియడ్స్ పోతే అది పూర్తి అవుతుంది? నిజాంసాగర్‌లో సిల్ట్ వచ్చింది. నీరు ఉండటంలేదు. అక్కడ ఫ్యాక్టరీస్ మూసివేశారు. ఫ్యాక్టరీలలో పనిచేసేవారికి పనులు లేకుండాపోయి రిక్షాలు లాగుకొని బ్రతికే పరిస్థితి ఉన్నది. కొన్ని లక్షల రు. లు ఖర్చుపెడితే, అక్కడ ఆ సిల్ట్ తీసివేయవచ్చును. ఆ పని తొందరగా చేయాలి. విద్యుచ్ఛక్తి ఎన్నో గ్రామాలకు యిస్తామన్నారు. కాని తెలంగాణాలో ఉండే 9 జిల్లాలలో ఎక్కడ కూడ కరెంట్ లేదు. ఒక కోటి రూపాయలు పెట్టామన్నారు. ఆ కోటి రూపాయలు నిజంగా యిక్కడ ఖర్చు పెట్టారా? అది కూడ తీసుకుపోయి వేరే రీజియన్‌లో ఖర్చుపెట్టారా? ఈ విషయాలు మంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు : —అధ్యక్షా, ఆర్థిక రంగంలో వనరుల కోసం మేము కొన్ని ప్రత్యామ్నాయ సూచనలు చేశాను. వ్యవసాయ ఆదాయం మీద పన్నులు వేయాలని, తద్వారా కోట్ల రూపాయలు ఆదాయం వస్తుందని, మద్యనిషేధం వెంటనే రద్దుచేస్తే కోట్ల రూ. లు ఆదాయం వస్తుందని, జాతీయం చేసిన బ్యాంకులనుండి పేద ప్రజానీకానికి, కార్మిక వర్గానికి సౌకర్యాలగురించి చేయాలని చెప్పాము. దానిని గురించి సమాధానం రాలేదు. ప్రభుత్వం వాటినిగురించి సమాధానం చెప్పాలి. రాయలసీమకు ఒక బోర్డు ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు విశాఖ. శ్రీకాకుళం జిల్లాలకు బోర్డు ఏర్పాటుచేయటం ఆలోచించవలసినదే అన్నారు. ఇక కోస్తా జిల్లాలలో కూడా మెట్ట ప్రాంతాలు వెనకబడిన ప్రాంతాలుగా ఉన్నవి. వాటికికూడా బోర్డు వేసే ఉద్దేశ్యం, ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా? అది కూడ న్యాయం అనుకొంటున్నారా?

శ్రీ పి సుబ్బయ్య : —అధ్యక్షా, కడప జిల్లాలో పులివెందల కాలువ కరువు ప్రాంతంలో ఉన్న కాలువ. దానికి బెటర్ మెంట్ లెవీ ఇస్తే తప్ప— ఆ కాలవ పని ప్రారంభించము— అని అనటం అన్యాయం అట్లా అంటే— అసలు కరువు ప్రాంతాలలో కాలువ పనులే తయారు కావు ప్రభుత్వం అక్కడ ఎడ్వాన్స్డ్ బెటర్ మెంట్ లెవీ మానుకొని ముందు పనులు చేసిన తర్వాత బెటర్ మెంట్ లెవీ వేసే విషయం ఆలోచించవచ్చును. ప్రొహిబిషన్ గురించి ఏమి చెప్పలేదు. ప్రొహిబిషన్ రద్దు అవుతుందా? కాదా? దానినిగురించి ప్రస్తావించలేదు. పేదలు ఎవరైతే భూములు చేసుకొంటున్నారో ఆ భూములకు విలువ లేదంటున్నారు. కాని వారు చేసుకొంటున్నటువంటి భూములలో పండే పంటకు విలువ ఉన్నది. ఆ క్రాప్ సెక్యూరిటీగా లోన్స్ ఎందుకు యివ్వరు? ప్రభుత్వం అట్లా ఎందుకు ఆలోచన చేయటంలేదు?

శ్రీ ఆర్. మహానంద : —అధ్యక్షా, ఇటీవల పెంచినటువంటి డి. ఎ. విషయంలో సగం కేష్‌గా ఇచ్చి సగం దిగపెట్టుకొన్నారు. క్లాస్-4 కు, కంటిన్ జెన్సీ స్టాఫ్‌కు అది మినహాయించకుండా పూర్తిగా ఇవ్వాలని సూచించాము. ఫైనాన్స్ కమీషన్ రిపోర్టు వచ్చినతర్వాత పంచాయితీరాజ్ సిబ్బందికి, మిగతావారికి జీతాలు నిర్ణయించే విషయం చెబుతామన్నారు ఇంటిగ్రేషన్ ఆఫ్ సర్వీసెస్ విషయంలో ఆంధ్రులకు కూడ అన్యాయం జరిగిందనే విషయం ఉన్నది. దానిని గురించి కూడ ప్రభుత్వం గమనించి చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు: —అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రాంతంలో వచ్చిన సైక్లోన్‌కు సంబంధించి సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ గ్రాంటు ఇచ్చింది. కొంత మేనిప్లేట్ చేసి, లేనివారి పేర్లు వ్రాసి అందులోనుండి కొన్ని లక్షల రూపాయలు తెచ్చి- ఇక్కడ తెలంగాణా మూవ్ మెంటు ఆపివేయాలని దీనికోసం ఖర్చుపెట్టారని తెలిసింది. ఆంధ్రలోఉన్న షెడ్యూల్డ్ ట్రయిబ్స్‌కు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ రికగ్నిషన్ ఉంది. తెలంగాణాలో ఉన్న షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్స్‌కు ఇప్పటికి సెంట్రల్ గవర్నమెంటు రికగ్నిషన్ చేయలేదు. మేము సంవత్సరంనుండి చెబుతున్నాము. షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్స్‌కు సెంటర్‌నుండి వచ్చే గ్రాంట్సు అక్కడే ఖర్చుపెడుతున్నారు.

తెలంగాణాలో ఉన్న షెడ్యూల్టు ట్రయిబ్స్‌కు ఇంకా డిక్లేర్ చేయనందువల్ల వీరికి డబ్బులు దొరకటం లేదు. దానిని గురించి ప్రభుత్వం ఏమి చేసింది. 9 నెలల నుండి యీ ఉద్యమం నడుస్తున్నప్పుడు నెలకు 2, 3 కోట్ల రు. లు ఖర్చు పెడుతున్నారు. తెలంగాణా మంత్రులు యీ 2, 3 కోట్ల రు. లు తెలంగాణా సరెప్లసెస్ నుండి ఖర్చుపెడుతున్నామన్నారు. అది నిజమా? దానిని క్లారిఫై చేయాలి. ఇక్కడ తెలంగాణా మూవ్‌మెంటు చంపివేయాలని సెంట్రల్ గవర్నమెంటు సైక్లోన్‌కు సంబంధించి ఇచ్చిన డబ్బులో, యీ ప్రభుత్వం శాంక్షన్ చేసిన డబ్బులో కొన్ని పేర్లు వ్రాసి, క్రిందమీద మేనిప్లేట్ చేసి కొన్ని లక్షల రు లు ఇక్కడ ఖర్చుచేశారని తెలుస్తున్నది. దానిని గురించి క్లారిఫై చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య — అర్థిక మంత్రిగారు జవాబు చెబుతూ, యీ డిప్రెస్డ్‌క్లాస్‌కు ఉన్న లాండ్‌కు విలువ ఎట్లా ఉన్నదో, ఇవి చాలా పేద భూములుగా ఉంటే- విలువ ప్రక్క భూములతో సమానంగా చూసి లోన్స్ ఇస్తామన్నారు. అది యథార్థంకాదు. ప్రక్క భూములలో ఎంత పంట పండుతుందో అదేవిధమైన పంట పండుతుంది. భూమి సారవంతంకూడ ఏమీ తీసిపోదు. అవి సమానంగా ఉంటాయి, ఆ దృష్టితో దానిని క్లారిఫై చేయాలి పేదలకు తొందరగా లోన్స్ ఇచ్చే విషయం తేల్చాలి. లాండ్స్ ఎసైన్‌మెంటు విషయంలో పేదలకు భూమి పంచాలని చాలా కాలంగా చెబుతున్నాము. భూముల పంపకానికి జిల్లాలలో స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను వేసి, తొందరగా పరిష్కారం చేస్తారా? అధికంగా బంజర్లు ఉన్నచోట్ల అయినా వాటిని తేల్చటానికి స్పెషల్ స్టాఫ్‌ను వేస్తారా? సోమశిల ప్రాజెక్టు వస్తుందని జనం ఆశపెట్టుకొని ఉన్నారు. దానిని గురించి మంత్రిగారు ఏ ప్రస్తావన తీసుకురాకుండా పోవటం దురదృష్టకరం. దానిని గురించి చెబుతారా? మినిమమ్ చార్జెస్—ఎలక్ట్రిసిటీ— ఆ జి. వో లో బావులకే పరిమితి కాకుండా నదులతో, ఇతర ఇరిగేషన్ సోర్సెస్‌లో నీరు లేకపోతే మేము మినిమమ్‌చార్జి చేయము: అక్కడ వదలిపెడుతున్నాము. చార్జి ఎక్కడైనా పే చేస్తుంటే రిఫండ్ చేస్తాము— అని స్పష్టంగా క్లారిఫైచేసి చెప్పవలసి ఉన్నది. సమితులు జిల్లా పరిషత్‌లు ఉన్నవి. అందులో హరిజనులకు రిజర్వేషన్ అని అక్కడ మనం ఎలాట్‌చేసిన డబ్బులో 14 పర్సెంట్ వెనుకబడిన వీకర్ సెక్షన్‌కు వెళ్లాలని ఉంది. కాని ఇంప్లిమెంటేషన్‌లో ఏమీ జరగటంలేదు. దానివిషయంలో కూడ వారు సంజాయిషీ చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. సూర్యనారాయణమూర్తి (పిఠాపురం) :—గౌరవనీయ మంత్రివర్యులు బడ్జెట్ గురించి సమాధానంలో తూర్పు గోదావరి జిల్లా పిఠాపురం తాలూకా, పెద్దాపురం తాలూకా, తుని యిత్యాది 5 తాలూకాలకు అత్యవసరమైన ఏలేరు రిజర్వాయరు గురించి చెప్పలేదు. ఇప్పటికి పది ఏళ్లనుంచి కరువుతో అనేక లక్షలాది ప్రజలు దీర్ఘమైన కష్టాన్ని నష్టాన్ని భరించి ఎంతో బాధపడుతున్నటువంటి పరిస్థితులలో ఎలాంటి కష్టం ఉన్నప్పటికి వీళ్లందరు బెటర్‌మెంట్

టాక్స్ కట్టుకోడానికి సిద్ధంగా వున్నామని పదేపదే విజ్ఞప్తి చేస్తున్నారు. దానిని తమరు ఎప్పుడు ప్రారంభించడానికి సిద్ధంగా యున్నారు. ఎప్పుడు రైతులను బెటర్‌మెంట్ టాక్స్ కట్టమని చెపుతారు. లేక దీనిని వెనకకు నెట్టడానికి ఏర్పాటు చేస్తారా ? మాకు ఎంతో కష్టం ఉన్నదని పెద్ద గొడవ పెడితేనే దీనికి మార్గం ఉన్నదా ? పది సంవత్సరాలనుంచి అక్కడ ప్రజలు పడేటటువంటి మహా కష్టాన్ని ఎన్ని సార్లు వర్ణించి, ఎన్ని సార్లు స్వయంగా చెప్పుకొన్నప్పటికి తొందరగా ఏర్పాటు చేయడం లేదు. అక్కడ ఉన్నటువంటి దూడలకు పశువులకు కూడ నీళ్ళులేక ప్రజలు అష్టకష్టాలుపడుతూ దుర్భర దారిద్ర్యం అనుభవిస్తున్నారు. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో దుర్భర దారిద్ర్యం ఉన్నదా అని హాస్యాస్పదంగా కనబడవచ్చు. స్వయంగా విచారణ చేయండి. పెద్దాపురం, ప్రత్తిపాడు, తుని, పిఠాపురం, ఏలేశ్వరం మొదలైన తాలూకాలలో ప్రజలు ఎలా బ్రతకాలా అనే బాధపడుతున్నారు. చాల కష్టంగా యున్నది. కనుక ఏలేరు ప్రాజెక్టు గురించి అతి తొందరగా కార్యక్రమాన్ని చేపట్టే విధానాన్ని తెలివివ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు (మల్లేశ్వరం) :—మంత్రిగారికి యిక్కడ మేము చెప్పినవాటన్నిటికి సమాధానం చెప్పడం సాధ్యపడదు అనుకోండి. ముఖ్యమంత్రితో సహా అందరు చెప్పారుగదా ? ఈ రోజున అక్కడ జిల్లాలలో ఏమి జరుగుతున్నది, మీరు యిచ్చిన వాగ్దానాలు ఏమి జరుగుతున్నాయో తెలుసుకోండి. లోన్స్ జాయింట్ పట్టాలకు యిస్తున్నారు అంటున్నారు. తాలూకా వారీగా యిప్పటి వరకు ఎంతెంత పంపిణీ చేశారో రెండు మూడు రోజులలో తెప్పించి చెప్పమనండి.

శ్రీ వై. వెంకటరావు :—డ్రైనేజి పథకాన్ని చేపట్టబోతున్నామని చెపుతున్నారు. ఇది చాల కాలంగా వస్తున్నది. డ్రైనేజికి టాప్ ప్రయారిటి యివ్వాల్సిన ఆవశ్యకత మీకు తెలుసు. 64 లో మిత్రా కమిటి రావడం, ఏదో చేయబోతున్నామని అనడం, 69 లో వర్షాలు వచ్చి కొట్టుకొని పోయింది, వర్షాలు రాగానే డ్రైనేజ్ దెబ్బతింటుంది. డ్రైనేజ్ స్టిల్ ఆఫ్ అయి ఉన్నందువల్ల చాల ఓల్డ్ బ్రిడ్జెస్ అన్నీ హెల్డ్ అప్ అవుతున్నాయి. నారో బ్రిడ్జెస్ ఉంటే పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పు గోదావరి, గుంటూరు జిల్లాలలో దీనివల్ల చాల దెబ్బతింటున్నది. ఉత్పత్తి కుంటుపడిపోతున్నది. ఉత్పత్తి పెంచుకుంటే బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికి పరపతి కూడ కలుగుతుంది. ఆ ఉత్పత్తి పోయిన నాడు ఏమి లేదు. అందువల్ల వెంటనే డ్రెడ్జెర్స్ తెప్పించి ఆ కార్యక్రమాన్ని చేపడతారా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు .—నిన్న రాజేశ్వరరావుగారు కూడ మనం అవలంబించబోతున్న పంచవర్ష ప్రణాళిక గురించి భూసంస్కరణల గురించి మన ప్రభుత్వంయొక్క వైఖరి కొంతవరకు మార్చుకొనవలసినటువంటి, రాడికల్ అప్రోచ్ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నదని చెప్పారు. దానిని గురించి ఏమైన చెప్పవలసి ఉంటే చెప్పండి.

శ్రీ కె. నారాయణస్వామి (పొదిలి) :—రాయలసీమలో డెవలప్‌మెంట్ బోర్డ్ ఏర్పాటు చేయడం గురించి నిర్ణయించారు. చాల సంతోషం. అయితే రాయలసీమకు ముఖ్యంగా కర్నూలు జిల్లాకు ఆనుకొని ఉండే నెల్లూరు జిల్లాలోని మెట్ట తాలూకాలైన కనిగిరి, పొదిలి, దర్శి ఈ మూడు తాలూకాలను కూడ రాయలసీమ బోర్డులో చేర్చడానికి ప్రభుత్వానికి యోచన ఉన్నదా ? లేకపోతే కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ సి. హెచ్. వెంగయ్య (మార్కాపురం) :—రాయలసీమ డెవలప్‌మెంటు బోర్డ్ ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు. చాల సంతోషము. క్రొత్త ఒంగోలు జిల్లా కూడ రాయలసీమ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డులో కలుపుతున్నారా లేదా చెప్పమని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

Sri G Sivaiah (Puttur):—The Government seems to be not distinguishing between the problem of life and the problem of death, and living and better living. I have fairly expressed the problem facing the Rayalaseema districts for the last 200 years. You also know, Sir, how 10 lakh people died in the worst affected famine in 1876. Nowhere in this country 10 lakh people died in one famine In spite of all these things, we have come forward and suggested to you to take concrete steps to develop the area. Sir, this cannot be discussed in any particular demand because it covers all the demands. What is the action taken by the Government ? The Government is trying to slip away by saying that a Board is going to be constituted. We do not want a board without money. We want a Board with statutory powers and with sufficient money sanctioned to spend there I want a clarification. Let not the Government try to test us. We are very peace-loving people; why do the Government unnecessarily drive us to take extreme actions ? Perhaps they do not want us to live peacefully and want to drive us to some action. Let them not drive us. Let them kindly give us help.

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు :—నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో రెవెన్యూ గాప్ 726 కోట్లు. ఫైనాన్స్ కమిషన్ వారికి మెమొరాండం యిచ్చాము. కాని వారి సిఫార్సులు బట్టి చూస్తే అందులో సగమే వారు అంగీకరించినట్లుగా యున్నది. మిగతా సగాన్ని ఏ విధంగా భర్తీ చేయడానికి ప్రభుత్వము వారు ఆలోచిస్తున్నారో తెలివిస్తారా ?

శ్రీ సి జంగారెడ్డి :—ఈ 9 కోట్ల రూపాయలు స్పెసిఫిక్‌గా చెప్పాను. అందులో రూ 3,60,00,000 లు ఎలక్ట్రిసిటి బోర్డువారికి ఈరూ. 9 కోట్లు అనౌన్స్ చేయకముందే యిచ్చినారు. ఇచ్చిన తరువాత తెలంగాణా జిల్లాలకు ఒక్కొక్క దానికి కోటి రూపాయలు యిచ్చినామని మంత్రిగారు ప్రకటించారు. ఆ తర్వాత ఆ రూ. 3,60,00,000 లు యిందులో కలిపినారు. అది కలపడం సమంజసం కాదు. ఒక కోటి రూపాయలు స్పెసిఫిక్‌గా యిచ్చినది ఏమిటి ? మూడు కోట్ల 60 లక్షలు ప్రొగ్రామ్ యిదివరకే వారు తయారు చేసిన దానిని ఇంప్లిమెంటు చేయమని యిటు డైవర్ట్ చేసినారు. అందుచేత యాక్చ్యువల్‌గా మీరు

యిచ్చినది 6 కోట్ల 40 లక్షలు మాత్రమేనని అంగీకరించకతప్పదు లేకపోతే అదనంగా మూడు కోట్ల 60 లక్షలు యిప్పుడు ప్రొవైడ్ చేస్తారా ?

డాక్టర్ టి ఎస్ మూర్తి :—ఇప్పుడు ఎవరెవరు ఏమి చెప్పారో వారు ఒక్కొక్కటి చెప్పారు. డిమాండ్స్‌మీద వాటికి రిప్లయిలు వస్తాయి. నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఉన్నది. దానికి డబ్బు కావాలి, అది యిది అని చెపుతూ నిత్యకళ్యాణం, పచ్చతోరణం చేస్తాము స్టేటును అని చెపుతున్నారు. దానికి అదనంగా వనరులు సమకూర్చడం కోసం 5th కమిషన్‌లో ప్రొహిబిషన్ తీసివేయమని, అగ్రికల్చర్ ఇన్‌కం టాక్స్ వేయమని చెప్పారు. ఇన్‌కం టాక్స్ గురించి మేము చెప్పిన దానిని గురించి ఒక్క మాట కూడ చెప్పలేదు ఆ పాలసి గురించి చెపుతారా ?

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రెస్టేజ్‌ని అనుసరించి అయినాసరే మన ఆంధ్రప్రదేశ్ బోర్డరును కవర్ అప్ చేస్తూ ఎలక్ట్రిసిటి పెట్టమని ప్రార్థేయపడ్డాను. దాని విషయం మంత్రిగారు చెప్పలేదు. అందరికి న్యూ స్కేల్స్ యిచ్చారు. టీచర్స్ ఎప్పుడెప్పుడు యిస్తారా అని ఎదురు చూస్తున్నారు. కొఠారి కమిషన్ స్కేల్స్ ఎప్పుడు ప్రవేశపెడతారు. ఆ రెండు చెప్పమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వీరరాఘవరావు :—తూర్పు గోదావరి జిల్లాకు సంబంధించిన ఏలేరు రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు గురించి ఈ బడ్జెటులో ఏమి పేర్కొన లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు యిదివరలో రైతులను సమీకరించి అడ్వాన్స్ బెటర్‌మెంటు లెవి యివ్వమని కోరినారు. పాత ఆయకట్టుదారులను ఎకరాకు 100 రూపాయలు, క్రొత్త ఆయకట్టుదారులను 200 రూపాయలు యివ్వమని కోరి వారందరిని ఒప్పించినారు. తదుపరి నోటిఫికేషన్ చేయించినారు. బెటర్‌మెంటు లెవి యిస్తామని రైతుల యొక్క అంగీకారం తీసుకున్నారు కాని బెటర్‌మెంటు లెవి కలెక్టు చేసిన తరువాత ఈ లోగా యింత డబ్బు మేము అలాట్ చేస్తున్నాము. శంకుస్థాపన చేస్తున్నాము, పని ప్రారంభిస్తున్నాము అని ఏ విధమైన శ్రద్ధ తీసుకోకుండా నిర్లక్ష్యంగా వదలిపెట్టినందుకు కారణం ఏమిటో అర్థం కావడం లేదు. గట్టిగా ఆందోళన చేస్తే గాని మన గవర్నమెంటులో ఏ పని అనదేమోనని సందేహం. రాయలసీమకు ఒక బోర్డు తెలంగాణాకు ప్రత్యేకమైన నిబంధనలతో కూడిన రీజినల్ కమిటి. శ్రీకాకుళం. విశాఖ జిల్లాలకు మిగతా ఏర్పాటులు చేయబోతున్నారు. సంతోషమే గాని సర్కారు జిల్లాలో ఉన్న మెట్ట తాలూకాల యొక్క పరిస్థితిని గురించి ప్రభుత్వం ఏ విధమైన చర్య తీసుకోబోతున్నదో ఆ తాలూకాలలో ఉన్న ప్రజానీకం యొక్క కష్టనిష్ఠురాలు తీర్చడం కోసం ప్రత్యేకమైన బోర్డు ఏర్పాటు చేయడానికి సుముఖంగా ఉన్నదో లేదో మంత్రిగారు తెలవివ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఒక చిన్న పాయింట్. ప్రొహిబిషన్ గురించి పార్టీలో నిర్ణయం తీసుకున్నట్లుగా ప్రెస్‌లో వచ్చింది. దానిని గురించి, అలాగే

ఎగ్రికల్చరల్ ఇన్‌కంటాక్సు వేస్తే దానివలన కూడా ఎక్కువ ఆదాయం రావడానికి అవకాశమున్నది. దానినిగురించి చెప్పవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి) :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన లచ్చన్నగారు బంజరుభూముల విషయం చెప్పారు. ఫినాన్సు మినిష్టర్‌గారివద్ద ఫిగర్సు వున్నాయి. మనం, 13, 14 లక్షల ఎకరాలు పంచిపెట్టడం జరిగింది ఇంకా కొద్దిగావున్నది. ఇదికూడా పంచిపెట్టాలని కలెక్టర్సుకు ఆదేశాలు యివ్వడం, వారు పంచిపెట్టడమేకాక శీఘ్రంగా పట్టాలుకూడా యివ్వాలనికూడా చెప్పడం జరిగింది. ఈనాడు జిల్లాలలో కార్యక్రమం చురుగ్గానే సాగుతున్నది కాని, యింకా కొంత వున్నది; దీనిని గురించి గౌరవసభ్యులు చేసిన సూచనను అంగీకరించాలనే వున్నది. ఇంకా దానికి విస్తృతంగా స్పెషల్ స్టాఫ్ యిచ్చి అతిశీఘ్రంగా చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

బాక్‌వర్డ్ క్లాసెస్ లిస్టు విషయంలో లచ్చన్నగారితోపాటుగా నాకుకూడా ఆదుర్దా వున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. మనమొక కమిషన్ వేసుకున్నాం. జూన్ లోపల వస్తుందని ఆశించాము. దురదృష్టవశాత్తూ, కొన్ని కారణాలవలన, వారు అన్ని జిల్లాలకూ పోవలసిన అగత్యం ఏర్పడినందువల్ల, అన్ని జిల్లాలలోను వున్న పరిస్థితులను వారు స్వయంగా చూడవలసిన బాధ్యత వున్నందువల్ల, వారు అన్నిజిల్లాలకు పోలేనందువల్లనో, లేకపోకనో ఆలస్యం అయిందని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం యొక్క జాప్యం యిందులో ఏమీలేదు. ఆ రిపోర్టు అందిన ఒక నెల రోజులలోనే ప్రభుత్వం దానిపై నిర్ణయం తీసుకుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత, సభ్యులు యిక్కడ చేసిన సూచనలకు సంబంధించి, యిక్కడ వారికి సమాధానాలు యివ్వడం సాధ్యం కాదేమో, అందువలన వాటిని సభ్యులయింటికి పంపుతారా? అన్నారు సాధ్యమైనంతవరకు పంపించవచ్చును. పంపించడానికి ఆక్షేపణ వుండదుగాని, కొన్నిముఖ్యమైనవాటికి-సభ్యులు అముఖ్యమైన సూచనలు చేస్తున్నారనే ఆరోపణ చేయడంలేదు నేను — వాటికి అయినా మనం ప్రయత్నంచేసి చూడవచ్చు, అధ్యక్షా, రాయలసీమ డెవలప్‌మెంటుబోర్డు అన్నప్పుడు, గౌరవసభ్యులు దయచేసి, దానినేమీ ఒక తృణీకార భావంతో చూడవద్దని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఏదో, మా ఊరికికూడా ఒక బోర్డుపెట్టు, మా ఊరికి ఒక బోర్డు పెట్టు అనే మాటలోనే...

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—క్షమించాలి; ఎవరయినా మరొకబోర్డు కావాలంటే అది రాయలసీమ బోర్డును తృణీకారభావంతో అంటున్నారనే భావం మీరు వ్యక్తపరచడం భావ్యం కాదేమో.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నేను వ్యక్తపరచడం కాదు; నేను యిది ఎందుకు మనవిచేస్తున్నానంటే —తెలంగాణా రీజినల్ కమిటీకి సంబంధించినంత వరకు, మీకు తెలుసు, అది చట్టరీత్యా వున్నటువంటిది. . అది మనకు జరిగేటటు వంటి విషయం.. అందులో, ప్రత్యేకంగా, ఏ రాష్ట్రంలోనైనాసరే, దేశం మొత్తంమీద, అప్‌లాండ్ ఏరియాస్ వుండడం సహజం. మన రాష్ట్రమేకాదు;

దేశవ్యాప్తంగా వుంటాయి, ఏదో రెండు సంవత్సరాలు, మూడు సంవత్సరాలు, నాలుగు సంవత్సరాలు కరువులాంటి పరిస్థితులు ఏర్పడడం, దానిని ప్రభుత్వం, కేంద్రప్రభుత్వం యొక్క సహాయంతో ఎదుర్కొనడం. అటువంటి డ్రౌట్ ఏరియాస్ అంటూ వుంటామే— అప్‌లాండ్ ఏరియాస్‌లో మనం కొంచెం అదనంగా ఖర్చుపెట్టుకునే సంగతి; అది సహజం; అది న్యాయం, కాని, రాయలసీమ ప్రాంతానికి ఒక ప్రత్యేకమైన చరిత్ర వున్నది. దీనికి 130, 140 సంవత్సరాల చరిత్ర వున్నది. ఎన్నిసార్లు ఫామిన్ వచ్చిందో; అందుకని, ఇదివరకు వున్న పాత అనుభవాన్ని బట్టి, యీ రాయలసీమ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డ్‌ను ఆ దృష్టితో చూస్తున్నారేమో అనే అనుమానం నాకు వున్నది. వెనక రోజుల్లో వేశారు, రాయలసీమబోర్డు; 1939 లో ఒకసారి వేశారు; 1946 లోనో, 47 లోనో ఒకసారి వేశారు. ఆఖరికి, అయిదులక్షల రూపాయలు బోర్డుఖర్చుకు కేటాయించమంటే కేటాయించలేని పరిస్థితిలో.... ఆ రాయలసీమ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డ్ అనేది... దానికి కొంత వాల్యూ లేకపోయింది. కాని యిప్పుడు ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తున్న దేమంటే— రాయలసీమ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డ్ అని గనుక వున్నట్లయితే యిప్పుడు మన ప్రణాళికలో— నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రాయలసీమ భాగానికి ఎంతయితే మనం పెడుతున్నామో, ఎన్ని కార్యక్రమాలైతే వున్నాయో ఆ కార్యక్రమాలు ఆ బోర్డువారే చూసుకొని, వాటికి అదనంగా ఏదయినా చేయడానికి అవకాశం ఉంటే సూచిస్తూ, వున్నటువంటి కార్యక్రమాలలోకూడా ఏమైనా ప్రయారిటీస్ చూసుకుంటూ, తరువాత, ఈ కార్యక్రమాల యింప్లిమెంటేషన్ కూడా వారు తనిఖీ చేసుకుంటేట్లు, అనేటటువంటి ఒక సిద్ధమైన అధికారాలతో కూడిన బోర్డుగాని......ఏదో, కేవలం ఎక్కడనో కూర్చుని, నాలుగు సిఫార్సులు చేస్తాం, దానితోనే రాయలసీమ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డు కార్యక్రమం అయిపోతుందని అనుకోవద్దని నేను మనవిజేస్తున్నాను ఇది మీకు తెలియనిది కాదు; దీనికి చాలా చరిత్ర వుంది. చాలా సమావేశాలు, సభలు జరిగిన సంగతి కూడా మీకు తెలుసు. ఇక్కడ, శాసనసభలో కూడా, అనేకమంది వ్యక్తపరచిన సంగతికూడా మీకు తెలుసు. దేవునిదయవల్ల ఆగస్టు 20వ తేదీ నుంచి మంచి వర్షాలు వచ్చాయిగాని, లేకపోతే యీ సంవత్సరం కూడా రాయలసీమకు— సుమారుగా 14, 15 తాలూకాలలో పరిస్థితి చాలా దుర్భరంగా వుండేదని నేను మనవిజేస్తున్నాను.

(Mr Speaker in the Chair)

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—తమరు రాయలసీమ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డు విషయంలో చాలా విపులీకరించినందుకు చాలా కృతజ్ఞులము; కాని, యీ ఏడాది 1969-70కి యీ డెవలప్‌మెంట్ బోర్డు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు నడిపించడానికి ఎంతడబ్బు కేటాయిస్తున్నారో సెలవిస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మేము మాటలు చెప్పడమే కాదు; డబ్బు కేటాయించే పద్ధతికూడా...ఊరికే ఎదురుపడి ఖచ్చితంగా ఎంత పెడుతున్నావు? అంటే ఎట్లా బోర్డు ఏర్పాటు చేసినప్పుడు...

శ్రీ పి సుబ్బయ్య :—ఈ సందర్భంలో ఒక ముఖ్య విషయాన్ని క్లారిఫై చేయాలి. ఇదివరకటి బోర్డుకంటే ఈ బోర్డు ఏ విధంగా ప్రత్యేకం, డిఫరెంట్‌గా వుండబోతున్నది? ఇదివరకు ఒక బోర్డును వేసి...

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నేను అదే చెప్పాను, ఈ అయిదు నిమిషాలూ నేను చెప్పిన విషయం అదే.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య :—ఎలా డిఫరెంట్‌గా వున్నది? ఆ విషయమై ఏమీ చెప్పలేదు నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఫండ్సు కేటాయిస్తాము; దానికంటే యిది ఫర్వాలేదు అన్నారేగాని, ఎలా యిది వాటికంటే డిఫరెంట్‌గా మెరుగ్గా వున్నదో మాకు కన్‌విన్సింగ్‌గా చెప్పలేదు.

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అది వచ్చినప్పుడు వస్తుంది .. .. తరువాత, అధ్యక్షా...

శ్రీ పి సుబ్బయ్య :—ఆ ఆన్సర్ మాకు బాగాలేదు. వచ్చినప్పుడు వస్తుంది అంటే ఎట్లా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—బోర్డు ఏర్పాటు చేసినప్పుడు దానికి ఏమి పవర్సు వుంటాయి? ఏమి వుండవు? అనేది సుస్పష్టంగా తెలుస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. నేనొక విషయం సభ్యులకు చెప్పదలచుకున్నాను— స్టాట్యుటరీ బోర్డు కావాలని సిఫారసు చేయవచ్చు. అది వీలువుందా? లేదా? ఇప్పుడు జరిగే పనేనా? లేక యింకా ఎన్నాళ్లు పడుతుంది? అంతవరకూ ఆగి వుందామా? రాయలసీమ గౌరవసభ్యులు స్టాట్యుటరీబోర్డు వచ్చేవరకు ఆగమంటే, నాకు ఆక్షేపణ లేదు. నేను అట్లాగే ఆగుతాను అది వచ్చినప్పుడు దానిని గురించి ఆలోచిద్దాం. అది యిప్పుడు వీలవుతుందా? లేదా? అనే విషయం వస్తే ఎట్లా వుంటుంది? అనేది వున్నది. మీరు ఆగమంటే ప్రభుత్వానికి నిరాక్షేపణీయం. మీ కోరిక మేరకు ఎందుకు తీసెయ్యాలి! కాని, నేను చెప్పేది వినండి. గౌరవ సభ్యులు అర్థం చేసుకోవాలి; రాయలసీమ డెవలప్‌మెంట్ విషయంలో ప్రభుత్వానికి, శాసనసభకు మొత్తానికి కూడా కొంత అభిరుచి వున్న సంగతి గౌరవ సభ్యులు అర్థం చేసుకుని, మనం ఏమి కార్యక్రమాన్ని శీఘ్రంగా నిర్వహించే వీలు వున్నదో దాని ప్రకారంగా మాట్లాడాలిగాని, వేరే స్టాట్యుటరీ బోర్డు అని.. నేను దానిని నిరాకరించడం లేదు...అది ఎగ్జామిన్ చేయాలి. అవునా? కాదా? అది ఎట్లా జరుగుతుంది? ఎట్లా జరగబోతుంది? ఎప్పుడు వస్తుంది ఆ చట్టం? అది వచ్చేటప్పటికి నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలక్షేపం అయిపోతుంది ...అది కాలక్షేపం అయిపోయిన తరువాత రాయలసీమ బోర్డు ..నేను ఆ మాటచెప్పాను గాని ..యింకొక బోర్డు లాగా వుంటుంది కాబట్టి, మనం హృదయపూర్వకంగా, సిన్సియర్‌గా ఎటెంప్ట్ చేసి, దీనికి ఎంతవరకు సహాయపడడానికి వీలువుంటుంది? అనే పద్ధతిలో ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది తప్ప, యింకొక విధంగా కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. సుబ్బారాయుడు :—బోర్డు చేస్తారు. బాగానే వుందిగాని, యీ బోర్డుకు సంబంధించి రాయలసీమ సభ్యులకు యిదివరకే అనుభవం వుంది. మీరు స్టాట్యుటరీ బోర్డు ఏర్పాటుచేసి, సుహృద్భావంతో గనుక వ్యవహారం చేయదలచుకున్నప్పుడు, కొద్ది మాసాల్లో—బై లెజిస్లేషన్—తెస్తామనే హామీ యిస్తే మా కందరికీ తృప్తి కలుగుతుంది. దీనివలన సహృదయం కలుగుతుందనే ఆశ గలుగుతుంది కేటగారికల్‌గా మీరు ఆ మాట చెప్పవచ్చునుగదా. ఇప్పుడు నామినేటెడ్ బోర్డును వేయండి, మూడు మాసాలలోగాని, నాలుగు మాసాలలోనో—లీగల్ కాంప్లికేషన్సు ఏమి వున్నాయో, వాటిని ఎగ్జామిన్ చేసి—వీలయితే మేము నాలుగు మాసాలలో చేయగలుగుతాము అని హామీ యిస్తే అందరికీ సంతృప్తి కలుగుతుంది. ఆ విధంగా చేయమని నేను ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—నేను డెవలప్‌మెంట్‌లో తృప్తి పరచగలను గాని వాదోపవాదాలలో కాదు. నేను మనవి చేసేదేమంటే—అసలు, నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళిక, వచ్చే రెండు మూడు మాసాలలో, బహుశా తుది నిర్ణయం జరగబోతున్నది. ప్లానింగ్ కమిషన్ వారు, గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా వారు ఎన్. డి. సి. వారు కూర్చోబోతున్నారు. త్వరలో బహుశా నాలుగవ ప్రణాళిక తుది నిర్ణయం కాబోతున్నది. ఆలోపల మనం కొంతవరకు ఆలోచించవలసి వున్నది అది ముఖ్యం. కాబట్టి అగ్రికల్చరల్ ఇన్‌కంటాక్సు విషయమై యీ రాష్ట్రంలో ఇదివరకు అనుభవం తెలుసు. ప్రస్తుతానికి మన రాష్ట్రంలో ఏమీ ఆలోచన లేదు. ప్రొహిబిషను విషయం చెబుతూనే వున్నారు. చాలమంది గౌరవ సభ్యులు—అన్ని పార్టీలనుంచీ చెబుతున్నారు. బహుశ మనం వెళ్ళిపోయేలోపు ప్రభుత్వం ఏదైనా ఒక నిర్ణయం—ఏదో ఒకటి—శాసన సభకు చెప్పే అవకాశం వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. నేషనలైజేషను విషయం చెప్పారు. నేషనలైజేషను చాలానుంచి కార్యక్రమం, మనమంతా సమర్థిస్తున్నాము. అది చాలా చక్కగా జరిగింది. యావత్తు ప్రజలుకూడా హర్షించారు. ఆమార్గాన పోతేనే తప్ప యీ దేశానికి భవిష్యత్తు లేదని అభిప్రాయపడేవారిలో నేనొకడను. కాని, యీ నేషనలైజేషనుతోపాటు వచ్చే కరోలరీ-ఇన్వెస్టిమెంటు ఎట్లా జరగబోతుంది, స్మాల్ ఫార్మరుకు ఎంత బెనిఫిట్, స్మాల్ ఎంట్రప్రెనర్సుకు ఎంత బెనిఫిట్ వస్తుందీ, సెల్ఫ్ ఎంప్లాయిడ్ పర్సన్సుకు—రకరకాలుగా ఉన్నవారికి ఎంతవరకు వారిపైన వారే డిపెండు కావడానికి ఎంతవరకు ఆర్థిక సహాయం దొరుకుతుంది అనే ఇన్వెస్టిమెంటు పాలసీపైన ఇదంతా ఆధారపడివున్నది. రాష్ట్రప్రభుత్వాల కార్యక్రమాలు కూడా కో ఆపరేటివు రంగంలో కాని, ఇండస్ట్రియల్ ప్రాజెక్టు విషయంలోగాని—ఏ స్టేటు తరఫున ఏ ప్రాజెక్టు పెట్టినప్పటికీ ఇప్పుడున్న ఫినాన్షియల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్స్ నుంచి దమ్మిడీ సహాయం రాలేదు. అందుచేతనే మనం ఆ అయ్యవస్తాడా, యీ అయ్య వస్తాడా అని ఎదురుచూడవలసి వుంటోంది. బహుశ ఆ పద్ధతి కూడా మారుతుందని—నా కోరిక. మారాలని మేము గట్టిగా చెప్పాము. స్టేటు గవర్నమెంటుకూడా ఏదైనా ఒక ప్రాజెక్టు స్టార్టు చేయాలంటే యీ ఫినాన్సింగు ఇన్‌స్టిట్యూషన్సు సహాయం వీటికికూడా దొరికి తీరాలనే వాదం గట్టిగా చెప్పబడింది.

బహుశ అంగీకరిస్తారనికూడా నేను ఆశిస్తున్నాను. వేలకోలదివున్న—కోట్ల రూపాయలను ఏవిధంగా స్మాల్ ఫార్మరుకూ, స్మాల్ ఇండస్ట్రియలిస్టుకూ సహాయం చేయడానికి, దేశంలో పర్పస్‌ఫుల్ ఇన్వెస్టిమెంటు ఎట్లా జరుగుతుంది అనేదానిపైన ఆధారపడివుంటుంది. కొద్ది రోజులలోనే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆ ఇన్వెస్టిమెంటు పాలసీ వగైరాలు నిర్ణయిస్తారు. దానిపైన కూడా మనం క్షుణ్ణంగా ఆలోచించవలసివుంటుంది. దానికి అనుగుణ్యంగా ఎన్ని కార్యక్రమాలు రాష్ట్రంలో తీసుకోవాలో అవికూడా తీసుకోడానికి అవకాశం వుంటుంది. తరువాత, పులివెందల కెనాల్ సంగతి చెప్పారు. పులివెందలకు సంబంధంలేని ....
Purposeful investment in this country and help the small man-small farmer and small industrialist.

Sri P Subbiah :—I am from Rayalaseema. I am entitled..

Sri K. Brahmananda Reddy.—I am as much a Rayalaseemist as you are. It is next door to me.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—గుంటూరు సంగతి శ్రీకాకుళం వారు మాట్లాడకూడదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—పులివెందల కెనాలు సంగతి అక్కడ వున్న కడప సభ్యులు ముఖ్యంగా, చాలా ఆతృతపడ్డారు. ఆ స్కీములు తయారు చేశాము. పని మొదలు పెడుతున్నాము. వారు ఏదో ఎక్కువ లేదనుకోండి —వారికి వున్న దరిద్ర పరిస్థితులలోనే కొంత అడ్వాన్సు బెటర్మెంటు లెవీ ఇస్తామన్నారు. నోటిఫికేషను జరిగింది. అది జరుగుతూ వుంటే మధ్య యీ పులివెందల స్కీము వారికి ఆపాలని వుందేమో నాకు తెలియదు కాని......

Sri P. Subbiah :—No, no.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—లేదు కదా, చాలా సంతోషం.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—మామీద నెపం పెట్టి వారు స్టాపు చేస్తారేమో!

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—వారి మీద నెపం పెట్టితే నాకు వచ్చేదేమీ లేదు. శ్రీమతి ఈశ్వరీబాయి ఒకమాట—బాంక్రప్టసీ అనే మాట నేర్చుకుంది. మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి చాలా చక్కగా వుంది. ఏమీ భయాందోళన చెందవలసిన అవసరం లేదు. అందులో కాస్త చిక్కులు వుంటే ఫైనాన్సు కమీషను నుండి మనం కోరినంత సహాయంరాలేదనుకోండి—కొంతవరకు సహాయపడిన తరువాత నిర్భయంగా వుంది. భయపడవలసిన పని లేదు. అప్పు భారం వారిపైన ఏమీ పడదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—చేసిన అప్పు కంతటికీ బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారిదేనా బాధ్యత ? ఈశ్వరీబాయి గారికి వాటా లేదా ? ఇదేమి న్యాయం ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి .—ఆ బాధ్యతను గురించి భయపడవద్దు అంటున్నాను. 9 కోట్ల గురించి చెప్పారు. 9 కోట్లు రిలీజు చేశాము. అందులో

4.35 లక్షలు ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వారికి యిస్తున్నాము. మిగిలిన డబ్బు కూడా 3 నెలలకు రిలీజు చేశాము. మిగతా ఆరు నెలలకు కూడా రిలీజు చేస్తాము. 9 కోట్ల రూపాయలు ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు యిచ్చినా, జిల్లాపరిషత్తులకు అనేక కార్యక్రమాలకు యిచ్చినా, కానీ కూడా బాకీ లేకుండా వారికి అందచేసేదే తప్ప అందులో ఏ మాత్రం అనుమానం వుండడానికి వీలులేదు.

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి :—9 కోట్లలో ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డుకు 3 కోట్ల 60 లక్షలు ముందుగానే కేటాయించారు. ఈ మొత్తం యీ 9 కోట్లు యిస్తామని డిక్లేరు చేయకముందే యిచ్చినా, ఇప్పుడు ఆ డబ్బుకూడా ఇందులో కలిపి జిల్లాకు ఒక్కొక్క కోటి రూపాయలు అంటున్నారు. ముందు విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు యిచ్చిన 3 కోట్ల 60 లక్షల కేటాయింపు ప్రకారం వారు ప్రోగ్రాం చేసి, గ్రామాల పేర్లు కూడ యిష్యూ చేశారు. కాని, తరువాత ఉద్యమం బాగా వచ్చిందని జిల్లాకు ఒక కోటి రూపాయలు యిస్తున్నామని డిక్లేరు చేశారు. ఇప్పుడు ముందుగా యిచ్చిన 3 కోట్ల 60 లక్షలు కూడా ఇందులో కలిపేయడంవల్ల ఎ.లిస్టు, బి. లిస్టు అని తగాదాలు వస్తున్నాయి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—తగాదా ఏమీ లేదు. నేను ఓట్ ఆన్ అకౌంట్ పెట్టినప్పుడు 6 కోట్ల 30 లక్షలని నేను చెప్పాను. తరువాత, గౌరవ సభ్యులు జిల్లాకు ఒక కోటి రూపాయలు చొప్పున యిచ్చినట్లయితే ఇన్‌కంప్లీటు వర్క్సు వున్నాయి, వాటిని శీఘ్రంగా పూర్తి చేసుకోడానికి వీలవుతుందనీ, స్కూల్ బిల్డింగ్సు, రోడ్సు, వాటర్ సప్లయి వీటిగురించి జిల్లా పరిషత్తుల వారు రీజినలు కమిటీతో కూడా సంప్రదించి వారు సిఫార్సు చేసిన అన్ని కార్యక్రమాలకూ, వారు చెప్పినమాదిరిగా అంగీకరించి ఉత్తరువులిచ్చాము. కాబట్టి ఆ కార్యక్రమం సంపూర్ణంగా పూర్తి అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను పోచంపాడు ప్రాజెక్టు సంగతి ఏదో చెప్పాలని ఆ గౌరవసభ్యురాలు ప్రయత్నం చేశారు. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు సంగతి అనేకసార్లు యీ సభలో కూడా నేను మనవి చేశాను. ఈ సంవత్సరం 6 కోట్లు కేటాయించాము. వచ్చే నెలలోనే మానేరు రిజర్వాయరుకూడా కన్‌స్ట్రక్ట్ చేయాలని పునాది వేయాలనే సంకల్పం కూడా వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మా క్రీ రావుగారికి ఏమి ఆవేశమో, ఏమిటోగాని ఎక్కడ గుంటూరు, ఎక్కడ ఖమ్మం అక్కడ మనుషులు చచ్చిపోయి, ఇండ్లు కూలి నానాభీభత్సంలో పడివుంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం సహాయం చేసినది అక్కడ అధికారులు యిచ్చారు. అది నానఫిషియల్సు యిచ్చిన డబ్బు కాదు. లేనిపోని నిందవేస్తే దానివలన వారికి ఘనత అనుకుంటారో లేక మంచి పాయింటు మాట్లాడామని అనుకుంటారో కాని అది పొరపాటు, అటువంటిది వారు వాపసు తీసుకుంటే మంచిది. అటువంటి నిందలు నాకు ఒక్కరికే కాదు, వారి కొక్కరికే కాదు, రాష్ట్రానికంతకూ భంగకరమైనటువంటిదని మనవి చేస్తున్నాను. షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్సు విషయం చెప్పారు. మన రాష్ట్రంలో ఎలా వున్నదంటే ఆంధ్ర ఏరియాలో షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్సులో వున్నకొన్ని జాతుల వారు తెలంగాణాలో లేరు, కొన్ని జాతులవారు ఇక్కడ వున్నవారు అక్కడ

తెలంగాణా ఏరియాలో వుండే కొన్ని జాతులవారు షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్సులో లేరు. ఇవి భిన్నంగా వున్నాయి. ఈ పరిస్థితి వున్నప్పుడు మనం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫార్సు చేయడం జరిగింది. ఒకసారి కాదు, రెండుసార్లు కాదు. పార్లమెంటు సభ్యులు కూడా చర్య తీసుకున్నారు. ఢేబర్ గారి నివేదిక కూడా వున్నది. కాబట్టి వీటన్నిటి దృష్ట్యా, వీరిని శీఘ్రంగా షెడ్యూల్డు ట్రయిబ్సులో చేర్చమని అనేక ఉత్తరాలు వ్రాశాము; ప్రభుత్వం నుంచి కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించవలసిందని మనవి చేస్తున్నాను. సోమశిల ప్రాజెక్టు గురించి చెప్పలేదంటున్నారు. సోమశిల ప్రాజెక్టు గురించి నెల్లూరులో మహాసభ జరిగినప్పుడు కనిగిరి రిజర్వాయరు క్రింద మాగాణి చేస్తున్న స్నేహితులు ఎకరానికి 300 రూ. ల చొప్పున అడ్వాన్సు బెటర్ మెంటు లెవీ యిస్తామని చెప్పారు. ఇంకా మెట్ట ప్రాంతాలు వున్నాయి. వాటికి కూడా అడ్వాన్సు బెటర్మెంటు లెవీతో సోమశిల ప్రాజెక్టు ప్రారంభం చేయాలని ప్రభుత్వం దృఢ సంకల్పంతో వున్నది. డిటెయిల్డు ఎస్టిమేట్సు తయారుచేస్తున్నారు. అది కొంచెం పెద్ద ప్రాజెక్టు కాబట్టి డిటెయిల్డు ఎస్టిమేట్సు పదెనిమిది మాసాలకుకాని తయారుకావు. సోమశిల ప్రాజెక్టు కూడా నాలుగవప్లానులో ఇంక్లూడు చేయాలనే సంకల్పం ప్రభుత్వానికి వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఏలేరు రిజర్వాయరు గురించి ఇదివరకే చెప్పాము. అందులో కొన్ని చిక్కులు వచ్చాయి. మొదట రెండు కోట్లు అనుకున్నారు. కోటి రూపాయలు రైతులు సహాయం చేస్తామని అన్నారు. ఇప్పటి అంచనాలు చూస్తే 4 కోట్లు చిల్లర ఖర్చు అయ్యే పరిస్థితి ఉంది. అక్కడ వున్న భూమికి ఏ విధంగా పన్ను వేయవలసి ఉంటుంది, చెరుకు పండించే భూమికి ఎంత వేయవలసి ఉంటుంది, డ్రైలాండుకు ఎంత బెటర్ మెంట్ లెవీ వేయవలసి ఉంటుంది— ఇవన్నీ చర్చలు జరుగుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వీరరాఘవరావు :— ఏలేరు రిజర్వాయరుకు ఎకరానికి 100, 200 చొప్పున రైతులు ఇవ్వాలని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. రైతులు కన్ సెంట్ లెటర్సు వ్రాసి జిల్లా కలెక్టరుకు ఇచ్చారు. ఇంకా దానిని ఎక్కువచేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పడం చాలా అన్యాయం. గోదావరి క్రింద అడ్వాన్సు లెవీ క్రింద ఎకరానికి రూ. 50లు కలెక్టు చేస్తూ ఆ ప్రాజెక్టుకు 26 కోట్లు ఖర్చు చేస్తున్నారు. మూడు కోట్ల రూపాయలయ్యే ప్రాజెక్టుకు ఎకరానికి వంద రూపాయలు చాలవంటే అన్యాయం అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— ఇప్పుడున్న మాగాణికి ఎంత వేసుకోవాలి, చెరుకు పండించేవాటికి ఎంత వేయాలి, అదనంగా బెనిఫిట్ కలిగే డ్రైలాండ్సుకు ఎంతవేయాలి— ఇవన్నీ చూడాలి. ఆ సభలో తమరు కూడా ఉన్నారు. నేనూ ఉన్నాను. రెండు కోట్లులోపు అవుతుందని అప్పుడు అంచనా వేశారు. ఇప్పుడు చూస్తే 4 కోట్లు వరకు అయ్యేట్లు ఉంది. ఈ దృష్ట్యా చెరుకు భూమికి మిగతా భూమికి ఎంతవేయాలనేది ఆలోచించవలసిన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వై. సూర్యనారాయణమూర్తి :— ఆనాటి నిర్ణయానికి ఈనాటి రేట్లు హెచ్చు ఐనందువల్ల ఈ పరిస్థితి వచ్చింది. ఒక చిన్న విషయం. చెరుకు

చేసే భూములకు చెరువు కట్టలను అమ్మాలనే విషయం ఒకటి. ధర్మవరం మొదలైన మెట్ట ఏరియాలను కలిపినప్పుడు వారు కూడా సెటిల్మెంటు తెచ్చారు కనుక ప్రభుత్వంవారు నిర్ణయించే రేటుకు ఏ విధంగాను లోపం రాదు. ఆ కార్యక్రమం తొందరగా చేస్తే నిర్విఘ్నంగా జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి — చెరువులున్నాయి. వాటిని ఎబాన్డన్ చేసి వేలం వేయాలనే పాయింటు ఎరైజ్ అవుతుంది. పి. డబ్ల్యు. అధికారులు భిన్నాభిప్రాయాలు చెబుతున్నారు. చేయవచ్చునని కొందరు, చేస్తే ఎప్పటికైనా ఇబ్బంది అని కొందరు చెబుతున్నారు. సోమశిల ప్రాజెక్టు వస్తే కనిగిరి రిజర్వాయరు అవసరం లేదు. అక్కడ ఉన్న వేల ఎకరాలు ఈరోజున అక్షన్ చేస్తే సోమశిల ప్రాజెక్టు ఖరీదు వస్తుందని చెబుతున్నారు. ఈ ప్రాజెక్టును దృష్టిలో పెట్టుకొని ఇదివరకున్నదానిని అబాండన్ చేసి అమ్మడం మంచిది కాదని సలహా కూడా ఉంది. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని చేసుకోవాలి.

శ్రీ ఎం. మాణిక్ రావు:— నేను చెప్పింది తప్పు అని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు. ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న ప్రజలు చెప్పడం వల్లనే నాకు తెలిసింది. గుంటూరు జిల్లాకు జరిగినదానికి నా సానుభూతి ఉంది. తెలంగాణా ప్రజల సానుభూతి ఉంది. ఇక్కడ జరిగింది నిజమా అని ప్రశ్న అడిగాను. జూనులో హైదరాబాదులో ఎమ్. ఎల్. సి. ఎన్నిక జరిగితే ఒక లక్షా 50 వేలు ఖర్చుచేశారు. ఎన్నో విషయాలు ఉన్నాయి. అందుకే ఆర్థిక మంత్రిగారిని అడిగింది నేను.

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి:— ఈ లెక్కలను చెప్పే జనం మోసపోతు న్నారు. ఏలేరు గురించి ఇక చర్చ అనవసరం. ఏదైనా ఉంటే తరువాత చెప్పవచ్చును.

శ్రీ జి. లచ్చన్న: — దాటిపోతున్నారు కాబట్టి వంశధార గురించి—

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి:— వంశధార గురించి ఆర్థిక మంత్రిగారు చెప్పారు ఎస్టిమేట్సు వస్తున్నాయి కదా. ఫైనల్ కాలేదు. ఇండియా గవర్నమెంటుకు పంపారు. నాలుగవ ప్రణాళికలో ఫస్టు ఫేజ్ ఐనా వచ్చేట్లు చూడాలని మేము ప్రయత్నంచేస్తున్నాము. బోర్డరు ఏరియాలలో ఎలక్ట్రిఫికేషను గురించి చెప్పారు. సాధ్యమైనంతవరకు మద్రాసు, మైసూరు, మహారాష్ట్ర ఏరియాలకు బోర్డరుగా ఉన్న చోట్ల ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నాము. మైసూరు ఏరియాకు దగ్గరగా ఉంటే మైసూరు నుంచి పవర్ తీసుకునే ప్రయత్నము చేస్తు న్నాము. నవంబరులో కొడంగల్లు ప్రాంతానికి వెళ్ళాను. అక్కడ కూడా జరుగుతోంది. అనంతపురం ఏరియాలో కూడా జరుగుతోంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— ఫైనాన్సు కమిషన్ గురించి చెప్పేటప్పుడు రైల్వేల గురించి రాజ్యాంగములో అబ్లిగేషను ఉంది. కార్పొరేషన్ టాక్సు అడిగితే రాజ్యాంగంలో ప్రొహిబిషన్ ఉందని అన్నారు. అది వీలులేదన్నప్పుడు రైల్వేల ఆదాయం పూల్‌లోకి ఎందుకు రాలేదో కనుక్కున్నారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అన్ని కనుక్కుంటున్నాము. అడిషనల్ ఎక్సయిజ్ డ్యూటీలగురించి కూడా కనుక్కుంటున్నాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఇప్పుడు ఎడ్యుకేషన్ డిమాండు మూవ్ చేసిన తరువాత రెండు గంటలకు ఆ డిమాండుపై చర్చ ముగించాలని మొదట అనుకున్నాము కాని అది సాధ్యం అవుతుందని తోచదు. సాయంత్రం ఎట్లాగు సమావేశం అవుతున్నారు కనుక ఆ బిల్లుపై పూర్తి ఐన తరువాత ఈ చర్చను 8 గంటలవరకయినా కూర్చుని పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను.

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND No. XVII-EDUCATION Rs. 52,93,92,900

Sri P. V. Narasimha Rao —Sir, I beg to move :

"On the recommendation of the Governer, that the Government be granted a sum not exceeding Rs 52,93,92,900 under Demand No. XVII-Education"

Mr. Speaker :—Motion moved.

Sri P. V. Narasimha Rao :—Sir, I have circulated a detailed note on the Education Demand

Mr. Speaker :—Now, I request the members to move their cut motions.

Sri G. Latchanna .—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs, 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

To criticise the Government for its miserable failure in not starting all the declared Junior Colleges and not providing the necessary staff to the Junior Colleges so far started.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs 100

To criticise the Government for not providing reservation of seats in the educational institutions to the students of other Backward Classes in proportion to their population and in republishing the lists of "other Backward Classes"

Mr. Speaker :—Cut Motions moved.

Sri B. Narasimha Reddy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

విద్యా విధానములో స్థిరమైన పాలసీ లేనందుకు నిరసనగా మాతృభాష అధికారభాష గాన విశ్వ విద్యాలయ బోధనా భాషగానూ అమలు జర్పనందుకు.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri K. Ramanadham :—Sir, I beg to move,

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

కోఠారి కమీషన్ సూచనల ప్రకారం ఉపాధ్యాయుల వేతనాలను పెంచనందుకు.

Mr. Speaker —Cut motion moved.

Sri G Sivaiah :—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

For the failure of the Government to provide free compulsory education to all the school going children in the State, as a result of which most of the children are without education at least to the elementary school level due to poverty and ignorance.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

జూనియర్ కళాశాలలు ప్రారంభించుటలోను, పాఠ్యగ్రంథాలను, బాలబాలికలకు అందచేయుటలో, విద్యార్థులకు ప్రవేశము యిప్పించుటలోను విఫలమగుచున్న ప్రభుత్వపు ఖావ్య విధానం చర్చించుటకు.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri P. Subbaiah :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

For not implementing Kotari Commission Recommendation regarding the pay scales of the teachers.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri R. Mahananda ;—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

Government failed to implement the Recommendations of the Kotari Commission in regard to scales of pay of Elementary School teachers and to enhance the age limit,

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

Government failed to open Junior Colleges at all Taluk Head-quarters without any contribution in backward areas.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

Government failed to regulate the transfers of Elementary and Secondary Grade teachers in the Panchayat Samithis and Zilla Parishads and also for the control of teachers for political and village politics by the Samithi and Zilla Parishad Chiefs.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs 100

For not paying all the arrear claims of T. A, D. A and salaries of the Elementary and Secondary Teachers in Panchayat Samithis and Zilla Parishads,

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri Butchaiah :—Sir, I beg to move ·

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs 100

కొఠారి కమీషన్ సిఫార్సులను అమలుపర్చుటలో జాప్యం చేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 52,98,92,900 for for Education by Rs. 100

గుంటూరు-విజయవాడల మధ్య నంబూరు సమీపంలో యూనివర్శిటీ స్థాపనకునూ, పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్ కోర్సులు ఏర్పాటుచేయుటకు భూమి సేకరణ జరిగినప్పటికి, యింతవరకు వాటిని స్థాపించక, జాప్యం చేస్తునందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను—

Mr. Speaker :—Cut Motions moved.

Sri P. Subbaiah :—Sir, I beg to move .

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

జూనియర్ కళాశాలలో విద్యాబోధనకై 6,7 తరగతులను హైస్కూళ్ళ నుండి వేరుచేసి, పంచాయతీ సమితి పాఠశాలలకు బదిలీ చేయడంపట్ల నిరసనగా-

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri Ch. Vengaiah :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 52,93 92,900 for Education by Rs. 100

For not starting Junior Colleges at Cumbam and Markapur in Kurnool District and for not constructing buildings for all High Schools.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri P. Sanyasi Rao :—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

విద్యార్థుల సంఖ్యనుబట్టి ఉపాధ్యాయులు చాలనందున, చదువుకొనే పిల్లలకు వసతులు సక్రమంగా కల్పించనందున.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri K. Butchirayudu :—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

To criticise the Government for not implementing the pay scales to the teachers in all cadres according to the recommendations of the Kotari Commission.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri K. Govinda Rao :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

For not implementing the recommendations of Kothari Commission with respect to salaries of teachers.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

ఖమ్మం పట్టణంలో నయాబజారు హైస్కూలు బిల్డింగు నిర్మాణం చేయలేని ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri Katari Muniswamy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

ప్రత్యేక తెలంగాణా ఉద్యమ సందర్భంగా గత 8 మాసాల నుండి మూతపడిన పాఠశాలలో ప్రభుత్వముచే సహాయం పొందుచున్న సెకండరీ పాఠశాలల విషయంలో ఎట్టి నిర్ణయం తీసుకోనక పోవుట ప్రభుత్వ అసమర్థ విధానాన్ని ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించుటకు గాను.—

To reduce the allotment of Rs 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

For not providing selection grades to secondary teachers.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

For collecting funds to open Junior Colleges from public without giving free education.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

For not yet implementing Kothari Commission Pay Scales for teachers.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

For not posting Harijans as Gazetted Inspectors in each district.

Mr. Speaker :—Motions moved.

Sri C. Janga Reddy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

సంవత్సర పరీక్షలు జరుపుతామని-రెండు రోజులు పరీక్షలు నడిపి ఊరుకున్నందుకు గాను నిరసనగా-దీని వలన ఆంధ్ర ప్రాంతమునకు పరీక్షలకు వెళ్లిన విద్యార్థులకు చాల నష్టము జరిగినది.

To reduce the allotment of Rs 52,93,92,900 for Education by ... Rs. 100

వరంగల్లు జిల్లా పరకాల డిగ్రీ కాలేజీని స్థాపించనందులకు గాను.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

వరంగల్లులో, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుటలో జాప్యము జరుగుచున్నందులకు గాను.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

విద్యాలయములు గత 8 మాసముల నుండి తెరవలేదు కావున నిరసనగా

Mr. Speaker :—Motions moved.

Sri G. Sivaiah —Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

As the Government dit not start a Government

Law College at Tirupati or any where in Rayalaseema districts, as there is not even one Law College within the Sree Venkateswara University area.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

As the Government did not start Government Junior Colleges at least one in each taluk in the State and also relax the rules in famine effected areas like Rayalaseema districts for local contribution to the Junior Colleges.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

As the Government did not provide grants to the Panchayat Samithis and Zilla Parishads in the State for the purpose of construction of Elementary and High School buildings.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by Rs. 100

As the Government did not allot and provide funds to the Zilla Parishads in the State for the construction of High School Buildings in various places inspite of the contribution of building funds by the local people to their respective Zilla Parishads for the said purpose.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for for Education by .. Rs. 100

As the Government did not allot funds for the construction of Zilla Parishad High School Buildings at Nagari, Ekambrakuppam in Puttur taluk and at Nagalapuram, Vengalattur, Pannur, Nindra in Satyavedu taluk, Chittoor District.

To reduce the allotment of Rs 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

As the Government did not sanction to Zilla Parishad High School Buildings at Puttur, Vadamlapet Taluk, Sorakayalapaled, Kuppambadar, Vedurukuppam, Kottapalli, Kattirapalli, Narayanavanam, Vepagunta, Srirangarajapuram, Puttur (Zilla Parishad Girls High School), Kattakinda Venkatapuram in Puttur taluk, Chittoor District.

To reduce the allotment of Rs. 52,93,92,900 for Education by .. Rs. 100

As the grants for the construction of the Zilla Parishad Higher Secondary School at Puttur, Chittoor district are not fully released for the construction purpose.

Mr. Speaker :—Cut Motions moved

Hon. Members may note that we have got only one hour and we won'tbe able to do justice for this Demand. This is an important Demand on which number of members would like to participate. So, I would like to give them some time because a number of members had no opportunity to participate in the general discussion on the budget or even during discussion on the Governor's Address So, I would like to give them an opportunity. I think we will do one thing. So far as the Minister's reply is concerned, we will take it up day after tomorrow. In the evening after the Amendment Bill is over, we will take up discussion for another one two hours.

Sri P. V. Narasimha Rao :—As you please Sir.

Dr. T. V. S. Chalapathi Rao :—We are thankful to you, Sir, that you want the Minister to cancel his tour and give his reply day after tomorrow, but my submission is during the question hour if you remember yesterday when two questions were tabled on the junior colleges you did not allow any supplementaries and you said we will have a full say on this subject when the Demand comes up. Now my submission is the Demand amounts to Rs. 50 crores and odd and so many important and serious problems are involved. As you rightly observed, most of us did not get any opportunity to participate either in the Governor's address or on the general debate. So, I request that the Minister may be requested to give his reply at 10 'o' clock day after tomorrow so that upto that time members will get an opportunity to speak on this most vital subject of education.

శ్రీ కె. కృష్ణమూర్తి (హరిశ్చంద్రపురం) :— అధ్యక్షా, విద్యాశాఖమంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండు చాలా అసంతృప్తికరంగా ఉందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఈ రోజున మన ఆంధ్రరాష్ట్రంలో జరుగుతున్న అల్లకల్లోలానికి గాని, అలజడికి గాని విద్యయొక్క ప్రభావంకూడా కొంత కారణమని నేను మనవిచేస్తున్నాను. అయితే మన రాష్ట్రంలో విద్య గత 20 సంవత్సరాలనుంచీ నేటివరకు ఎంతవరకు అభివృద్ధి చెందినదో గమనిస్తే అంకెలవారీగా చూస్తే 16 మంత్రమే మూడున్నర కోట్లలో విద్యావంతులు ఉన్నారని మనవిచేస్తున్నాను. నేను ఈ డిమాండులో ఉన్న విషయ లన్నీ చదివినదానినిబట్టి వయోజన విద్యకు ఏ మాత్రం ప్రాధాన్యత యివ్వలేదు. కనీసం వయోజన విద్యకు ఏ స్టెప్స్ తీసుకుంటున్నారో మెన్షన్ చేయకపోవడం విచారకరమైన విషయం. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ప్రజాసామ్యం సక్సెస్ కావాలంటే విద్యయొక్క ప్రభావం కూడా ముఖ్య అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే యిప్పుడు మనకు ప్రాథమిక విద్య, సెకండరీ విద్య, కాలేజివిద్య, ఉన్నత విద్య అని మొత్తం నాలుగు భాగాలుగా విద్య విభజింపబడినది. అయితే ముఖ్యంగా ప్రాథమిక విద్య ఈనాడు మన రాష్ట్రంలో చాలవరకు దెబ్బ తిన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రాథమిక విద్యకు ప్రాధాన్యత యివ్వకపోవడం. ప్రాథమిక విద్య కుంటు పడడం 1959 సంవత్సరంనుంచి ప్రారభమైనది. ఎందుకంటే 1959 సంవత్సరం లో జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయతి సమితుల ఆధ్వర్యాన ప్రాథమిక విద్య నడపడం రాజకీయకలిపితం, లోపభూయిష్టంగా తయారయి రాజకీయ ప్రమేయం యిచ్చి రాజకీయాలవలన విద్యార్థులలో క్రమశిక్షణగాని ఉపాధ్యాయులలో క్రమశిక్షణగాని లేకపోవడమే కాదు. విద్యార్థులలో ఉపాధ్యాయులలో అసంతృప్తిమాత్రం ఈ నాడు ప్రబలిపోయిందని మనవిచేస్తున్నాను. మనకు ఈ పది సంవత్సరాలలోను నలుగురు విద్యామంత్రులు ఉన్నారు. మొదటిమంత్రి శ్రీ పి.వి జి రాజుగారు. తరువాత శ్రీ పట్టాభిరామారావుగారు. తరువాత శ్రీ వీరరాఘవులుగారు, తరువాత శ్రీ పి. వి నరసింహారావుగారు. ఈనలుగురు విద్యామంత్రులు ఈ పది సంవత్సరాల పీరియడులో ఎన్నో మార్పులు

విద్యావిధానంలో తెచ్చారు. ఆ మార్పులే విద్యావిధానం కుంటుపడటానికి కారణం అయినవి. పి.యు.సి తరువాత మూడు సంవత్సరాల బి.ఏ కోర్సు ప్రవేశపెట్టి అనేకమంది గ్రాడ్యుయేట్సును తయారుచేసినందువలన ఉద్యోగాలు లేకుండా విద్యార్థులతో అసంతృప్తి ప్రబలిపోయి సత్యాగ్రహాలకు అలజడులకు దోహదం చేసినదని మనవి చేస్తున్నాను అయితే ప్రస్తుత నాగరిక ప్రపంచంలో మనం సాంకేతిక విద్యకు ఎటువంటి ప్రాధాన్యతా యివ్వలేకపోతున్నాం. మిగతా దేశాలు చంద్రమండలానికి పోయే పరిజ్ఞానం ఉన్నప్పుడు మనం సాంకేతిక విద్యకు ఎటువంటి ప్రాధాన్యతా యివ్వలేకపోవడం దురదృష్టకరం. సాంకేతిక కళాశాలలు నెలకొల్పలేకపోతున్నాం. దీనికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానాలే కారణమని మనవి చేస్తున్నాను. మన గాంధీగారు ప్రతి గ్రామం యూనివర్సిటీగా తయారు కావాలన్నారు. అనేక గ్రామాలలో స్కూల్సుకూడా లేవు. స్కూల్సు ఉన్నచోట ఉపాధ్యాయులు లేరు. ఉపాధ్యాయులు ఉన్న చోట భవనాలు లేవు. భవనాలు, ఉపాధ్యాయులు ఉన్న చోట పిల్లలు లేరు. ఈ విధమైన గ్రామాలు మన రాష్ట్రంలో చాలా ఉన్నాయి. ఇంకొక విధానం మనకు గత మూడు సంవత్సరాలనుంచి ప్రవేశపెట్టారు. అప్పర్ ప్రయిమరీ స్కూల్సు—అది పెట్టడంవల్ల 5 వ తరగతి చదువుకునే భాగ్యం కొన్ని పల్లెలలో లేకపోయింది. 7 వ క్లాసు అప్పర్ ప్రయిమరీ స్కూల్సు అన్ని గ్రామాలలో లేకపోవడంవల్ల 5 వ తరగతి చదువుకునే భాగ్యం లేకపోవడం దురదృష్టకరం. ప్రభుత్వ యాజమాన్యం క్రింద ఈనాడు చాలా స్కూల్సు పని చేస్తున్నాయి. చాలా సంతోషం. కాని యింతకు పూర్వం ప్రయివేటు యాజమాన్యంలో ఉన్నటువంటి విద్యా ప్రమాణాలు ఈనాడు ఉన్నటువంటి ప్రమాణాలు చూస్తే అప్పుడే బాగా ఉండేదని ఒప్పుకోవలసిన పరిస్థితి వచ్చింది. ఎందుకంటే ఈనాడు ప్రాథమిక పాఠశాలలు పంచాయతీ సర్‌పంచ్‌ల అధీనంలో పంచాయతీ సమితుల ఆధ్వర్యంలో ఉండడంబట్టి రాజకీయాలవల్ల మాస్టరుగారు పనికిరారని రికమెండు చేస్తే బదిలీ చేయడం. తారుమారు చేయడం. ట్రాన్స్‌ఫర్ కావడం, కనీసం చదువు చెప్పే శ్రద్ధ ఉపాధ్యాయులకు లేకపోవడం దీనికి కారణమని మనవి చేస్తున్నాను. నిర్బంధ విద్య ప్రవేశపెట్టామని డిమాండులో చెప్పారు. ఎక్కడ ఉందో నాకు అర్థం కావడం లేదు. స్వాతంత్ర్యం రాకపూర్వం ఉన్న విద్యార్థుల సంఖ్యతో పోల్చిచూస్తే 20 సంవత్సరాల తరువాత చూస్తే 16 % కంటే ఎక్కువ సంపాదించలేకపోయాము. నిర్బంధ విద్య ప్రవేశపెట్టినప్పటికి పరిస్థితి ఈ విధముగా ఉండడం దురదృష్టకరం. మన ముఖ్యమంత్రిగారు విజయవాడలో చేసిన ప్రకటన పత్రికలలో వచ్చింది, సెకెండరీ స్కూల్సు అన్నీ జిల్లా పరిషత్తు ఆధ్వర్యంలో యిదివరకే ఉండగా ప్రాథమిక విద్యకూడా పంచాయతీ సమితుల, జిల్లా పరిషత్తుల ఆధ్వర్యంకు యిచ్చి ఎగ్జామినేషన్సు సర్టిఫికేట్సు, పుస్తకాలు వారికే అజమాయిషీ ఉండే విధానం ఆలోచనలో ఉందని ప్రకటించారు, అది ఎంతవరకు నిజమో తెలియదు. అదే అమలుచేస్తే విద్య

శూన్యం అవుతుంది. మన విద్యావిధానంలో లోటు ఉంది. వృత్తి విద్యకు ప్రాముఖ్యత యివ్వకపోవడం ఒక లోటు. అనేక వృత్తులవారు ఆంధ్రదేశంలో ఉన్నారు. ఏ వృత్తి వారికి ఆ వృత్తి విద్యలో సౌకర్యం యిచ్చి వారిని డెవలప్ చేసి ఆర్థికంగా ముందుకు తీసుకువచ్చినప్పుడు అభివృద్ధికి దోహదం అవుతుంది. ఇంటరెస్టు ఉన్న సబ్జెక్టులో ప్రావీణ్యం సంపాదించుకోడానికి విద్యార్థికి ఆ సబ్జెక్టులో అడ్మిషను యివ్వకుండా ఉన్నారు. జూనియర్ కాలేజెస్ పెట్టారు. జూనియరు కాలేజెస్‌కి కంట్రిబ్యూషను తీసుకుని వెడతారు. అన్ని ప్రాంతాలు ఒకే విధముగా ఉంటే ఆలజడులు ఉండవు. సారవంతమైన ప్రదేశాలున్నాయి. డ్రాట్ ప్రదేశాలున్నాయి. అక్కడ ప్రజలు ముందుకు రాని పక్షంలో ప్రభుత్వమే సహాయంచేసి కళాశాలను స్థాపిస్తే మంచిదని భావిస్తున్నాను. మా హరిశ్చంద్రపురంలో జూనియర్ కళాశాల లేకపోవడం చాలా బాధగా ఉంది. అక్కడ పంటలు పోయినవి అందుచేత ప్రభుత్వం ఎక్కడయితే పంటలు పోయి కంట్రిబ్యూషన్ యిచ్చుకోలేరో ఆ ప్రాంతాలలో ప్రభుత్వం కొంత ఆర్థిక సహాయం చేసి జూనియర్ కళాశాల పెట్టి ఉంటే చాలా బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

అన్ని రాష్ట్రాలకంటే మన రాష్ట్రము విద్యారంగంలో వెనుకబడి వున్నదని డిమాండులో ప్రస్తావించిన మాటలే తెలియజేస్తున్నవి. దీనికి బాధ్యులు ఎవరు? మన ప్రక్కన ఉన్న తమిళనాడులో ఫారిన్ ఎడ్యుకేషన్ సంపాదించిన మహానుభావులు, విజ్ఞానవంతులు ఎందరో వున్నారు. కాని మన రాష్ట్రములో అటువంటివారు ఎంతమంది ఉన్నారు, ఏమి చేస్తున్నారు అనేది కనీసము తెలుసుకొనే అవకాశము కూడ ఈ డిమాండులో లేదు. మన రాష్ట్రములో వ్యాయామ కళాశాలలు రెండే వున్నవి. ఇవి చాలవు. ప్రభుత్వము కొంత ఎక్కువ డబ్బును అయినా కేటాయించి వ్యాయామ శిక్షణలో నిపుణులుగా తయారుచేయవలసిన అవసరమున్నది. దానికిగాను వ్యాయామ కళాశాలలు ఎక్కువ పెట్టవలసిన అవసరము వున్నది. అన్ని దేశాలు, రాష్ట్రాలు ముందుకు వెడుతూ వుంటే మనము వెనుకకుపోతూ మరల ఇంటర్‌మీడియట్ కోర్సు అంటూ ప్రవేశ పెడుతున్నాము. పూర్వము వున్న ఇంటర్‌మీడియట్ కోర్సే కంటిన్యూ చేస్తూ వుంటే బాగుండేది. ఇదివరకు యస్.యస్.యల్.సి. చదువుకొన్నవారికి ఎంత ప్రావీణ్యత వుండేది, ఇప్పుడు డిగ్రీ సంపాదించిన వారి ప్రావీణ్యత ఎట్లా వున్నది అని గమనించినప్పుడు ఇప్పుడు స్టూడెంట్సుకు నాలెడ్జి లేదని చెప్పవలసి వుంటుంది. విద్యాప్రమాణాలను కోల్పోతున్నామని మనవి చేస్తున్నాను. దీనికి కారణాలు గమనించాలని కోరుతున్నాను. ప్రాంతీయ భాషకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వలేకపోతున్నాం.

రేడియోలో స్కూలు ప్రోగ్రామ్ అనిచెప్పి వారానికి ఒక రోజున ఇంగ్లీషును ప్రచారము చేస్తున్నారు. ప్రతి స్కూలుకు రేడియోలు సరఫరాచేసి, తద్వారా తెలుగు భాష అభివృద్ధికి కూడ కావలసిన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు విద్యార్థులలో అలజడి, అసంతృప్తి రావడానికి కారణాలు ఏ మాత్రము పరిశోధన జరిపాము అనేది ప్రభుత్వమునకే తెలియాలి. విద్యార్థులలో క్రమశిక్షణ ఎందుకు తగ్గిపోతున్నది అనేదానిని ఎంక్వయిరీ చేసే దానికి ఒక కమిటీవేసి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇంతకు ముందు ప్రతిభావంతులైన ఉపాధ్యాయులను పారితోషికములిచ్చి గౌరవించడము ఆచారముగా వుండేది. ఇప్పుడు అటువంటి ఆచారము లేదు. ఇప్పుడు అటువంటి ప్రతిభావంతులకు బహుమతులు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయడము అవసరమని భావిస్తున్నాను. మూడున్నరకోట్ల తెలుగు ప్రజలకు 3 విశ్వవిద్యాలయాలున్నవి. అంటే ఒక కోటి ప్రజలకు ఒక విశ్వవిద్యాలయమన్నమాట. ఇతర దేశాలు కనుక చూస్తే జిల్లాకు ఒక యూనివర్సిటీ ఉన్నట్లు తెలుస్తుంది. యూనివర్సిటీలను అభివృద్ధిచేసి, వాటికి రాజకీయాలతో ప్రమేయము లేకుండా హైస్కూల్సును, కాలేజీలను వాటి ఆధ్వర్యమున వుంచి జిల్లా లెవెల్‌లో డి. ఇ. ఓ. కు అధికారములిచ్చి విద్యను ప్రోత్సహించాలని కోరుచున్నాను. మన రాష్ట్రములో 5 స్త్రీల కళాశాలలు మాత్రమే వున్నవి అని ఈ డిమాండులో వున్నది. దీనినిబట్టి మనము స్త్రీ విద్యకు ఎంత ప్రాధాన్యత యిస్తున్నామో అర్థమవుతున్నది. పురుషులకంటే స్త్రీలకే విద్య వుండడ చాల చాల అవసరము. స్త్రీ విద్యావంతురాలైతే కుటుంబమంతా విద్యావంతులు కావడానికి అవకాశము వుంటుంది. అవకాశము వున్న ప్రతిచోట స్త్రీలకళాశాలలు పెట్టి స్త్రీ విద్యను ఎక్కువ పోత్సహించాలని కోరుచున్నాను. ప్రాచ్య విద్యా కళాశాలలు 14 వున్నట్లు, అవి బాగా పని చేస్తున్నట్లు, ఇక్కడవుంది. పంచాయతీ సమితుల, జిల్లా పరిషత్తుల ఆధ్వర్యాననే ఈ విద్యారంగము దెబ్బతిన్నది అని అందరూ అంగీకరిస్తారు. అందువల్ల ప్రైమరీ ఎడ్యుకేషన్‌నుంచి, సెకండరీ విద్య వరకు సమితుల, పరిషత్తుల ప్రమేయము లేకుండా చేసిన విద్యారంగము బాగుపడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. వారి ప్రమేయమునుంచి బయటకు తీయనంతవరకు రాజకీయాలతో కూడి వుంటుందనే మనవి చేస్తున్నాను. కాలేజీలకు సంబంధించిగాని, స్కూల్సుకు సంబధించిగాని హాస్టల్సు వున్నవి. ఇవి ఒక బిజినెస్‌గా తయారైనవి. కొంతమంది కంట్రాక్టుకు తీసుకొని సరియైన ఆహారము స్టూడెంట్సుకు ఇవ్వకుండా గ్రాంట్సు తీసివేయడము జరుగుతున్నది. ఈ హాస్టల్సును తనిఖీ చేయించి సక్రమముగా పనిచేస్తున్నాయో లేదో చూడవలసిన బాధ్యత విద్యామంత్రిగారికి వున్నది అని ప్రత్యేకముగా మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయితీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులలో సంబంధము వుండడము వలన ఈ విద్యారంగానికి ఇద్దరు మంత్రులు బాధ్యులు అవుతున్నారు. వారు చర్యతీసుకొంటారని వీరు, వీరు చర్య తీసుకొంటారని వారు అనుకొంటారు. ఎవరో ఒకరు బాధ్యత వహించినట్లయితే విద్యారంగము బాగుపడుతుంది. దీనిని ప్రభుత్వము సీరియస్‌గా గమనించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక కొఠారి కమీషన్ సిఫార్సులను ఎంతవరకు

అమలు చేశారనేది వున్నది. ఆ సిఫార్సులకు అమలుచేసినప్పుడు ఉపాధ్యాయులకు సంతృప్తి కలుగుతుంది సంతృప్తి కలగడమే కాకుండా కొంతవరకు విద్యార్థులకు విద్యాబోధన చేయడానికి అవకాశము వుంటుంది. ప్రభుత్వముగాని, స్థానిక పంచాయితీలుగాని ఆయా గ్రామాలలో ఉపాధ్యాయులకు క్వార్టర్సు కట్టించి గృహవసతి కలుగజేసినట్లయితే ఉపాధ్యాయులు వారు ఎక్కడ పనిచేస్తున్నారో అక్కడే వుండి పిల్లలకు ఎక్కువ శ్రద్ధతో చదువు చెప్పడానికి అవకాశము ఏర్పడుతుంది. లేకపోతే సొంత గ్రామానికి పోతూ స్కూలుకు రావడముతోనే కాలక్షేపము అయిపోతూ వుంటుంది అందువల్ల క్వార్టర్సును ప్రొవైడ్ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ మధ్య స్పాట్ వాల్యుయేషన్ అని క్రొత్త విధానము ప్రవేశపెట్టారు. దానికి ఎంతడబ్బు ఖర్చు అయినది ప్రభుత్వమునకు తెలుసు. దానివల్ల లాభము కన్పించలేదు. దానికి మా శ్రీకాకుళము ఒక సెంటరుగా పెట్టారు. తొందరగా దిద్దడంలో బాగా వ్రాసిన పిల్లవానికి తక్కువ మార్కులు వ్రాయని వానికి ఎక్కువ మార్కులు వచ్చే పరిస్థితి కలిగినది. దీనివల్ల ఏమి ప్రయోజనమో అర్థము కావడము లేదు. వచ్చిన ప్రతి ఎగ్జామినర్‌కు టి. ఎ. రోజుకు 5 రూ. లు. పాత పద్ధతి ప్రకారమైతే ఇంటి వద్ద కూర్చొని బాగా వ్రాసిన పిల్లవానికి నైపుణ్యాన్ని గమనించి ఎక్కువ మార్కులు వేసే అవకాశం వుంటుంది. ఇక ప్రతి తాలూకాలోను టెక్నికల్ స్కూలును పెట్టి వృత్తి విద్యకు అవకాశాలు కల్పించాలి. ప్రాథమిక విద్య దగ్గర నుంచి కళాశాల వరకు సిలబస్ ఎక్కువ కావడము వల్ల ఏది చదవాలో విద్యార్థులకు అర్థము కాక తికమక పడిపోతున్నారు. ప్రత్యేకమైన సబ్జెక్టులో ప్రావీణ్యత సంపాదించే కృషి చేయడానికి వీలు లేకుండా పోతున్నది. ప్రాంతీయ భాషను, ఇంకొక భాషను పెట్టుకొని అభివృద్ధిచేసుకొన్నాము అంటే ప్రతి పిల్లవాడు కాన్‌సెన్‌ట్రేట్ చేసి తనకు యిష్టమున్న సబ్జెక్టులో ప్రావీణ్యత సంపాదించడానికి అవకాశము వుంటుంది. యూనివర్శిటీ గ్రాంట్స్ కమీషన్ వారు ఎంతవరకు సహాయము చేసినది లెఖ్ఖ చూపించలేదు. ఇటువంటివన్నీ కూలంకషముగా అర్థము చేసుకొని కేంద్రప్రభుత్వమునుంచి సహాయము సంపాదించి విద్యకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యిచ్చిన వాడు ఈ అరాజకములు తగ్గి దేశ సంస్కృతి అనండి, ప్రజాస్వామ్యము అనండి, ఇవన్నీ పురోభివృద్ధి కావడానికి అవకాశము వుంటుందని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

Mr. Speaker :—The House stands adjourned to 5 p. m. to-day

(The House then adjourned for lunch till Five of the clock)

(The House re-assembled after lunch at Five of the clock)

(Mr. Speaker in the Chair)

GOVERNMENT BILL.

THE ANDHRA PRADESH CO-OPERATIVE SOCIETIES (SECOND AMENDMENT BILL, 1969.

Mr Speaker :—The hon. Chief Minister will please move the motion for the first reading of the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Second Amendment) Bill, 1969.

Sri K Brahmananda Reddy :—Sir, I move.

"That the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Second Amendment) Bill, 1969 be read a first time."

Mr. Speaker :—Motion moved.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు ఇదివరకు పాతగా ఉన్న కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఆక్టును 1964వ సంవత్సరంలో ఒక శాసనం ద్వారా అమలుచేశాం. ఆ క్రొత్త శాసనం 1-8-64 నుంచి అమలులో ఉంది. అనేక సమావేశాలు జరగడం చూచి ఉంటారు. కాని ముఖ్యంగా గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారు ఒక పెద్ద సమావేశాన్ని మినిస్టర్స్ ఫర్ కో-ఆపరేషన్ ఆఫ్ ఆల్ స్టేట్స్ మద్రాసులో జనవరి 1968 లో ఏర్పాటుచేశారు. అక్కడ రెండు రోజులుపైగా చర్చలు జరగడం దేశంలో కో-ఆపరేటివ్ మూమెంటులో ఉన్న అనేక రకాలయిన ఇబ్బందులు, మనం ఆశించిన సత్ఫలితాలు రాకపోవడానికి కారణాలు క్షుణ్ణంగా రెండురోజులు చర్చించడం జరిగింది. Laws must be made to curb the growth of vested interests అనేది ఒక ముఖ్యమయిన అంశం. దానికి తదాదిగా ఆలోచనలు జరుగుతూవచ్చాయి. ఈ అవకాశాన్ని తీసుకుని, యీ కో-ఆపరేటివ్ చట్టాన్ని మనం ఆశించే ఫలితాలు ఏర్పడడానికి యీ చట్టం సవరిస్తే గాని సాధ్యంకాదని తమ అనుమతితో తమరు, అపోజిషను లీడర్సు బిజినెస్ అడ్వయిజరీ కమిటీలో ఒప్పుకున్నారు-కాబట్టి తమ ఆమోదంతో ప్రవేశ పెడుతున్నాను. ముఖ్యమయినవి కొన్ని సేలియంట్ ఫీచర్సు ఉన్నాయి, Prohibition of a member of Society from carrying on business of any kind which is carried on by the Society and restricting the membership of a person in more than two committees of societies. Then, a person disqualified as a member of the Committee shall not be eligible from being chosen again as a member of the committee unless a period of one year has elapsed from the date of cessation. Thirdly, a person who holds office as a member of a committee for two consecutive terms shall not be eligible for election as a member of the committee for a third in continuation. Then, the General Body shall review loans and advances granted to the members of the Committee and their near relatives and shall report the recovery of the loans to the Registrar. Then Section 36 provides for creation of charge of not only on land but also on other immovable property of the loanee. As the main security for loans issued by the primary agricural credit cooperative societies is land, it is proposed to omit the reference to other immovable property from the properties over which a charge may be created. Further this section prohibits sale or any other kind of transfer of land or immovable on which a charge is created until the loan given in pursuance of the declration is fully discharged. This is causing some difficulty and it is proposed to make suitable provision to obviate

this difficulty. There is provision to compel societies to constitute bad debt reserve, also. It is also provided that 90 per cent of the amount borrowed by every primary agricultural credit society shall be disbursed as short term or mid-term loans to the small farmer-members subject to a maximum of Rs 1500 All these loans should be issued by cheques It is also proposed to liquidate, without elaborate proceedings. societies which have not been functioning in the interests of the members. The Bill also provides for the recovery of loans without arbitration and execution proceedings It is also proposed to extend deposit insurance to co operative banks. There is also provision to constitute common cadre of employees for certain societies. These are the main provisions of this Bill, Sir and Iam sure all hon Members will agree that all these amendments are intended to see to it that no vested interests are grown in the Societies. ఏదో సామెత చెప్పినట్లు వన్స్ ఎ కో-ఆపరేటివ్ ప్రెసిడెంట్ ఆల్వేస్ ఎ కో-ఆపరేటివ్ ప్రెసిడెంట్ అనేది లేకుండా పోయే సందర్భముంది. లిక్విడేషను వచ్చేసరికి ఎలాబరేట్ ప్రొసీడింగ్స్ లేకుండా సింప్లిఫై చేయడానికి అవకాశముంది. నూటికి తొంభై వంతులు తక్కువ కాకుండా స్మాల్ ఫార్మర్సుకు క్రెడిట్ అందించడం ముఖ్యం. ఆ డబ్బు కూడ చెక్ ద్వారా ఇచ్చేది ఒకటి ముఖ్యమయినది. ఏదయినా బాడ్ డెట్స్‌కు ప్రొవిజను అవసరం. ఇది జరిగితేనే తప్ప కో-ఆపరేటివ్ సంస్థల ద్వారా ఇచ్చే అప్పు గాని ఇతరములుగాని సక్రమమయిన పద్ధతిలో కట్టామనుకొనడానికి వీలులేదు చెక్ చేయడానికి ఒక ప్రొవిజను ఉంది. మనం ఇటువంటివి పెట్టుకొన్నప్పటికీ, కొన్ని ఇబ్బందులు వచ్చేదానికి అవకాశం ఉన్నది, circumvent చేయడానికో ఇంకొక విధంగా చేయడానికో అవకాశం ఉంటుంది. ఉన్నప్పటికీ, check చేయడానికి ఒక provision ఉండాలి. అది కూడా మనల ఎప్పటికప్పుడు చూచుకొంటూ పోతేనే తప్ప ఇది సాధ్యం కాదు ఇందులో ఇంకొకటి ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి సందర్భంలో బహుశా Cooperative సంఘాలకు ఇంకా ఎక్కువ ప్రాధాన్యత కాకుండా ఎక్కువ credit term, short term గాని, long term గాని, more availability ఉంటుంది కాబట్టి దేశానికి ఎక్కువగా పండించేటటువంటి బాగా ఆదుకొనేటటువంటిది. చిన్న రైతు కాబట్టి ఆ చిన్న రైతుకు కొంత శక్తిని ఇచ్చి, ఎక్కువ improve చేయడానికి అవకాశం ఇచ్చి ఎక్కువ production సాధించే అవకాశం ఇవ్వాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను. అంటే పెద్దవారికి ఇవ్వకూడదని కాదు, ఒక term per cent ఎంతో ఇవ్వడానికి వీలున్నది. వాళ్ల దగ్గర unutilised money ఉంటే, దానిని వాళ్లు దానిని ఆ భూమిలోనే invest చేసుకొనేదానికి కూడా అవకాశం ఉంటుంది. ఈ Co-operative credit అందరికి పెద్దలకే ఇస్తూఉంటే, వాళ్ల డబ్బును draw out చేయడానికి అవసరం పడదు. చిన్న వాళ్లకు, లేకుండా పోతుందనేటటువంటి భావము అనేక సార్లు అనేక సందర్భాలలో ఈ శాసనసభా వేదిక నుంచి సూచనలు చేయడం జరిగింది. అందుకని ఇవన్నీ చేసుకొన్నట్లయితే, మరి ఇంకా ఏవైనా గౌరవ సభ్యులు సూచించినవి మంచివని తోస్తే, ప్రభుత్వము వాటిని అంగీకరించడానికి ఏమీ ఆక్షేపణ ఉండదు.

ఈ చట్టాన్ని కట్టుదిట్టంగా చేసుకోడానికి, మన లక్ష్యాలను సాధించడానికి, ఉపయోగపడేటటువంటి చట్టముగా దీనికి రూపము ఇవ్వాలని మీ కందరికి మనవిచేస్తూ నేను ఈ బిల్లును ప్రవేశ పెడుతున్నాను.

(Sri G Latchanna rose to speak)

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఒక విషయమండి. After the first reading we are referring it to the Regional Committee. Regional Committee నుంచి వచ్చిన తరువాత బహుశా ఈ సమావేశములోనే, we are going to have a full discussion. ఆ date కూడా fix చేశాము. బహుశా అది ఈ నెల 30 వ తేదీ దీనిపైన full discussion ఉంటుంది. ఇప్పుడేదైనా గౌరవ సభ్యులు కొన్ని suggestions చెబితే చెప్పవచ్చు; for the consideration of Regional Committee, ఇప్పుడు దయచేసి క్లుప్తంగా మాట్లాడవలసిందని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి లచ్చన్న :— అధ్యక్షా, ఎంతోకాలంనుంచి వేచి ఉన్నటువంటి సహకార చట్ట సవరణ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టినారు, అందుకు మాత్రం మనం సంతోషపడక తప్పదు. కాని ఈ సవరణ బిల్లు ప్రవేశ పెడుతూ, ప్రవేశపెట్టిన వెంటనే యథాతథంగా చర్చ జరగాలి, finalise అయిపోవాలి. ఈ session లోనే అనే భావనకు మాత్రం నా అభ్యంతరం తెలియజేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు సెలవిచ్చినట్లుగా ఇది సహకార సంస్థ అన్నా ఉద్యమం అన్నా, ఇది సమాజంలో సామాన్య మానవునియొక్క భవిష్యత్తుకు చాలా ప్రధానమైన పాత్ర వహించేటటువంటి ఉద్యమం ఈ సహకార సిద్ధాంతము. అటువంటిది ఒక Select Committee కి వేయకుండానే, దీనిని యథాతథంగా శాసన సభ చర్చించి చేయాలనే ఆలోచన మాత్రం దానికి జరగవలసిన న్యాయం సరిగా జరగడానికి అవాంతరం కల్పించడం అవుతుంది. వారు ఆ ఉద్దేశంతో పెట్టినారని అనను. కాని వాస్తవ పరిస్థితులలో దానికి అవాంతరం కల్పించడం అవుతుంది. అందువల్ల Regional Committee నుంచి వచ్చిన తరువాత సభ్యులు చర్చించి Select Committee కి వేస్తాము అనేటటువంటి ఒక సూచన మాత్రం తప్పనిసరిగా శాసన సభా నాయకులు ఆలోచించవలసియుంటుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఇందులోని ఉద్దేశాలు తెలియనివి కావు ఎవరు ఏ చట్టము పెట్టినా, ఏ ఉద్యమం ప్రారంభించినా, ఏ సంఘము ప్రారంభించినా ప్రజాశ్రేయస్సు గురించి, సర్వేజనా సుఖినోభవన్తు అనేదాన్ని గురించి మేము ఇది చేస్తున్నాము, అని చెప్పడంజరుగుతుంది. ఉద్దేశముకూడా అదే కావచ్చు. కాని అమలులో అనేక ఇబ్బందులుఉంటాయి. ఇప్పుడు ఈబంజరుభూముల పంపకంలో పేదలకు ఇవ్వాలని సిద్ధాంతముఉన్నది. కాని అది అమలులోకి వచ్చేటప్పటికి 200 ఎకరాలు భూస్వామి తాలూకు మేనల్లుడే భూమి లేని వాని క్రింద చలామణి అవుతున్నాడు. తప్ప నిజంగా దిక్కులేని పేద వాడేమో భూమిలేని పేదవాడుగా చలామణి కావడంలేదు. మనం ఇప్పుడు ఎంత చెప్పినప్పటికీ, ఇప్పుడు ఈ సహకార కమిటీలు ఏ లచ్చన్నో, బుచ్చన్నో ప్రెసిడెంటుగా ఉంటే, ఆ సహకార సంస్థ చేసే వ్యాపారం లచ్చన్న పేరుతో ఉండకపోవచ్చు, లచ్చన్న భార్యో, తమ్ముడో మేనమామో పెట్టుకొంటే ఈ చట్టము దానికి అభ్యంతరం పెట్టదు. అందువల్ల ఇటువంటి విషయాల

చాలా విస్తృతంగా ఆలోచించవలసియుంటుంది. తరువాత more than one committee లో కూడా, మానవ స్వభావములో ఒక నిర్బంధంవస్తే, దానిని వెంటనే అధిగమనించడానికి మార్గం ఏమిటని నాలాంటి సామాన్య పౌరుడికి తెలియక పోయినా అధికారులవల్ల దానికి తగిన సలహాలు తెలుసుకోగలిగినటువంటి ప్రజా స్వామ్యం ఈ నాడు దేశంలో వర్ధిల్లి ఉన్నదనే సంగతి మనకు, ముఖ్యమంత్రిగారికి పూర్తిగా తెలుసునని నా విశ్వాసము. అందువల్ల మనము ఏ ఉద్దేశంతో అయితే ఈ చట్టము పెడుతున్నామో అది నిజంగా 60 percent 70 percent అయినా అమలులోకి రావడానికి వీలుగా దానికి విస్తృతమైనటువంటి వివరణలు అవసరం ఉంటుంది. దీనికి సవరణలు అవసరం. అయితే Business Advisory Committee లో మనం అనుకొన్నది నిజమే. నేను ఒప్పుకోదని కాదు కాని దీనిని లోతుగా పరిశీలిస్తే మాత్రం ఇది ఇంత తొందరపడి చేసుకోవడంలో దానికి పూర్తి న్యాయం ఇవ్వలేక పోతున్నాము అని నేను మరీ మరీ మనవిచేస్తూ. ఇప్పుడు ఇది Regional Committee కి వెళ్లుతున్నది గనుక ఇప్పుడు నేను ఇంతకంటే ఎక్కువ వివరాలలోకి వెళ్లకుండా సెలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి వి. కె రావు :—అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు తెలుగులో అచ్చువేసి చేయాలి Rules ప్రకారం, 103 క్రింద, translation of the Bill జరగాలి. అది జరగలేదు. సహకార సంఘాలకు సంబంధించినటువంటి బిల్లులో ఎక్కువ మంది పాల్గొనడానికి అవకాశం ఉంటుందని ఇకపోతే నిజంగా ప్రభుత్వానికి ఉద్దేశాలు తక్కువేమీలేవండి. చిక్కు అంతా ఆఉద్దేశమునందు వాళ్ళకునమ్మకం ఉన్నదా లేదా అనేదే. ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రవేశపెడుతూ మాట్లాడినప్పుడు, వారి ఉపన్యాసం వినిన తరువాత అంత లోతైన నమ్మకం వారికి లేదని తెలుస్తుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వారికి లేమ. మీకూ లేదా ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— వారికి లేని విషయం నేను చెప్పుకొంటున్నాను. ఆ లోతైన నమ్మకం ఎందుకు లేదంటే, నిజానికి బిల్లు మంచిది, సహకార సంఘాలు గురించి. అది Welfare State కు అనుగుణ్యమైనటువంటిది. British వారు పెట్టినటువంటిదనుకోండి కాకపోతే, దానిని మనం improve చేయాలని మనం ప్రయత్నాలు చేస్తూనే వున్నాము. నిజానికి చూచినట్లయితే పదవుల వ్యాపకంలో ఇది చేయలేకపోతున్నాము. ఏమైనప్పటికీ, ఇప్పుడు Chief Ministers. Ministers of the States, వీరందరు కలిసి మద్రాసులో 1968 లో సమావేశం అయినారు. నిజంగా ఈ సభయందు గౌరవం ఉన్నట్లయితే, దీని ఉద్దేశం అందరికి తెలియాలి అన్నట్లయితే, అక్కడ చేసినటువంటి recommendations ఏమిటి ? అవి అందజేయవలసింది, అదిచేయలేదు. మనం 1964 లో సహకార సంఘాల చట్టము తీసుకొని వచ్చాము. అది సమగ్రంగా తీసుకొని వచ్చామా, అది ఉపయోగమైనటువంటిదా, అది ఏ విధంగా function చేస్తున్నారు, అది ఇక్కడ House లో పెడితే బాగుండేది. ప్రతి చోట కూడా vested interests ఉండడం వలన, మనం ఈ చిక్కులలో పడినాము. అన్నిటి

కంటె ముఖ్యమైనటువంటి vested interests bureaucratic vested interests, department లో vested interests నిజానికి చూచినట్లయితే, Departments లో vested interests లేనిదే, ప్రజలలో vested interests రావడానికి వీలులేదు. Co-operative Department కూడా vested interest తో కూడి ఉన్నది అందుచేతనే ఇది విజయవంతంగా కావడం లేదు. అందువలన, సరియయిన అవకాశాలు ఇచ్చి ఈ సభ్యుల అభిప్రాయాలు సేకరించడానికి పూనుకోవలెను. ఇందులో చేసిన సూచనలకు నేను వ్యతిరేకం కాదు. ఎందువల్లనంటే, అవి మంచివే, కాని ఇంకా ఎక్కువ చేయడానికి కూడా అవకాశాలు ఉన్నాయి. అవి ఇంత తొందరగా చేయడానికి సాధ్యంకాదు. ఈ పరిస్థితులలో ఇది public opinion కు పంపించడం మంచిది. చాలా societies discuss చేస్తాయి. ఇంతలోనే బ్రహ్మాండమైన మార్పు వచ్చేదేమీ ఉండదు. సహకార సంఘాలను నడిపించేటటువంటి చట్టాన్ని, దానికి machinery, ఒక Department ను సమగ్రంగా నడిపించేటట్లుగా అయితే, అది కూడా ముఖ్యమంత్రిగారు తీసుకొన్నారు. పేచీ లేనటువంటి portfolio. ఆయన wise గా ఆయన చేతిలో పెట్టుకొన్నారు. కాని దీనిని అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశాలు ఉంటాయి. కనుక దీనిని public opinion కు పంపించమని నేను కోరుతున్నాను,

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు వివరించినట్లు ఈ బిల్లులో కొంతమంచి ఉన్నది. అంతా మంచిమాత్రం లేదు. సన్నకారు రైతులకు విశేషంగా పరపతి సౌకర్యాలు కలిగించేదానికి పొందుపరచినటువంటి సవరణలు కొంత ప్రయోజనాన్ని కల్పిస్తాయి అనేది నిస్సందేహము ఎందుకంటే ఇదివరకు గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి సహకార పరపతి సంఘాలలో తెచ్చుకొన్న ఋణాలు విశేషం భూస్వాములకు, ఉన్నవారికి దక్కుతున్నాయితప్ప సన్నకారు రైతులకు అందడం లేదనే ఆందోళన చాలా కాలంగా ఉన్నది. దానిని పరిష్కరించడానికి Financing Institution నుంచి కార్మికుల సహకార పరపతి సంఘము తెచ్చుకొన్న ఋణములో 90 per cent సన్నకారు రైతులకు అందచేయాలని చెప్పడంలో అదిచాలా సహాయపడుతుందని చెప్పడం నిస్సందేహము. కాని ఇంతవరకు లాండ్ మీద చార్జి ఉన్నది. భూమి మీదఉన్న పంటమీదఉన్నది. తెచ్చుకొన్న ఋణాలకు పఠమ్ముబుల్ ప్రాపర్టీమీద చార్జి ఉన్నది. దీనినిమేము తొలగిస్తున్నాము అని చెబుతున్నారు. ఏమైనా ఇవి అన్ లిమిటెడ్ లైబిలిటీస్ సొసైటీస్. మనం చట్టంలో ఎన్ని లైబిలిటీస్‌ను తొలగించినప్పటికీ ఈ సహకార సంఘాలు అన్ లిమిటెడ్ లైబిలిటీస్ బేసిస్‌మీద ఏర్పడ్డాయి. కాబట్టి మొత్తంగా సంఘంచే ఋణాలకు ఋణం తీసుకొన్నా, తీసుకోకపోయినా, సభ్యులందరు బాధ్యత వహించవలసిన పరిస్థితి ఉన్నదనే నగ్న సత్యాన్ని ప్రభుత్వం గుర్తించాలి. డాక్టర్ పట్టాభిసీతారామయ్య గారి నాయకత్వాన మద్రాసులో కోఆపరేటివ్ ఎంక్వయిరీ కమిటీ ఒకటి వేశారు. వారుచాలా దీర్ఘంగా ఆలోచించి విచారించి యీ గ్రామీణ పరపతి సహకార సంఘాలు అభ్యుదయ పథాన నడవాలంటే వీటిని లిమిటెడ్ లయబిలిటీస్

సంఘాలుగా—అంటే—పరిమితి కలిగిన పూచీ—పద్ధతిమీద నిర్మాణం చేయాలని చెప్పారు. అది అప్పటికీ, ఇప్పటికీ అనుగుణపడిఉన్నది తప్ప దానినిగురించి యీ మధ్యకాలంలో వచ్చిన ఏ ప్రభుత్వం కొంత పరిశీలించేదానికి పూనుకోవటంలేదు. సంఘములో వరుసగా రెండుసార్లు కమిటీలోకి వచ్చినవారు మూడవసారి రావటానికి యీ చట్టం అంగీకరించడంలేదు; ప్రొహిబిట్ చేస్తున్నది. కాన్‌స్టిట్యూషన్‌లో ఫండమెంటల్ రైట్స్ ఉన్నవి. వాటిని అతిక్రమించడానికి యీ చట్టం ఉపకరిస్తుందా అని నేను అడుగుతున్నాను. వెస్టెడ్ ఇంటరెస్ట్స్ అనేవిఅన్ని రంగాలో, అన్నిస్థాయిల్లో, అన్నిచోట్ల కొన్ని ఉంటాయి. ఉన్నటువంటి వెస్టెడ్ ఇంటరెస్ట్‌ను నిరోధించటంకోసం మొత్తం ఒక బ్రహ్మాండమైన ఉద్యమానికి ప్రమాదాన్ని తెచ్చిపెట్టేటటువంటి ఒక అమెండ్‌మెంట్‌ను మనం ఆలోచనా రహితంగా ప్రవేశపెట్టటం వాంఛనీయం అవునా, కాదా, అన్నది ప్రభుత్వం చాలా దీర్ఘంగా యోచించాలి. మనదిడెమాక్రసీ, ఇవాళ శాసన సభ్యులుగా ఉండేవారు దాదాపు 25 సం. ల నుండి వరుసగా వస్తున్నారు. ఇక్కడ వెస్టెడ్ ఇంటరెస్ట్ లేదని చెప్పడానికి వీలులేదు. మంత్రులుగా ఉన్నవారు వరుసగా 15, 20 సం. ల కాలంవరుసగా మంత్రులుగా ఉంటున్నారు. వీరికి వెస్టెడ్ ఇంటరెస్ట్స్ లేవని చెప్పడానికి వీలులేదు. పరపతి సంఘాల్లో వెస్టెడ్ ఇంటరెస్ట్ ఉంటే— సహకారసంఘాల చట్టంలో రిజిస్ట్రార్‌గారికి సంపూర్ణమైన అధికారాలు ఇచ్చారు మనకుఉన్న సెక్షన్స్‌క్రింద, 51 వ సెక్షన్‌క్రింద, ఇతర సెక్షన్‌క్రింద ఏ సహకార సంఘంలో ఏ సభ్యుడైనా అవినీతిగాగాని, అధర్మంగాగాని, అన్యాయంగాగాని, అక్రమంగాగాని, స్వార్థపూరితంగా నడచినట్లుగా ఉంటే, అతడిని ఎక్స్‌పెల్ చేయటానికి, డిబార్ చేయటానికి ఆ బోర్డును ఆ సంఘాన్ని, సూపర్‌శీడ్ చేయటానికి సమస్తమైన అధికారాలు రిజిస్ట్రార్‌కు ఉన్నవి ఆ అధికారాలు రిజిస్ట్రార్‌కు ఉండటమే కాకుండా, గవర్నమెంటు వారు కూడా తీసుకొన్నారు. 64 లో చేసినచట్టం ఎలాంటిదంటే —రిజిస్ట్రార్‌గారికి యీ చట్టం మీద సంపూర్ణమైన అధికారము ఇస్తూకూడ మళ్లీ తిరిగి వారికి అవసరంవచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వంవారు కూడ సరాసరిగా రిజిస్ట్రారును డైరెక్ట్ చేయడానికి అధికారం పుచ్చుకొన్నారు. ఆ అధికారం పుచ్చుకొని ఏ సొసైటీ అయినా సూపర్‌సీడ్ చేయండి, దీనిమీద ఇలాంటి యాక్షన్ తీసుకోండి అని సరాసరి ప్రభుత్వం ఇక్కడ సెక్రటేరియట్‌లో కూర్చుని రిజిస్ట్రార్‌గారికి తాఖీదు పంపించి ఏ సొసైటీమీదనైనా కావలసిన అధికారాన్ని తీసుకొనే ప్రతిపాదన ఉంది. ఇప్పుడు ఏదో లిక్విడేట్ చేయాలంటే, చాలా అసాధారణమైన పరిస్థితులున్నవి.. చాలా అడ్డంవస్తున్నది అని ముఖ్య మంత్రిగారు అన్నారు. అందువల్ల రిజిస్ట్రార్‌గారు వారంతటవారు ఆలోచించుకొని దానిని సూపర్‌శీడ్ చేయుటానికి sec 64 (c) లో where in the opinion of the Registrar the society conducts its affair in a manner detrimental to the interests of the members or to prevent the promotion of its objects for which it has been registered అన్నారు. అంటే రిజిస్ట్రారుగారు డైరెక్ట్‌గా ఒక సొసైటీని రద్దు చేయవచ్చును అన్నారు. సెక్షన్ 34 క్రింద కమిటీని సూపర్‌సీడ్ చేయాలి. ఏదైనా సంఘం

తనయొక్క ఉద్దేశ్యానికి అనుగుణ్యంగా కాకుండా కొంతమంది ప్రయోజనాలకోసం పనిచేస్తున్నది అని చెప్పినప్పుడు. ఉన్నటువంటి అధికారాన్ని రిజిస్ట్రార్ గారు పురస్కరించుకొని, చర్యలు తీసుకోవచ్చును. దానిని సూపర్ సీడ్ చేయడానికి సెక్షన్ 34 ఉంది ఉన్నప్పటికీ—తిరిగి ప్రత్యేకమైన సెక్షన్ ఇంకొకటి పెట్టుకొని, విచారణలో నిమిత్తం లేకుండా ప్రభుత్వం వారికి తోచినపుడు రిజిస్ట్రార్ కు డైరెక్షన్ ఇచ్చి ఏ సంఘం అయినా తమకు ఇష్టం లేనపుడు లిక్విడేట్ చేయడానికి కావలసిన అధికారాన్ని ప్రభుత్వం హస్తగతం చేసుకోవాలని ఆలోచించడం న్యాయం కాదు. గవర్నమెంట్ లో ఉన్నవారి అల్లుళ్లు ఇంజనీర్స్ గా ఉన్నారు. డాక్టర్స్ గా ఉన్నారు. సెక్రటరీస్ గా ఉన్నారు. కాని కోఆపరేటివ్ సంఘాలలో—దురదృష్టవశాత్తు—10 సం॥ల తర్వాత ఒకరు డైరెక్టర్ గా వస్తే, 15 సంవత్సరాల క్రితం ఎవరైనా గుమాస్తాగా చేరితే ఆ గుమాస్తా దాని ఫలితంగా అతడు డిస్ క్వాలిఫై అవుతున్నాడు. ఇవాళ మంత్రులు, లెజిస్లేటర్స్, ప్రభుత్వోద్యోగస్థుల యొక్క సహచరులు ఇవాళ ఏ కార్పొరేషన్ లో ఉన్నప్పటికీ, వారు డిస్ క్వాలిఫై కావటం లేదు, ఎందుకు మనం ఇట్లాంటి చట్టాలు పెట్టుకొంటున్నాము అన్నది ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉంది ఈ సహకార చట్టాన్ని సమగ్రంగా సవరించాలంటే లచ్చన్నగారు చెప్పినదానితో ఏకీభవిస్తున్నాను; తప్పనిసరిగా ఇది ప్రజాభిప్రాయానికి వెళ్ళాలి తప్ప యీ రూపంతో మాత్రం యీబిల్లును ఆమోదించడం సాధ్యం కాదు. చాలా సవరణలు ప్రతిపాదించవలసిన అవసరం ఉంది అని, ముఖ్యమంత్రిగారు తప్పనిసరిగా దీనిని ప్రజాభిప్రాయానికి పెట్టాలని నేను వారిని అర్థిస్తున్నాను.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ (పాయకరావుపేట):— ముఖ్య మంత్రిగారు ఈ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ బిల్లు తీసుకురావటం సంతోషము. ముఖ్యమైన బిల్లు తీసుకువచ్చినపుడు తెలుగులో ప్రచురించటం అన్నది మానివేశారు. కొన్ని తెలుగులో ఇస్తున్నారుగాని, ఇట్లాంటి ముఖ్యమైన బిల్లులు తెలుగులో పెట్టకపోతే ఇంగ్లీషురాని మాలాంటివారు అర్థం చేసుకోలేక నోరు మూసుకొని ఉండవలసి వస్తున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, ఇదివరకు తెలుగు కాపీలు కూడ విధిగా యిస్తూ ఉండేవారు. ఇపుడు తెలుగు కాపీ యివ్వటం మర్చిపోతున్నారు. తెలుగు అధికార భాషగా పూర్తిగా చేయకపోయినా, ఇదివరకు కాశేశ్వరరావుగారు ఏర్పరచిన సాంప్రదాయాన్ని అయినా అమలు జరపకపోతే ఎట్లా ?

Mr. Speaker :—Any how we are not having full discussion now. It is being referred to the Regional Committee. ఇంతలోపల—బహుశా వారం పదిరోజుల్లో తెలుగుప్రతి రావచ్చును

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, తమరు దాని సంగతి చెప్పారు. గట్టిగా అడగకపోతే జరగటంలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— నేను గట్టిగా చూస్తాను.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ :—ఈనాడు మనదేశంలో నూటికి 80 మంది సన్నకారు రైతులు ఉన్నారు. సామాన్యమైన హరిజనులు, కొండజాతివారు యీనాడు భూవసతి లేకుండా ఏవో చినచిన్న చేతివృత్తులు, వ్యవసాయ కూలి పనులమీద ఆధారపడి ఉన్నారు. వారికి మనం యీనాడు ప్రాతినిధ్యం చూపించలేకుండా ఉన్నాము. ప్రతి పట్టణంలో లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంక్ లున్నవి. అవి సామాన్య సన్నకారు రైతులు పెట్టుకొన్న వందలాది పిటీషన్స్ పరిష్కరించటానికి 5, 10 సంవత్సరాలు పడుతున్నది. ఏదో కాస్త నోటిపోకన ఉండి రాజకీయంగా తిరిగినవారికి, యింకో విధంగా ఉండేవారికి లభిస్తున్నాయి గాని సన్నకారు రైతులకు మాత్రం ఈనాడు ఏమీ మార్గం చూపించలేక పోతున్నాము. సొసైటీలకు నేను వ్యతిరేకం కాదు. బ్యాంకులుజాతీయం చేయడం చాల సంతోషం. మనదేశానికే ప్రాముఖ్యత వహించడం అయింది. కాని వీటిని సవ్యంగా అమలు చేస్తామో చేయలేమోనని నాకు భయంగా ఉన్నది. ఇప్పుడు అనుభవాన్నిబట్టి చూస్తున్నాము. సొసైటీలకు ఎన్నికలు జరుగుతాయి బాగానే ఉన్నది. కాని మాబోటి హరిజనులు, భూమి పుట్ర లేనటువంటివారికి మెంబర్‌షిప్ లేకుండా పోతున్నది. నామినేటెడ్ మెంబర్‌గా అయినాసరే ప్రతి సొసైటీలో హరిజనులు ఒకరిద్దరు, కొండజాతివారు ఒకరు యిద్దరు మెంబర్సుగా ఉంటే వాళ్ళకు ఉండే సాధక బాధకాలు చెప్పుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అది అమెండ్‌మెంట్‌లో ముఖ్యమంత్రిగారు ఆలోచిస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. నాబోటివారికి భూమి పుట్ర లేదు. ఏదైన చేతి పరిశ్రమ పెట్టుకొని జీవిస్తాము అంటే దానికి షేర్ ధనం కట్టే 1,000 రూపాయలు డబ్బు ఉంటే ఎలాగైనా జీవిస్తాము. అటువంటి సహాయాలు చేయడానికి మన ప్రభుత్వం సక్రమమైన పద్ధతిలో ఆలోచిస్తుందని నేను ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు (నర్సాపూర్) :—అధ్యక్షా, కోఆపరేటివ్ బిల్లు ప్రవేశపెట్టారు. రీజినల్ కమిటీకి వెడుతుంది. కాని నా సూచన ఏమంటే— కమిటీనుంచి వచ్చినతరువాతగాని ముందుగాని ఈ సమావేశంలో దీనిని తీసుకు వచ్చేకంటె సెలక్టు కమిటీ వేసి ఆ కమిటీలో కుణ్ణంగా చర్చించి బిల్లు రూపంలో తీసుకురావడం అవసరమని, సెలెక్టు కమిటీకి పంపించి ప్రతిపాదన పెట్టడం మంచిదని మనవిచేస్తున్నాను. కోఆపరేటివ్ సంస్థలగురించి అనేక దఫాలుగా సభ్యులందరము ఒకే విమర్శ చేస్తున్నాము. చట్టం ఒకరకంగా బాగా వున్నా ఆచరణలోకి వచ్చేటప్పటికి గ్రామసీమలలో వుండే సామాన్య రైతాంగానికిగాని, వ్యవసాయ కార్మికులకుగాని, సామాన్య ప్రజలకుగాని అందుబాటులో లేదనేది అనేకదఫాలుగా విమర్శించుకొంటున్నాము. దీనిని అవకాశంగా తీసుకొని ఏదో ఒకరూపంలో బిల్లు తీసుకువచ్చారు. ఎలాగ బిల్లు తీసుకువస్తున్నాము కాబట్టి మన అనుభవాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని కుణ్ణంగా చర్చించాల్సిన అవసరం వున్నదని, ఆ దృష్టితోనే దానిని సెలెక్టు కమిటీకి పంపించాలని చెబుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పినట్లు ప్రధానంగా యిందులో రెండుమూడు విషయాలు వున్నాయి.

గ్రామ సొసైటీలుగాని, వివిధ కోఆపరేటివ్ సొసైటీలు, ఒకరకంగా చెప్పాలంటే గ్రామాలలో వున్న పెత్తందారులు, భూస్వామ్య వర్గాల చేతులలో గుత్తకు పుచ్చుకొన్నట్లుగా వున్నాయి. ఎవరి చేతులలో మినిట్స్ బుక్ వుంటే వారే అధికారి. కాని ఈ బిల్లు కొంతవరకు ఉపయోగకరంగా ఉంటుందనుకుంటాను. రెండు కమిటీలలోకంటే ఎక్కువ ఉండగూడదని, రెండు టరమ్స్‌కంటే ఎక్కువ ఉండకూడదని అన్నారు. ఇది ఒకరకంగా హర్షించవలసిన విషయం. కొంతవరకయినా భూస్వాముల చేతిలో, పెత్తనదారుల చేతిలో గుత్తాధిపత్యం వహింపబడి వున్న సొసైటీలకు ఏదో ఒకరూపంలో బ్రేక్ చేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఇది ఒకటే పద్ధతి కాదు. ఇవ్వాళ ఈ భూస్వామి పోయి మరో భూస్వామి రావడానికి అవకాశాలు వున్నాయి. మా జిల్లాలో సొసైటీ పుట్టినప్పటినుంచి యిప్పటివరకు కోఆపరేటివ్ ఫెడరేషన్ అనండి, *లాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బ్యాంక్స్ అనండి, ఒకేవ్యక్తి ప్రెసిడెంట్‌గా వున్న సంఘటనలు అనేకం ఉన్నాయి. అది మరింత నియంతృత్వానికి, నిరంకుశత్వానికి దారి తీయడానికి ఉపయోగపడుతుంది, ఆ రకంగా అనేక సంఘటనలు మా జిల్లాలో ఉన్నాయి. ఆ రూపంలో ఒకే వ్యక్తి చేతిలో కేంద్రీకరణ కాకుండా ఉండడానికిమాత్రం యిది కొంతవరకు ఉపయోగపడుతుంది. ఇంకా సక్రమంగా ఉపయోగించే విధానాలు, యింకా సమూలమైన మార్పులు తీసుకురావాలి. గ్రామాలలో లోన్స్ విషయం ఈ బిల్లులో చెప్పారు. 90 పర్సంట్ సన్నకారు రైతాంగానికి ఉపయోగపడేటట్లు తీసుకురావడం మంచిదే రైతుకు అర ఎకరమో, ఒక ఎకరమో కొంద్ర వుండాలి. ఇవ్వాళ గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి వ్యవసాయ జనాభాలో అత్యధికభాగం వ్యవసాయ కార్మికులు. సెంటు భూమి లేనటువంటివారు. వారికి ఒకప్పుడు గ్రామాలలో ఉన్న క్రెడిట్ సొసైటీలోనుంచి 60 రూపాయలు మినిమమ్ వ్యక్తిగత హామీమీద యిచ్చేవారు, ఇవ్వాళ ఉన్న చట్టప్రకారం వారికి ఈ లోన్స్ రావడానికి అవకాశం కనబడడం లేదు, 90 పర్సంట్ సన్నకారు రైతులు ఉంటే సన్నకారు రైతుతోపాటు వ్యవసాయ కార్మికులకుకూడ యిది ఉపయోగపడేటట్లుగా బిల్లులో సవరణ తీసుకురావాలని నేను స్పష్టంగా చెబుతున్నాను. ఆ మార్పు తీసుకువచ్చినట్లయితే కొంతవరకైనా వ్యవసాయ కార్మికులకు ఉపయోగపడడానికి అవకాశం ఉంటుంది. చట్టం ఏదో ఒక రూపంలో బాగా వున్నా ఆచరణకు వచ్చేటప్పటికి గ్రామాలలో అనేక ఆటంకాలు జరుగుతున్నాయి. ప్రతిపక్ష నాయకులు చెప్పినట్లు గ్రామాలలో ఒకటి వాస్తవంగా జరుగతున్నది. గ్రామాలలో ఎవరో ఒక పేరుతోటే మూరు పేర్లు సృష్టించుకొని, కుటుంబాలలో ఉన్న ఇతర సభ్యుల పేరుతో లోన్స్ తెచ్చుకోవడం, వారికే లోన్స్ ఉపయోగపరచుకోవడం, 60 పర్సంట్ అబౌవ్ ఆ రకంగా గ్రామాలలో సొసైటీలను ఉపయోగించుకుంటున్నారు. ఆచరణలో ఆటువంటిది జరగకుండా, సక్రమంగా కోఆపరేటివ్ అధికారులు అజమాయిషీచేసి, లోన్స్‌లో అత్యధికభాగం పేద ప్రజానీకానికి ఉపయోగపడేటట్లు చేయడంకోసం సెలెక్ట్ కమిటీలో దీర్ఘంగా చర్చించడానికి అవకాశం యివ్వమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం మొనాపలి తగ్గించాలని. అంతవరకు సంతోషంగానే ఉన్నది. అసలు మొనాపలి ఎందుకు వచ్చినది ? కో-ఆపరేటివ్ సిద్ధాంతం వచ్చిన తరువాత కొన్నాళ్ళు సాఫ్‌గా జరిగింది. ప్లానింగ్ సిద్ధాంతం అమలు జరిగిన తరువాత, డబ్బు ఎక్కువ వచ్చిన తరువాత ఎందువల్ల మొనాపలి జరిగిందనేది ఆలోచించక పోతే, ఈ యాక్టులో రెండు మూడు అక్షరాలు మార్చినందువల్ల జరుగుతుందనేది నేను విశ్వసించలేకుండా ఉన్నాను. ఈ డబ్బు ఫ్రీగా యివ్వడం, పంచాయితీరాజ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌లో ఉండడం, కాంగ్రెస్ రాజకీయాధికారంలో ఉండడం క్రింద ఉన్నటువంటి గ్రాస్ రూట్స్ ఏవి అయితే ఉన్నాయో వెస్టరన్ ఇంటరెస్ట్స్ వారిని పూర్తిగా బలపరచడం, దానిని దీనిని సమన్వయపరచి కో-ఆపరేటివ్ డబ్బునంతా దానికి యివ్వడంతో సరిపోయింది. అందువల్ల ఆ మొనాపలి తీసివేస్తాము అంటే—అసలు సోషల్ స్ట్రిక్చర్‌లో మార్పు రానిదే యిందులో వస్తుందని నేను అనుకోవడం లేదు. చేస్తాము అన్నంతవరకు బాగానే ఉన్నది. నాకు యింకో అనుమానం ఉన్నది. ఈ మొనాపలిలో రెండు సంవత్సరాలుగా ఉన్న వాళ్లను ఉండడానికి వీలులేదని తీసివేస్తే పంచాయితీ ప్రెసిడెంటుగా ఉండడానికి అర్హత తీసివేస్తే వాడు ప్రక్కన ఉండి నడుపుతున్నటువంటివి ఎన్ని ఉన్నాయి ? అందువల్ల యిదివరకు ప్రత్యక్షంగా ఉండేది, రేపు ప్రచ్ఛన్నంగా ఉంటుంది. డైరక్టుగా ఉండే బదులు, ఇన్‌డైరక్టుగా, వెనకనుంచి, ప్రతాపరుద్రీయంతో కాడుపట్టి లాగినట్లుగా, వాడి జుట్టు పట్టుకొని లాగడం వస్తుంది. అది కాకుండా ఉండాలనేటట్లయితే, ఆ మొనాపలి వరకు ఎవరైతే ధనవంతులు ఉన్నారో వారిని తీసివేయాలి. అప్పు యిస్తున్నవారు లెండర్స్. వారిని వదిలిస్తాము అన్నారు. బాగానే యున్నది మొట్టమొదట కో-ఆపరేటివ్ అపెక్స్ బ్యాంక్ మద్రాసులో ఏర్పడ్డదానికి ప్రెసిడెంటు ఎవరు అని ఆలోచిస్తే నాటుకోట్లలో చాల గొప్పగా ఉన్నటువంటి రామస్వామి మొదలియార్‌గారు ఆయన బాడ్‌డెట్స్ అన్నీ కో-ఆపరేటివ్‌కు, గ్యారంటీ డెట్స్ తాను యిస్తూ ఉండేవాడు ; యింకెవరూ లేరు గదా అని. ఆ తరువాత కో-ఆపరేటివ్స్ సొసైటీస్‌లో మార్పులు వచ్చినాయి. ఈ మొనాపలి వెనకనుంచి జరుగుతున్నది. దానిని తీసివేయాలని చెప్పారు. నేను ఒప్పుకొన్నాను. మంత్రివర్గంలో మంత్రులంతా మద్రాసులో సమావేశమైనారు. అప్పుడు చూశాము ఉద్దేశ్యానికి మేము అభినందిస్తున్నాము గాని ప్రొవిజన్స్ అన్నీ అభినందించడానికి వీలు లేకుండా ఉన్నాయి. రెండు సంవత్సరాలు ఉండడానికి వీలు లేదన్నారు. మంచిదే. ఇదివరకు ఉండి మొత్తం డబ్బు తినే వాళ్ళు, మినిట్స్ బుక్ ఎవరి చేతిలో ఉంటే కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ అంతా వాడిదే, వంశ పారంపర్యంగా ఉండే పరిస్థితి నుంచి రిలైల్ అవుతుంది. న్యాయంగా, నిజాయితీగా పని చేస్తూ ఉన్నటువంటివాడు సొసైటీలో ఉంటే, ఇన్నాళ్లనుంచి ప్రజా అభిప్రాయం వాడికి అనుకూలంగా ఉండి ప్రజాసేవ చేస్తున్న వాడిని తొలగించడానికి యిప్పుడు ఊళ్ళో గ్రూపులకు కావలసినంత అవకాశం వచ్చి వాడిని ముందు తొలగించడానికి యిది ఉపయోగపడుతుంది. దానిని ఎట్లునుంచి

మీట్ కావాలనో, ఆలోచించకపోతే చాల నష్టం వస్తుంది. రాజకీయాలు వచ్చిన తరువాత కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ బాగాఉన్నవా, పడగొట్టేది ఎట్లాగు అని ఆలోచిస్తున్నాము. ఎక్కడ చూసినప్పటికి, మొనాపలిగా ఉండి ప్రజలకు వుపయోగపడకుండా ఉండే దానిని పడగొట్టాలని అసలు ఉద్దేశ్యం. అంతవరకు చాల సంతోషం. దానిని అమలు జరపాలనే అభిప్రాయం కూడ మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. కాని, రెండు సంవత్సరాలకు తీసిపారేయడం అంటే ఆ కత్తికి రెండు వైపులా పదును వుంది. ఒక వైపు పదును ఏమిటంటే—మొనాపలీని తీసిపారేస్తాం అనే దానికంటే యివాళవున్న సమాజ జీవితములో పరిస్థితులనుబట్టి, నిజాయితీగా జరుగుతున్న సొసైటీస్‌ను రిజిస్ట్రార్‌గారిని పట్టుకుని, వారిని తొలగించడానికి ప్రయత్నించి, మవ్వువుండడానికి వీల్లేదు. తీసిపారేశాము అని అంటే నష్టమై పోతుంది. దానిని ఏవిధంగా కంట్రోల్ చేస్తారు? దీనిని ఆలోచించాలి. తరువాత, రెండు సొసైటీస్‌లో ఒకాయన వుండకూడదు అన్నారు. మంచిదే. కాని. రెండు సొసైటీస్‌లో ఒకాయన వుండకూడదు అన్నారుగాని, ఒక యింట్లోనే అన్ని సొసైటీస్ వుంటున్నాయి. నాకు తెలుసు. తూర్పువాకిలి, పడమటి వాకిలి;.... వాకిలి తీస్తేనే అన్నిసొసైటీస్ అగుపడుతున్నాయి. ఇంక యీ కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు పద్ధతి ఏమిటో అర్థంకావడంలేదు. ఇదివరకు స్మాల్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ వుండాలి అన్నారు. తరువాత, లార్జ్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ వుండాలి అన్నారు ప్లానింగ్ కమిషన్‌వారు. ఇప్పుడు చిన్న సొసైటీస్‌కు అక్టు పెట్టుకుంటున్నారు. ఇదేమైనా తుగ్లక్ రాజ్యమా? ఏ పద్ధతిని అనుసరిస్తున్నారు?

ఇంక, డబ్బు నిలవవుండే విషయం ఆలోచించాలి. ఇదివరకు ఒక కమిటీ వేశారు—లోన్స్ అన్నీ ఒక చానెల్ నుంచే యిప్పించాలి అన్నారు. ఆ లోన్స్ యిచ్చేప్పుడు పాస్‌బుక్ మాదిరిగా యిస్తాము అన్నారు. క్రెడిట్ వర్దినెస్ ప్రకారం యివ్వడానికి వీలు వుంటుంది అన్నారు. కాని, యింతవరకూ దానికొక రూపం రాలేదు. ఈ పరిస్థితిలో దీనిపై కొంతవరకు ప్రజాభిప్రాయం తీసుకోవడం మంచిదనే అభిప్రాయం వుంది. తరువాత, యీ అవకాశం వచ్చినప్పుడు, యిదివరకు కో-ఆపరేటివ్ ఆక్టులో వున్న లోపాలను కూడా తొలగించి, సమగ్రంగా చేయడానికి ప్రయత్నించవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది. ఇది పబ్లిక్ ఒపీనియన్‌కు పంపిస్తే యింకా బలంగావుంటుందనుకుంటున్నాను. మొనాపలీని తీసివేస్తాం అనేంతవరకూమాత్రం హర్షిస్తాం.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ బిల్లు తాలూకు ఉద్దేశం చాలా మంచిదే. కాని, ఆ విధంగా ఆచరణలోకూడా సక్రమంగా ప్రభుత్వం నడిపించాలనే నా ఉద్దేశం. గ్రామ లెవెల్‌లో, చాలా జిల్లాలలో, చాలా సొసైటీస్‌లో కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ ప్రెసిడెంట్స్ 20 వేలు, 30 వేలు గ్రామం తరఫున అప్పు తెచ్చి ఆయన చుట్టాలకూ, పక్కాలకూ యిచ్చి, చివరకు ఆయనే వినియోగించుకుంటున్నాడు. కోట్ల రూపాయలు బడ్జెట్‌లో వున్నది. అక్కడ వున్న అధికార్లకు తెలియజేసినప్పటికీకూడా ఆ మెంబర్‌కు డబ్బు ముట్టిందీ, లేనిదీ ఆ విషయమే విచారణలేదు. దానికి ఒక చిన్న దృష్టాంతం చెబుతాను, కంభకాయ

అనే గ్రామం నరసన్నపేట తాలూకాలో వున్నది. ఆ ప్రెసిడెంటు తను ఉన్నంత కాలమూ ఆ పదివేల రూపాయిల అప్పు రెన్యూ చేసుకుంటూ వుండేవారు. ఆయన చనిపోయిన తరువాత ఆయన కొడుకు వున్నాడు. ఆ గ్రామంలో ఉన్న వారంతా కడు పేదవారు, కంబర్లు, కూలిచేసుకునేవారు. వారు ఈ పదివేల రూపాయిలు 200, 250, 500 చొప్పున యిళ్ళు, వాకిళ్ళు అమ్ముకొని కడుతున్నారు. ఇలాంటిది ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువచ్చినప్పటికికూడా సరియైన యాక్షన్ తీసుకోవడంలేదు ఇలాగే ఎన్నో గ్రామాలలో యీ సొసైటీస్ డబ్బు ధనవంతులకే వినియోగపడుతున్నది. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు సెలవిచ్చారు— సామాన్య రైతులకు యీ అప్పు అందాలి అన్నారు. చాలా సంతోషమే. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా జరిగితే యిది రామరాజ్యమే. ఆ రామరాజ్యాన్ని యింకా అభివృద్ధిచేయడానికి నేనొక విషయం చెబుతాను. ఈనాడు నూటికి కనీసం 50, 55 మంది కడుపేదవారు ఉన్నారు. సహకార సంఘములో, నేను చూసినంతవరకు ఎప్పుడైనా పేదవాడికి ఒక్కడికైనా సహకార సంఘముద్వారా ఎక్కడయినా అప్పు యిచ్చారేమో తెలుసుకోండి, ఏ గ్రామంలో అయినా సరే, యీ ప్రజాస్వామ్యంలో ఏ పేదవాడికైనా ఒక్క వందరూపాయిలు దొరికిందేమో చూడండి. నేను వున్నటువంటి వూరిలో ముస్టెత్తి కట్టి కొంతమంది పేదవారికి డబ్బు కట్టిస్తే ఆ ప్రెసిడెంటు తెచ్చుకుని తిన్నాడుగాని, ఒక్కడికి ఒక్క నయాపైస అందలేదు. ఇలాంటి సందర్భంలో యీ బిల్లు సామాన్య రైతులకొరకు అంటున్నారు ముఖ్యమంత్రిగారు. ఇప్పుడు లాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బాంక్స్ వున్నాయి. లక్షల రూపాయలు వెడుతున్నాయి. ఎవరికి వెడుతున్నాయి ? రెండుఎకరాలు భూమివున్నవాడికి వెడుతున్నాయా? రెండువందల ఎకరాల భూమి వున్నవాడికి వెడుతున్నాయా ? రెండు ఎకరాల భూమి వున్న నాకు లాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బాంక్‌లో అప్పు యివ్వలేదు. ఎందుకని? ఆ సూపరింటెండెంట్ చుట్టూ తిరిగి, ఆ ప్రెసిడెంటు చుట్టూ తిరిగి నేను భజన చెయ్యలేదు, నేను 20 సంవత్సరాలుగా శాసనసభ్యుడుగావున్న సీనియర్ యం. యల్. ఎ.ని. నేను ఒక సామాన్యమైన ప్రెసిడెంటు దగ్గరకు వెళ్ళి ఎన్ని దణ్ణాలుపెడతాను? ఇది ప్రజాస్వామ్యం. సహకారసంఘంఅంటే-సామాన్యప్రజలకు సహకారం అందజేసేది, వారిజీవితాలను అభివృద్ధిపరచుకొనడానికిఉపయోగపడేది. అయితే ఈ ప్రభుత్వం నూటికి యాభై వంతులయినా దానిని అమలుజరిపిందా? అని నేను అడుగుతున్నాను. ఒక చిన్న మనవి. ప్రతి సొసైటీలోకూడా పేదవాడు, హరిజనుడు, గిరిజనుడు ప్రతి సొసైటీలో, కమిటీలో, డైరెక్టరుగా ఉండేట్లుగా ఒక ప్రొవిజన్ కల్పించి యీ ప్రజాస్వామ్యంలో సామాన్యమైన వాడికి కూడా న్యాయం కలుగజేయడానికి కృషి చేయవలసినదిగా మీద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

డాక్టర్ టి. వి. యస్ చలపతిరావు :—అధ్యక్షా, స్థూలంగా చూస్తే యిది చాలా సంతోషించవలసిన బిల్లే. దీనికి స్వాగతం చెప్పవలసిందే. అయితే, నేను మనవిజేసేదేమంటే—ఇది ప్రత్యేకంగా స్మాల్ ఫార్మర్స్ యొక్క బెనిఫిట్ కొరకు ఉద్దేశించబడిన సవరణ బిల్లు కాబట్టి— యిప్పుడు సహకార రంగంలో

చేనేత సహకార సంఘం, ఆ సహకార సంఘం, యీ సహకార సంఘం అని డినామినేషన్ బేసిస్‌పైన అనేక సహకార సంఘాలు ఉన్నాయి. దీనిని స్మాల్ ఫార్మర్స్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ అని నామకరణంచేసి ఈ బిల్లునుసవరణచేసియూహాం దించినట్లయితే, యిప్పుడు వారు చెప్పినట్లుగా. పెద్ద భూస్వాములు యింకొక దారిన యిందులోకి రావడానికి వీలు వుండదు. స్పెసిఫిక్‌గా స్మాల్ ఫార్మర్స్ కోఆపరేటివ్ లెండింగ్ సొసైటీ సచ్ అండ్ సచ్ విలేజ్ . అని బిల్లు సూటిగా పెడితే యీ ఆశయం నెరవేరడానికి ఎక్కువ అవకాశం ఉంటుందని నేను అభి ప్రాయపడుతున్నాను.

రెండవది—లాండ్ సీలింగ్ బిల్లు వచ్చింది... అయితే యిప్పుడు ఆ వివరాల లోకి నేను పోదలచుకోలేదు...లాండ్ సీలింగ్ బిల్లు వచ్చిన తరువాత, అందరికీ తెలుసు ఏమి జరిగిందో, స్మాల్ ఫార్మర్స్‌యొక్క పర్సెంటేజ్ పెరిగిపోయింది. ఒక బిగ్ హోల్డింగ్‌ను కుటుంబంలోని సభ్యులందరూ పంచుకునేటప్పటికి అన్నీ స్మాల్ హోల్డింగ్ అయిపోయినవి. తద్వారా వారు యీ డిఫినిషన్ క్రిందకు వస్తారు. కాబట్టి, ఆ ఉద్దేశాన్ని డిఫీట్ చేయడానికి, వారు స్మాల్ ఫార్మర్స్‌గా తప్పకుండా యిందులోకి ప్రవేశించి దీనిని వమ్ముచేసే ప్రమాదం ఉంది. అందు వలన స్మాల్ ఫార్మర్స్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీగా దీనికినామకరణంచేసి, ఆఫీస్ బేరర్స్‌గా స్మాల్ ఫార్మర్స్‌ను వుంచితే, వారిని ఎన్నుకునేట్లుగా చేసినట్లయితే యీ బిల్లు యొక్క ఆశయాలు నెరవేరడానికి అవకాశం వుంటుంది. రెండవది— చుట్టాలకు యివ్వకూడదని యిందులో వున్నది. కోటయ్యగారు చెప్పినట్లు జరగ డానికి అవకాశం వుంది. ఒక గ్రామంలో తెన్నేటివారు పది కుటుంబాలు ఉండ వచ్చు. ప్రెసిడెంటు తెన్నేటివారు అయితే వారందరూ డిస్‌క్వాలిఫై కావడా నికి అవకాశమున్నది. ఈ విషయాలన్నింటనీ పరిశీలించాలి. ఇంత చక్కని, అవసరమైన బిల్లును తెచ్చినందుకు ప్రభుత్వానికి అభినందనలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

డాక్టర్ టి యస్. మూర్తి:—ఒక చిన్న క్లారిఫికేషన్. స్మాల్ ఫార్మర్స్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ అని పేరు పెడితే పెద్ద పెద్ద హోల్డింగ్సు వున్నవారు దీని క్రిందకు రావడానికి అవకాశం వుండదు అన్నారు; అలాగే సీలింగు ఆక్టు తరు వాత పెద్ద పెద్ద హోల్డింగ్సు వున్నవారంతా పంచుకుని చిన్న చిన్న హోల్డింగ్సు చేసుకున్నారుఅన్నారు. అటువంటప్పుడు స్మాల్ ఫార్మర్స్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ అని పేరు పెట్టినంత మాత్రం చేత ఇది వారికి ఉపయోగకరంగా ఎట్లావుంటుంది?

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:—అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం వున్న కోఆపరేటివ్ ఆక్టులో యీ సవరణ కొంతవరకు హర్షింపదగినదే. ఇందులో, 90 శాతం చిన్న కమతాలుగలిగిన రైతులకు అప్పులు యిస్తామని చెబుతున్నారు. ఇది సంతో షించదగిన విషయమే. పోతే, రెండు టరమ్స్ విషయంకూడా చాలామంచిదే. కాని కొంతమంది సభ్యులు మంచి సొసైటీస్, రిజిస్ట్రార్‌గారి చేతిలో వపర్సు వున్నాయి కాబట్టి, సూపర్‌సీడ్ చేయిస్తున్నారని అన్నారు. నాకు తెలిసినంత వరకూ—యీ సొసైటీస్ ఎప్పుడు, ఎక్కడ పుడుతున్నాయో, అక్కడి రైతులకే

తెలియదు ప్రెసిడెంటు, సెక్రెటరీ మొనాపొలీ పెరిగిపోతున్నదనే విషయం మీకు తెలుసు. 5 శాతం కంటే యీనాడు మంచి సొసైటీస్ లేవు. రెండు టరమ్స్ అన్నది మంచి సెక్షనే. ఈ సెక్షన్ ఎంత త్వరగా అమలు జరిగితే అంత మంచిదని నా అభిప్రాయం. పోతే టరమ్ 3 సంవత్సరాలు చేశారు. దానికి కూడా గందరగోళం జరుగుతున్నది. దానిని కూడా రెండు సంవత్సరాలు చేస్తే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే-మూడు సంవత్సరాలు అయ్యేటప్పటికి చాలా అవాంఛనీయమైన సంఘటనలు జరగడానికి అవకాశం వున్నది. ఇంతకుముందు విజయభాస్కరరెడ్డిగారు కోఆపరేషన్ మినిస్టర్‌గావున్నప్పుడు యీ కార్డు సిస్టమ్ ఆరు తాలూకాలలో ముందు ప్రవేశపెడతామని గత బడ్జెటులో హామీ యిచ్చారు. అది ఇంకా ప్రవేశపెట్టలేదు. అది ప్రవేశపెడితే ప్రభుత్వానికి యీ చిక్కులేమీ వుండవు. ఇప్పుడున్న పద్ధతిలో రైతుకు చాలా యిబ్బందులున్నాయి. డబ్బు తెచ్చుకునేటప్పుడు పదిమంది తెచ్చుకుంటారు. కట్టేటప్పుడు పదిమంది కడితేనేతప్ప తిరిగి లోన్ యివ్వరు. ఇప్పుడు యిస్తున్న 1500 రు. ల క్రాప్ లోను తొమ్మిది మాసాల తరువాత తిరిగి చెల్లించాలి. ఇందులో ఏ ఒక్కరు చెల్లించకపోయినాకూడా జరిగే ప్రమాదం ఏమంటే మిగతా ఎనిమిది మందికికూడా లోను దొరకదు. సొసైటీ సెంట్రలు సొసైటీకి బాకీ వుండటంవల్ల యీ 8 మందిలో ఒక్కరు యివ్వకపోయినా మిగతావారికి కూడా లోను దొరకని ప్రమాదం వుంది. ప్రభుత్వంగాని, ఎపెక్సు బాంకుగాని యిచ్చే పరిస్థితిలేదు కాబట్టి క్రెడిట్ సొసైటీలకు కార్డు సిస్టం పెట్టితే లాభదాయకంగావుంటుంది కమర్షియల్ బాంకులన్నీ కూడా ప్రభుత్వం ఆదీనంలోకి వచ్చాయి. క్రెడిట్ కార్డు సిస్టమ్ పెట్టినట్లయితే ఏ బాంకులోనైనా డబ్బు తీసుకునే అవకాశం వుంటుంది, యీ మార్టుగేజి సిస్టంకూడా పోతుంది. ఇప్పటికైనా ఆలోచించి చేయాలి. బ్యాంకుల రిజిస్ట్రేషను ఫీజు తీసేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(శ్రీ) బి. నిరంజనరావు :—అధ్యక్షా, ఈ బిల్లులో ప్రధానంగా యీ మొనాపలీ లేకుండా చేయాలని తెచ్చారు, సంతోషం. ప్రైమరీ కోఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సొసైటీలకు ఎలక్షనులు జరిపేవిషయంలో సీక్రెట్ బాలెట్ వుండాలనే నిబంధనలేదు. కోఆపరేటివ్ సొసైటీలలో ఇంతకుముందు మెంబర్సు సీక్రెట్ బాలెట్ పద్ధతి కావాలని కోరితే వుంది. అసలు ప్రైమరి కోఆపరేటివ్ సొసైటీ ఎలక్షన్సు అన్నికూడా సీక్రెటు బాలెటు పద్ధతిలో తప్పనిసరిగా జరపాలని పెట్టకపోతే యీ మొనాపలీని ఏ విధంగా తీసేయగలుగుతారో అర్థం కావడం లేదు; కోఆపరేటివ్ సొసైటీలలో ఎలక్షనులలో నామక: ఎవరినో పెట్టి వారే మేనేజి చేసుకుంటూ, ఆ టరం అయిపోగానే ఇదివరకువున్నవారే అక్కడకు రావడానికి కారణం అవుతోంది కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు యీ సూచన తప్పనిసరిగా అనుసరించేటట్లు చేయవలసిందని కోరుతున్నాను. స్మాల్ ఫార్మర్ అన్నేదానిమీద ఖచ్చితమైన డిఫినిషను వుండాలి. ఎప్పుడో, ఎక్కడో సీలింగు యాక్టులో యిచ్చిన డిఫినిషనే కాకుండా యీ బిల్లులోనే స్మాల్ ఫార్మర్

అంటే ఇంత ఆదాయం, ఇన్ని ఎకరాలు అని ఖచ్చితంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

Sri G. Sivayya —Mr Speaker, Sir, The objects of the Government in bringing this Amendment Bill seem to be somewhat good, but I have my own doubts on three points

The main intention of the Government is to give some facilities for the small farmers, but it has not been defined anywhere in the Bill as to who is a small landholder and who is a big landholder. It is ambiguous. Does it imply that even if a landholder owns 50 acres he can be called a small landholder ? So, the Government have to define as to who is a small landholder.

The second aspect is Government seem to be thinking of removing certain defects in regard to mortgages of landed properties It is true that if one who taked a loan redeems it, he may be given a little more Why not extend the facility to agricultural labourers who have houses?

Another point is with regard to a common cadre. I have my own doubts whether creation of a common cadre of employees for one class of society is necessary and whether it is necessary to constitute an Appointments Committee or any other Committee for the purpose. I very much doubt whether this can lead to better recruitment and whether this will not lead to autocracy. So, instead of empowering the Registrar or somebody in this regard, this could be given to the Service Commission which will be better.

శ్రీ వై. వెంకటరావు : — అధ్యక్షా, యీ స్టేట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఆబ్జెక్ట్స్ అండ్ రీజన్స్ చూస్తే చాలా బాగా వున్నట్లు కనుపిస్తోంది. స్మాల్ ఫార్మరుకు బెనిఫిట్ చేయాలనే ఇంటెన్షను వుండడం చాలా గొప్ప విశేషం. కో ఆపరేటివ్స్ యొక్క తీరు తెన్నులు అందరికీ తెలిసినవే. అందులో ఎంట్రెంచ్ అయిన మనుషులు - Once a President always a President అన్నట్లుగా ఉంటున్నారు. రెండు టరములకంటే ఎక్కువ వుండడానికి వీలులేదనేది హర్షించదగిన విషయం బినామీ లోన్సు. బాయిడ్ చేయడానికి బాడ్ డెట్స్ అంటారు, ఇర్రికవరబుల్, రైటాఫ్ అంటారు ఆ విధంగా కూడా నష్టం రాకుండా. అది కూడా సరిచేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. పదివేల రూపాయలు బాకీ తీసుకుని నాలుగెకరాల భూమి తాకట్టు పెట్టతే, 9 వేల రూపాయలు తీర్చినాకూడా ఆ ఒక్క వేయికూడా తీర్చేంతవరకూ కూడా రిలీజు చేయడం లేదు. స్మాల్ ఫార్మర్ అనేది డిఫైన్ చేశారు. "A 'small farmer' means a member who holds not more than one half of family as defined in Clause holding (c) of section 2 of the Andhra Pradesh Ceiling on Agriculture Holdings Act, 1961." ఆరు స్టాండర్డు ఏకర్సు అయితే ఒకహోల్డింగు అవుతుంది. మూడు ఎకరాల రైతుకు మాత్రమే ఇది అన్వయిస్తుందని, ఆ డెఫినిషన్ క్రింద తెచ్చారు. అది చాల తక్కువ అని, కనీసం 10 ఎకరాలవరకూ స్మాల్ ఫార్మర్స్ అని తెస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. సోమేశ్వరరావు (నిడుమోలు) — అధ్యక్షా, చాలా కాలానికైనా, ఒక టరముకు మించి రెండవ టరం వుండకూడదని యీ బిల్లులో తెచ్చినందుకు ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను కాని యీ కో ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సొసైటీలో సామాన్య మానవుడికి, వ్యవసాయ కూలీకి అప్పు తీసుకునే అవకాశం— యీ యాక్టులో ఎక్కడా లేదు. పాలకవర్గ దయాదాక్షిణ్యాల మీద తప్ప ఏమీ జరగడం లేదు. దానినికూడా సవరిస్తే బాగుంటుంది. భూమి లేనివారికి పాలకవర్గం యిష్టం ప్రకారం తప్ప, అప్పు తీసుకొనే అవకాశం లేదు యిప్పుడున్న చట్టం ప్రకారం సెంట్రలు బ్యాంకులో డెలిగేటుగా వుండడానికి -ఎఫ్ ఎల్ సి. నుంచి — సెంట్రల్ బ్యాంక్ వారు అబ్జక్టు చేస్తున్నారు సి క్లాసు మెంబర్ గా అయినా డెలిగేటుగా వుండడానికి సెంట్రలు బ్యాంకువారు చేర్చకూడదని స్పష్టమవుతోంది ఎఫ్. ఎల్. సి.లు, కో ఆపరేటివ్ ఫార్మింగు సొసైటీలు వున్నాయి. వారికి డెలిగేటుగా వుండడానికి అధికారం లేదు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకులో సామాన్యులెవ్వరూ కూడా డైరెక్టరుగా వుండడానికి అవకాశం లేదు. పాలకవర్గంలో వారు డెలిగేట్సుగా అయినా ప్రవేశించడానికి వీలుగా యీ బిల్లులో తెస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. సూర్యనారాయణమూర్తి:— అధ్యక్షా, ఈబిల్లు పేదప్రజానీకాన్ని సన్నకారు రైతులనూ అవసరంలో ఆదుకొనేది. కాని, యీ సభాస్థలిలో పెద్దలు, అనుభవజ్ఞులు చెప్పారు. ఈ కోఆపరేటివ్ సంస్థలు పెద్దల చెప్పుచేతల్లో వుంటున్నాయి. ధనవంతులు, నోరుగలవారి చేతులలోనే ఇవి వుంటున్నాయని చెప్పడం — ఇది ప్రజాస్వామ్యానికి సరైన నిర్వచనం కావని నా నమ్మకం. ప్రజాస్వామ్యంలో తప్పులు ఎక్కడ జరిగినా, ప్రజాప్రతినిధులు, కార్యకర్తలు, సన్నకారు రైతులయందు అభిమానం గలవారూ, కో ఆపరేటివ్ సంస్థలలో ప్రజలకు జరిగే అన్యాయం వుంటే అది ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చి, ఆ ప్రెశిడెంటు పైన, కార్యవర్గంపైన తగిన చర్య తీసుకోవాలని, సహకార భావంతో చేయాలి కాని అన్ని సంస్థలలోను దొంగలు ఉంటారనడం మంచిది కాదు. ఆ దొంగలను చేయకుండాచేసి, తగిన కృషిచేసి యీ పథకాన్ని జయప్రదం చేయించడమే సరైనదని నా నమ్మకం. దయచేసి. యీ విధంగా అమలు జరపవలసిందని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎమ్ వెంకటనారాయణ :— అధ్యక్షా, యథార్థానికి ఇది విప్లవాత్మకమైన సవరణ అనడంలో సందేహం లేదు. ఒకే వ్యక్తి రెండు దఫాలకంటే ఎన్నిక కాకూడదని రెండుసొసైటీలకంటె సభ్యత్వంఉండకూడదని అనడం చాలా మంచిది. సన్నకారు రైతులకు బలహీనమైన సభ్యులకు సభ్యత్వం లేకుండా ఉంది అంటున్నారు కనుక ఒక సూచన చేస్తున్నాను. న్యాయశాస్త్రరీత్యాకూడా పరిశీలింపచేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రతి గ్రామంలోను పెద్ద భూస్వాములు, ధనికులు ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేస్తున్నారని అంటున్నారు కనుక పెద్ద భూస్వాములైన వారికి ఇందుతో సభ్యత్వం లేకుండా చేయడానికి అటువంటి నిరోధం ఇందులో పెట్టడానికి అవకాశం ఉందేమో చూడాలని కోరుతున్నాను. 50 ఎకరాలకు

పైబడి ఉన్న ఆసామి పెద్ద భూస్వామి అయినా కూడా నిర్వచించవచ్చును. ఎన్నికల విధానంలో 12 మంది సభ్యులుంటే చిహ్నాలు నిర్ణయిస్తే మంచిది. లేకపోతే చాలా వోట్లు ఇన్‌వాలిడ్ ఐపోతున్నాయి

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య.—అధ్యక్షా, కొంతమంది మిత్రులు మొదటి భాగాన్ని తీసుకుని బాగానే ఉందని చెబుతున్నారు. ప్రప్రథమంగా సెక్షన్ 21 (డి) క్రింద రెండు టరమ్స్‌కంటె ఎక్కువ ఉండకూడదని అనడం బాగానే ఉంది. రెండు సొసైటీలలో కంటె ఉండకూడదనేది ఒకటి దానిక్రిందనే చాలా ప్రమాదకరమైనది ఉంది నేను కోఆపరేటివ్ ఆక్టు పుట్టు పూర్వోత్తరాలలోనికి వెళ్ళడం లేదు కాని కోఆపరేటివ్ చట్టం ఉద్దేశం చిన్న రైతులను రక్షించడం అనేది మన కందరికి తెలుసును. ఒక చేతితో ఇచ్చినది మరొక చేతితో లాగివేసినట్లు క్రింద ప్రొవిజన్ ఉంది. "Nothing in this sub-section shall apply to the member nominated to the Committee by the Government or the Registrar." రిజిస్ట్రారు గాని గవర్నమెంటు కాని ఎంతమందినైనా నామినేట్ చేసుకోవచ్చుననేది చాలా ప్రమాదకరమైన క్లాజు. ఇది సబబైనది కాదని దీనిని తొలగించాలని నా సలహా. బంధువుల విషయం కూడా ఉంది. కాని అందులో ఇబ్బందులు రావచ్చును.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఆ క్లాజు క్లారిఫై చేస్తే సరిపోతుంది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఒక్కొక్కప్పుడు బంధువు కాకపోయినా బంధువు అని అర్థం రావచ్చును. ఎవరో బంధువు అని చెప్పినంతమాత్రంచేత ఏదైనా జరిగితే చాలా ఇబ్బందులలో పడతాము. కొంత బంధుత్వంఉన్నా వేరేఉండి ఏ సంబంధంలేని సందర్భాలుంటాయి. సన్నకారు రైతు అనేది సీలింగ్ ఆక్టులోని నిర్వచనం బట్టి చెప్పబడింది. ఈ నిర్వచనం కావాలంటే సీలింగ్ ఆక్టుకు పోవాలన్న మాట. సీలింగ్ ఆక్టు వల్ల ఏ భూస్వామికి సెంటు భూమి పోలేదు. పేదవారికి సెంటు రాలేదు. మెట్ట, మాగాణి ఇంత అని చెబితే తప్ప సీలింగ్ ఆక్టులోనికి వెళితే పేదలకు ఏమీ పనికిరాదని చెబుతున్నాను. వైండింగ్ అప్ గురించి ఇక్కడ ఉంది. రిజిస్ట్రారు ఇష్టమైతే చేయవచ్చునన్నారు. ఇందువల్ల చాలా ప్రమాదాలు జరుగుతాయి. లార్జ్ స్కేల్ సొసైటీలని పెట్టి చిన్నవి తీసి కలిపి పెద్దవి చేశారు. మాకు నెలనెలకు ఇటువంటివి ఒకటి రెండు కేసులు తగులుతున్నాయి. వయబుల్ యూనిట్ అని పెట్టి వేలు లక్షలు తినివేసిన సొసైటీలుంటే వాటిని వదిలి వందలున్నవాటిని వైండప్ చేస్తున్నారు. వయబుల్ యూనిట్ అని పేరు పెట్టుకొని కొన్నింటిని వైండప్ చేసే పద్ధతి మంచిగి కాదని చెబుతున్నాను. చిన్న మల్టిపర్పస్ సొసైటీలు, క్రెడిట్ సొసైటీలకు బాణం తగులుతున్నాయి. దీనిని మానుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి వెంకటరెడ్డి:—అధ్యక్షా! ఆర్బిట్రేషన్ ప్రొసీడింగ్స్ తీసివేసి డైరెక్టరుకు ఛార్జి పెట్టడం మంచిపని చేశారు. తొందరగా అప్పులు వసూలు చేయడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఎలక్షన్ ప్రొసీజరులో తొమ్మిదిమంది నిలబడ్డారంటేవారికి సింబల్సు అలాట్ చేయడంలేదు. ఇన్‌వాలిడ్ వోట్లు

ఎక్కువైపోతున్నాయి. అందుచేత ఈ పద్ధతిని మార్చాలి. ప్రైమరీ సొసైటీలలో ఎక్కువగా డబ్బు మినిట్సు బుక్, మెంబర్ల బుక్ మొదలైన రికార్డులు సబ్ రిజిస్ట్రారుకు హాండోవర్ చేసే పద్ధతి ప్రవేశపెడితే తప్పు మోసాపలి పోవడానికి అవకాశం ఉండదు.

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి:— అధ్యక్షా! చాలా సంతోషం. గౌరవ సభ్యులందరు ఈ బిల్లును వెల్‌కం చేశారు. చాలా అవసరమని చెప్పారు ఐతే కొన్ని సజెషన్సు చేశారనుకోండి. ఒకటి రెండు విషయాలు మనవిచేస్తాను. రెలిటవ్ అనేది No employee should be relative of the office bearer. అన్నాము. ఇది మంచిదే అనుకుంటాను. తరువాత లోన్సు మొత్తం ఎట్లా ఇస్తున్నారు. సక్రమంగా ఇచ్చారా లేదా చెప్పడానికి రివ్యూ కూడా చెప్పాను. రివ్యూ బై ది ఎంటైర్ జనరల్ బాడీ ఆఫ్ ది సొసైటీ. రెండు టరమ్స్ కంటె ఎక్కువ ఉండకూడదని పెట్టినది మంచిదే కాని దాని తరువాత ఉన్న నామినేషన్ల వల్ల ఇబ్బంది ఉంటుందని వేమయ్యగారు అన్నారు. అది చాలా పొరపాటు. Nothing in this section shall apply to the persons nominated by the Government. ఇది ఆఫీసర్లకు సంబంధించినది. అక్కడ రెండు టరమ్స్ అనేది లేదు. People who are nominated or officers of the Department. But it does not apply to others. ఇది వారికే అప్లయ్ అవుతుంది కాని ఇతరులకు అప్లయ్ కాదు. డొమెస్టిక్ లోన్సు ఇప్పుడే అగ్రికల్చర్ లేబరర్సుకు ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉంది రూ. 50 లు ఇవ్వవచ్చునని ఉంది. దీనికి రిజర్వు బాంకు ఫైనాన్సింగ్ ఉండదు సొసైటీ ఓన్డ్ ఫండ్స్ ఉంటే దానిలో నుంచి సహాయం చేయడానికి అవకాశంఉంటుంది. After all, the special job of these credit societies are mainly intended for agriculture, and credit for agriculture ఇది మీరు గమనంలో పెట్టుకోవాలి. చిన్నవారికి సహాయం చేయడం ఉద్దేశం అని మనవి చేస్తున్నాను. రెండు టరమ్స్ కంటె ఎక్కువ ఉండకూడదనే దానిని చాలామంది హర్షించారు. మా ప్రగడ కోటయ్యగారికి అది అక్షేపణీయంగా ఉంది రాజ్యాంగంలో ఒకసారికంటే ఎక్కువ శాసన సభ్యుడుగా ఉండడానికి వీలులేదని పెడితే మంచిదే. నేను వద్దనేవాణ్ని కాదు. ఆ ఆర్గ్యుమెంటు ప్రతిదానికి తగిలించడానికి లేదు. ఇక్కడ గౌరవసభ్యులు పంచాయతీ సమితులలోను జిల్లా పరిషత్తులలోను ఉండకూడదని అన్నాం. ఉన్న పరిస్థితి గమనంలో పెట్టుకొని చేయాలి కాని ఒకరిపై కోపం తాపం అన్న ప్రశ్న కాదు.

(శ్రీ) ప్రగడ కోటయ్య:— ఫండమెంటల్ రైట్స్ క్రింద ఎవరైనా కోర్టుకు పోవడానికి ఉంది. అందులో సందేహం లేదు. We cannot prevent anybody from knowing the management of a Co operative Institution because we are making provision in the Co operative Societies Act because it is there. That has to be examined అన్‌డిజైరబుల్ ఎలిమెంట్సును మనం తీసివేయడానికి యితరత్రా కావలసిన మార్గములను సృష్టించుకొని దానిని యూనివర్సల్ రూల్ చేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. It cannot be an universal rule.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అది కాదండి డిసీజ్ బిగ్ అయినప్పుడు యూనివర్సల్ రూల్ అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను. చూస్తున్నాం, అమలులో ఎంతమందిని సూపర్‌సీడ్ చేయడానికి ఎంత అవకాశం దొరుకుతుందో. చట్టంలో ఉంటుంది ది రిజిస్ట్రార్ ఈజ్ కాంపిటెంట్ టు సూపర్‌సీడ్ అని 50 ఉండవచ్చు. ఏమి జరుగుతున్నది? ఎన్ని కోర్టులకు పోతున్నాయి? 8 సంవత్సరాలు పడి ఉంటాయి. 9 సంవత్సరాలు పడి ఉంటాయి. వారికి తెలుసును, అందరికి తెలుసును. డిసీజ్ కనపడినప్పుడు రెమిడీ ఎంతవరకు అంటే హండ్రెడ్ పర్సెంట్ అని క్లెయిమ్ చేయడంలేదు. కాని ఇట్ ఈజ్ ఎ యూనివర్సల్ రెమిడీ అనేటటువంటిది మాత్రం మనవిచేస్తున్నాను. అంతకంటె యింకో విషయం చెప్పవలసిన పనిలేదు. కాన్‌స్టిట్యూషనల్‌గా కోర్టుకి ఎవరైనా పోవచ్చు, దేని విషయంలోనైనా పోవచ్చు. దీనికి కాన్‌స్టిట్యూషనల్‌గా మీరు చెప్పినట్లు ఏదయినా అభ్యంతరం ఉందా? అభ్యంతరంలేదు. అంతవరకే నేను చెప్పగలుగుతాను. ఇంకొక విషయంపైన ఇది కూడా ఛాలెంజి చేసినవారు చేస్తే చేయవచ్చు. అది వేరే విషయం. బట్ మేము ఎగ్జామిన్ చేసినంతవరకు మాకు తెలిసినంతవరకు కాన్‌స్టిట్యూషనల్ యింప్రాప్రయిటీ ఏమీ లేదని మా అభిప్రాయము. తరువాత సోమేశ్వరరావుగారు చెప్పారు. ఎఫ్. ఎల్. సొసైటీనుంచి డెలిగేట్సును సెంట్రలు బ్యాంకుస్ తీసుకోవడం లేదని. సెంట్రల్ బ్యాంక్సువారు ఏమిటి అంటున్నారంటే ఎఫ్. ఎల్. సొసైటీస్ వేలకొలది ఉన్నాయి. అవే స్వార్మ్ చేస్తాయనే అభిప్రాయం వారికి ఉంది. దీనికి ఏదయినా ఆలోచించి వారికి రిప్రజెంటేషన్ చూడాలి ఎంతవరకు అనేదికూడా ఆలోచించవలసిన విషయం అని మనవిచేస్తున్నాను. ఏమి ఉన్నప్పటికి అధ్యక్షా అంతా వెల్‌కం చేశారు కాబట్టి కొన్నిరోజులే టైము ఉంది కాబట్టి ..

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఒక పాయింటు మెన్షను చేశాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—వారు మెన్షన్ చేసినది ఏమిటంటే బాగా చేసినవాడు ఉంటాడు. అతడుకూడా రెండు టర్మ్సుకంటె వీలులేదంటున్నారు. వారికి అన్యాయంకాదా అన్నారు. నిజమే. నేను ఒప్పుకుంటున్నాను. ఆ డిఫికల్టీ ఉంది In the interests of the good of many, some people will have to suffer for one period but cannot come back.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—నా అభిప్రాయంలో...

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—వారి అభిప్రాయం నాకు తెలియదు. ఉన్న పరిస్థితి ఏమిటంటే—It is not safe. It is the experience of this State and the experience of all the States in the Country. ఇది మనం చెప్పేటటువంటి విషయాలు అన్ని స్టేట్సునుంచి చెప్పిన విషయాలు ఒకటిగానే ఉంది. ఇది చాలా ముఖ్యమైనది. నివారణ సదుపాయం ఆలోచించాలనేటటువంటిది సర్వత్రా ఉన్నటువంటి విషయం. ఇది దేశం మొత్తంపైన. మనమే కొంచెం మేలు ఏమో. కొన్నిచోట్ల it may be worse.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మనమే మేలు అని మనం చెప్పుకోకూడదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మనమే మేలు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—మనం మేలు కాదని మనకు తెలుసును.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—చాలా పొరపాటు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—కోఆపరేషన్‌లో మనమే ప్రథమం We stand first. There is no doubt about it.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అక్కడకక్కడే సమాధానం అయిపోయింది.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—ఆపరేషనులోనా లేక కో-ఆపరేషనులోనా?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—వారు మా పార్టీవారు కాదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఏ పార్టీ అయినా వారికి కో-ఆపరేషనులో మనకంటె ఎక్కువ అనుభవం ఉంది. ఏదయినా సరే అధ్యక్షా, యింకా చాలా రోజులు టైము ఉంది. గౌరవ సభ్యులు చూడండి. ఒకటికి రెండు సార్లు చూడండి. ఈ లోపు ఎప్పుడయినా సరే సెలక్టుకమిటీ కాకపోయినా నేను రెండు ఈవెనింగ్స్ కూర్చుంటాను. ఆఫీసర్సు ఉంటారు. గౌరవ సభ్యులు చర్చించ వచ్చు.

శ్రీ జి లచ్చన్న :—ఇష్టపడి సెలెక్టుకమిటీ కాకపోయినా అన్నప్పుడు కూర్చుని ఏమి లాభం ?

శ్రీ కె బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అనుమానం ఏమిటంటె సెలక్టుకమిటీ అంటేపెద్ద గొడవ, సర్. సెప్టెంబర్ 30 లోపల పూర్తి కాదు. అందుకని నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటె....

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అనఫీషియల్‌గా పిలిస్తే మా పార్టీనుంచి ఎవరూ రాదలచుకోలేదు. అఫీషియల్‌గా అయితే సెలెక్టు కమిటీకి రాదలచుకున్నాము. మూజువాణీగా వ్యవహారం చేస్తామంటె రాదలచుకోలేదు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—అఫీషియల్‌గా పిలుస్తాము.

శ్రీ జి లచ్చన్న :—చట్టబద్ధముగా జరగాలి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—టూ ఈవెనింగ్సు సెలెక్టు కమిటీ కూర్చుని వచ్చేస్తుందంటె ఆక్షేపణ లేదు.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—6 సిటింగ్స్‌లో పూర్తి చేస్తాం.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—6 నుంచి కౌన్సిల్ వస్తుంది. 14 వరకు కూర్చుంటుంది. మళ్లా అది పోతుంది. వారం రోజుల తరువాత మళ్ళీ కూర్చుంటారు. అసెంబ్లీ ఈవెనింగు సమావేశాలు కూడా ఉన్నాయి. I am not

shirking the responsibility of putting it before the Select Committee. Certainly you can sit. I have no objection. Certainly amendments have got to be made. I have no objection. But I am anxious that this should come against before the Assembly on the 30th September and we can discuss and then consider it. టూ ఆర్ త్రీ సిటింగ్సు కూర్చొని ఫైనలైజ్ చేసేటట్లు ఉంటే ఆక్షేపణ లేదు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— ముఖ్యమంత్రిగారు అంగీకరించబోతూ ఒక అనుమానాన్ని వెలిబుచ్చారు. సెలెక్టుకమిటీ వేస్తే బిల్లు శాసనసభలోకి రాకుండా సెలెక్టు కమిటీలో ఉన్న ప్రతిపక్షసభ్యులు అవాంతరం కల్పిస్తారేమోనని. ఆ అనుమానం అక్కరలేదు. మనస్ఫూర్తిగా కోఆపరేషన్ చేస్తాము అని మనవిచేస్తున్నాను. అవాంతరాలు కల్పిస్తారనే అనుమానాలు అనుమానం పెనుభూతం అవుతుంది.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— కోఆపరేషన్ ఎక్కువ అయినందువల్ల 30వ తేదీ దాటుతుందేమో.

శ్రీ జి. లచ్చన్న — కోఆపరేషన్ డిపార్టుమెంటు మాదిరి ఆపరేషన్ చేయము. కోఆపరేషన్ కోఆపరేషన్‌గానే చేస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ముఖ్యమంత్రిగారు సెలెక్టుకమిటీ గొడవ అన్న దానికి నేను అభ్యంతరం చెబుతున్నాను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :— గొడవ అని నా ఉద్దేశ్యం కాదు. ఇట్లా కూడా పట్టుకుంటే ఎట్లా? అయినా గొడవ అంటే తప్పు ఏముంది? గొడవ అంటే సెలెక్టుకమిటీ ఎక్సటార్ని అని అర్థం.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I take objection to it.

Sri K. Brahmananda Reddy :—I have never meant it. The Select Committee is a respectable Sub-Committee of this House.

Mr Speaker :—It is referred to the Regional Committee now. After its receipt from the Regional Committee you want this to be referred to the Select Committee? It should again go to the Regional Committee The best thing is refer it to the Select Committee and after its receipt from the Select Committee you send it to the Regional Committee. First send it to the Select Committee and after its receipt from the Select Committee, then you refer it to the Regional Committee

Sri K. Brahmananda Reddy :—I have no objection to this. Sir, we must sit without asking for notice in the next few days and sit for two or three sittings and complete it.

Mr. Speaker :—That is left to you. You finish it in two sittings. Please give an amendment that it may be referred to the Select Committee.
అది మీ అనుకూలం, వారి అనుకూలం చూసుకుని ఎప్పుడయినా ఫిక్స్ చేసుకో వచ్చు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— ఫస్టు రీడింగ్ నడవనీయండి.

Mr. Speaker —The question is

"That the Andhra Pradesh Co-operative Societies

(Second Amentment) Bill, 1969 be read a first time."

The motion was adopted

Sri G. Siviah —One clarification Sir. After receiving from Select Committee, it must come again to the Assembly and then go to the Regional Committee.

Mr Speaker · Only the House can refer it to the Regional Committee but nobody else can do it· It will come before the House and the House will refer it to the Regional Committee.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Sir, I beg to move ·

" That the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Second Amendment) Bill. 1969 be referred to a Select Commit-tee for consideration and eport to the Assembly within next oneweek."

Mr. Speaker ,— Motian Moved.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Within the next 15 minutes. I will consult the leaders and then submit the list of the Members of the Committee.

Mr. Speaker :—In that case I will take it up again after Education Demand is over. In the meanwhile you can give the names.

ANNUAL FINANC OF STATEMENT (BUDOET) FOR 1969-60

VOTING OF DEMAND FOR GRANTS.

DEMAND NO. XVII-EDUCATION RS. 52,93,92.900/-

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి :—అధ్యక్షా, టీచర్సు చాలకాలమునుంచి జీతాల కోసము ఆందోళన చేస్తున్నారు. ఇంతవరకు ప్రామిస్ చేయడమే కాని చేసినది కన్పించదు. కొఠారి కమీషను స్కేల్సుగురించి వారు చేస్తున్న ఆందోళన సందర్భములో తొందరలో ఫేవరబుల్‌గా చేస్తామని గవర్నమెంటు అన్నట్లుగా తెలిసినది. తొందరగా అమలు చేయడానికి ప్రయత్నము చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. కొఠారి కమీషను రిపోర్టు యిచ్చినతరువాత అప్పటికి యిప్పటికి కాస్ట్ ఆఫ్ లివింగ్ ఇండెక్స్ ఎంతో పెరిగింది. ఆ కమీషను వారు చెప్పిన స్కేల్సు కూడ ఇప్పుడు సరిపోదు. అని యిచ్చినా కూడ అసంతృప్తిపడే పరిస్థితులున్నవి. కనీసము వాటిని అమలులో పెట్టవలసిన అవసరము వున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ఉస్మానియా యూనివర్శిటీకి ఇంత ఇచ్చాము, ఆంధ్ర యూనివర్శిటీకి ఇంత యిచ్చాము అని ప్రతి సారి చెబుతున్నారు. ఒక విషయాన్ని మరచిపోకూడదని మనవిచేస్తున్నాను. ఉస్మానియా యూనివర్శిటీలో వున్న కాన్‌స్టిట్యుయంట్ కాలేజీలు 13. ఆంధ్ర యూనివర్శిటీలో 3, శ్రీ వెంకటేశ్వర యూనివర్శిటీలో 2 వున్నవి. ఈ లెక్క ప్రకారము చూసుకొన్నప్పుడు ఉస్మానియా యూనివర్శిటీకి 99 లక్షలు యిచ్చారు, ఆంధ్ర యూనివర్శిటీకి 30 లక్షలు, శ్రీ వెంకటేశ్వర యూనివర్శిటీకి 28 లక్షలు యిచ్చారు. అనేది అవాస్తవికముగా కన్పిస్తుంది

అని మనవిచేస్తున్నాను. రీజినల్ కమిటీ యొక్క ఎడ్యుకేషను సబ్ కమిటీ మంత్రిగావున్న వాసుదేవరావుగారి అధ్యక్షత క్రింద యిచ్చిన రిపోర్టులో ఈ విధంగా చెప్పబడినది. 1960, 61, 63, 67 మధ్య ఉస్మానియా యూనివర్శిటీకి డబుల్ అయితే ఈ బ్లాక్ గ్రాంట్సు ఆంధ్ర యూనివర్శిటీకి 7 టైమ్స్, శ్రీ వెంకటేశ్వర యూనివర్శిటీకి 4 టైమ్స్ ఎక్కువ అయినది ఉస్మానియా యూనివర్శిటీకి కాన్‌స్టిట్యుయంట్ కాలేజీలు 13, ఆంధ్ర యూనివర్శిటీకి 3, వెంకటేశ్వర యూనివర్శిటీకి 2 వున్నవి అని తెలియకపోతే బాగానే యిస్తున్నారు. కంప్లైయింట్సు ఏమిటి అనే పరిస్థితులు ఏర్పడుతాయి. దీనిని సానుభూతితో చూడవలసిన అవసరము వున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. ఉస్మానియా యూనివర్శిటీ సిండికేట్ చాలసార్లు రిజల్యూషను పాస్ చేసినది. దానిని గురించి ముఖ్యమంత్రిగారి వద్దకు సిండికేట్ తరఫునుంచి ఒక డెప్యుటేషను వెళ్లినది. దానిలో నేను కూడ వున్నాను. దానికి ఇంతవరకు సుముఖముగా జవాబురాలేదు. ఆర్థిక పరిస్థితి చాల అధ్వాన్నముగా వున్నది. కాన్‌స్టిట్యుయంట్ కాలేజీలు నడవడమే కష్టముగా వున్నది. కనుక సుముఖముగా చూడవలసిన అవసరము వున్నది.

వరంగల్లు పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటరును ప్రారంభించినప్పుడు యు.జి.సి. 25 లక్షలు ఇస్తుందని, ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నమెంటు 20 లక్షలు యిస్తుందని చెప్పారు. మొదటి సంవత్సరముతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు 8 లక్షలు యిస్తామని ప్రామిస్ చేశారు. వాస్తవములో 2 లక్షల 75 వేలు మాత్రమే రిలీజు చేశారు. ఆ తరువాత కొద్దిగా రిలీజు చేసినట్లు ఉన్నది. ఆ 8 లక్షలలో బకాయి వున్నది, ఈ సంవత్సరము యివ్వవలసినది కొంత అంతా కలిపి మొత్తము 11 లక్షలు యివ్వాలి. హాస్టళ్ళకు పునాది రాళ్లు పడినవి. పని పడుకొనే పరిస్థితి కన్పిస్తున్నది. ఈ బ్లాక్ గ్రాంటు వెంటనే రిలీజు చేయకపోతే చాల కష్టమౌతుందని మనవిచేస్తున్నాను. కాకతీయ యూనివర్సిటీని వరంగల్లులో ప్రారంభిస్తామని అనేకసార్లు చెప్పి వున్నారు. పేరు చెప్పడముతో సరిపోతున్నది. జరగడము లేదు. ప్రతిదీ చెప్పడము, చేయకపోవడము ప్రభుత్వానికి అలవాటు అయిపోయినది. ఇది ఆ కోవకు చెందకుండా కాకతీయ యూనివర్శిటీ ఒక రూపము దాల్చే పరిస్థితులు నాలుగవ ప్రణాళిక కాలములో తీసుకువచ్చి యూనివర్శిటీగా డెవలప్ చేయవలసినదిగా వరంగల్లు ప్రజల తరఫున, తెలంగాణా ప్రజల తరఫున కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఓ. వెంకటసుబ్బయ్య (వెంకటగిరి) :— అధ్యక్షా, విద్యాశాఖకు 52 కోట్ల చిల్లర కేటాయించారు. సంతోషము. అందరికీ విద్యకు అవకాశము వున్నప్పుడే ఈ బడ్జెటు ఉపయోగపడినట్లుగా గుర్తెరగాలి. విద్యలో 7, 8 రకాలున్నవి. ప్రాథమిక విద్య, ఉన్నత విద్య, కళాశాల విద్య, వృత్తి విద్య లేక సాంకేతిక విద్య, ప్రాచ్య విద్య, వ్యాయామవిద్య, వయోజన విద్య అని వున్నవి. వయోజన విద్యకు స్థానము కల్పించడము లేదు. అది ఎందువల్లనో అర్థము కావడము లేదు. ప్రాథమిక విద్యకు సంబంధించి ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలు వున్నవి. ఇవి నిరుపయోగము. ఎందువల్ల అంటే ఒకే ఉపాధ్యాయుడు

5 తరగతులకు చెప్పడము వీలు కాని పని. కనీసము ప్రతి పాఠశాలకు ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులు వుండే విధంగా చూడాలని కోరుతున్నాను. ఒక ఉపాధ్యాయునికి 30 మంది పిల్లలు అంటున్నారు. అది 1 : 20 వుంటే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్సులో 6, 7 తరగతులున్నవి. వీటిలో తెలుగు, హిందీ పండిట్సును వేయాలని అన్నారు. ఇప్పటికీ కొన్ని పాఠశాలల్లో హిందీ పండిట్సు లేరు. పిల్లలు 6, 7 తరగతులలో హిందీ నేర్చుకోనకుండా 8వ క్లాసుకు పోయేటప్పటికి మిగిలినవారితో వీరు ఎట్లా పోటీ చేయగలుగుతారో అర్థము కాకుండా వున్నది. జూనియర్ కళాశాలలుగా మార్చిన జిల్లా పరిషత్తు హైస్కూలులోని 6, 7 తరగతులను పంచాయితీ సమితులకు ఇస్తున్నట్లు ఉపాధ్యాయులు సమితి కంట్రోల్‌లోకి పోవాలని ఉదయము ఒక కాల్ అటెన్షన్ అన్సరు చేస్తూ చెప్పారు ఈ 6, 7 తరగతులను జిల్లాపరిషత్తుల క్రిందనే వుంచడము బాగుంటుందని నా మనవి. ఈ విద్యలో పలుమారులు సిలబస్ మార్చడం వలన స్టాండర్డు పడిపోతున్నది. ప్రాథమిక విద్యలో నిర్బంధ విద్యావిధానమని పెట్టారు. ఇది కాగితాలపైనే ఉందిగాని దానికి ఎలాంటి ఫెసిలిటీస్ లేవు. ఇందులో హాజరు కమిటీస్ ఉన్నారు. వారిపని పాఠశాలలకు రానివారికి శిక్షలు సిఫార్సులు చేయడం. ఆ పనులుకూడా సరిగా చూడడం లేదు; హైస్కూల్సులోకూడ తరచు సిలబస్ మారుస్తున్నారు. సెవెన్త్ క్లాసు ఉన్నది. టెన్త్ క్లాసు వచ్చింది. ఈ టెన్త్ క్లాస్ మూడు భాగాలు చేస్తామన్నారు. 1–4 ఒకటి, 5–7 ఒకటి, 8–10 ఒకటి, తరువాత కాలేజి అని. టెన్త్ క్లాస్ రిజల్ట్సు 30 శాతం కంటె ఎక్కువ లేదు. హైస్కూల్సుకు 6వ తరగతి ఎక్కడా చదవకపోయినా ప్రయివేటు అడ్మిషన్సు ఉన్నాయి. దానిని తీసివేసి 5వ తరగతి పాస్ కాకపోతే 6వ తరగతిలో చేర్చుకోరాదని ఒక శాసనముంటే బాగుంటుంది. కాలేజి విషయంలో ఒక సలహా ఇస్తాను కొన్ని ప్రయివేట్ కాలేజెస్ ఉన్నాయి. మన ప్రభుత్వం గ్రాంట్సు ఇచ్చేటప్పుడు సరిగా వ్యవహరించడంలేదు. వి. ఆర్. హైస్కూలు కాలేజి చూస్తే అక్కడ ఎలక్షనులు లేవు. ఫండ్సు మాత్ర మిస్తున్నారు. ఎన్నిసారులు ప్రభుత్వానికి చెప్పినా కోర్టుకు పొమ్మంటున్నారు ఏమీ చర్యలు తీసుకోనడం లేదు. ప్రాచ్యవిద్యా కళాశాల లున్నాయి. అచటనుంచి జిల్లా పరిషత్తులో ఇంకా అన్‌ట్రయిన్డు తెలుగు పండితులు పనిచేస్తున్నారు కాబట్టి యీ ప్రాచ్యవిద్యా కళాశాలలు ఇంకా ఎక్కువచేయాలి. Awful changes in the syllabus should be avoided. Private examinations for VI Class in High Schools should be avoided. Hindi pandits and Telugu pandits must be appointed at once in Upper Primary Schools. Teachers quotient must be reduced. The Scales of pay of teachers should be revised as per the Kothari Commission report at once Teaching aids' furniture, library building facilities should be provided for each High School. Education must be taken from Panchayat Samithis and Zilla Parishads. Medical facilities which are given only in High Schools must be extended to Elementary Schools also. Thank you.

(శ్రీ) బి. పాపిరెడ్డి (ఆలూరు).—అధ్యక్షా, యీ డిమాండు చర్చకు రావడంతోనే ఆటంకాలు ఏర్పడ్డాయి. మధ్యాహ్నం 11 గంటలకు రావలసింది

చీకటి పడ్డాక వచ్చింది, ముఖ్యంగా ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం సమానంగా చూడడం కాబట్టి తెలంగాణాలో విద్య లేదు కాబట్టి మిగతా ప్రాంతాలలో కూడ దాదావు అదే పద్ధతిలో తీసుకొంస్తారు. జూనియర్ కాలెజెస్ పై రాద్ధాంతముందనుకోండి. వాటికి సైడ్స్ ఫిక్స్ చేయడంలో ఏ ప్రాంతంలో ఇవ్వాలో నిర్ధారణ లేకుండా అర్బిట్రరీగా మీ ప్రాంతం బాగుంది కాబట్టి రెండున్నర లక్షలివ్వండి ఇంకొక ప్రాంతంలో 30 వేలివ్వండి అంటారు. ఏదో ఒకపద్ధతి పెట్టుకుని అన్ని స్కూల్సుకు ఇంత అని పెట్టుకొనడం మంచిదిగాని ఫలాన ప్రాంతం బాగుంది కాబట్టి అక్కడ ఎక్కువనడం ఇక్కడ తక్కువనడం బాగులేదు. యీ పిల్లకాయలు స్కూల్సుకి పోవడంలేదు. మంత్రులను ఇక్కడనుంచి పొమ్మంటే వారు పోవడంలేదు. అయినా పిల్లకాయలు మేము స్కూల్సుకి వెడతాం మాకు అకామడేషన్ ప్రొవైడ్ చేయండి అంటె వారిని పోనివ్వడంలేదు వరంగల్ కాలేజివారు గుంటూరుపోతామంటే వారికి అకామడేషన్ లేనందువలన వారుకూడ తెలంగాణ అజిటేషనులో కలుస్తారేమోననే భయంకూడ ఉంది. మన ప్రభుత్వానికి ధృతరాష్ట్రుడు కుచేలుడు మాదిరిగా వారి సంతానం ఎంతో వారికే తెలియదు. పెస్కేల్స్ రివైజు చేశామంటారు. పె స్కేల్సు రివైజు చేసినప్పుడు అందరూ గవర్నమెంటు సర్వెంట్సు లెక్చరర్సు ఉన్నారు. వారు నానా తంటాలు పడితే ఆరు సంవత్సరములకు రికగ్నయిజు చేస్తారు గవర్నమెంట్ సర్వెంట్ అని. వారికి ఆల్ ఇండియా కౌన్సిలు టెక్నికల్ పె స్కేల్స్ ఇమ్మంటే మీరు గవర్నమెంటు సర్వెంట్సు ఇవ్వడానికి వీలులేదన్నారు. తరువాత 66 లో గాని 68 లో గాని డి ఎ. రైజుచేసినప్పుడు వారిని ఇంక్లుండ్ చేయలేదు. వారు అజిటేట్ చేస్తే ప్రివియస్ ఇంక్రిమెంటులో చేశారు. ఇంకా ఇంక్రీజ్ చేయాలి. పోతే యీ మైనింగ్ స్కూలు గూడూరులో ఉంది. కొత్తగుడెంలో ఒకటి ఉంది పిల్లకాయలు సరిగా లేరని గూడూరులోది మూశారు. కొత్తగూడెంలో స్టూడెంట్స్ సరిగా రావడం లేదు. అందువలన డిమాండు గుడూరులో జాస్తిగా ఉంది. కనుక అక్కడ తిరిగి ఓపెన్ చేస్తే బాగుంటుంది. ఈ మధ్య ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటులో రి-రిక్రూట్ చేశారు. ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటులో రిక్రూట్ చేస్తే హైద్రాబాదులో రిజిస్టరు చేసిన వారికే ఉద్యోగాలు ఇచ్చి మఫిసలువారికి లేదు. ఆ పద్ధతి అర్థంకాదు. అందువలన యీ రిక్రూట్ మెంటుకు ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్సచెంజెస్ అన్ని జిల్లాలలోను ఉన్నవి కాబట్టి అక్కడకూడ చేస్తే బాగుంటుంది. ఈ రిక్రూట్ మెంటులో ఎక్కువ చదివినవారికి ఎక్కువ అవకాశాలివ్వాలి. ఆంధ్ర ఇంజనీరింగు అసోసియేషను వారి డిమాండు ఎప్పటినుంచో పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ కోర్సు అయిన వారికి నెలకు 100 రూ.లు ఇవ్వాలని ఉంది. ఎటూ మెడికల్ పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్సుకు మూడు అడ్వాన్సు ఇంక్రిమెంట్సు రిక్రూట్ మెంటు అప్పుడుఇస్తాను. అదే మాదిరిగా ఇంజనీరింగు గ్రాడ్యుయేట్సుకు కూడ ఇవ్వాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ :—అధ్యక్షా, గత రెండు సంవత్సరాల అనుభవాన్నిబట్టి చూస్తే, యీ సంవత్సరం విద్యాశాఖ మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టినటువంటి ఈ వివరణ చాలా సమగ్రంగా ఉన్నదని చెప్పడానికి ఏమీ సందేహము

లేదు. విద్యాభివృద్ధి ఎంత బాగాజరిగిందో చెప్పడానికి చాలాసంతోషిస్తున్నాము. అయితే విద్యావిధానము గురించి చెప్పాలంటే, సాధారణంగా మనవాళ్ళు చెప్పుతూ ఉంటారు.

ఆపరేషన్ చాలా జయప్రదంగా జరిగిందిగాని రోగి చచ్చాడని. అలాగే ఈనాడు మన విద్యావిధానము ఉన్నది. ఇక్కడ సాధారణ విద్యాప్రగతి అని ఒక టేబిల్ ఇచ్చారు. దానినిబట్టి చూస్తే, 1951 సంవత్సరానికి, మరి 1965-66 సంవత్సరానికి, ఈ 15 సంవత్సరాలు చూస్తే విద్యావిధానము బ్రహ్మాండంగా ప్రగతి సాధించింది అని చెప్పడానికి సందేహము లేదు. అయితే దీనినిబట్టి కేవలం సంతృప్తిపడడం భావ్యమా అని ఆలోచించినట్లయితే, ఈ సమగ్రమైన నివేదిక ప్రకారము చూస్తే, కొన్ని లక్షలుమంది ప్రతి సంవత్సరముకూడా కళాశాలలో నేమి సెకండరీస్కూల్సులోనేమి తయారవుతున్నారు. ఈ విద్యావిధానమువల్ల ఊరికే మన ఫ్యాక్టరీలలో ముడి సరుకు మంచి సరుకుగా తయారైనట్లుగా మనం చదువుకొన్నటువంటివాళ్ల సంఖ్య పెంచగలుగుతున్నాముగాని వీళ్ళకు, వాడు ఎస్. ఎస్. ఎల్ సి. పాస్ అవుతాడో లేదో వెంటనే ఉద్యోగముగురించి అన్వేషణలో రావడం, ప్రభుత్వముమీదగాని ప్రజాప్రతినిధులమీదగాని పెట్టేటటువంటి బాధలు చాలా అసాధారణమైనవని చెప్పడానికి ఎంతమాత్రము సందేహంలేదు. అందువల్ల ఈ విద్యావిధానంలో వృత్తివిద్యలకుకూడా తగినంత ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి చేయకపోతేమాత్రము రానున్న రోజులలో, రానున్న సంవత్సరాలలో వచ్చేటటువంటి బాధ, ప్రమాదము చాలా ఉంటుందని చెప్పడానికి ఏమాత్రము సందేహము లేదు. అయితే దాంట్లో ప్రభుత్వము అశ్రద్ధ చూపిస్తున్నదాఅంటే చూపలేదు. అక్కడక్కడ సాంకేతిక విద్యాలయాలు పెట్టారు. ఐ. టి. ఐ. కళాశాలలు పెట్టారు. ఈ ఐ. టి. ఐ.లలో నాకు 2. 3 సంవత్సరాల అనుభవం ఉన్నది మా ఏలూరులోఉన్న ఐ. టి ఐ లో నేను అడ్వైజరీ కమిటీలో మెంబరుగావున్నాను. ప్రతి సంవత్సరము దాంట్లో 300, 400 దాకా విద్యార్థులు పాస్ అవుతున్నారు. ఆ పాస్ అయినటువంటి వాళ్లకు వృత్తులు లేకుండా పోతున్నాయి ఐ. టి ఐ లో 2, 3 సంవత్సరాలు చదువుకొని ఒక ప్రమాణ పత్రం తీసుకొనిన తరువాత వాడికి ఒక ఎలక్ట్రీషియన్ పోస్టు అయినా మరొకటైనా ఇవ్వాలనేటటువంటి ఒక నిర్దిష్ట పదతి లేదు. 2, 3 సంవత్సరాలు అష్టకష్టాలు పడి పాస్అయితే అతనికి ఉద్యోగము ఇవ్వాలనేటటువంటి కంపల్సరీ విధానము ప్రభుత్వములో లేదు. మా ఏలూరి పట్టణములో ఈ ఎలక్ట్రీషియన్‌తో పాటు వెల్డర్ అని, మౌల్డర్ అని ఇట్లాంటివి అనేకము సాంకేతిక విద్యలు ఉన్నాయి. అయితే వాళ్ళకు కావలసిన ఉద్యోగాలు లేవు అని చెప్పడానికి చింతిస్తున్నాను. దానికి ప్రభుత్వము మాత్రము చురుకైనటువంటి కార్యక్రమము తీసుకోవాలి. వ్యాయామ విద్య గురించి ఒక చిన్న పేరా ఇచ్చారు. ఈ వ్యాయామ విద్యను గురించి క్రిందటి సంవత్సరము నేను మనవిచేశాను. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లోకంటె అనేక రెట్లు పంజాబ్‌లో, యు పి. లో, సి. పి లో, ఎం. పి. లో గాని ఎక్కువగా వ్యాయామ విద్యలో శిక్షణ ఇస్తున్నారు. ప్రతి స్కూలులో కూడా అక్కడ దాంట్లో కంపల్సరీ విధానము చేసినారు. కాని మనయొక్క మన రాష్ట్రంలో

మాత్రం సంతృప్తికరమైనటువంటి, సంతోషించడానికి తగినటువంటి విధంగా వ్యాయామ విద్య బోధించబడంలేదు. మన ప్రభుత్వము హైదరాబాదులో ఒక కళాశాలను ఏలూరుకి 4,5 మైళ్లదూరంలో వేదవేగిలో ఒక కళాశాలపెట్టింది అక్కడ తయారవుతున్నారు. వాళ్ళకు ఉద్యోగాలు చూచే బాధ్యత ప్రభుత్వము మీద ఉన్నది. దయచేసి ఈ విషయంలో ప్రభుత్వము తగినంత శ్రద్ధ తీసుకొని వృత్తి విద్యలకు తగిన ప్రాధాన్యత ఇచ్చి వాటిలో పాస్ అయినటువంటివాళ్లకు ఉద్యోగాలు ఏర్పరచేటటువంటి సమగ్రమైన విధానము రూపొందించాలని మనవి చేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— అధ్యక్షా, విద్యకు 52 కోట్లు అయినా, న్యాయంగా పెట్టవలసినంత పెట్టలేదని చెప్పుకోవాలి ఎందువల్లనంటె అన్నిటి కంటె ముఖ్యమైనది ఇది విద్యలేకపోయినట్లయితే అది అన్ని బాధలకు, ఇబ్బందులకు అన్నిటికి దారి తీస్తుంది. ఈ విద్యా విధానము గురించి ఉదయం ఎవరో చెప్పారు. మంత్రులు మారినప్పుడల్లా పద్ధతులు మారుస్తున్నారని. ఇవి మారుస్తూ మారుస్తూ అయ్యవారిని చేయడానికి పోతే కోతిని చేసినట్లుగా తయారవుతున్నాయి. వెనుకటికి ఇప్పటికి చదువులు గనుక చూచినట్లయితే, లోగడ 8 తరగతి పాస్ అయినటువంటి వాడికి ఈరోజు బి.ఎ. చదువుకొన్నటువంటి వానికి పోల్చి చూస్తే, ఈరోజు బి.ఎ చదివినవాడు ఒక అర్జీ కూడా వ్రాసుకోలేనటువంటి దుర్గతిలో ఇప్పటి పద్ధతులు ఉన్నాయి. ఇప్పుడు మా యింటిలో నా మనుమరాలు, 8 సంవత్సరాలు అమ్మాయి ఉన్నది. ఆ అమ్మాయి స్కూలుకు పుస్తకాలు తీసుకుపోవాలంటె మనిషి లేనిది, రిక్షాలేనిది, ఆ పుస్తకాలు తీసుకుపోవడానికి వీలులేదు. ఆ పుస్తకాలు ఏనుగంత బరువు కాని చదువు చూస్తే 6 × 7 ఎంత అంటె 81 అని ఖచ్చితంగా చెప్పేటటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది. తరువాత నిర్బంధ విద్యా విధానము పెట్టి, ఇంటి వాకిట విద్యను బోధించే పద్ధతిని ఏర్పాటు చేస్తాము అని చెప్పి మళ్ళీ ఈ మంత్రిగారి హయాములో కొత్త పద్ధతి పెట్టి ఈ కంపార్టమెంటల్ సిస్టం. 5 వ తరగతిని పల్లెటూరిలో నుంచి తీసి అప్పర్ ప్రైమరీస్కూలు పెడతారట 1, 2 మైళ్లదూరములో కనీసం 5 వ తరగతి అయినా చదువుకొనేటటువంటి పరిస్థితి వాళ్లకు కలిగించకుండా చేసి వాళ్లు మైలో రెండు మైళ్ళో పోవాలంటె అది సాధ్యం అయ్యేవనేనా ఈ విధంగా ఎంతమంది 5 వ తరగతి పైన 7 వ తరగతి వరకు చదివి మరల అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూలులో చదివి తరువాత సెకన్ క్లాస్ వరకు చదివి ఈ కంపార్టమెంటల్‌గా చదవడానికి ఎంతమందికి అవకాశము ఉంటుంది? గ్రామాలలో నూటికి 70 మంది, 80 మంది 5 వ తరగతి వరకు చదివి చాలించే టటువంటివాళ్ళే ఉన్నారు. మరి వారికి వీరు కొన్ని వేల అప్పర్ స్కూల్సు పెడితే గాని ప్రయోజనములేదు. అలు 5 వతరగతివరకు చదవడానికి ఏ మైలు దూరములో ఉంటే గాని ఈ చదువుకు అవకాశము ఉండదు. ఇది చాలా ఘోరమైనటువంటి విషయము ఇది చదువులేకుండా చేయడం తప్పితే మరొకటి కాదు. అని నేను మనవిచేస్తున్నాను. సరే ఈ జూనియరు కాలేజస్ విషయంలో అది డబ్బు అనే పద్ధతి పెట్టడం వలన అది ఇష్టం వచ్చినట్లు పెట్టారు. ఇప్పుడు మా ప్రాంతములో నాలుగు తాలూకాలకు ఒక్క దవన్న

మెంటు కాలేజి ఉన్నది, కనిగిరిలో పెట్టారు. వారేదో డబ్బు ఇస్తామని అన్నారని. అక్కడికి దర్శి, పొదిలి నుంచి పోవాలంటె 60 మైళ్లు అవుతుంది. దర్శిలో 7, 8 హైస్కూల్సు ఉన్నాయి, పొదిలిలో 8 హైస్కూల్సు ఉన్నాయి. మరి ఈ హైస్కూల్సుకు సంబంధించి, ఈ 2 తాలూకాలకు సంబంధించి వారు అక్కడికి పోవాలంటె ఎంత కష్టమో ఆలోచించండి. అందువల్ల అలాంటి ప్రత్యేక పరిస్థితులు ప్రభుత్వము గమనములోకి తీసుకొన్నదా అంటె తీసుకోలేదు. ఎంత సేపటికీ డబ్బు రావాలనే పద్ధతి అయితే ఎట్లా? కొన్ని చోట్ల మనము పోగొట్టుకోనేదానికి కూడా తయారు కావాలి లోగడ హైయ్యర్ సెకండరీ స్కూల్సులో ఉంటె ఈ బ్యాక్‌వర్డ్ క్లాసులకు జీతాలు లేకుండా ఉండేది. ఇప్పుడు ఈ జూనియర్ కాలేజి పద్ధతి వస్తే మళ్ళీ యాధాప్రకారంగా వాళ్లు కూడా జీతాలు కట్టుకోవాలి. అందువల్ల అట్లాంటి పద్ధతులు లేకుండా చేయాలనేది కూడా గమనించాలి. తరువాత ఇప్పుడు ఈ ఎజుకేషన్ సెస్ పెంచడం అంటె, ఇప్పటికే భారంగా ఉన్నది ఇది సామాన్యమైనవాడిమీద, సెంటు ఉన్నవాడి మీదకూడా పడుతుంది అనేది కూడా గమనించకుండా ఉంటే ఎట్లా? మరి వారికి ఏదైనా డబ్బు కావాలంటే కాస్త భాగ్యవంతుల మీదనో, ఇతరత్రా ఆదాయం వచ్చే వర్గాల మీదనో వేస్తే బాగుంటుంది గాని అలా కాకుండా ఈ విధంగాచేస్తే చాలా భారంగా ఉంటుందనే విషయాన్ని కూడా గమనించాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇక టీచర్సు విషయంలో బతుకలేనివాడికి బడిపంతులనే సామెత ఉన్నది అది పోగొట్టాలంటే వారికి కూడా కాస్త జీతాలు ఎక్కువగా ఉండాలి కొఠారి కమీషన్ సిఫార్సులు మీరు అమలు పరచండి. ఒక ప్రక్కనేమో కొఠారి కమీషన్ సిఫార్సులను అమలుపరుస్తామని అంటున్నారు. మరి ఇటీవల ముఖ్యమంత్రిగారు గన్నవరం స్కూలు దగ్గరకు పోయినప్పుడు సెకండరీ స్కూల్సు అన్నీ జిల్లా పరిషత్తులకు అప్పజెప్పుతామని అన్నారు. నేను మనవిచేసేది, ఈ ఎలిమెంటరీ ఎజుకేషన్ గాని, సెకండరీ ఎజుకేషన్‌గాని ఈ నాన్-అఫిషియల్సు బాడీస్‌కు ఇచ్చినందువలన ఏ విధంగా జరుగుతుందో—మంత్రిగారు ఎప్పుడైనా నిలువు దోపిడి అనే సినిమా చూచి ఉన్నట్లయితే తెలుస్తుంది. మరి వీరికి ఇంకా ఎక్కువ అధికారాలు ఇచ్చి విద్యకు సంబంధించి నూటికి 70, 80 వంతులు వాళ్ల చేతుల్లో పెట్టి ఈ విధంగా చేస్తున్నారంటె అది మరీ అన్యాయంగా ఉన్నది. అందువల్ల అటువంటి పొరబాటు చేయవద్దు అని మనవిచేస్తున్నాను. అందువల్ల ఈ పరిస్థితులలో ఎక్కువ ఎజుకేషన్ సెస్ పెంచడంగాని, లేక జూనియర్ కాలేజస్ కాస్త దగ్గర దగ్గరగా ఉండే స్థలాల్లో పెట్టకపోవడంగాని అనేది న్యాయం కాదు. ఈ జూనియర్ కాలేజస్‌ను కాస్త దగ్గరదగ్గరగా ఉండే స్థలాల్లో కల్పించి, కొఠారి కమీషన్ సిఫార్సులను ఇస్తేనే దీనికి మేలు చేకూర్చినవారు అవుతారు. అప్పుడే మనము గ్రామాలలో ఉండేవారికి వసతి కల్పించినవారము అవుతాము అని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ సుబ్బరామిరెడ్డి :— అధ్యక్షా, మన విద్యా శాఖామంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండ్‌ను బలపరుస్తున్నాను. ఈ రోజు మనకు వచ్చే ఆదాయంలో 25 పర్సెంట్ మనం విద్యకు ఖర్చుపెడుతున్నాము. విద్యను మనం దుడ్డుఇచ్చి

కొనుక్కొన్నట్లుగా ఉన్నదని భావిస్తున్నాను విద్యకు ఖర్చుపెట్టకూడదు అని కాదు. సక్రమంగా లేదని మనవిచేస్తున్నాను. విద్య నేర్చుకొన్న తర్వాత వారికి నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కరించలేకపోవటంచేత ఎంతో మంది మన ప్రాంతంలో కష్టపడుతున్నారు. చదువులో కూడ ఒక తూరి పాస్ అవటమా, రెండు తూర్లు పాస్ అవటమా అనేది నాకు సందేహంగా ఉంది ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి పాసైన వారికి కాలేజీలో సీట్లు దొరకాలంటే, 45 పర్సెంట్, 55 పర్సెంట్ మార్కులు వచ్చినవారికి సీట్లు ఇస్తాముగాని, అంతకు తక్కువ వచ్చినవారికి సీట్లులేవు అంటారు. ఎందుకంటె కాలేజీలో 50 సీట్లుఉంటే 100 అర్జీలు వస్తాయి. అందుచేత యీ విధంగా అంటున్నారు. కొన్నిచోట్ల పలుకుబడిఉన్నవారికి ఏ రెండు మూడు సీట్లో-40 పర్సెంట్ మార్కులువచ్చినవారికి ఇస్తున్నారు. ఇటువంటి అక్రమాలు జరుగుతున్నవి. ఇపుడు 40 పర్సెంట్ మార్కులు వచ్చినవారిని పాస్ చేస్తున్నాము. కాని పాసైనవాలందరకీసీట్లు ఇవ్వటం లేదు కావాలంటే-50పర్సెంటు మార్కులు వచ్చినవారినే పాస్ చేయించి పాసైనవారందరికి సీట్లు ఇవ్వండి. లేకపోతే చాలా బాధలు ఉన్నవి, చాలా వ్యత్యాసాలు ఉన్నవి ఎప్పుడో బ్రిటిష్ప్రభుత్వంవారు వ్రాసిన హిస్టరీ, సైన్స్, కంఠోపాఠం చేసుకొని పరీక్ష పాసైన తర్వాత ఎపుడు ఉద్యోగంలోకి పోవాలి అనే ఆలోచన తప్పితే, ఏదైనా ధైర్యంగా మనం వృత్తి చేసుకొని బ్రతకగలము అనే ఉద్దేశ్యము ఎవరికి కలగటం లేదు. ఇది మన ఎడ్యుకేషన్‌లో ఉన్న లోటు అని మనవిచేస్తున్నాను. సెకండరీ విద్య మొదలుకొని కాలేజీ విద్య పూర్తి అయ్యేవరకు విద్యార్థికి ఏ వృత్తిమీద అభిలాష ఉంటుందో, ఆ వృత్తి నేర్పించటం చాలా సబబు అపుడే నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. అది ఎట్లా చేయాలన్నది పెద్ద వారు ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను దేశంలో ఎన్నో వృత్తులు ఉన్నవి. సాంకేతిక నిపుణులు అవన్నీ చూసి ఎవరికి ఎటువంటి సహాయం చేయాలన్నది చూసి చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రజలనుండి వసూలు చేసిన డబ్బు విద్యకు చాలటం లేదని అంటున్నారు. మనం సెకండరీ విద్యవరకు ఉచితవిద్య ఇవ్వాలనుకొంటున్నాము. అయితే 10 రు లు ఇచ్చుకోగలిగినవారికి కూడ ఉచితంగా విద్య చెబుతాము-అంటున్నారు. అట్లాకాకుండా, దీనికి సీలింగ్ పెట్టి, పేదవారికి, ఒక ఎకరం రెండు ఎకరాలు ఉన్న పేదవారి బిడ్డలకు, 100 రు. లు జీతం వచ్చే వారి బిడ్డలకు ఉచితవిద్య అని చెప్పి-ఇవ్వగలిగిన వారినుండి డబ్బు తీసుకోవచ్చును. తీసుకొనే డబ్బు దుర్వినియోగం చేయటంలేదు. వారికే ఖర్చుపెడుతున్నాము. సీట్స్ లేవని చెప్పేబదులు తీసుకొన్న డబ్బుతో ఇంకో సెక్షన్ ఎక్కువపెట్టి, ఇంకో ఉపాధ్యాయుని ఎక్కువగా వేస్తే నిరుద్యోగసమస్య కొంత పరిష్కారం అవుతుంది; అందరికీ సీట్స్ ఇవ్వవచ్చును. బి.ఎ.బి.ఎస్.సి;బి కామ్ పాసైన వారు పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్స్ కోర్సుకు పోవాలంటే 50 పర్సెంట్‌పైన మార్కులు వచ్చినవారికే సీట్స్ ఇస్తామని-సీట్స్ ఉన్నప్పటికీ మిగతావారికి సీట్లు ఇవ్వము అని అంటున్నారు. 50 పర్సెంట్ లోపు వచ్చినవారికి సీట్స్ఇస్తే స్టాండర్డ్ తగ్గిపోతుందికాబట్టి—50 పర్సెంట్ పైన వచ్చినవారికే సీట్స్ ఇస్తామని చెప్పి వెంకటేశ్వరయూనివర్శిటీలో గత సంవత్సరం కొన్ని సీట్లు ఖాళీగా ఉంచారేగాని

అంతకు తక్కువ మార్కులు వచ్చినవారికి ఇవ్వ దు. ఎగ్రికల్చర్ కాలేజీలో ఫార్మర్స్‌కు ఇన్ని సీట్లు అని ఇస్తున్నారు వారు చదువుకొంటున్నారు వారు పాసైన తర్వాత వారికి ఉద్యోగం లేదంటున్నారు. వారు పోయి వ్యవసాయం చేసుకొంటున్నారు. వారు కష్టపడి చదువుకొంటామంటే వారికి సీట్స్ ఇవ్వక పోతే ఎట్లా ? అయితే వారికి ఉద్యోగం ఇవ్వము అని ముందే చెప్పండి. మీరు అక్కడ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్‌కు, బిల్డింగ్స్‌కు కోట్ల రు. లు ఖర్చు పెడుతున్నారు. ప్రొఫెసర్స్‌కు, ప్రిన్సిపాల్‌కు చాలా డబ్బు ఖర్చుపెడుతున్నారు సీట్స్ ఖాళీగా ఉంచుతున్నారు. చదువుకొన్నతర్వాత వారికి ఉద్యోగం ఇవ్వలేము: వారికి స్టాండర్డ్ లేదు, ఫారెన్ పోతే మన స్టాండర్డ్‌కు వారి స్టాండర్డ్‌కు వ్యత్యాసం ఉన్నది అంటే—అటువంటి స్టాండర్డ్ కండిషన్స్ పెట్టండి. తిరుపతిలో సెంట్రల్ స్కూలు ఒకటి ఉంది. ఆ సెంట్రల్ స్కూలు దేవస్థానం బిల్డింగ్‌లో ఉంది. వారు ఖాళీచేయమన్నారు కాబట్టి మేము బెజవాడకు షిఫ్ట్ చేస్తాము అని వారు అన్నట్లు ఒక మిత్రుడు నాకు చెప్పినాడు నేను ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్‌కు ఫోన్ చేస్తే తాను ఆ బిల్డింగ్‌ను ఖాళీ చేయమని అడగలేదని చెప్పినాడు. ఇదివరకు ఎగ్రిమెంట్‌లో 11 ఎకరాల భూమి, కొంత డబ్బు ఇస్తామన్నాము; ఆ చోటు మాత్రం ఇవ్వటానికి నాకు వీలు లేదుగాని, దుడ్డు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. అక్కడ గవర్నమెంటు చోటు చాలా వుంది; అన్నారు. కాబట్టి మంత్రిగారు పరిశీలించి ఆ స్కూలు అక్కడనే ఉంచాలని మనవిచేస్తున్నాను. కావాలంటే, బెజవాడలోగాని, హైదరాబాదులో గాని ఇంకో స్కూలు పెట్టాలంటే నాకు అభ్యంతరం లేదు. అంతేగాని, వున్న స్కూలు తీసివేయటానికి కారణం ఏమిటి ? గవర్నమెంట్ చోటు కావలసినంత ఉన్నది వారు దుడ్డు ఇస్తామన్నారు. కాబట్టి అది అక్కడే ఉంచాలని కోరుతున్నాను. ఒక సంవత్సరం నుండి ఇక్కడ జరుగుతున్నది తమకు తెలుసు. ఆంధ్రనుండి కొంతమంది స్టూడెంట్స్ ఇక్కడకువచ్చి చదువుకొన్నారు. ఇప్పటికైనా వారిని ఇక్కడ చేర్చుకోవటమో, లేక, వారిని కోరినచోటికి పంపించటమో చేయాలి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య —అధ్యక్షా, ఇటీవల మన కేంద్ర విద్యాశాఖ మంత్రి డా. వి.కె.ఆర్.వి. రావుగారు మాట్లాడుతూ ఒక చక్కని సలహా ఇచ్చారు ఆ సలహాను దృష్టిలో పెట్టుకొంటే, మన రాష్ట్రంలో విద్యా విధానం ఎలా ఉన్నదో మనకు కొట్టవచ్చినట్లు అర్థం అవుతుంది. "The need of reorientation of the Educational Institutions in the country in terms of job-orientation, work experience and the production of skills and attitudes that would bear for self employment." దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకొని మన విధ్యావిధానం ఏ వైపునకు పోతున్నది అన్నది మంత్రిగారు అర్థం చేసుకోవాలి. ఈ రోజు మన విద్యా విధానం ఎట్లా ఉన్నదంటే Instead of work-experience it is recommendation oriented, చదువుకొన్న తర్వాత ఉద్యోగాలకోసం మంత్రుల చుట్టూ తిరిగే విధానానికే మన విద్య తయారైనది. Instead of job-oriented, minister-oriented. ఈ మంత్రులలో ఏ మంత్రికి ఎంత పెద్ద

సిఫార్సు ఉన్నదో, ఆ సిఫార్సువల్ల ఉద్యోగం వస్తుంది. Instead of skill-oriented, first rated recommendation oriented అన్నిచోట్ల తిరిగి, అందరిని అభ్యర్థించి ఎక్కడా ఏమీ చిక్కక, దిక్కు తెలియక నైరాశ్యంతో పోవటం; యీనాడు యీ రోజు మన విద్యా విధానంలో ఉన్నటువంటి వ్యవహారం. మన విద్యా విధానంలోవున్న వైఫల్యం గురించి ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే ఆ నాడు తుగ్లక్ సక్రమంగా పరిపాలన సాగించాడేమోగాని, మన పరిపాలనతో మనయొక్క విధానాల మార్పు చూస్తుంటే, ఆలోచన చేసినదానికంటే ఆ స్కీమును వదలివేయటం త్వరగా జరుగుతున్నది. ఈ నాడు యువకులు కోరేది డిగ్రీలు కాదు; యీ నాడు యువకులు కోరేది వారికి జీవనోపాధి మేము చదువుకొన్న తర్వాత మా పరిస్థితి ఏమిటి ? అన్నది ప్రభుత్వం ఆలోచన చేసిందా అని యీ నాడు యువకులు అడుగుతున్నారు. మన విద్యా విధానంలోనే మూలంలోనే తప్పు ఉంది. దానివల్లనే ప్లానులో తప్పు వచ్చింది. మన విద్య ఎలా ఉండాలి. వారు చదువుకొనే విద్య-వారికి వృత్తిని, ఉపాధిని కల్పించేటట్లుగా ఉండాలి. అలా ఉన్నదా ? ఈ నాడు లేదు అలా ఉన్నదా ఈ రోజు ? దీనికి కారణం — మనం ఏదో స్కూలు తెరిచాము అని కాదు. క్లాసులు తెరిచాము అని కాదు. లేకుంటే పర్సంటేజి పెంచాము అని కాదు. మనయొక్క విద్యావిధానంవలన విద్యార్థులు, యువకులు ఏ మోతాదులో బాగుపడుతున్నారు. దేశానికి ఏ మోతాదులో వారు సహాయ పడుతున్నారు అనేది గీటురాయి గాని ఏదో కొన్ని లక్షలమంది గ్రాడ్యుయేట్స్‌ను తయారు చేయలేదా అంటే అది విచిత్రమైన వ్యవహారము. ఈ రోజు యింజనీరింగు గ్రాడ్యుయేట్స్‌కు ఉద్యోగాలు లేవు: టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్ చదువుకొన్న వాళ్లకు ఉద్యోగాలు లేవు బి.ఎ., ఎమ్.ఎ.,లు వాళ్ళ విషయం వదలిపెట్టండి. ఏమిటి ఈ పరిస్థితి ? ప్రభుత్వ ప్లాన్ అప్రోచ్‌లోనే తప్పు కాదా ? ఒకవైపున విద్య పెరుగుతూ ఉంటే రెండవ వైపున నిరుద్యోగులు కొల్లలు కొల్లలుగా పెరిగేటటువంటి ఈ పరిస్థితులలో భావితరంలో విద్యార్థులు ఈ పద్ధతిని క్షమించరు. తిరుగుబాటు చేస్తారు. దానికి ప్రభుత్వమే బాధ్యత వహించవలసి యున్నది. రెండవ విషయం. జూనియర్ కాలేజెస్ తతంగం. ఇది రాజకీయాలకు లోనై చేస్తున్నారేమో ననిపిస్తున్నది. మా జిల్లాలలో చాల పురాతనమైనటువంటి స్కూల్స్, మార్కాపురం, కంభం, ఆత్మకూరు, వదలిపెట్టి జిల్లాపరిషత్ అధ్యక్షులు ఊరు ఆలూరు, విజయభాస్కరరెడ్డిగారికి సంబంధించిన కర్నూలు, నందికొట్కూరు, ఆళ్లగడ్డ యిచ్చారు. ఇట్లా చూచినట్లయితే చెప్ప డానికి వీలు లేదు. ఇవి కేవలం రాజకీయ పలుకుబడికి లోనై యిచ్చారు. పోనీయండి. ఆ ఆలోచనా విధానంలోనే తప్పు ఉన్నది. వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలలో ఏ విధంగా విద్యా ప్రబోధాన్ని చేస్తారు ? ఆర్థికంగా వెనుకబడి వున్నాము: అది అలా పెట్టండి. విద్యలోకూడ వెనక పెట్టాలనేనా ? లక్ష రూపాయలు యివ్వమంటే ఎక్కడ నుంచి ఎలా తీసుకువచ్చి యివ్వగలరు ? వెనకబడ్డ ప్రాంతాలలో లక్ష, 50 వేలు అని లిమిట్ పెట్టకుండా డొనేషన్‌తో నిమిత్తంలేకుండా జూనియర్ కాలేజెస్ పెట్టి విద్యాప్రబోధం చేయాలి. మీరు

కంట్రిబ్యూషన్ పేరిట డొనేషన్స్ వసూలు చేస్తారు. నేను పోతే ఒక అసిస్టెంట్ డైరెక్టరుగారు చెపుతున్నారు రికరింగ్ నాన్‌రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ గదా, కంట్రిబ్యూషన్ వసూలుచేసుకుంటే సరిపోతుంది అంటున్నారు. పేద ప్రాంతాలలో అసలు తిండికే కరువై బ్రతకలేనటువంటి పరిస్థితులలో 250 రూపాయలు కంట్రిబ్యూషన్ యిచ్చుకోవాలంటే ఎలా సాధ్యమో, ఎట్లా ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తుందో నాకు అర్థంకావడంలేదు.

మిష్టర్ స్పీకర్ :— కంట్రిబ్యూషన్ యిచ్చే దానికి సిద్ధంగా ఉంటే దానికి మీ అభ్యంతరం ఏమిటి.

Sri P. Subbayya :—That is welcome. We want it. The approach of the Government also should be like that

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు :—సుబ్బయ్యగారు ఏ ఊరు విషయం బాధ పడుతున్నారో అది చక్కగా చెప్పకూడదా ?

మిష్టర్ స్పీకర్ :—సుబ్బయ్యగారు మార్కాపురం వాస్తవ్యులు. కంట్రిబ్యూషన్ ఒకరు కాదు యిద్దరు పోటీ పడినారు రెండు కాలేజిలు కావాలని. మాకు కావాలంటే మాకు కావాలని పోటీ పడిన విషయం వారికి తెలుసు ననుకుంటాను.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య : – ప్రైవేటు కాలేజెస్ అవి.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—ప్రైవేటు కాలేజి అయితే ఏమి ? మూడు లక్షలు వసూలు చేస్తే చేయవచ్చు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—గవర్నమెంటు కాలేజి యిస్తానని ఎగనామం పెట్టి అన్యాయం చేసినది. ఈ విద్యా విధానం వల్ల హాఫ్ కుక్డ్ లిటరేచర్ తయారు చేయడం వల్ల ఈ రోజు విద్యార్థులు డిగ్రీల జోలికి పోవడం లేదు. మాకు ఎంప్లాయిమెంటు కావాలని చెపుతున్నారు. మీరు యివ్వలేరు. కనీసం అన్ ఎంప్లాయిమెంటు ఇన్స్యూరెన్స్ అయినా ఏడతారా లేకపోతే వారి యొక్క పరిస్థితి తీవ్రంగా మీ మీద ఉంటుందని నేను చెపుతున్నాను. కొఠారి కమిషన్ రికమెండేషన్స్ ఉన్నాయి. వాటిలో విద్యకు సంబంధించినంతవరకు అమలు జరుపుతాము అంటారు. గాని ఉపాధ్యాయుల వేతనాలకు సంబంధించినంత వరకు అసలు జరపము అంటారు ఇది ఏమి న్యాయం ? ఎలా విద్య విద్యార్థులకు ప్రబోధింపబడుతుందో నాకు అర్థం కావడం లేదు గిరిజనులు, బాక్‌వర్డ్ అండ్ వీకర్ సెక్షన్స్ ఆఫ్ ది సొసైటి వారు రాష్ట్ర మొత్తంగా తీసుకుంటే కూడ 6 పర్సంట్ లేదు. దేశం మొత్తం 8 2 పర్సంట్ ఉన్నది. వాళ్లు, చెంచులు, సుగాలీలు, కోయలు వగైరాల పరిస్థితి చూస్తే—ట్రైబల్ వెల్‌ఫేర్ డైరక్టరు ఫండ్స్ యివ్వాలి. కలెక్టరుగారికి కొన్ని చోట్ల పెత్తనం ఉన్నది. అది అమలు జరిపే వారు ఫారెస్ట్ అధికారులు. ఇది చాల అన్యాయంగా ఉన్నది. ఈ పరిస్థితి ఎలా ఉన్నది అంటే—తోడేలుకు గొర్రె పిల్లను అప్పజెప్పినట్లుగా

చాలా చోట్ల ఉన్నది. ఇది న్యాయమైన పద్ధతి కాదు. చెంచులు ఉన్నారు. ఆ చెంచులకు స్కూల్స్ ఉన్నాయి. టీచర్స్ ఉన్నారు. ఒక్క టీచర్ ఆ చెంచు గూడానికి పోయి పని చేయరు. అందువల్ల ప్రభుత్వ ఆలోచనలో అది వైఫల్యం అయిందని తెలిసిన తరువాత రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ ఎందుకు పెట్టరు? వారిలో మార్పు తీసుకు రావడానికి ఎందుకు ప్రయత్నం చేయరు? తరువాత రిమూవల్ ఆఫ్ 6th & 7th క్లాసెస్. 1 నుంచి 11 వయస్సుగల విద్యార్థులకు క్రాష్ ప్రోగ్రామ్‌తో ప్రైమరీ ఎడ్యుకేషన్ పెడతాము అనుకొన్నారు. అది పెట్టడం లేదు. ఆ విధంగా తరిఫీదు చేయమన్నా చేయడం లేదు. అలాంటప్పుడు వీరు స్టాండర్డ్ పెంచాలి అనుకుంటున్నారు. ప్రైమరీ ఎడ్యుకేషన్‌లో క్రాష్ ప్రోగ్రామ్ పెట్టి వారి యొక్క పరిస్థితులు వారి యొక్క స్టాండర్డ్స్ పెంచకుండానే వీరు ఆలోచన చేసినట్లయితే ఈ సౌధం కూలి పోతుంది. ప్రభుత్వం ఏ స్టాండర్డ్స్ అయితే తీసుకురావాలని అనుకున్నారో ఆ స్టాండర్డ్స్ తీసుకు రాలేరు. దానికి భిన్నంగా దుష్ట ఫలితాలు వస్తాయి. విష ఫలితాలు వస్తాయి దానికి ప్రభుత్వమే బాధ్యత అని మనవి చేస్తున్నాను. విద్యా విధానంలో ఫెయిల్ అయినందుకు సెన్సార్ చేయవలసిన అవసరం ఉన్నదని గట్టిగా చెపుతున్నాను.

GOVERNMENT BILL.

THE ANDHRA PRADESH CO-OPERATIVE SOCIETIES (SECOND AMENDMENT) BILL, 1969.

Mr. Speaker :—With the permission of the House, I will ask the Minister for Education to move 'that the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Second Amendment) Bill, 1969 be referred to the Select Committee'.

Sri P V. Narasimha Rao :—Sir, I beg to move :

"That the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Second Amendment) Bill, 1969 be referred to a Select Committee consisting of the following Members :

1. Sri K. Brahmananda Reddi
2. Sri K. Vijayabhaskara Reddi
3. Sri P Narsa Reddi
4. Sri Pragada Kotiah
5. Sri Someswara Rao
6. Sri Vijayanarasimha Raju
7. Sri D. Venkayya
8. Sri K. Appadu Dora
9. Sri Mohammed Kamaluddin Ahmed
10. Sri P. Venkatesam
11. Sri N Raghava Reddi
12. Sri G Sivaiah
13. Sri B. Papi Reddi
14. Sri M. Veeraraghava Rao
15. Sri Janga Reddi"

and that the Select Committee may be requested to present its report within a fortnight.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—Sir, this is not a Money Bill and as such it should be referred to a Joint Select Committee, not to a Select Committee.

Mr Speaker :—I will consider about it Should it necessarily be referred to a Joint Select Committee or only a Select Committee of this House? I do not think it is compulsory for this to be referred to a Joint Select Committee. According to Rule 107, 'the Members of a Select Committee on a Bill shall be appointed by the House when a motion that the Bill be referred to a Select Committee is made'. Therefore, it does not envisage that it should necessarily be referred to a Joint Select Committee. I got that point examined. It is not necessary that it should be referred to a Joint Select Committee ,even if it is not a Money Bill. I will again get it examined, whether it is mandatory to refer it to a Joint Select Committee.

Sri Vavilala Gopala Krishnayya ,—It is mandatory.

Mr. Speaker .—Mr Gopalakrishnayya, it is not mandatory. According to Rule 152-V, 'The Assembly may by motion desire to obtain the concurrence of the Council in setting up a Joint Select Committee of the two Houses to consider a Bill.....' So, it is not mandatory.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya .—'May' always does not mean that it can be avoided.

Mr. Speaker :—It is left to the House.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—When there are two Houses, the only prohibition is regarding Money Bill.

This is not a Money Bill

Mr. Speaker :—The rules do not provide for it.

Sri P. V. Narasimha Rao .—It depends on what motion we adopt.

Mr. Speaker :—It is not mandatory. The question is :

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I still contend.

Mr. Speaker —Anyway I have already given my ruling that it is not mandatory for the House to send it to the Joint Select Committee. I will again consider about it If there is an irregularity I will bring it before the House

The question is:

"That the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Second Amendment) Bill, 1969 be referred to a Select Committee consisting of the following Members .—

1. Sri K. Brahmananda Reddy
2. Sri K Vijayabhaskara Reddy
3. Sri P. Narsa Reddy
4. Sri Pragada Kotiah
5. Sri Someswara Rao

6. Sri Vijayanarasimha Raju
7. Sri D. Venkayya
8. Sri K. Appadu Dora
9. Sri Mohammed Kamaluddin Ahmed
10. Sri P. Venkatesam
11. Sri N. Raghava Reddy
12. Sri G Sivaiah
13. Sri B. Papi Reddy
14. Sri M. Veeraraghava Rao
15. Sri Janga Reddy

and that the Select Committee may be requested to present its report within fifteen days from today."

The motion was adopted.

Mr. Speaker:—Under Rule 109 (1) of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, I appoint Sri K Brahmananda Reddy, Chief Minister, to be Chairman of the above Select Committee.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1969-70

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND No. XVI EDUCATION Rs. 52,93,92,900

Mr. M. Godfrey:—Mr Speaker, Sir, while speaking on the Demand for Education, I would like to stress, as others have done, that a few more seats be allotted in the colleges for students. There is always difficulty in getting admission especially in the colleges for boys and girls. I think this should not be a problem especially in Andhra Pradesh and we should be able to allot more seats or we should try to open another college which will cater to the needs of so many of our young boys and girls who go out disappointed because of non-admission and then they have got to try in other colleges outside the State This makes it rather difficult when they return to seek jobs in the State to which they belong. I would suggest that this should be taken seriously by the Education Department and something must be done.

Then, Sir, the English medium schools should be given the same facilities as other Telugu medium schools. I have heard certain reports that some schools are not being treated on par with other Telugu medium schools. I would request that our English medium schools which are doing a very good job in the whole Andhra Pradesh should be given the same facilities as other schools in the matter of scholarships, freeships, etc I would suggest as I have done last year, that the Government school buildings are really in a dilapidated condition. I have visited many Government schools and I find that most of them are in a dilapidated condition. I am proud to say that our English medium school buildings (Missionary schools) are really an example to the other schools, where the boys and girls are given full security and they are made to study under very comfortable and very easy conditions. I am sorry to say that Government school buildings and other school buildings are so old and their condition so dilapidated that one feels really scared to send children to study in such schools with roof which may collapse at any moment. I would

therefore request the Education Department to take special interest because our boys and girls are risking their lives in such buildings.

I would also like to bring to the notice of the Government that our teachers who are really doing their best in our State are the lowest paid. I would suggest that something must be done to raise their emoluments It is they who bring up the child from the age of 4 to 5 years to the age of 15 or 16 years, which is the most formulative period and this falls to the lot of the teacher I must say that our teachers are doing a good job by bringing up these little children who spend most of their time in the schools. I reiterate my request that the teachers should be paid better salaries than they are at present getting.

Sir, I would also like to make one more request. The students should be kept out of this political drive I request the Minister for Education and those connected with education to do all that they can to see that security is provided to those schools which are trying to educate the children despite all the troubles around them. I have visited a few schools and I find that children are being threatened and the managements also are being threatened for keeping the schools open, while it is only our children that are going to suffer if the schools are closed The schools were really interested in the good of our children who are to be the future leaders. We must do something for reopening the schools and seeing that our children are given full security and permitted to study which they are eagerly waiting to do I know that children are going to schools. It is only because of the scare that is around them that they are not able to go. I request the Education Department and all other departments concerned with education to do their best in this regard Otherwise, their future is going to be marred. They have got a bright future before them I earnestly appeal to all authorities, to everybody concerned, every individual concerned, to do something about it and make the students go to the schools.

Sri G. Sivaiah .—Mr. Speaker, Sir, Sri P. V. Narasimha Rao, his Department, the Secretary and the Director, behave like a Shylok to grab as much as possible from Antonio, the famine-stricken Rayalaseema in the matter of opening Junior Colleges. Unfortunately we do not have any Portio to defend us.

Sri K. Brahmananda Reddy :—At Puttur one Sreshti has given one lakh of rupees.

Sri G Sivaiah :—I know there are no Portions and therefore we have suffered. This policy cannot be implemented in an area like Rayalaseema. The Government also always lays stress on the removal of regional imbalance Rayalaseema is an economically backward and famine-stricken area where people are dying for want of food. Still we need to collect lakhs of money See the difference. People of Chittoor has to pay Re. 1 lakh for opening a junior college, while the people of Ananthapur Rs 50,000 and the people of some other District Rs. 25,000. It looks as if we are very partial to some. Any way, Sir, we have paid the amount with the greatest difficulty. In future, do not kindly insist. As we have paid Re. 1 lakh, with all

the difficulties, please show us better consideration in future at least.

Sri P. V. Narasimha Rao :—I say, he is backward enough to pay Re. 1 lakh. (Laughter)

Sri S. Jaipal Reddy :—Mr. Speaker, Sir, in free India we have made the great progress in the sphere of education This explosive educational expansion has thrown our administrative machinery out of gear. The qualitative decline, I am afraid, is in exact proportion to the quantitative expansion of education in the country.

The quality of decline, in my view, can be categorised under three heads, (1) The Administrative field. It is very welcome that the administration of secondary schools had been, by and large entrusted to zilla parishads, but the zilla parishads have not been equipped with adequate administrative apparatus to run these institutions in a very proper manner I happened to visit many Zilla Parishads. I could not see that the office had anything to tell us about how many teachers were required in the school or how many teachers were functioning in the school. In fact, during the last few years, there are many schools which have not been allotted a Hindi Pandit, and the Zilla Parishad does not simply know about it and I am afraid even the Government does not know about it. The second failure on this front is in respect of revision of curriculum which should be more in tune with the national goals. Thirdly, we have not been able to revise our system in such a manner as to keep the student busy throughout the year. It is this failure of our own to keep the studen busy which is now causing so much talked-about indiscipline in the country. Therefore, I urge upon our Education Minister who is in fact a very able and intellectual Minister that we have in our Government to look into the broader aspects of our Education. I may tell you, Sir, that during the last 20 years in the country we have been playing with the lives of the students, because we have been experimenting our varied and variegated systems of education on the students with the result that a student who has just passed out of the college would not know as to what system was now obtaining in that particular college. Now the systems have been changed so many times that such students who happen to fail in one year are caught between the two systems and put to lot of trouble. In fact, this frequent revision of the systems of education in the country has also added fuel to the fire of student indiscipline in this country. I, there fore, urge upon the Government to see that we will not any more tamper with the system that we may introduce in these junior colleges.

Mr. Speaker :—Sir, I would like to draw your attention to the two matters which seem to be sedulously building up in this part of the country. One is the case of single-teacher schools. I believe they do not simply exist, in fact, I have not found them functioning in any part of the State and they are a total waste. I, therefore, feel that they must be either abolished or we must increase the number of teachers and supervise their functioning in a stricter manner The second matter is about the compulsoriness of our primary education.

I do not think we have been able to enforce it. We have not taken enough precautions for its successful functioning and it is not too late for the Goveenment to ensure its proper functioning.

Lastly, I would like to make one suggestion I think it is desirable to have one junior college at least in every Taluq head-quarters and in a backward region like Telengana it is no use asking Government for the contribution of the people. As Mr. Siviah has put it, the may prove to be a Shylock, but there are no Antonios in Telengana to give and of course the question of Portios does not simply arise.

Thank you,

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :—అధ్యక్షా, మన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 22 సంవత్సరాలు అయింది. అయినప్పటికీ, ఇప్పటికి కూడా మన విద్యా విధానంలో ఒక స్పష్టమైన వైఖరి మన ప్రభుత్వానికి వున్నట్లు తోచడం లేదు. మన దేశంలో ప్రాంతీయ భాషలు చాలా అణగద్రొక్కబడిన విషయం మనకు తెలుసు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత ప్రాంతీయ భాషల అభివృద్ధికోసం కమిటీలమీద కమిటీలు వేస్తూ కాలయాపన చేయడం తప్ప సంతృప్తికరంగా ఏమీ చేయలేదు. ఈ వేళ ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో అధికారభాష తెలుగు అనుకున్నప్పటికీ, చట్టరీత్యా వున్నప్పటికీ అచరణలో అనేక ఆటంకాలు వస్తున్నాయి ప్రత్యేకించి పంచాయతీరాజ్ వ్యవస్థ, కో-ఆపరేటివ్స్— ఇటువంటివి ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు తెలుగులో జరపాలని వుంది. కాని జిల్లా స్థాయిలోను, తాలూకా స్థాయిలోనూ యింకా ఇంగ్లీషులోనే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుగుతున్నాయి తప్ప తెలుగులో రాకపోవడం విచారకరం. 20 సంవత్సరాలక్రితం యూనివర్శిటీ స్థాయిలోను, సెకండరీ స్థాయిలోను ఎటువంటి మార్పులు కావాలని విద్యావేత్తలు సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ గారితోను, మొదలియార్ గారితోను రెండు మూడు కమిటీలు వేయడం—వారు కొన్ని సూచనలు చేసి కూడా 20 సంవత్సరాలు అయింది. వాటిల్లో కొన్ని అమలు చేసినా—తరువాత కొఠారి కమిషను సిఫార్సులు కూడా మన ప్రభుత్వానికి వచ్చాయి వాటినమలు చేయడంలో ఎందుకు ఆటంకాలు కలుగుతున్నాయో నాకు అర్థం కావడం లేదు. వాటిని అమలు చేసినట్లయితే కొంతవరకు అభివృద్ధికి అవకాశం వుండేది. 20 సంవత్సరాల తరువాత—ఇప్పుడు జూనియరు కాలేజిలలో అయినా తెలుగు భాషలోనే చేయాలనే నిర్ణయం తీసుకున్నందుకు సంతోషం. జూనియర్ కాలేజీల పరిస్థితి చూచుకుంటే ఒకప్పుడున్న రెండు సంవత్సరాల ఇంటరమీడియెట్ కోర్సువే—యీ వేళ స్కూల్ ఫైనల్ తగ్గించి, పి. యు. సి. ఒక సంవత్సరం పెంచి రెండు సంవత్సరాల కోర్సు పెట్టారు. ఈ కాలేజీలు డబ్బు ఎవరిస్తే వారిదగ్గర పెట్టారు. డబ్బు యివ్వడం ప్రాతిపదికగా కాకుండా, డబ్బు యిచ్చినా యివ్వకపోయినా కొన్ని ముఖ్యమైన సెంటరులలో పెట్టవలసిన అవసరం వుంది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాకు సంబంధించి ఆరేడు కాలేజీలు పెట్టినట్లుగా మొన్న సమాధానంలో చెప్పారు ఈ కాలేజీలు 150 పెట్టినా, 160 పెట్టినా అసలు జూలై ఒకటిన కాలేజీలు తెరవాలి. ఇప్పటికి ఇంచుమించు రెండు మాసాలయిపోయింది. ఇప్పటికి యీ జూనియరు కాలేజీల

విషయం ఒక స్థాయికి రాలేదు, లెక్చరర్సును అపాయింటు చేయలేదు, పార్య గ్రంథాలుకూడా నిన్నగాక మొన్న విడుదల అయినట్లు వార్తలు వచ్చాయి. ఈ సంవత్సరం జూనియర్ కాలేజీలు ఎంతవరకు నడుస్తాయి, ఏడెనిమిది మాసాలలో ఎంతవరకు విద్యార్థులు చదువుకొని పాస్ కాగలరు? 10 వ క్లాసు విద్యార్థులు పాసైనప్పటికి జూనియర్ కాలేజీలలో అడ్మిషన్ అన్నది ఒక సమస్యగా తయారైనది. వారిలో ఆందోళన కలుగుతోంది. ఇటువంటి వాటివల్ల విద్యా విధానం పడి పోవడానికి దారి తీస్తుంది. విద్య రెండు మంత్రిత్వ శాఖల క్రింద ఉన్నదని అనుకుంటాను. పంచాయతీరాజ్, విద్యా శాఖలు. గత పది సంవత్సరాలుగా పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తుల చట్టం వచ్చినప్పటి నుంచి సమితులకు, పరిషత్తులకు, మునిసిపాలటీలకు సెకండరీ విద్యను అప్పగించారు. పది సంవత్సరాల అనుభవం మనకు ఉంది. శాసన సభలో అనేకసార్లు చెప్పాము. పంచాయతీరాజ్ సంస్థల క్రింద విద్యను పెడితే రాజకీయాలు ఎక్కువై పోయి విద్యకే ఆటంకంగా తయారైనది. నాలుగు రకాలైన ఏజెన్సీలు విద్యా రంగంలో మనకు ఉన్నాయి—సోషల్ వెల్ఫేరు, మునిసిపాలిటీలు, పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు, గవర్నమెంటు మొత్తం విద్య యావత్తు ప్రభుత్వ కంట్రోలులో ఉంటే తప్ప కొంతవరకైనా మెరుగు కాదు. ఇది అనుభవ దృష్ట్యా మనకు తెలిసిన విషయం. నా సూచన ఏమిటంటే— జిల్లా స్థాయిలోను రాష్ట్ర స్థాయిలోను ఎడ్యుకేషన్ బోర్డులను స్థాపించి వాటిలో విద్యాధికారులను నాన్ అఫిషియల్సును ప్రజా ప్రతినిధులను వేసి వాటిక్రింద మొత్తం విద్యా సంస్థలుంటే బాగా అభివృద్ధి అవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఉపాధ్యాయుల ట్రాన్స్‌ఫర్లవల్ల విద్యకు చాలా అటంకం కలుగుతోంది. బోర్డులను ఏర్పాటు చేసే ప్రతిపాదనను దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. తిమ్మయ్యశెట్టి (ఆదోని) :—అధ్యక్షా, విద్యామంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును నేను బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. ఇప్పుడే మిత్రులు చెప్పినట్లు, నాలుగు రకాల స్కూల్సు ఉన్నాయి. మునిసి పాలిటీల క్రింద కొన్ని, గవర్నమెంటు క్రింద కొన్ని, పంచాయితీ రాజ్ సంస్థల క్రింద కొన్ని, సోషల్ వెల్ఫేర్ క్రింద ఉన్నాయి. పాత మునిసిపాలిటీలలో ఎడ్యుకేషను గ్రాంటు 50 పర్సెంటు మాత్రమే ఇస్తున్నారు. జిల్లా పరిషత్తులు క్రొత్త మునిసిపాలిటీలకు 100 పర్సెంటు ఇస్తున్నారు. ఈ విధమైన డిస్పారిటీ న్యాయం కాదు. ఛాంబర్ ఆఫ్ మునిసిపాలిటీస్ రిప్రజెంట్ చేశారు-100 పర్సెంటు గ్రాంటు అందరికి ఇవ్వాలని కోరారు. ఆ ప్రకారం చేసి అందరకు గ్రాంటు సమానంగా ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. సంస్కృతం దేవభాష అంటారు. రాను రాను మృత భాష ఐపోతోంది. సంస్కృతం ఆప్షనల్‌గా ఉన్న వారు క్షీణించిపోతున్నారు. సంస్కృతాన్ని వృద్ధిచేయడానికి వీలుగా హిందీకి ఇచ్చిన మాదిరిగా స్పెషల్ గ్రాంట్సు ఇస్తే సంస్కృతంలో ప్రవీణత పొందిన వారు తయారవుతారు. సంస్కృతం పునర్‌వృద్ధి అవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. వేధాధ్యయనం, పురాణ అధ్యయనం, పాత శాస్త్రాలలో ఘనత్వ అర్థం చేసుకోడానికి వీలుంటుంది. సంస్కృతం చదివే వారికి స్పెషల్ కన్సె

షన్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. రానురాను విద్య ఉద్యోగాలకోసమే పరిమిత మైపోయి వృత్తి విద్యలు తగ్గిపోతున్నాయి, ఎడ్యుకేటెడ్ అన్ ఎంప్లాయిడు పెరిగిపోతున్నారు. వారివల్ల అలజడులు ఎక్కువై పోతున్నాయి. వృత్తి విద్యలను ప్రవేశపెట్టి పని కల్పిస్తే దేశానికి మేలు చేసినట్లు అవుతుంది. ఇప్పుడు పాలిటెక్నిక్సు 12 మాత్రమే ఉన్నాయంటున్నారు. వాటిని ఐ టి ఐ లను పెంచి వృత్తి విద్యలను వృద్ధి చేస్తే కొంతవరకు నిరుద్యోగం తగ్గుతుంది. వృత్తి విద్య పాఠశాలలు పెంచాలని కోరుతున్నాను. రాష్ట్రంలో వ్యాయామ కళాశాలలు రెండు మాత్రమే ఉన్నాయి. అవి చాలా తక్కువ. వాటిని బాగా పెంచాలని కోరుతున్నాను పెంచడమే కాకుండా వాటి కోర్సులలో అనాదిగా మనకు ఉంటూవచ్చిన కసరత్తు వగైరాలు చేర్చి యోగాసనాలను కూడా కరికులంలో చేరిస్తే బాగుంటుంది. ఎక్కువగా స్థలం లేకపోయినా దేహ పుష్టికి అనుకూలంగా ఉంటుంది కనుక యోగసనాలను కోర్సులో చేర్చాలని కోరుతున్నాను. ప్రాథమిక విద్య ఉచితంగా ఇస్తున్నామని అంటున్నాము అందరికి ఉచితంగా ఇవ్వడం అవసరం మనకు డబ్బు అవసరమైనప్పుడు వారి ఇన్‌కమ్‌ను బట్టి కొంత జీతం వసూలు చేసే పద్ధతి మంచిదనుకుంటాను. కొఠారి కమిషన్ రిపోర్టును అమలుచేసి ఉపాధ్యాయుల జీతాలు పెంచాలని కోరుతున్నాను దానితో పాటు ఉపాధ్యాయుల జవాబుదారీని కూడా హెచ్చుచేసి ముఖ్యంగా ట్యూషన్లు చెప్పకుండా విద్యపై శ్రద్ధ వహించేటట్లు చేయాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ సి వెంగయ్య :—అధ్యక్షా, క్రిందటి సంవత్సరం విద్యాశాఖా మంత్రిగారు జూనియర్ కళాశాలలను పెడతామని అంటే నేను కూడా సంతోషించాను. ప్రభుత్వం పెట్టిన కళాశాలలను చూస్తున్నప్పుడు అవి రాజకీయ కళాశాలలేమో అనిపిస్తున్నది. వీటిని స్థాపించడంలో ఒక పద్ధతి లేదు. ఈ ఒక్క విషయంపై విద్యాశాఖా మంత్రిగారిని అడుగుతున్నాను. కర్నూలు జిల్లాలో ఎక్కడెక్కడ పెట్టారు? పి. సుబ్బయ్యగారు చెప్పారు. కర్నూలు జిల్లాలో ఓడ్లెస్టు హైస్కూల్సు కంభం, మార్కాపురం, కోవెలకుంట్ల, కర్నూలు, ఆత్మకూరు, నంద్యాల. నా నియోజక వర్గంలో రెండు జూనియర్ కాలేజీలు అడిగాము, డబ్బు యిస్తామని టెలిగ్రాములు యిచ్చారు. రూ. 40 లు టెలిగ్రాములకే ఖర్చు చేశాము. ఇంత చేసినా విద్యా శాఖ మంత్రిగారినుంచి కాని సెక్రటరీగారి నుంచి కాని జవాబు రాకపోతే ఏమనుకోవాలి? ఇవి పొలిటికల్ కళాశాలలు కావా అని అడుగుతున్నాను. ఎందుకు ఈ కళాశాలలు పెట్టారు? నాకు నచ్చచెప్పండి కూర్చొపెట్టి. కర్నూలులో పెట్టినవి రాజకీయ కారణాలతో పెట్టలేదా అని అడుగుతున్నాను. నాకు నచ్చచెబితే శాసనసభ సభ్యత్వం రాజీనామా యిచ్చుకుంటాను. కళాశాలలను పెట్టె సందర్భంలో ఒక పద్ధతి ఉండాలా, లేదా? ఒకదానికి మరొక దానికి మధ్య ఉండే దూరం ఎంత ఉండాలనేది చూడాలా? స్పీకర్‌గారి ఊరులో ఒక కళాశాల, కౌన్సిల్ ఛైర్మనుగారి ఊరిలో ఒక కళాశాల, విజయభాస్కర రెడ్డిగారి ఊరిలో ఒక కళాశాల, ఎమ్ టి. బ్రదర్సు ఊరిలో ఒక కళాశాల — దీనిని ఎట్లా నచ్చచెబుతారు? మార్కాపురం, కంభం నా నియోజక వర్గంలో ఉంటే డబ్బు కడతామని అక్కడివారు ముందుకువస్తే, ఎంత ప్రయత్నం చేసినా

జవాబు రాకపోతే ఇటువంటి ప్రభుత్వం గురించి ఏమి చెప్పాలో నాకు అర్థం కావడం లేదు. కనుక నేను యిప్పుడు చెప్పుతున్నాను. బాధపడడం కాదు. తరువాత దీని ఫలితం ప్రభుత్వం అనుభవించవలసి ఉంటుంది అని హెచ్చరించక తప్పదు. అంతకంటె చేసేది ఏమీ లేదు. మూడున్నర మాసాలనుంచి కాళ్ళు అరిగేటట్లు హైదరాబాదునుంచి మార్కాపురం తిరిగాను. కనీసం యింటర్వ్యూ కూడా దొరకలేదు అని సిగ్గుగా ఉంది. 40 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టుకుని డి.ఓ. లెటర్సు వ్రాసి, టెలిగ్రామ్సు యిస్తే, ఐ రిగ్రెట్ టు యిన్‌ఫార్మ్ యు అని ఒక రిప్లయి తగలేస్తే సంతోషించి ఉండేవారము. ఇది చాలా తీవ్రమయిన విషయం. మంత్రిగారు సమాధానం ఏమి చెబుతారో ఏమో. చెప్పడానికి అవకాశం లేక పోయినా ముఖాముఖి చర్చించడానికి కూడా సిద్ధముగా ఉన్నాను. చాలా పెద్ద లిస్టు యిచ్చినారు ట్రెయినింగు స్కూల్సు యిన్ని పెట్టినాము అన్నారు. ట్రెయినింగ్ కాలేజెస్ పెట్టినాము అన్నారు. పోయిన సంవత్సరమే చెప్పాను. ట్రెయినింగు కాలేజెస్, స్కూల్సు ఎంత త్వరగా మూసివేస్తే ఆంధ్రప్రాంతంలో అంత మంచిదని. వీటిని పొడగిస్తూనే ఉన్నారు. కొన్ని వేలమంది సెకండరీ గ్రేడు ట్రెయినింగు పాసయినవారు కూర్చుని ఉన్నారు. ఉద్యోగాలు లేవు. కర్నూలు జిల్లాలో ఆరు సంవత్సరాలక్రిందట పాసయిన వారికి ఉద్యోగం లేకుండా ఉంది. కొరత ఉన్నట్లు రిపోర్టులో వ్రాసినారు. సెకండరీ గ్రేడు పాసయిన వారిని రెండువేల మందిని పంపిస్తాను అట్లాగే బి.ఇ.డి. పాసయినవారు ఎంతో మంది ఉన్నారు. ఉద్యోగం యివ్వకుండా గొప్పగా ట్రెయినింగు స్కూల్సు పెట్టినామని యిన్‌టేక్ యింత ఉందని రిపోర్టులో వ్రాశారు. దానిలోనే ఇన్ని వేలమంది నిరుద్యోగులు ఉన్నారని వ్రాస్తే సంతోషించేవారము. దాని విష యమై ఆలోచించాలి అని కోరుతున్నాను. స్కూల్సు భవనాల గురించి ప్రతి పాదనలు లేవు. స్కూల్సు కట్టడం లేదు. కట్టిన స్కూల్సు పడిపోతున్నాయి. చాలమంది మిత్రులు చెప్పారు, కనీసం 10 ఎడ్యుకేషన్ గ్రాంటులో స్కూలు బిల్డింగ్స్‌కి ప్రొవైడ్ చేసి, ప్రాథమిక పాఠశాలలు కట్టడానికి ఏర్పాటు చేయాలని మంత్రిగారికి చెబుతూ తప్పనిసరిగా జూనియర్ కళాశాలల విషయం తమ జవా బులో చెప్పాలని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ టి. నాగేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా. విద్యామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును సమర్థిస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. క్రొత్తగా ఏర్పడిన ప్రాథమిక విద్యకు సంబంధించినంతవరకు లోయర్ ప్రయిమరీ స్కూల్సు నుంచి 4 వరకు, అప్పర్ ప్రయిమరీ స్కూల్సు 5 నుంచి 7 వరకు తరగతులు ఏర్పడినది. క్రొత్త విధానం ప్రకారం ఇంగ్లీషు, హిందీ 5 క్లాసుతో మొదలు పెడితే బాగుంటుందని నా సూచన. హైస్కూలు లెవెలులో నాన్ ఎలెక్టివ్ పేటర్న్ డిక్లేర్ చేసి కూడా కాంపోజిట్ అండ్ జనరల్ మాథమెటిక్స్ రెండు రకాలు సాగుతూ ఉన్నాయి మూడు సంవత్సరాల నుండి సవరణ కాలేదు. మన విద్యామంత్రిగారు ఈ విషయంలో కొంచెం శ్రద్ధ చూపించ వలసినదని మనవిచేస్తున్నాను జూనియర్ కళాశాలలు నెలకొల్పబడినవి. సిలబసు కూడా చాలా బాగా ఉంది. ఇటీవలనే ముఖ్యమంత్రిగారు తెలుగు అకాడమీ

వారు ప్రచురించిన పుస్తకాలను రిలీజ్ చేశారు. రెండు హెచ్చరికలు చేయదలచు కున్నాను; జూనియర్ కళాశాలల సందర్భంలో, తెలుగు ట్రాన్స్‌లేషన్ చేసేటప్పుడు కొంచెం జాగరూకత వహించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ట్రాన్స్‌లిటరేటు చేయండిగాని ఉక్కిరి బిక్కిరి తర్జుమా చేయరాదు. మనకు యింటర్నేషనల్ లింక్ ఉండాలి; సైంటిఫిక్ అండ్ టెక్నికల్ టర్మ్స్ గురించి. లాంగ్వేజీ టీచర్సును వేసేటప్పుడు ఆందోళన బయలుదేరినది. ఓరియంటల్ టైటిల్ హోల్డర్సుకి యివ్వమని. ఎక్కడనో ఎం. ఏ. దొరకనప్పుడు ఓరియంటల్ టైటిల్ హోల్డర్సు కనీసం బి. ఏ. యోగ్యత అయినా ఉంటే యివ్వ వచ్చు. యూనివర్సిటీ క్వాలిఫికేషన్సు ప్రిస్క్రయిబ్ చేసేటప్పుడు వాటర్ డౌన్ చేయవద్దని మనవిచేస్తున్నాను. యూ. జీ. సీ. స్కేల్సు అమలు జరిపారు బాగానే ఉంది. కాని ఎంతవరకు స్టాండర్డ్సు యింప్రూవ్ అయినాయి అని ఎప్పుడయినా పరిశీలన చేశారా? ఒక ప్రక్కన వింటూనే ఉన్నాం, ట్యూషన్సు మాథమెటిక్స్‌కి, సైన్స్ సబ్‌జెక్ట్సుకి సాగుతూనే ఉన్నాయి కాబట్టి టీచింగ్ ఎక్స్‌పీరియన్స్ సామర్థ్యాన్ని పాటవాన్ని పెంచడానికి యిప్పుడున్న టీచింగ్ కాంపిటెన్స్ పెరగడానికి కొన్ని కేంద్రాలలో కొన్ని తరగతులు నిర్వహించవలసి ఉంటుంది. అలాగే క్రొత్తగా వచ్చిన లెసన్ ప్రిపరేషన్ టెక్నిక్ తెలుసుకొన డానికి వారికి తరగతులు ఏర్పాటు చేయవలసి ఉంటుంది. ఇంటర్మీడియేటు కోర్సుకి ఒకే సిలబసు, ఒకే ఎగ్జామినేషను ప్రిస్క్రయిబు చేశారు. బాగానే ఉంది. అలాగే బి. ఏ. కి బి. ఎస్. సి. కి బి. కాం. కి ఎలాగూ తెలుగు మీడియంతో చెప్పబోతున్నారు కాబట్టి టెక్స్ట్‌బుక్సు పబ్లికేషన్సులో శ్రద్ధతీసుకుని కొంచెం సిలబసు స్టాండర్డ్సు పెంచి చేస్తే బాగుంటుంది. ఒకే ఎగ్జామినేషన్, ఒకే సిలబసు స్టేటు అంతటా పెడితే ఒక ప్రదేశ్‌నుంచి మరొకచోటికి మైగ్రేట్ అయినప్పుడు యిబ్బందులు ఉండవు. ఈ సూచన యిప్పటినుంచి ఆలోచిస్తే బాగా ఉంటుంది. హైస్కూలు విద్య వరకు అన్ని సబ్‌జెక్ట్స్ టీచ్ చేయాలి. తరువాత మూడు భాషలు ప్రతివారు నేర్చుకోవాలనే ఒక నియామకం ఉంది. అయితే యూనివర్సిటీవారు కండక్టుచేసే మెట్రిక్యులేషన్ ఎగ్జామినేషన్‌లో మాత్రం డిఫరెంటుగా ఉంది. 10వ క్లాస్ కి ఈక్వివలెంట్ అయినప్పటికి త్రిభాషా సూత్రం యూనివర్సిటీవారు కండక్టు చేసేదానిలో లేదు పైగా వారిది ఎలక్టివ్ పాటర్న్. మెట్రిక్యులేషన్ ఎగ్జామినేషన్‌లో ఎడ్వాంటేజి లేకుండా ఒకే పద్ధతిలో వచ్చే రీతిగా చూడవలసినదిగా కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను,

శ్రీ సి. జంగారెడ్డి:—అధ్యక్షా, ప్రాథమిక విద్యనుగూర్చి ఒకసారిఆలోచిస్తే ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలు పంచాయతి సమితుల ఆధ్వర్యంలో చాలా నడుస్తున్నాయి. ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలో ప్రయిమరీ స్కూలులో 5 తరగతులు చెప్పవలసి ఉంటుంది. ఇంతకుముందు సోదర సభ్యులు చెప్పారు ఒక్కొక్క పిల్లవానికి ఎన్ని పుస్తకాలుంటాయో సోషల్‌స్టడీస్, ఇంగ్లీషు, తెలుగు, హిందీ యింకా యితరత్రా ఎన్నో విషయాలు చెప్పాలి కాబట్టి పుస్తకాలతో సతమతం అవుతున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలను రద్దుచేసి ఇద్దరు టీచర్సు కనీసం ఉండే పాఠశాలలు పెడితే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

జిల్లాపరిషత్తు, పంచాయత్ రాజ్ క్రింద యిప్పుడు విద్యావిధానం కొనసాగుతూ ఉన్నది. ఉత్తరవులు పంపడం అమలుచేసేదికూడా సమితి ప్రెసిడెంటుతే వారికి పైసలు అక్కరపడినప్పుడు తబాదెలా చేస్తారు. పంచాయతిసమితి ప్రెసిడెంటు వచ్చి నాలుగు మాసాలు అయినప్పటికి నాలుగు అర్డర్సు వేసి క్యాన్సిలుచేసి మళ్ళీ వేసి డబ్బు తీసుకుని క్యాన్సిలు చేసి యీ విధముగా చేస్తున్నారు. మంత్రిగారు పెద్ద ఘస్తరం యిచ్చినారు బాగానే ఉంది. వారు విద్యాసంస్కరణలు చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. అయినా పంచాయత్ రాజ్ డిపార్టుమెంటునుంచి ఉపాధ్యాయులకు వెంటనే విముక్తి చేయకపోతే పౌరులను తయారుచేసేబదులు ఉపాధ్యాయులు పిల్లలకు రాజకీయాలు నేర్పే పరిస్థితి తెస్తున్నారని స్పష్టంగా చెబుతున్నాను. అంతకుముందు కాస్త చదువుకున్నవారు ఉపాధ్యాయ ఉద్యోగం అడగకపోయిరి ఇప్పుడు ఇంటిలో ఉంటే జీతం దొరుకుతుంది, అవసరం అనుకుంటే పాఠం చెప్ప వచ్చు, లేకుంటే సర్ పంచ్‌ని పట్టుకుంటే డి. పి ఐ. అక్కరలేదు, డిప్యూటీ డైరెక్టరు అక్కరలేదు. డిప్యూటీ డైరెక్టరుతో సరిపడకపోతే మినిస్టరుతోచెప్పి అతనిని ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయించవచ్చు, అనే విధముగా ఈనాడు ఉపాధ్యాయులు బాధ్యతారహితముగా వ్యవసాయం చేసుకుంటూ పనిచేస్తున్నారు. పరకాలలోను, వరంగల్లులోను, తెలంగాణా ప్రాంతంలో వ్యవసాయ భూములు చేసుకునే వారు పంతులు పని స్వీకరించి పొలంపని చేసుకోవచ్చు, యింటిపని చేసుకోవచ్చు, యింటిలో కూర్చుంటే 200 రూపాయలు నెలకు వస్తాయి చదువుచెప్పినా చెప్పకపోయినా అనే భావం ప్రబలింది. వెంటనే పంచాయత్ రాజ్‌నుంచి విద్యను తొలగించాలి. మంత్రిగారు 55 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినా వారిద్వారా అయితే బాగుపడదని మనవిచేస్తున్నాను. విద్యవచ్చిన వారిలో అనెంప్లాయిమెంట్ పెరిగింది. తెలంగాణా ఉద్యమం పెరగడానికి నిరుద్యోగం ఒక కారణం. పల్లెటూళ్లలో హైస్కూల్సు ఉన్నదగ్గరనే పెరిగింది. మీరు చదువుకుంటున్నారు గాని ఉద్యోగాలు దొరకవు అనే అభిప్రాయంతో పెరిగిపోయింది. విద్య కేవలం జాబ్స్‌కోసమే నేర్చుకుంటున్నారు. భూములున్నవారుకూడా ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. వారిని ఉద్యోగంనుంచి ప్రివెంట్ చేయడానికి కాన్‌స్టిట్యూషన్ ఒప్పుకోదు. నాలుగు సంవత్సరాలు మిలిటరి ఉద్యోగం చేసినవారికే టీచరు ఉద్యోగం కాని మరొక ఉద్యోగం కాని యిస్తామని పెడితే అది కాన్‌స్టిట్యూషన్ లోని ఫండమెంటల్ రైట్సుకి వ్యతిరేకంగా లేదు. ఆ విధముగా పెడితే నాలుగైదు సంవత్సరాలు మిలిటరీలో ఎవరు పనిచేస్తారు అని భూములున్నవారు వెళ్లరు. ఒకవేళ వారు మిలిటరీకి వెళితే క్రమశిక్షణ పెరుగుతుంది. ఈనాడు విద్యావిధానంలో క్రమశిక్షణ పోయింది. కాబట్టి ఈ పరిస్థితిలో ఉన్నాం. నేషనల్ స్పిరిట్ లేనే లేదు విద్యలో నేషన్ అనే పదానికి అర్థంలేకుండా పోయింది. ఇంగ్లీషు మీడియం అంటే అభిరుచి పెరిగింది. పిల్లలు పోజులు డాడీ మమ్మీ అంటే సంతోషపడుతున్నారు. అమ్మా, నాన్నా అంటే సంతోషం లేదు. పల్లెటూర్లలో యింగ్లీషు మీడియం పెరుగుతున్నది హిందీ నేషనల్ లాంగ్వేజి అంటున్నాము. హిందీకి యివ్వవలసిన యింపార్టెన్స్ యివ్వడంలేదు. హిందీ మీడియం స్కూల్సు దొరకవు. పల్లెటూర్లలో పోతే మా అబ్బాయి

ఇంగ్లీషు మీడియం చదువుతున్నాడు, గుడ్ మార్నింగ్, గుడ్ ఈవెనింగ్ అని చెప్పించి సంతోషపడే పరిస్థితి వచ్చింది. 22 సంవత్సరాలు అయినప్పటికి జాతీయ విద్యావిధానం అమలుజరపకపోవడం విచారకరం. ఇది సెంట్రల్ గవర్నమెంటు చేయవలసిన పని. మన చేతిలో ఉన్నది మనం చేయవచ్చును. పంచాయత్ రాజ్ నుంచి విద్యను తీసివేస్తే కనీసం మనవరకైనా మిలిటరీలోపనిచేసేవారికి ఉద్యోగం యిస్తామని ఒక పద్ధతిని ప్రవేశపెడితే బాగుంటుంది. చదువుకుని ఉద్యోగం చేసుకుంటామనేవారికి మొదట మిలిటరీలో ఉద్యోగం యివ్వాలి. దానివల్ల దేశభక్తి పెరుగుతుంది. మిలిటరీనుంచి వచ్చిన తరువాత పిల్లలకు దేశభక్తి గురించి బాగుగా చెప్పే అవకాశం ఉంటుంది కాబట్టి ఆ సూచనను మంత్రిగారు ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. పిచ్చయ్య (పాల్వంచ) :—అధ్యక్షా, విద్యకు 50 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించారు. ఈ డబ్బు అంతా ఆహారోత్పత్తికి ఖర్చు పెడితే దేశానికి ఎంతో మంచిగా వుండేది అని నాకు అనిపిస్తున్నది. ఈ విద్య వల్ల మంచి పని ఏమైనా జరుగుతున్నదా అంటే చదువు చెప్పే పంతుళ్లు చదువు చెప్పుకుంటూ, చెప్పుకుంటూ ఇంకొకరి భార్యలను ఎత్తుకొని పోతున్నారు చదువుకొనే పిల్లలు సంగతి చూద్దామా అంటే బడులను తగలబెడుతున్నారు. హైదరాబాదు లోనే ఆడపిల్లలు పోతూ వుంటే వారి జుట్లు కత్తిరిస్తున్నారు. మానవత్వము లేని విద్యను ప్రవేశపెట్టి ఈ డబ్బును గోదావరి, కృష్ణా నదులలో పోసినట్లు అవుతున్నదేమో అనిపిస్తున్నది అందువల్ల విద్యావిధానము పూర్తిగా మారాలి మానవుడుగా తయారయ్యే విద్యను ప్రవేశ పెట్టాలి అని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారు చాల పాండిత్యము కలవారు. విద్యా విధానాన్ని ఏ విధంగా మారిస్తే బాగుంటుందో ఆలోచించి తగు మార్పులు తీసుకొని రావాలని కోరుచున్నాను. నాకు 69 సంవత్సరములు నా చిన్నతనములో భూమి మీద కుంటలు పెట్టి వ్రేళ్లతో ఓనమః శివాయః అని వ్రాయించి చదువు చెప్పేవారు. చెక్క పలకల మీద చదువు చెప్పేవారు. ఇదంతా పోయి ఇప్పుడు సైన్సు అంటూ వచ్చినది. సైన్సు అంటే గాలి చదువులని నేను అనుకొంటున్నాను ఇలాంటి చదువు దేశములో ఎందుకు వచ్చినదో తెలియడము లేదు. పిల్లల ప్రవర్తనకు తలిదండ్రుల తప్పా? లేక విద్యా విధానములో లోపము ఉన్నదా? మంత్రిగారు మిగిలిన రెండున్నర సంవత్సరాల కాలములోను అయినా పూర్తిగా విద్యా విధానమును మార్పించి అబద్ధాలు మాట్లాడకుండా వుండే విద్యను ప్రవేశ పెట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. తల్లి, తండ్రి, గురువు, దైవము అన్నారు. గురువు మూడవ స్థానము, అంటే దైవము కన్న ముందు స్థానము. ఇలాంటి గురువు పరమ అసహ్యమైన పనులు చేస్తూ వుంటే ఈ విధానము చాల అన్యాయముగా వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. నేను ఎన్నికలలో ఓట్లు సంపాదించుకోడానికి నూటికి 90 మాటలు అబద్ధాలు ఆడాను అని ప్రమాణంగా చెబుతున్నాను. ఏ 10 వంతులో నిజము చెప్పి వుంటాను. ఇందులో ఏమీ అబద్ధం లేదు. మిగిలిన వారు ఎట్లా తంటాలు పడ్డారో నాకు తెలియదు కాని నేనుమాత్రం నూటికి 90 వంతులు అబద్ధమ్లాడే ఓట్లు వేయించుకొన్నానని మనవి చేస్తున్నాను.

Sri C. V K. Rao :— The success of the democratic system depends on our attitude to education. Our attitude to education in this State, I am afraid, is lopsided, and, therefore, unless we revise our attitude, we will be putting the future generations into great risk. There is no point in blaming the youth of the day that they a'e re ckless, that they are violent and that they are indisciplined The youth imbibe from the attitude of the elders that manage the affairs of the social system. Today if one reads the note on the educational system which is presented by the Minister for Education-who is a dard-working man no doubt, it is clear it is not properly put down there. Is his attitude towards evaluating the education system in the State as a progressive study valuation of the whole thing or is it a jumble of the whole thing. It is a jumble of the whole thing. This should not have been the method. We know pretty well how from the primary stage to the unisersity system our education needs a complete overhaul. Are we attempting that thing? I am afraid we are not doing that thing. The primary education, as Sri Pitchayya is just now harrating, requires a through overhaul. In our younger dayt, there we e no slates and we were taught with the finger beingused in order to letter. In those days there are certain values and those values have totally degenerated. The trouble arises that the system of education we are imparting today is an education which is based on the capitalistic outlook of life, that is. money earning aspect As such, we are not able to impars the genuine type of education. What is our attitude towards adult education. We are totally ignoring it. Why should we ignor adult education. In this entire report which has started telling us about cducation system some 1700 years ago in Andhra Pradesh, has neglected our attitude towarps a dult education system and dre-primary education system This is also an essential aspect of teaching the child who later becomes an adult. The child is father of the man. As such, our attitude towords pre-primary education, our attitude towards adult education is totally a negative one. Even the administration of the system as it exists today is very much defective and all the evils that are exis ing today in our sociol system, and economic system, have been put into the educacation system. Therefore, I suggest that the Education Minister and who is an intellectual himself should overhaul the entire system. There should be no official in the education system who incompetent, who has no eorrect attitude towards education. There should be no management in the educational institutions who have no interest in the education system and therefore a general averhaul is needed. I do not know how far he will be able to succeed in these things. Success of our democracy depends on our attitude to education. The present system should be over-hauld, Sir.

Thank you.

శ్రీ కె బుచ్చిరామయ్యుడు :—అధ్యక్షా, ఇపుడు మనం విద్యా బడ్జటు మీద మాట్లాడుతున్నాము. ఈ రోజు మన దేశంలో కాని మన రాష్ట్రంలో గాని ఈ అశాంతికి విద్యార్థులే కారణంగా ఉంది. మన దేశంలో రోజు రోజుకూ విద్యార్థుల ఆందోళనలు ఎక్కు వవుతున్నవి. దానికి కారణం మన విద్యా విధానమని భావిస్తున్నాను. గత 20 సంవత్సరాలుగా ఈ రోజుకూ ఆ ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వం

పెట్టిన విద్యా విధానమే ఫాలో అవుతున్నాం. మన దేశానికి, మన సంస్కృతికి మన దేశ కాలమాన పరిస్థితులకు సంబంధించిన విద్యావిధానం మనం పెట్టకపోబట్టి మన విద్యార్థులలో వారి భవిష్యత్తుపై వారికి ఆశ నమ్మకం పోయి అశాంతి వస్తోంది. ఒక విద్యార్థి కాలేజీలో చదువుకున్న చదువు తనజీవితానికి ఉపయోగ పడనప్పుడు అశాంతి కాక మరేమి ఉంటుంది. కాబట్టి ఎడ్యుకేషను సిస్టం పెట్టినప్పుడు అది అతని భవిష్యత్తును సరిదిద్దేదిగా ఉండాలి గాని భవిష్యత్తును నాశనం చేసేదిగా ఉండరాదు. ఆనాడు ఇంగ్లీషు వారు తాలూకా ఆఫీసులలోను కలెక్టరు ఆఫీసులలోను గుమస్తాగా పనికి వచ్చే విద్యా విధానం పెట్టారు. అదే విద్యా విధానము ఈ రోజు కూడా ఉందంటే వారివ్యక్తిత్వం నాశనమవుతుంది. చదువుకొనడం ఉద్యోగం కోసమనే దురభిప్రాయముంది ఈనాడు. చదువుకొనడం మన వ్యక్తిత్వం పెంచి ముందు తరాల వారికి ఉపయోగపడేదిగా ఉండాలని నా అభిప్రాయం. కాబట్టి మన విద్యా విధానము మనదేశానికి ప్రజలకు సరిపోయేదిగా ఉండాలి. లేకపోతే ఉపయోగం లేదు, మన ప్రాథమిక విద్యా విధానములో స్టాండర్డు లేదు. ఎలిమెంటరి ఎడ్యుకేషను ఇంటికి పునాది వంటిది. అలాంటి ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషనులో సక్రమమయిన పద్ధతి లేదు. కొన్ని స్కూల్సులో ఇంగ్లీషు చెబుతారు కొన్ని స్కూల్సులో ఇంగ్లీషు చెప్పరు. కాబట్టి మన విద్యా విధానం సక్రమంగా ఉండకపోతే ఆ విద్యార్థి అంధకారంలో ఉంటాడు. యీ రోజు జూనియర్ కాలేజెస్ పెట్టారు. అంతకు ముందు పి. యు. సి. అన్నారు. అంతకు ముందు 7 వ క్లాస్ అన్నారు. హైస్కూల్సులో మల్టిపర్పస్ అన్నారు. ప్రతి సంవత్సరం విద్యా విధానమును మార్చడం వలన విద్యార్థులలో కంటిన్యుటీ పోతుందని భావిస్తున్నాను. మనం ఒక విధానం పెట్టినప్పుడు దాని రిజల్ట్సు ఎఫెక్టు చూడకుండా మధ్యలో విద్యా విధానం మార్చడం వలన విద్యార్థులలో ఈనాడు శ్రద్ధ పోతోంది. జూనియరు కాలేజెస్‌లో కొత్తగా ఏమీ లేదు. ప్రభుత్వం కాలేజీలు పెట్టిన చోట రెండు లక్షలు ఇవ్వండి లక్ష ఇవ్వండి అని అడగడం తప్ప ఏమీ మార్పు లేదు. కాబట్టి కన్‌స్ట్రక్టివ్‌గా విద్యార్థులకు ఉపయోగ పడే విధంగా విద్యా విధానం మార్చినప్పుడు చదువుల వల్ల విద్యార్థులకు ఉపయోగం లేదు. మన దేశంలో శాంతి లేదు.

శ్రీ బి. వి. రమణయ్య:— అధ్యక్షా! గత ఆంధ్రి విశ్వవిద్యాలయ స్నాతకోత్సవంలో బి. ఎ. డిగ్రి తీసుకునే రోజున పట్టభద్రులు వచ్చి వేదిక మీద మాకు డిగ్రీలు కాదు కావలసింది ఉద్యోగాలు చూపించమని కష్టపడి సంపాదించిన డిగ్రీలు చింపివేసిన సంఘటన తమకు జ్ఞప్తికి ఉండె ఉంటుంది. దానిని బట్టి యువతరంలో నిరాశ నిస్పృహ ఎంత పేరుకుపోయిందో తెలుస్తుంది. దానినిబట్టి చూస్తే స్థానికంగా ప్రయిమరి స్థాయి నుంచి సెకండరి స్థాయి నుంచి ఉన్నత విద్యాస్థాయి నుంచి సాంకేతిక పరిజ్ఞానం సంపాదించుకునే అనేక రకాలైన విద్యార్థులు యీనాడు నిరుత్సాహానికి గురవుతున్నారు. నెహ్రూగారు యువ తరాన్ని బాగా ఉత్సాహపరిచారు. దేశం కోసం త్యాగం చేయాలని కష్టపడి చదవాలని ప్రతి అంగుళము మేర సశ్యశ్యామలం చేయాలని నా మేధస్సును దేశ శ్రేయస్సుకు ఉపయోగించాలని చాలమంది నాయకులు చెబుతూ వచ్చారు.

ఆ ఉత్సాహంతో ముందుకు వచ్చిన యువతరంవారికి నిరుద్యోగ సమస్య పెట్టడంది. ఆ ఈనాడు నిరుద్యోగులు గ్రాడుయేట్స్‌లో నిరుద్యోగులు, వ్యవసాయ పట్టభద్రులలో నిరుద్యోగులు, సామాన్యంగా బి.ఎ.లు మెట్రిక్యులేట్స్ అండర్ మెట్రిక్యులేట్ చెప్పనక్కరలేదు. అందుచేత యీ నిరుద్యోగమనే సమస్యే యీ విప్లవాత్మకమయిన మార్పులు రావడానికి అశాంతి నిస్పృహ ప్రబలడానికి కారణం. మనకి ఎడ్యుకేషను మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. ఎడ్యుకేషను అనేది టీచరు ఓరియంటేషను కారాదని, స్టుడెంటు ఓరియంటేటివ్ కావాలని. అందులో భేదాభిప్రాయం లేదు. స్టుడెంటు ఓరియంటేటివ్ కావాలి. కాని ఆ విద్యావిధానం ఆ స్టుడెంటుకు అతనికుటుంబానికి సంఘానికి కూడ ఉపయోగపడేట్లు ఉండాలి. యీ పది సంవత్సరాలలో బి.ఎ. డిగ్రీ చరిత్ర చూస్తే నాలుగు రివైజ్డు రెగ్యులేషన్సు వచ్చాయి. ఓల్డు రెగ్యులేషన్స్, న్యూ రెగ్యులేషన్సు రివైజ్డు రెగ్యులేషన్సు ప్రస్తుతం మనం మోడరన్ రెగ్యులేషన్సులో ఉన్నామనుకుంటాను, దేశానికి స్వాతంత్ర్యము రాకముందు కొన్నివందల సంవత్సరాలు పరిపాలన చేసిన తరువాత ఎన్నో మార్పులు వారికి రాలేదు. 22 సంవత్సరముల స్వాతంత్ర్యములోను 19 సంవత్సరముల రిపబ్లికులోను ఇన్ని రకాలయిన అస్తవ్యస్తమయిన మార్పులు తెస్తే ఎట్లాగ. మనం ట్రాన్సిషన్స పీరియడులో ఉన్నాం. కాబట్టి యీ చేంజెస్ అన్నీ ఇట్లాగ వస్తాయి రిఫర్మేషన్సు వస్తాయి ఇది ఇనివిటబుల్ అని చాలమంది విద్యావేత్తలు చెప్పడము జరుగుతోంది. ఏ ట్రాన్సిషను పిరియడు అయినప్పటికి పూర్వం విద్యాభ్యాసము పొందినవారి మేధస్సుకుగాని వారి శక్తిసామర్థ్యాలకుగాని సమర్థతకుగాని యీ నూతన విద్యావిధానం ఎంతవరకు సరితూగగలుగుతుందంటే చాల దిగజారుడు పంథాలలోనే మన విద్యావిధానం ఉందని స్పష్టమవుతోంది. అందుచేత ఇప్పుడు బుచ్చిరాయుడుగారు చెప్పినట్లు గ్రామీణ స్థాయిలో ఉన్న పాఠశాలలో ఎలిమెంటరీ స్కూల్సులో కొన్నిచోట్ల ఇంగ్లీషు చెప్పడం లేదు. వారికి ఎ.బి.సి.డి.లు రావు. అందుచేత వారికి క్వాలిఫైడు టీచర్సు లేరు. హైస్కూల్సుకు రాగానే బలవంతంగా ఆల్ఫబెట్సు చెప్పకుండా క్వశ్చను ఫారములో ఉంటుంది. ఫస్టు ఫారము బుక్కు చూడవచ్చు. అదేరకంగా హిందీ పుస్తకం. మనవోటివారికి కూడ అర్థంకాని లెక్కలు ఇవన్నీ పెట్టి వారి బ్రయిన్సుకు సరిపోని సిలబసు పెట్టుతున్నారు. అదేరకంగా పెద్ద హిందీ పుస్తకము, పెద్ద పెద్ద మనలాంటి వాళ్ళకు కూడా అర్థంకాని లెక్కలు, ఇటువంటివాళ్ళకు, బ్రెయిన్సుకు కూడా సరిపోనటువంటి సిలబస్ అంతా కూడా పెట్టి ఈ విధంగా చేస్తున్నారు. రావు గారు చెప్పినటువంటి విద్యావిధానముతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. అడల్ట్ ఎజుకేషన్ అనేటటువంటిది మనము విస్మరించడానికి వీలులేదు. మన ప్రజాస్వామ్యము, మన ఐడియల్స్, మన కాన్‌స్టిట్యూషన్‌లో ప్రిన్సిపల్స్ మనకు కావలసినటువంటి నవసమాజ నిర్మాణంలో ప్రజలందరు కూడా భాగస్వాములు కావాలంటె ఈ రెండు దృక్పథముల నుంచి కూడా ఎజుకేటెడ్ సెక్షన్సును, అడల్టు సెక్షన్సును విద్యావంతులుగా, చైతన్యవంతులుగా చేయగలిగిన ప్రయోజ

నాత్మకమైనటువంటి విద్యావిధానము ఈ దేశంలో రూపొందించడం కోసము సర్వ విధాలా ప్రయత్నించాలని ఈ సందర్భంలో మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

డాక్టర్ కె. నాగన్న (షాద్‌నగర్).— అధ్యక్షా! ఈనాడు ఈ విద్యా విధానము చూస్తూఉంటె, చాలా నిరాశగా కనిపిస్తున్నది. ఎందుకంటె ఈ విద్యావిధానములో మార్పులు చాలా అవకతవకలుగా ఎన్నో రకాలుగా తీసుకొనివస్తున్నారు. ప్రాథమిక విద్యావిధానములో ఇప్పుడు కొత్తగా మార్పులు చేసేటటువంటి పద్ధతి గురించి ఇప్పుడు తోటి సభ్యులంతా కూడా చెప్పారు. ఒకటవ తరగతి నుంచి అయిదవ తరగతి వరకు కూడా వాళ్ళ సిలబస్ అర్థం లేకుండా పెట్టి వాళ్ళకు పెట్టిన పుస్తకాలు మోయలేనటువంటి స్థితిలో వాటిని తీసుకపోవడానికి ఒక జీతగాడో లేక ఇంకొక మనిషినో వెంట పంపించేటటువంటి స్థితిలో ఈ ప్రాథమిక విద్యావిధానము నడిపిస్తున్నాము మరి ఇలాంటి సితిలో ఏవేవో మార్పులు చేయడం సమంజసముగా లేదు. తరువాత ఉపాధ్యాయులకు ఇచ్చే జీతాల విషయంలో చాలా అసంతృప్తిగా ఉంటున్నది కనీసం కొఠారి కమీషన్‌వారి సిఫార్సుల ప్రకారంగానైనా వారి స్కేల్సు రివైజుచేసి ఇవ్వవలసినటువంటి విషయాన్ని ప్రభుత్వము ఈనాటికైనా గుర్తించి అమలుచేయలేకపోయినందుకు మనము దానిని అర్థంచేసుకోలేని స్థితిలో ఉన్నాము. ఇప్పుడు కొత్తగా జూనియర్ కళాశాలలని ఏర్పాటు చేశారు. వీటిలో 10, 11, 12 తరగతులు పై తరగతులు జూనియర్ కళాశాలలు వాళ్ళనే తీసుకువచ్చి ఏదో సాంకేతిక నిపుణులుగా శిక్షణలు ఏర్పాటు చేస్తారని అన్నారు. అది ఎట్లా సాధ్యమో అర్థం కావడంలేదు. ఇప్పుడు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఏడు ట్రెయినింగు సెంటర్సు ఉన్నాయి. ఐ టి. ఐ పాలిటెక్నిక్స్. తాటికొండలో ఉన్న దాంట్లో ఇప్పటికి రెండు బ్యాచస్ వెళ్లిపోయినాయి. ఇప్పుడు మూడవ బ్యాచ్ నడుస్తున్నది. ఇంతవరకు వాళ్ళయొక్క స్థితి అధ్వాన్నంగా ఉన్నది. వాళ్ళకు మీరు ఇవ్వవలసినటువంటి పేమెంట్సు, టి.ఏ.లు, డి. ఏ.లు ఏవో ఇస్తామని పేపర్లో మటుకు పెడుతున్నారుగాని ఇంతవరకు ఇవ్వలేదు. అవి ఇవ్వాలి. ఇలాంటి లోపాలు చెప్పుకోవాలంటె చాలా ఉన్నాయి ఉపాధ్యాయులపట్ల చాలా శీతకన్నుతో చూస్తారని చెప్పుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, అసలు ఏ దేశముయొక్క భవిష్యత్తుగాని ఉనికిగాని, ఆ దేశములో నడుస్తున్నటువంటి విద్యా విధానము మీద ఆధారపడిఉంటుంది. ఈవేళ ఇంత అసంతృప్తి రావడానికి కారణం మనము తయారుచేసినటువంటి విద్యా విధానమే. ప్రాథమిక విద్యావిషయంలో మనము ఎంత అలసత్వము వహించామో ఆలోచించుకొంటె అసలు ఈవేళ పునాదులన్నీ కూడా వదిలిపోవడానికి అదే కారణం అయింది. తరువాత సెకండరీ ఎజుకేషన్ మీద శ్రద్ధ వహించామా? సెకండరీ ఎజుకేషన్ బాగాలేదని అనుకొన్నప్పుడు, కాలేజి ఎజుకేషన్‌మీద కాన్‌సెంట్రేషన్ చేశాము దానివల్ల ఫలితం ఏమిటంటే భారం అయినటువంటి విద్యా విధానముతోటి, క్రిందనుంచి పైకివచ్చే కొద్దీ పుస్తకాల బరువు ఎక్కువ అవుతున్నదిగాని, విద్యా స్థాయి మాత్రము పెంచుకొనే

టటువంటి పరిస్థితి అతనికి లేకుండా పోతున్నది ప్రాథమికంగా మనము ఆలోచించినప్పుడు. ఈ ప్రాథమిక విద్యా విధానములో ఎన్ని పాఠశాలలో నిజంగా విద్య జరుగుతున్నది, ఉపాధ్యాయులు ఎంతమంది హాజరు అవుతున్నారు, ఈ పిల్లలకు ఎంత చదువు వస్తున్నది అనేది గనుక ప్రభుత్వము ఆలోచించకపోతే ప్రయోజనం లేదు. అయితే ఒక ప్రశ్న వేయవచ్చు. మరి వీళ్ళంతా చదువుకొంటున్నారు కదా అని. కాని వాళ్ళ అదృష్టమువలన చదువుతున్నారు గాని ప్రభుత్వ విద్యా విధానమువలన ఈ పాఠశాలల వలన మాత్రము చదువు రావడం లేదు అనేది జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి. ఇదే ఒకసారి డైరెక్టరుగారు అన్నారు, అయ్యా పిల్లలు చదువుతున్నారంటే ఉపాధ్యాయులు మీరు యిచ్చిన జీతము ఉన్నా లేకపోయినా, చాలినా చాలకపోయినా, చదువు చెప్పుతున్నారు, అదీ కాదంటె వారు చెప్పినా చెప్పకపోయినా పిల్లలు కష్టపడి చదువుకొంటున్నారు గనుక వారు మిగిలారు గాని ఈ విద్యా విధానమువల్ల కాదని. ఆ మాట చాలా యదార్థము. అందువల్ల నేను మనవి చేసేది, ఈ వేళనుంచి ఎలిమెంటరీ ఎజుకేషన్ మీద కేంద్రీకరించవలసిన అవసరం ఉన్నది రోజుకు ఒక పద్ధతి వచ్చింది. ఇప్పుడు కొటారీ కమీషన్ అనేది మనము అందరము కూడా వరప్రసాదముగా భావిస్తున్నాము. బాగా ఉన్నదని. అది భారతదేశము మొత్తానికి సంబంధించినది గనుక అదైనా తీసుకొని చేస్తారా అంటే అదీ చేయలేదు అదైనా తీసుకొని చేయండి ఎలిమెంటరీ ఎజుకేషన్, హైయ్యర్ ఎజుకేషన్ రెండూ కలపవద్దు. దానికేమైనా మిడిల్ స్కూల్సు అవసరమనుకొంటె, తరువాత అప్పర్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్సు చేశారు. అదైనా ఖచ్చితంగా నడిపే ప్రయత్నం చేయండి నాకు వస్తున్న సమస్య ఏమిటంటే, ఈ ఉన్న టీచర్లు అల్లకల్లోలం అయిపోతున్నారు. ప్రతి స్కీములో కూడా టీచరు ఏమైనా గాలిలో పడిపోతున్నాడు. అది మీరు ఇంటిగ్రేటెడ్ ఆలోచించినప్పుడు, ఒక పదిసంవత్సరాలైనా ఈ టీచర్సు ఇక్కడ ఉంటె ఈ పిల్లలకు చదువుచెప్పగలరు అని మనకు జర్మన్ సిద్ధాంతమైనా వస్తే న్యాయమే అని నాకు అప్పుడప్పుడు అనిపిస్తుంది. కాని మనకు జర్మన్ సిద్ధాంతము వచ్చేంత స్థితి లేదు విద్యావిధానంలో. అందువల్ల ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్‌లో రోజుకు ఒక మార్పు లేకుండా, మోయలేనన్ని పుస్తకాలు లేకుండా తగ్గించాలి. అందుకే ఒక్కొక్కసారి గున్నయ్యగారు చెప్పుతూ ఉంటారు, ఎందుకు ఇదంతా, పెద్ద బాలశిక్ష పెట్టరాదా అని. అంత విసుగు వస్తుందన్నమాట. తరువాత హైయ్యర్ ఎజుకేషన్‌లో మనము క్లాసెస్ తగ్గించి అటు ఇటు సర్దడానికి ప్రయత్నం చేసినాము. ఇప్పుడేమైనా 15 సంవత్సరాలు తీసుకొన్నాము. ఇదంతా ఫిగర్స్ జగ్లరీ 5 + 3 + 3 + 2 + 2 అదీ మళ్ళీ మారిపోయింది 5 + 2 + 3 + 3 + 2 అట్లాగ రోజుకు ఒక మార్పు వస్తున్నది. అందుకని ఈవేళ వచ్చిన మార్పు ఏమిటంటె 5 + 2 + 3 + 2 + 3 చేస్తున్నాము. ఇదైనా ఖచ్చితంగా ఉంటుందా అనేది తెలియడంలేదు. అయితే దానికి బేసిస్ ఏమిటంటే ఇప్పుడు కొటారీ కమీషన్ చెప్పారు అన్నారు, బాగానే ఉన్నది. తరువాత జూనియర్ కాలేజస్ కొత్తగా వచ్చింది దానిమీద ఇప్పుడు నేను మాట్లాడదలచుకోలేదు. కాని ఎగ్జామినేషన్ పద్ధతి చూస్తే ఇదివరకు నెల రోజులకు జరిగేది, ఇప్పుడు వెంటనే

జరపడం మాత్రము, 1, 2 లోపాలు ఉన్నప్పటికీ, చాలా పర్ఫెక్షన్‌కు వచ్చిందని నా అభిప్రాయము. జూనియర్ కాలేజెస్ విషయంలో వీలైనంతవరకు అవి యూనివర్శిటీలో భాగంగా చేయకుండా చేస్తే చాలా కష్టపడతాము అది పార్ట్ ఆఫ్ ది యూనివర్శిటీ చేయకపోతె, అది యూనివర్శిటీ కాదు, సెకండరీ ఎజుకేషన్ కాదు. మరి త్రిశంకుస్వర్గంగా ఉండేటట్లయితే, ఎజుకేషన్ మినిస్టర్ మారిపోయినా, మరొకరు మారిపోయినా ఇది గాలిలో ఉంటుంది. తరువాత ఇంకొక విషయం చెప్పి ముగిస్తాను. ఇప్పుడు కాలేజస్ చేసిన తరువాత మన రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి ఎం. ఎ. చదువుకొందామని కుతూహలం గలిగినటువంటి వారు—పోస్ట్-గ్రాడ్యుయేట్ కోర్సులకు ఇక్కడ మూడు సెంటర్సు పెట్టామనుకోండి అదనంగా. కాని యు. పి. లో గాని, ఎం. పి. లో గాని అక్కడ ఉన్నటువంటి కాలేజస్‌లో ఎం. ఎ; ఎం. ఎస్‌సి. చదివేవాళ్ళు ఎవరు అని లెక్క చూస్తే, దాదాపు నూటికి 45 మంది, 50 మంది వరకు ఆంధ్రప్రదేశ్‌నుంచి, ఇక్కడ చోటు లేకుండా అక్కడికి వెళ్ళినవాళ్ళు. అందువల్ల, ఎలిమెంటరీ ఎజుకేషన్ ఏవిధంగా సుస్థిరం చేయాలంటున్నారో, హయ్యర్ ఎజుకేషన్‌లో అన్నిటికంటె ముఖ్యముగా పోస్ట్—గ్రాడ్యుయేట్ కోర్సెస్ అన్నీ ఎక్కువ చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. తరువాత తెలుగును అధికారభాషగా ఉంచడానికి ప్రయత్నించడానికి ప్రాతిపదికగా మీరు ఎట్లయితే దానిని బోధనాభాష చేస్తున్నారో, మొట్టమొదట గవర్నమెంటు పాలసీగా చెప్పాలి తెలుగు భాషలో పాస్ అయిన వాళ్ళనే మేము రిక్రూట్ చేసుకొంటామని; అది మీరు చెప్పకపోతె, ఈ చేసినదంతా కూడా నిష్ప్రయోజనం అయిపోతుంది. మీరు ఎక్సెప్షన్స్ ఇస్తామని అంటున్నారు. మీరు జూనియర్ కాలేజస్‌లో తెలుగు పెట్టామని చెప్పుతూ దానికి ఎక్సెప్షన్స్ ఇస్తున్నామని అంటున్నారు. దీనివలన ఇంగ్లీషు మీడియం స్కూల్సు అన్నీ, ముఖ్యముగా మిషన్ స్కూల్సులో ఉన్నవాళ్లంతా కూడా మీ కర్మం ఇది, మేముమాత్రం మా పద్ధతి చేసుకొంటాము అనేటట్లయితే, పూర్వము బేసిక్ స్కూల్సు జనానికి, పబ్లిక్ స్కూల్సు మంత్రులకు అనేటటువంటి విధంగా అటువంటి దురదృష్టమైన సంఘటన వస్తుంది. అందువల్ల అందరికీ కూడా ఇది వర్తించేటటువంటి పద్ధతి నడపాలి అని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటేశం :—అధ్యక్షా, ఈ ఎడ్యుకేషన్ డిమాండ్ 52.70 కోట్ల రు॥ లకు ఉంది. ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్‌కు 20.16 కోట్లు, సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్‌కు 20.57 కోట్లు, ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్‌కు, సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్‌కు ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించబడిందిగాని ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్ పద్ధతి చాలా విచారకరంగా ఉంది. ఇపుడు ప్రయిమరీ స్కూల్సు చాలాచోట్ల దేవాలయాలలో, సత్రములలో, చిన్నచిన్న గుడిసెలలో ఉన్నవి. వర్షం వస్తే దేవాలయాల్లో గుడిసెలలో ఉన్న స్కూల్సు మూతపడి చాలా బాధపడుతూవున్న పరిస్థితి ఉంది. ప్రభుత్వం ఆ స్కూలు భవనాలు కట్టటానికి డబ్బు ఏమాత్రం కేటాయించటంలేదు, పరిషత్‌లలో డబ్బులేని పరిస్థితి ఉండుటచేత—ఆ భవన నిర్మాణానికి ప్రభుత్వం ఏ రూపంలోనూ తోడ్పడటం లేదు. హైస్కూల్సు పరిస్థితి అదేవిధంగా ఉంది. హైస్కూల్సు

కమిటీవారు ఏదైనా గుడిసెలుగాని, చిన్న రూమ్సుగాని కట్టినయెడల, ఆక్లాసులు అందులో పెట్టబడుచున్నవిగాని, ప్రభుత్వం యీ భవనాల నిర్మాణానికిగాను ఏమాత్రం డబ్బు కేటాయించకపోవటంవల్ల హైస్కూల్సు ఎడ్యుకేషన్, ఎకామడేషన్ చాలా విచారకరంగా ఉంది. ఈ ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్‌లో ముఖ్యంగా మనం చూడవలసినది—చిన్న మొక్కలను ఎట్లా పెంచుతామో—, అదేవిధంగా డిసిప్లినరీ ఎడ్యుకేషన్‌గా యీ ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్ ఉండాలి. పరాయిదేశంలో యీ ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్‌మీద ఎక్కువ బాధ్యత ప్రభుత్వం వహిస్తున్నది. ప్రభుత్వం ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్‌ను డిసిప్లినరీ ఎడ్యుకేషన్‌గా పెట్టితే హైస్కూల్స్‌లోకూడ డిసిప్లిన్ వస్తుంది. ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్‌లో డిసిప్లిన్ లేకపోతే హైస్కూలు ఎడ్యుకేషన్‌లో డిసిప్లిన్ తగ్గిపోయి స్టూడెంట్స్ కాలేజీలకు రాగానే వారు స్ట్రయిక్స్ చేసే పరిస్థితి వస్తున్నది. మొట్టమొదట ప్రయిమరీ ఎడ్యుకేషన్‌లో ఎక్కువ డిసిప్లిన్‌కు అవకాశం ఉండేటట్లు విద్యా విధానంలో మార్పు రావలసివున్నది. వి. కె. ఆర్. వి. రావుగారు మధుర కాన్ఫరెన్స్‌లో విద్యావిధానము మార్పు చేయవలెనని చెప్పారు. He has suggested that the system cf education has to be reoriented Due to increase of schools and colleges, there is increase in unemployment among the educated. Hence, he has suggested that the educational system must be in terms of job orientation, work experience and the production of skills that would make self-employment rather than merely search of jobs. అది మన కేంద్రప్రభుత్వ ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టర్‌గారు చెప్పిన విషయము. ఆ విధంగా మన రాష్ట్రంలోకూడ ఎడ్యుకేషన్ ఓరియంట్ చేయవలసి ఉన్నది. హైస్కూలునుండి పిల్లలు పాస్ అవుతూనే కొంతమంది హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్‌కు పోకుండా, ఇతర ఉద్యోగాలకు పోయేదానికి లేక, నిరుద్యోగులుగా ఉంటున్నారు. వారు ఇంటిపనులు చేయరు. ఉద్యోగం ఉండదు. వారు నిరాశచెంది ఉండడటంచేత సొసైటీలో బాధాకరమైన వాతావరణం ఏర్పడుతున్నది. మన విద్యావిధానం మార్పుచేసి ప్రతి తాలూకాలో ఒకవైపున జనరల్ ఎడ్యుకేషన్, మరొకవైపున హైస్కూల్ కెరియర్‌లోనే టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్—పెట్టవలసిన అవసరం ఉంది. అది ఎక్కువ ఖర్చు అయ్యేటట్లుగా ఉంటే, యీ హైస్కూలులోనే కొన్ని సబ్జక్ట్స్ ఒకేషనల్ బయస్ క్రింద, కొన్ని సబ్జక్ట్స్ వారి వృత్తికి అనుగుణ్యంగా పెట్టేపద్ధతి అవలంబించి, ఆవిధంగా ఎడ్యుకేషన్ పాలసీ మార్పు చేయవలసివున్నది. హైస్కూల్ ఎడ్యుకేషన్‌లోనే కాకుండా, యీ కాలేజియేట్ ఎడ్యుకేషన్‌లోకూడ మార్పు రావలసివుంది. ఇప్పుడు చాలామంది గ్రాడ్యుయేట్స్‌గా తయారై నిరుద్యోగానికి గురౌతున్నారు. ఈ కాలేజియేట్ ఎడ్యుకేషన్‌లోకూడ టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్ ఎగ్రికల్చర్, ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలు ఉన్నవిగాని అందటితో తృప్తికరంగా లేకుండా ఉంది. వారిలోకూడ నిరుద్యోగం ప్రబలింది. వేరే సాంకేతిక విద్య ఎక్కువగా పెట్టాలి. వారు గ్రాడ్యుయేట్స్ అవుతూనే, తమ జీవితానికి సంబంధించిన వృత్తివిద్య నేర్చుకొని, తాము ఆ వృత్తి చేసుకొని జీవించేటట్లుగా, కలేజియేట్ ఎడ్యుకేషన్ పాలసీ పెట్టాలని కోరుతున్నాను. యూనివర్సిటీలకు నెహ్రూగారు ఒక సలహా

ఇచ్చారు. Jawaharlal Nehru in his convocation address at Allahabad in 1947 has said "University stands for the onward march of the human race towards high objectives If the University discharges its duty adequately, then it is well with the nation and the people." నెహ్రూగారు ఆవిధంగా యూనివర్శిటీని డిఫైన్ చేశారు. ప్రస్తుతం ఉన్న యూనివర్సిటీలు వారి ఆశయాలకు అందుకొనలేదని చెబుతున్నాను. మన యూనివర్శిటీ ఎడ్యుకేషన్, కలేజియేట్ ఎడ్యుకేషన్ చాలా మార్పులు కావలసి ఉన్నది. అయితే మనకు ఇచ్చిన నోట్‌లో యీ మాదిరిగా కొన్ని మార్పులు చేయటానికి సలహా ఇచ్చారు ఎపుడు ఆ సలహాలు రూపొందించబడతవో వారు చెప్పలేదు. ఈ విద్యావిధానం చాలా మార్పు కావలసి ఉన్నది. లేనియెడల యీ నిరుద్యోగ సమస్యను మన ప్రభుత్వం ఎదుర్కొనలేదు. సంఘం చాలా కష్టపడవలసివస్తుంది. కలేజియేట్ ఎడ్యుకేషన్‌లో పురుషులకు స్త్రీలకు చాలా తేడా వుంది 1:5 ఎడ్యుకేషన్ అది. 5 మంది పురుషులు ఒక స్త్రీ— కలేజియేట్ ఎడ్యుకేషన్‌లో వుంది. స్త్రీలకు చాలా తక్కువగా ఉన్న విషయం మనం గుర్తించాలి, స్త్రీలకుకూడ విద్య ఎక్కువగా కల్పించటానికిగాను, స్త్రీలకు తగిన సాంకేతిక విద్యకు కొన్ని కాలేజీలు పెట్టి విద్యావిధానంలో మార్పులు చేసి కలేజియేట్ ఎడ్యుకేషన్‌లో స్త్రీలకు విద్యావిధానం ఎక్కువ పెంపొందించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

The House now stands adjourned to Half Past Eight on Friday, the 5th September. 1969.

(The House then adjourned till Half-Past-Eight of the Clock on Friday, the 5th September, 1969.)